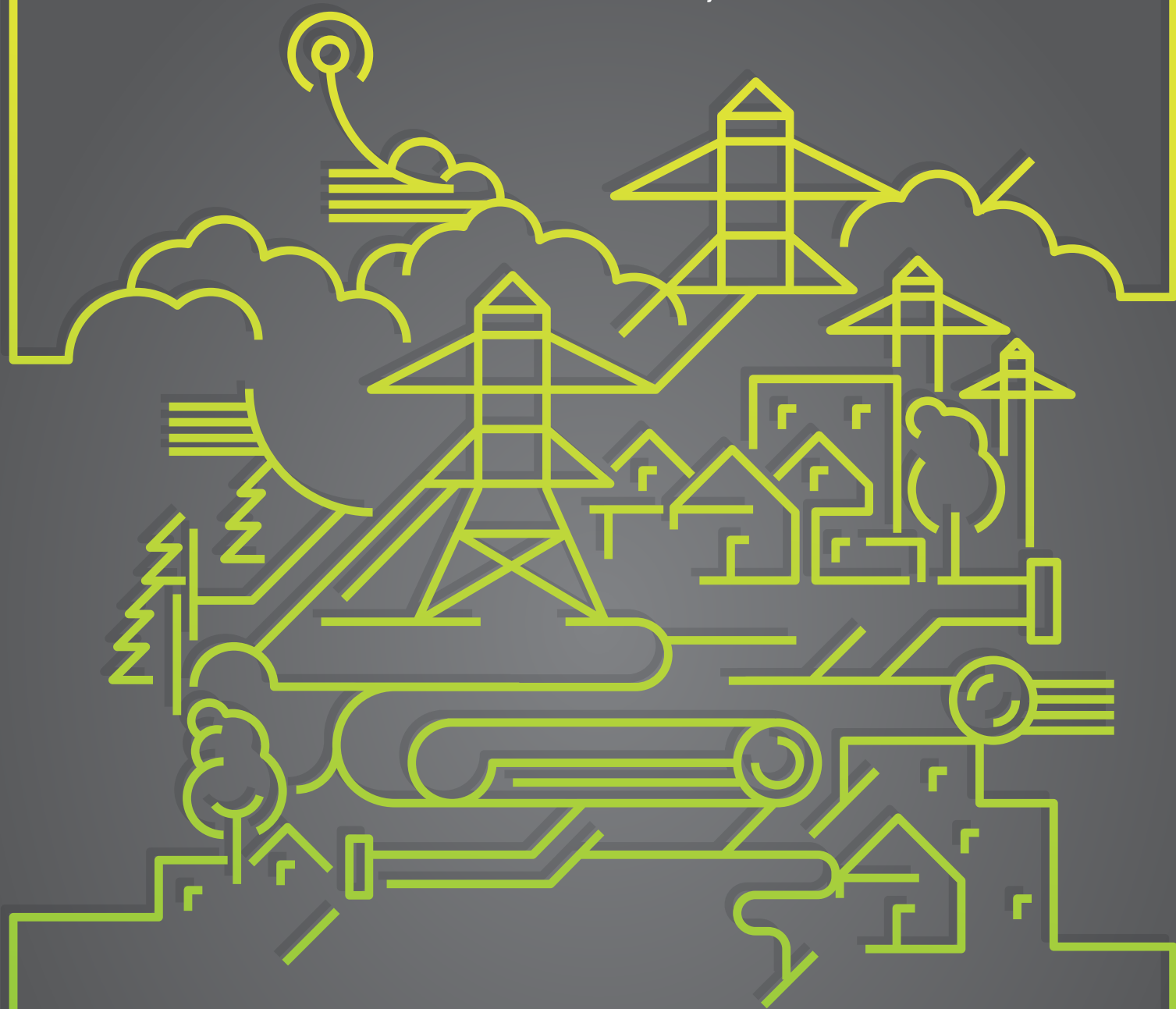

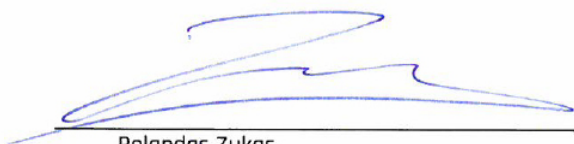
EPSOG
ENERGETIKOS EVOLIUCIJA

**ĮMONIŲ GRUPĖS
METINĖ ATASKAITA
2018 m.**

TURINYS

VALDYBOS PIRMININKO KREIPIMASIS	3
GENERALINIO DIREKTORIAUS KREIPIMASIS	4
NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA	7
BENDROJI INFORMACIJA APIE EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĘ	15
VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA	28
STRATEGINIAI TIKSLAI	32
VEIKLOS APŽVALGA	44
RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS	55
AKCININKAI IR DIVIDENDAI	59
VALDYSENOS ATASKAITA	62
ATLYGIO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA	74
SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA	81
FINANSINĖS ATASKAITOS	98
PRIEDAI	161

Rolandas Zukas
Generalinis direktorius

Ilona Vaitkuvienė
Vyriausioji finansininkė

VALDYBOS PIRMININKO KREIPIMASIS

Mielieji,

2018 metai EPSO-G įmonių grupei buvo proveržio metai, įgyvendinant sinchronizacijos ir dujų rinkos integravimo projektus. Sėkmingai įgyvendinti ir viršyti iškeltus tikslus, o kartu – ir planuotus finansinius rezultatus, padėjo nuosekliai formuojama, tvari Grupės valdysenos politika.

2018-aisiais iš esmės baigėme kurti vienodus EPSO-G pažangios valdysenos pagrindus: sukurtos ir patvirtintos šešios svarbios politikos bei Etikos kodeksas, padedantys darbuotojams sėkmingai įgyvendinti svarbius strateginius projektus ir skaidriai bei efektyviai kurti naudą šalies žmonėms ir verslui.

Kadangi EPSO-G yra energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė, kurios veikla ir įgyvendinami projektai itin priklauso nuo sėkmingai vykdomų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų, Valdyba patvirtino pažangią pirkimų politiką, kuria įtvirtina principą Grupėje vadovautis gerąja tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų praktika.

Sandorių su susijusiomis šalimis politika nustato Grupės bendrovių su susijusiomis šalimis sudaromų sandorių priežiūros ir atskleidimo procedūras, leidžiančias minimizuoti galimas neigiamas tokių sandorių pasekmes.

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vykdymo gairių tikslas – per tyrimus, inovacijas ir naujus sprendimus užtikrinti Grupės bendrovių veiklos tęstinumą, efektyvumą, konkurencingumą bei pridėtinės vertės visuomenei kūrimą.

Kompetencijų politika apibrėžia sėkmingam Grupės strategijos įgyvendinimui reikiamas kompetencijų grupes ir jas nusakančius rodiklius, kurie padeda skatinti darbuotojus siekti konkrečių gebėjimų, turinčių didžiausią įtaką jų pačių ir visos organizacijos darbo sėkmei.

Informacinių technologijų ir telekomunikacijų (ITT) valdymo politika – tai tinkamas ITT valdymas ir aiškus susiejimas su veiklos tikslais, skirtas suvienodinti ir į aukštesnį brandos lygį pakelti Grupės ITT valdymą bei efektyviau naudoti ITT išteklius.

Asmens duomenų apsaugos politika, skirta užtikrinti tinkamą asmens duomenų apsaugą, padės palaikyti ir stiprinti EPSO-G patikimo darbdavio ir verslo partnerio reputaciją.

2018-aisiais taip pat patvirtinome Etikos kodeksą, apibrėžiantį vienodas bendrąsias elgesio gaires bendraujant ir bendradarbiaujant su visais vidaus ir išorės interesų dalininkais, nes deramas kiekvieno darbuotojo elgesys didina bendrovės bei visos Grupės dalykinę reputaciją ir vertę. Kodekso nuostatos – tiesiogiai kildinamos iš EPSO-G grupės vertybių, lyderystės principų ir papildo susijusias veiklos politikas.

Labai svarbu pabrėžti, kad sukurtos ne tik pačios gairės, tačiau ir jų įgyvendinimo vertinimo sistema, leidžianti įvertinti, kaip jos įgyvendinamos kiekvienoje Grupės įmonėje, kokią papildomą naudą sukuria. Taip pat numatytas kiekvienos politikos peržiūrėjimas bei tobulinimas.

Visi šie vienodą finansinį ir nefinansinį atskaitingumą, rizikų valdymą, etišką veiklą bei kitus Grupės valdysenos elementus reglamentuojantys dokumentai yra skelbiami viešai Grupės ir įmonių tinklalapiuose. Tai padeda mums kurti skaidrius bei atvirus santykius su darbuotojais, akcininkais, rangovais, klientais bei visais kitais interesų dalininkais ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Nuosekliai stiprinant pasitikėjimą EPSO-G vykdomais strateginiais projektais ir itin daug dėmesio skiriant veiklos skaidrumui bei atskaitingumui, 2018-aisiais Grupės valdysenos kokybė pelnė aukščiausią įvertinimą A+ valstybės valdomų įmonių (VVĮ) valdysenos indekse, kurį skelbia Stebėsenos ir prognozių agentūra. Šis indeksas – išsamiausiai visų VVĮ valdymo kokybę įvertinantis įrankis.

Visa tai pasiekėme, vadovaudamiesi Grupės vizija ir misija bei bendromis Grupės vertybėmis – profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

Žvelgdamas pirmyn, prasidėjusius 2019-uosius metus vadinčiau Grupės veiklos integracijos metais. 2018-aisiais sukūrėme tvirtą pamatą efektyviai valdysenai, o šie metai bus labai svarbūs jau dirbant pagal vienodus principus ir gaires. Tam reikės kiekvieno darbuotojo dėmesio ir pastangų dirbti efektyviai, pažangiai, atsakingai ir skaidriai.

Esu tikras, kad, baigiantis 2019-iesiems metams, ir vėl galėsime džiaugtis Grupės veiklos rezultatais – toliau sėkmingai įgyvendinamais strateginiais projektais, naujomis veiklomis ir stiprėjančia valdysena bei augančiu pasitikėjimu visuomenės, verslo bei visų kitų interesų dalininkų akyse.

**Nuoširdžiai,
Rytis Ambrazevičius,
Valdybos pirmininkas**

GENERALINIO DIREKTORIAUS KREIPIMASIS

Gerbiami akcininkai, partneriai, darbuotojai ir visi interesų turėtojai,

Didžiuojuosi pristatydamas konsoliduotus EPSO-G valdymo bendrovės ir įmonių grupės 2018 m. veiklos rezultatus. Jie rodo – strateginių sinchronizacijos ir dujų rinkų integracijos projektai iš planų virsta kryptingais veiksmais. Dirbame patikimai ir stabiliai. Paslaugų suteikėme daugiau ir pigiau. Pelnėme aukščiausią valdysenos įvertinimą tarp valstybės kapitalo įmonių.

Elektros energijos, o tuo pačiu ir perdavimo paslaugų paklausa, viršijo bendrą šalies ūkio plėtros tempą. Didesnis transportuotų dujų kiekis į kaimynines šalis amortizavo mažesnę gamtinių dujų transportavimo paslaugų paklausą trąšų ir energetikos sektoriuose. Dėl išaugusio balansavimo ir sisteminių paslaugų poreikio, pajamų uždirbome dešimtadaliu daugiau, nežiūrint to, kad nuo metų pradžios gyventojams ir verslui paslaugas teikėme pigiau. Suprantama, tai turėjo įtakos reguliuojamam veiklos pelno dydžiui. Be to, finansiniam rezultatui reikšmingos įtakos turėjo atliktas turto perkainojimas atsižvelgiant į spalio pabaigoje priimtus regulatoriaus sprendimus.

2018 m. dirbdami kartu su Lenkijos, Latvijos ir Estijos partneriais, buvome pakviesti tapti kontinentinės Europos energetikos sistemos dalimi. Svarbiausias dalykas šiame kelyje buvo birželio 28 d. pasirašytas Europos Komisijos, trijų Baltijos šalių ir Lenkijos politinis susitarimas. Kiekvienas kitas žingsnis atitiko šio susitarimo turinį – turime patvirtintą sinchronizacijos scenarijų ir konkretų veiksmų planą, ką turime daryti siekdami, kad Lietuvos energetikos sistema dirbtų vienu dažniu su kontinentine Europa.

2018 m. taip pat pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos dujų perdavimo tinklų (GIPL) sujungimo sutartis. Statybos darbų bei vamzdyno pirkimo konkursai vyksta pilnu greičiu, siekiant pradėti dujotiekio tiesimo darbus pagal numatytą planą 2019 metais. Pradėjome diegti išmanių dujotiekio diagnostikos sprendimus kurie leis mums taupyti veiklos sąnaudas ir darbo laiką.

Grupei priklausanti GET Baltic tapo de facto regionine dujų birža. Pelnus pasitikėjimą, kad gebame formuoti skaidrią ir konkurencingą energijos mainų rinką, šiemet didieji reguliuojami šilumos gamintojai ne mažiau kaip pusę metinio gamtinių dujų kiekio pirks biržoje. Todėl GET Baltic kuriama vertė augs toliau. Jau šiandien matome, kad vien per sausį apyvarta biržoje buvo didesnė nei pernai per pusę metų

„Baltpool“ kolegų sukurta unikali prekybos biokuro platforma jau iš esmės pakeitė biokuro rinkos dalyvių ir kainų skirtingose savivaldybėse situaciją, padidino rinkos skaidrumą ir likvidumą. Panaudojus sukaupią patirtį bei adaptavus prekybos biokuro sistemą vyksta prekyba Danijoje, Latvijoje, Estijoje, o artimiausiu metu ir Suomijoje.

Akivaizdžią naudą neša pradėti vykdyti naujos, 2018 pradėtos veiklos – šilumos aukcionai ir prekyba apvaliąja mediena. Sukurtas ir pradėtas skelbti medienos skiedrų kainų indeksas tapo patikimu atskaitos tašku viso regiono biokuro rinkos dalyviams. Šia linkme žengiame ir medienos rinkoje. Pernai, kai biokuro kainos pasuko aukštyn, pristatėme rinkai naujus produktus ir aktyviai dirbome su Latvijos klientais didindami konkurenciją. Rezultatas – šildymo sezono metu kainos pradėjo mažėti, o tai padėjo pristabdyti šildymo kainų šuolį.

Itin svarbu tai, kad 2018 m. anksčiau nei planuota užbaigus „Nord Balt“ jungties movų remontą, buvo užtikrintas itin aukštas energijos tiekimo patikimumas iš Šiaurės šalių. Kaip ir iki šiol jungtis su Lenkija veikė beveik be trikdžių.

Proveržis pasiektas ir valdymo bendrovės veikloje – valstybės valdomų įmonių (VVI) valdysenos ataskaitoje konstatuota, kad EPSO-G grupėje yra diegiama ir laikomasi gerosios valdysenos principų. Mums suteiktas aukščiausias A+ įvertinimas. Taikomi skaidrumo standartai, suformuoti kolegialūs organai ir vykdoma strategija įvertinta aukščiausiais balais. Metinis pranešimas įvertintas kaip vienas geriausių, teigiamai įvertintas tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas, vykdoma darnumo politika, kolegialių organų veikla.

Pasiekti rezultatai rodo vis didesnę mūsų brandą – ne tik norą, bet ir gebėjimą derinti interesus bei valdyti procesus.

Tai leidžia užtikrintai žvelgti į ambicingus 2019-ųjų tikslus: mes tęsime elektros ir dujų infrastruktūros integracijos su Europa darbus, daug dėmesio skirdami veiklos efektyvumui, inovacijoms ir vertę kuriančiam funkcinės lyderystės modeliui grupėje.

Dėkoju kiekvienam grupės darbuotojui, akcininkui, valdybos ir komitetų nariams už bendradarbiavimą siekiant, kad visi galėtume didžiuotis – gebame įgyvendinti akcininko lūkesčių laiške mums keliamus strateginius uždavinius dirbame sąžiningoje ir efektyvioje Lietuvos energetikos ateitį kuriančioje organizacijoje.

Rolandas Zukas,
EPSO-G generalinis direktorius

EPSO-G TRUMPAI

7 029 km

Tiek aukštos įtampos elektros perdavimo linijų prižiūri „Litgrid“.

2 114 km

Tiek sudaro „Amber Grid“ eksploatuojamų vamzdynų ilgis.

11 twh

Tiek elektros perduota Lietuvos gyventojams ir verslui.

22 twh

Tiek gamtinių dujų perduota Lietuvos gyventojams ir verslui.

430 tūkst. tne

Tiek biokuro parduota „Baltpool“ biržoje.

7,2 proc.

Tiek Lietuvos vartotojai mokės mažiau už elektros perdavimo paslaugas 2018 metais.

37 proc.

Tiek Lietuvos vartotojai mokės mažiau už gamtinių dujų perdavimo paslaugas 2018 metais.

97 proc.

Tiek šalies šilumos gamybai centralizuotoje sistemoje sunaudoto biokuro įsigyta „Baltpool“ biržoje.

98 proc.

Tiek „Litpol Link“ jungtis buvo prieinama Lietuvos vartotojams.

97 proc.

Tiek „NordBalt“ jungtis buvo prieinama Lietuvos vartotojams.

100 proc.

Tiek laiko gamtinės dujos buvo tiekiamos sistemos vartotojams.

SVARBIAUSI EPSO-G GRUPĖS VEIKLOS RODIKLIAI:

	2018 m.	2017 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	245 833	225 246	20 587	9,1%
EBITDA, tūkst. Eur	55 306	77 213	-21 907	-28,4%
Normalizuotas pelnas ¹ , tūkst. Eur	14 365	26 888	-12 523	-46,6%
Normalizuota nuosavo kapitalo grąža (ROE) ² , proc.	6,8%	11,3%		
Darbuotojų skaičius	1 005	1 014	-9	-0,9%
Perduotas elektros energijos kiekis, GWh	10 491	9 992	499	5,0%
Transportuotas dujų kiekis, GWh	52 460	52 552	-92	-0,2%
Gamtinių dujų biržos apyvarta, GWh	1 084	442	642	145,3%
Energijos išteklių biržoje parduotas biokuro kiekis, tne	430 122	413 232	16 890	4,1%

1) Normalizuotas grynas pelnas = Grynas pelnas - Litgrid ir Amber Grid turto perkainojimo rezultatas - Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid ir Litgrid turto perkainojimo - Litgrid kainos priedo pokytis

2) Normalizuota nuosavo kapitalo grąža = Normalizuotas grynas pelnas / (Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje + Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje) / 2

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

UAB „EPSO-G“ akcininkui:

Išvada dėl finansinių ataskaitų audito

Nuomonė

Mes atlikome UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė) atskirųjų finansinių ataskaitų bei UAB „EPSO-G“ ir jos patronuojamųjų įmonių (toliau – Grupė) konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, kurias sudaro Bendrovės ir Grupės 2018 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitos ir tą dieną pasibaigusį metų bendrųjų pajamų, nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką, auditą.

Mūsų nuomone, pridėtos atskirosios ir konsoliduotosios finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia Bendrovės ir Grupės 2018 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir tą dieną pasibaigusį metų finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal tarptautinius audito standartus (toliau – TAS). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinti šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“. Mes esame nepriklausomi nuo Grupės pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos išleistą Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą (toliau – TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikomės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu. Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei pagrįsti.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame.

Pagrindinis audito dalykas:	Mūsų auditoriaus atsakas į šį pagrindinį audito dalyką:
Ilgalaikio materialiojo turto vertinimas (Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos)	
<i>Žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2.27.1 ir 2.27.2 pastabas</i> Grupė ilgalaikį materialųjį turtą („IMT“) apskaito perkainota verte. Per metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d., Grupė atliko savo IMT vertinimą ir sumažino jo balansinę vertę 56,3 mln. Eur dėl Grupės elektros perdavimo sistemos operatoriaus (toliau – elektros PSO) dalies, pripažindama 51,0 mln. Eur dydžio papildomų perkainojimo sąnaudų, atsiradusių dėl IMT vertės peržiūros.	Mes įvertinome pagrindinių kontrolės priemonių, kurias vadovybė įdiegė IMT vertinimo proceso metu, modelį ir įgyvendinimą, įskaitant šias sritis: - prielaidų pagrįstumas, - biudžeto sudarymas, - pareigų atskyrimas, - pagrindinių įvesties duomenų nustatymas vertinimo modelyje, ir

Grupė taip pat pripažino balansinės vertės sumažėjimą 37,7 mln. Eur dėl Grupės gamtinių dujų PSO dalies, atsiradusį dėl tos pačios peržiūros. Grupės vadovybė nustato IMT vertę taikant pajamų metodą, pagal kurį prognozuojami būsimi grynųjų pinigų srautai, gauti iš Bendrovės veiklos, ir diskontuoja juos taikant atitinkamą diskonto normą. Todėl vadovybė privalo priimti reikšmingus sprendimus, vertinant šias svarbias sritis: - būtinas kapitalo išlaidų lygis, siekiant išlaikyti esamą elektros energijos tinklų lygį; - reguliavimo institucijos (Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, VKEKK) patvirtintas esamas investicijų grąžos lygis ir su tuo susiję būsimi reguliavimo pokyčiai, - diskonto normos, kuri yra Bendrovės vidutinė svertinė kapitalo kaina, nustatymas, - metinio augimo tempo nustatymas ir taikymas neribotam laikui, ir - dabartinės reguliavimo aplinkos vertinimas ir numatomi pokyčiai šioje srityje – visų pirma, praktinis ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) reguliavimo modelio taikymas elektros energijos perdavimo tarifų prognozavimui. Grupė atliko vidinį vertinimą, gaudama ribotą paramą iš išorės vertinimo ekspertų. Mes manome, kad IMT vertinimas yra pagrindinis audito dalykas, atsižvelgiant į vertinamo turto balansinę vertę ir reikšmingus sprendimus, susijusius su prielaidomis ir apskaitiniais įvertinimais, kuriuos vadovybė naudoja atlikdama vertinimą.	- vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atliekamas vertinimo rezultatų peržiūra, kvestionavimas ir patvirtinimas. Mes pasitelkėme mūsų vidaus vertinimo specialistus, suteikiant pagalbą mums formuojant nepriklausomą požiūrį dėl vadovybės atlikto IMT vertinimo. Tuomet mes: - įvertinome pasirinktos IMT vertinimo metodikos tinkamumą ir jos taikymą, - įvertinome pagrindines prielaidas ir įvesties duomenis, naudojamus vertinant IMT, daugiausia dėmesio skiriant kritinėms sritims, tokioms kaip tarifai ir veiklos maržos, kapitalo išlaidos, diskonto norma, galutinė vertė, - peržiūrėjome matematinį modelio tikslumą, ir - aptarėme su vadovybe ir VKEKK bei gavome iš VKEKK rašytinius išaiškinimus dėl tam tikrų vertinimo metodikos aspektų, taip pat būsimų reguliavimo aplinkos pokyčių. Ypač reikšminga vertinimo sritis buvo kapitalo išlaidų, reikalingų siekiant istorinės ir LRAIC reguliuojamo turto verčių konvergencijos, lygis, taip pat konvergencijos įgyvendinimo terminas. Mūsų nepriklausomą požiūrį naudojome kaip pagrindą įvertinti, ar nėra jokių klaidų ar vadovybės šališkumo požymių vadovybei nustatant IMT vertę. Mes taip pat įvertinome atlikto vertinimo jautrumą ir su vertės nustatymu susijusius atskleidimus, pateiktus finansinėse ataskaitose.
---	---

15-ojo TFAS taikymas pirmąjį kartą (Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos)	
<i>Žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2.20, 2.27.5, 2.21, ir 2.1 pastabos a) dalį</i> Grupė gauna pajamas bei grynųjų pinigų įplaukas iš kelių rūšių veiklos. Mes įvertinome, kaip pirmą kartą pritaikytas 15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“ įtakoją esamą pajamų pripažinimo tvarką. Elektros ir dujų perdavimo segmentuose, Grupės vykdoma veikla yra stipriai reguliuojama. Dėl šios priežasties sprendimai susiję su pajamų pripažinimu neapima reikšmingų svarstymų.	Mes atlikome šias audito procedūras, kad įvertintume 15-ojo TFAS taikymą nustatytiems dviem pajamų šaltiniams, kurie apima reikšmingus svarstymus: prijungimo prie elektros tinklo bei perkrovų valdymo veiklos: - įvertinome tikslumą ir išsamumą lygi, kuriuo vadovybė analizavo 15-ojo TFAS reikalavimus, - analizavome susijusius pagrindžiančius dokumentus, kad suprastume turinį, taip pat teisės aktus, aktualius minėtoms

Mes nustatėme du pajamų šaltinius, kurie apima reikšmingą sprendimą ir sudėtingumą: energijos gamintojų prijungimo prie tinklo paslaugos ir tinklo perkrovos valdymo įplaukos. Abu pajamų šaltiniai yra susiję su Grupės elektros PSO. Manome, kad pajamų pripažinimas yra pagrindinis audito dalykas, atsižvelgiant į reikšmingą sprendimą, kurį vadovybė taiko pripažinimo nustatymo proceso metu.

Prijungimo prie elektros tinklo paslaugoms taikomas reikšmingas sprendimas dėl šių paslaugų sumų ir pripažinimo laiko:

- sprendimas, ar prijungimas prie tinklo atitinka tam tikrus kriterijus, kad būtų galima nuspręsti, ar egzistuoja atskiras veiklos vykdymo įsipareigojimas bei atskiros paslaugos (paslauga gali egzistuoti atskirai nuo kitų paslaugų). Grupė nusprendė, kad tai yra atskiros paslaugos, todėl naujojo standarto pritaikymas neturėjo įtakos esamai pajamų pripažinimo tvarkai;
- pajamų sumų, kurias subsidijuoja valstybė per viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) programą, pripažinimo laikas, nes šias sumas peržiūri ir patvirtina VKEKK. Grupė nusprendė, kad subsidijuojama dalis turi būti apskaityta kaip dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis pagal 20-ojo TAS „Valstybės dotacijų apskaita ir valstybės paramos atskleidimas“ reikalavimus, ir pripažįstamos pajamomis, kai šias sumas patvirtina VKEKK, o ne kai prijungimas yra baigtas.

Elektros PSO dalyvauja valdant elektros tinklo perkrovas ir gauna įplaukas iš šios veiklos. Dalis įplaukų pripažįstama pajamomis, padengiant dėl sisteminių jungčių atsijungimo patirtas išlaidas, o likusi dalis atidedama ir naudojama tinklo jungčių pagerinimų finansavimui. Dėl šių paslaugų sumų ir pripažinimo laiko taikomas reikšmingas sprendimas:

- reikia nustatyti, ar visos iš perkrovų veiklos valdymo gautos pinigų įplaukos turėtų būti pripažintos pajamomis jas uždirbus, ar įplaukų dalis, viršijanti sisteminių jungčių atsijungimo patirtas išlaidas, turėtų būti atidėta. Grupė nusprendė, kad perkrovų valdymo įplaukos nepatenka į 15-ojo TFAS taikymo apimtį, todėl nutarė tęsti esamos apskaitos politikos taikymą minėtoms įplaukoms, ką be kita ko rekomenduoja ir VKEKK.

veikloms, tokius kaip pasirašytos sutartys, ES ir vietiniai teisės aktai,

- peržiūrėjome elektros PSO komunikaciją su VKEKK dėl šių klausimų,
- atlikome pasirinktų pajamų ir pinigų įplaukų operacijų, taip pat susijusių balansinių likučių detaliuosius testus,
- peržiūrėjome apskaitos politiką ir kitus finansinėse ataskaitose pateiktus paaiškinimus, įskaitant 15-ojo TFAS pradinio taikymo poveikį,
- mes taip pat įtraukėme mūsų TFAS apskaitos ir finansinės atskaitomybės specialistus, kad jie padėtų mums suformuoti nepriklausomą požiūrį dėl vadovybės analizės ir išvadų.

Kad atspindėtų dėl minėtų veiklų apskaitos politikos priimtus sprendimus ir jų sudėtingumą, buvo patobulinti finansinių ataskaitų atskleidimai.

Mes taip pat įvertinome Grupės gamtinių dujų PSO pajamų srautus ir nenustatėme vadovybės taikomų reikšmingų sprendimų pajamų nustatymo procese.	
---	--

Neapibrėžtojo atlygio nustatymas, susijęs su elektros PSO akcijų įsigijimu (Bendrovės atskiros finansinės ataskaitos)	
<i>Žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2.27.4 pastabas</i> 2012 m. Bendrovė įsigijo 97.5 proc. elektros PSO akcijų. Akcijų pirkimo-pardavimo sutartyje yra numatyta sąlyga dėl neapibrėžtojo atlygio, nustatomo remiantis elektros PSO penkerių (5) metų prognozuotos ir faktinės grąžos per 2014-2018 m. laikotarpį pokyčiu. Nors paskutinysis neapibrėžtojo atlygio laikotarpis baigėsi, Bendrovė nesutiko su pardavėju dėl pirkimo kainos korekcijos. Konkrečiai šalys nesutaria dėl šių klausimų: 1) ar reguliuojamo turto bazė turėtų būti apskaičiuojama remiantis įsigijimo verte ar ILVPS vertėmis, 2) 2014-2017 m. veiklos rezultatų sumažinimai po VKEKK atliktų auditų dėl uždidintų pelnų, uždirbtų laikotarpiais iki įsigijimo, ir 3) kaip traktuoti papildomas elektros PSO kapitalo išlaidas strateginiams projektams, ar jie turėtų būti įtraukti į reguliuojamo turto vertę, ar ne. Bendrovė mano, kad visi aukščiau pateikti argumentai yra labai įtikinami, tačiau dėl konservatyvumo į pirkimo kainos korekcijos skaičiavimus įtraukė tik 1) ir 2). Bendrovė taip pat gavo paaiškinimus iš VKEKK, susijusius su 2-uoju klausimu. Remiantis aukščiau išdėstytu, Bendrovė priėmė sprendimą apskaityti papildomą 13,3 mln. Eur akcijų įsigijimo kainos sumažėjimą bendrųjų pajamų ataskaitoje už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d. Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d. apskaitė 4,7 mln. Eur kainos sumažėjimą, bendras kainos sumažėjimas 2018 m. gruodžio 31 d. siekė 18,0 mln. Eur. Mes manome, kad neapibrėžtojo atlygio nustatymas yra pagrindinis audito klausimas, nes vadovybė taiko reikšmingus sprendimus dėl grąžos komponentų nustatymo ir išaiškinimo.	Mes atlikome šias audito procedūras, kad nustatytumėme akcijų pirkimo kainos koregavimą: - įvertinome akcijų pirkimo-pardavimo sutartį bei jos priedus (akcijų vertinimo ataskaitą), - įvertinome Bendrovės apskaičiavimus, suderinome pagrindinius duomenis su juos pagrindžiančiais dokumentais (tokiais kaip VKEKK nutarimais, taikomais RTB ir diskonto normoms nustatyti), - įvertinome Bendrovės komunikaciją su akcijų pardavėju ir Bendrovės argumentų pagrindimą, - įvertinome trijų svarstomų klausimų (esančių kairėje pusėje) įtikinamumą, - įvertinome komunikaciją su VKEKK ir kaip į VKEKK paaiškinimus buvo atsižvelgta skaičiavimuose, - peržiūrėjome į finansines ataskaitas įtrauktus susijusių atskleidimus.

Kita informacija

Kita informaciją sudaro informacija, pateikta Bendrovės ir Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, ir Socialinės atsakomybės ataskaitoje, tačiau ji neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Mūsų nuomonė apie finansines ataskaitas neapima kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios formos užtikrinimo išvados apie ją, išskyrus kaip nurodyta toliau.

Atliekant finansinių ataskaitų auditą, mūsų atsakomybė yra perskaityti kitą informaciją ir apsvarstyti, ar yra reikšmingų neatitikimų informacijai, pateiktai finansinėse ataskaitose, ar mūsų žinioms pagrįstoms atliktu auditu, ir ar ji yra kitaip reikšmingai iškraipyta. Jeigu, remdamiesi atliktu darbu, pastebime reikšmingą kitos informacijos iškraipymą, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Mes taip pat privalome įvertinti, ar Bendrovės ir Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, pateikta finansinė informacija atitinka tų pačių finansinių metų finansines ataskaitas bei ar Bendrovės ir Grupės metinis pranešimas, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, buvo parengtas laikantis taikomų teisinių reikalavimų. Mūsų nuomone, pagrįsta finansinių ataskaitų audito metu atliktu darbu, visais reikšmingais atžvilgiais:

- Bendrovės ir Grupės metiniame pranešime, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, pateikti finansiniai duomenys atitinka tų pačių finansinių metų finansinių ataskaitų duomenis; ir
- Bendrovės ir Grupės metinis pranešimas, įskaitant Bendrovių valdymo ataskaitą, buvo parengtas laikantis Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atsakomybės įstatymo bei Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atsakomybės įstatymo reikalavimų.

Be to, mes privalome patikrinti, ar buvo pateikta Socialinės atsakomybės ataskaita. Jeigu nustatome, kad Socialinės atsakomybės ataskaita nebuvo pateikta, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už šių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal tarptautinius finansinės atsakomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas, vadovybė privalo įvertinti Bendrovės ir Grupės gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei būtina) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Bendrovę ir Grupę ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasielgti.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Bendrovės ir Grupės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti per auditą, kuris atliekamas pagal TAS. Iškraipymai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priėmėme profesinius sprendimus ir laikėmės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatėme ir įvertinome finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidų riziką, suplanavome ir atlikome procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surinkome pakankamą tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra

didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidų neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas.

- Supratome su auditu susijusias vidaus kontroles, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, o ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Bendrovės ir Grupės vidaus kontrolės veiksmingumą.
- Įvertinome taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- Padarėme išvadą dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Bendrovės ir Grupės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau, būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Bendrovė ir Grupė negalės toliau tęsti savo veiklos.
- Įvertinome bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.
- Surinkome pakankamą tinkamų audito įrodymų apie įmonių finansinę informaciją ar verslo veiklą Grupėje, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Atsakome už vadovavimą grupės auditui, jo priežiūrą ir atlikimą. Tik mes atsakome už pareikštą mūsų audito nuomonę.

Mes, be visų kitų dalykų, privalome informuoti už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatėme audito metu.

Taip pat pateikėme už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikėmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, ir juos informavome apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie, galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokios pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Akcininkų sprendimu 2018 m. spalio 29 d. buvome pirmą kartą paskirti atlikti Bendrovės ir Grupės atskirųjų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą. Mūsų paskyrimas atlikti Bendrovės ir Grupės atskirųjų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą acininkų sprendimu gali būti pratęstas dar dvejiems metams.

Patvirtiname, kad skyriuje „Nuomonė“ pareikšta mūsų nuomonė atitinka finansinių ataskaitų audito ataskaitą, kurią kartu su šia auditoriaus išvada pateikėme Bendrovei ir jos Audito komitetui.

Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikinimu, Bendrovei ir Grupei suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ne audito paslaugų.

Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų nei finansinių ataskaitų audito paslaugų.

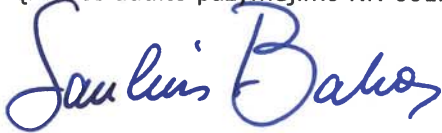
Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Saulius Bakas.

Kiti dalykai

Bendrovės ir Grupės 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų atskirąsias ir konsoliduotąsias finansines ataskaitas auditavo kitas auditorius, kuris 2018 m. balandžio 9 d. apie minimas finansines ataskaitas pareiškė besąlyginę nuomonę.

UAB „Deloitte Lietuva“

Įmonės audito pažymėjimo Nr. 001275

Saulius Bakas

Atestuotas auditorius

Auditoriaus pažymėjimo Nr. 000604

Vilnius, Lietuvos Respublika

2019 m. balandžio 17 d.

**BENDROJI INFORMACIJA
APIE EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĘ**

1. BENDROJI INFORMACIJA APIE EPSO-G ĮMONIŲ GRUPĘ

Konsoliduotas EPSO-G valdymo bendrovės ir įmonių grupės pranešimas parengtas už 12 mėnesių laikotarpį, pasibaigusį 2018 m. gruodžio 31 d.

Bendrovės pavadinimas	UAB „EPSO-G“
Teisinė forma	Uždaroji akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir vieta	2012-07-25, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
Įmonės kodas	302826889
Buveinės adresas	A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius
Adresas korespondencijai	Gedimino pr. 20, LT-01103 Vilnius
Telefonas	+370 665 20038
El. paštas	info@epsog.lt
Interneto tinklapis	www.epsog.lt
Įstatinis kapitalas	22 482 695 Eur
Vienintelis akcininkas	Lietuvos Respublika, kurios turtines ir neturtines teises įgyvendina LR energetikos ministerija

EPSO-G yra valstybės valdoma energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė. Valdymo bendrovės UAB

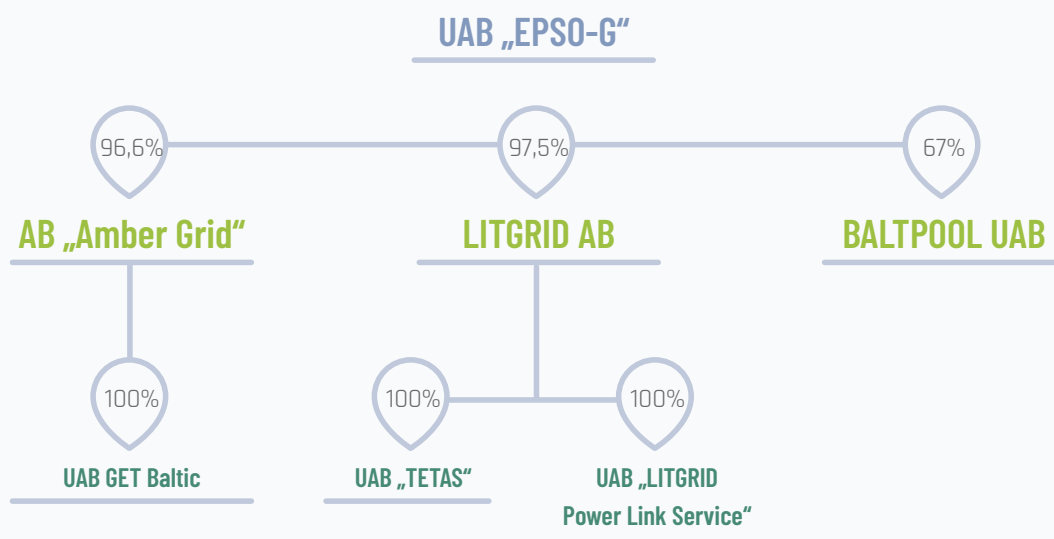
„EPSO-G“ akcininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Svarbiausia 1005 kvalifikuotus darbuotojus turinčios EPSO-G grupės veikla yra užtikrinti nepertraukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei efektyvų šių perdavimo sistemų valdymą, priežiūrą ir plėtrą. Grupei priklausančios bendrovės taip pat valdo ir plėtoja biokuro, gamtinių dujų bei medienos prekybos platformas, skirtas užtikrinti sąlygas skaidriai konkurencijai energijos išteklių ir apvaliosios medienos rinkoje.

Visų EPSO-G grupei priklausančių įmonių pareiga – efektyviai ir numatytu laiku įgyvendinti akcininko lūkesčių laiške išskeltus valstybei svarbius energijos perdavimo ir mainų infrastruktūros plėtros projektus prisidedant prie Nacionalinėje

energetikos strategijoje nustatytų tikslų įgyvendinimo, taip kuriant tvarią ilgalaikę vertę akcininkui Lietuvos valstybei, žmonėms ir šalies ūkiui.

2018 m. gruodžio 31 d. „EPSO-G“ grupė (toliau – EPSO-G grupė arba Grupė) sudarė valdymo bendrovę UAB „EPSO-G“ (toliau – EPSO-G arba Bendrovė), trys tiesiogiai kontroliuojamos grupės įmonės (LITGRID AB (toliau – „Litgrid“), AB „Amber Grid“ (toliau – „Amber Grid“) ir BALTPOOL UAB (toliau – „Baltpool“)) ir dvi netiesiogiai kontroliuojamos įmonės (UAB „TETAS“ (toliau – Tetas) ir UAB GET Baltic (toliau – GET Baltic)). „Litgrid“ valdybos sprendimu, nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. UAB „Litgrid Power Link Service“ veikla buvo sustabdyta, darbuotojai perkelti dirbti į „Litgrid“ ir elektros jungčių „Litpol Link“ ir „Nord Balt“ eksploatacijos darbus vykdo „Litgrid“.

EPSO-G įmonių grupės struktūra 2018 m. gruodžio 31 d:

Pavadinimas	LITGRID AB	AB „Amber Grid“	BALTPOOL UAB	UAB „TETAS“	UAB GET Baltic
Teisinė forma	Akinė bendrovė	Akinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė	Uždaroji akcinė bendrovė
Įregistravimo data ir vieta	2010-11-16, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2013-06-11, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2009-12-10, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2005-12-08, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras	2012-09-13, Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras
Įmonės kodas	302564383	303090867	302464881	300513148	302861178
Buveinės adresas	A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311 Vilnius	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius	Žalgirio g. 90, LT-09303, Vilnius	Senamiesčio g. 102B, LT-35116, Panevėžys	Savanorių pr. 28, LT-03116 Vilnius
Telefonas	+370 5 278 2777	+370 5 236 0855	+370 5 239 3157	+370 45 504 670	+370 5 236 0000
Faksas	+370 5 272 3986	+370 5 236 0850		+370 45 504 684	+370 5 236 0001
El. paštas	info@litgrid.eu	info@ambergrid.lt	info@baltpool.lt	info@tetos.lt	info@getbaltic.lt
Interneto tinklapis	www.litgrid.eu	www.ambergrid.lt	www.baltpool.lt	www.tetos.lt	www.getbaltic.lt
Veiklos pobūdis	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius	Energijos išteklių ir medienos biržos operatorius, VIAP lėšų administratorius	Specializuotos transformatorių pastatų, skirstomųjų punktų techninės priežiūros, remonto ir įrengimo paslaugos, testavimo ir bandymo darbai, energetikos objektų projektavimas	Gamtinių dujų biržos operatorius
EPSO-G valdoma akcijų dalis	97,5 proc.	96,6 proc.	67,0 proc.	97,5 proc.	96,6 proc.

1.1. EPSO-G veiklos istorija

Energijos perdavimo ir mainų įmonių grupės valdymo bendrovė EPSO-G įsteigta 2012 m. liepos 25 d., įgyvendinant Lietuvos Respublikai iš Europos Sąjungos teisės kylančius privalomus III energetinio paketo reikalavimus dėl energijos gamybos ir skirstymo bei perdavimo veiklų atskyrimo. Pradžioje Bendrovė veikė kaip finansinis holdingas, kurio pagrindinė funkcija buvo konsoliduoti grupės įmonių finansinius rezultatus.

Lietuvai siekiant tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare, Vyriausybės bei tiesioginio akcijų valdytojo (LR energetikos ministerijos) sprendimais 2015-2016 m. nutarta iš esmės pertvarkyti EPSO-G į aktyvią valdymo bendrovę, kuri tiesiogiai dalyvauja patrunuojamų bendrovių valdyme, vykdo jų veiklos priežiūrą bei kontrolę, atlieka kitas savarankiškas su Grupės integruotu valdymu susijusias funkcijas.

Vadovaujantis LR Vyriausybės ir LR energetikos ministerijos sprendimais, 2015 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-212 buvo patvirtintos „Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės“, kurias įtvirtino naują Grupės korporatyvinio valdymo modelį bei pagrindines funkcijas.

Įgyvendinus šiuos sprendimus, Lietuvoje veikia dvi pilnavertės, atskirtas veiklas valdančios ir proporcingos savo įmonių grupės dydžiui valdymo įmonės: energijos perdavimo bei biržų veiklas kontroliuojanti patrunuojanti bendrovė EPSO-G ir skirstymo bei gamybos veiklas kontroliuojanti įmonė „Lietuvos energija“. Tokiu būdu įgyvendinus Europos Sąjungos keliamus reikalavimus, ši energetikos sektoriaus pertvarka yra pripažinta vienu geriausių veiklų atskyrimo energetikos sektoriuje pavyzdžių Europos Sąjungoje.

1.2. EPSO-G grupė

EPSO-G grupę sudaro valdymo bendrovė, elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros valdantys perdavimo sistemų operatoriai, gamtinių dujų, biokuro bei medienos biržas valdantys rinkos operatoriai bei infrastruktūros priežiūros paslaugas teikiančios įmonės.

1.3. EPSO-G valdymo bendrovė

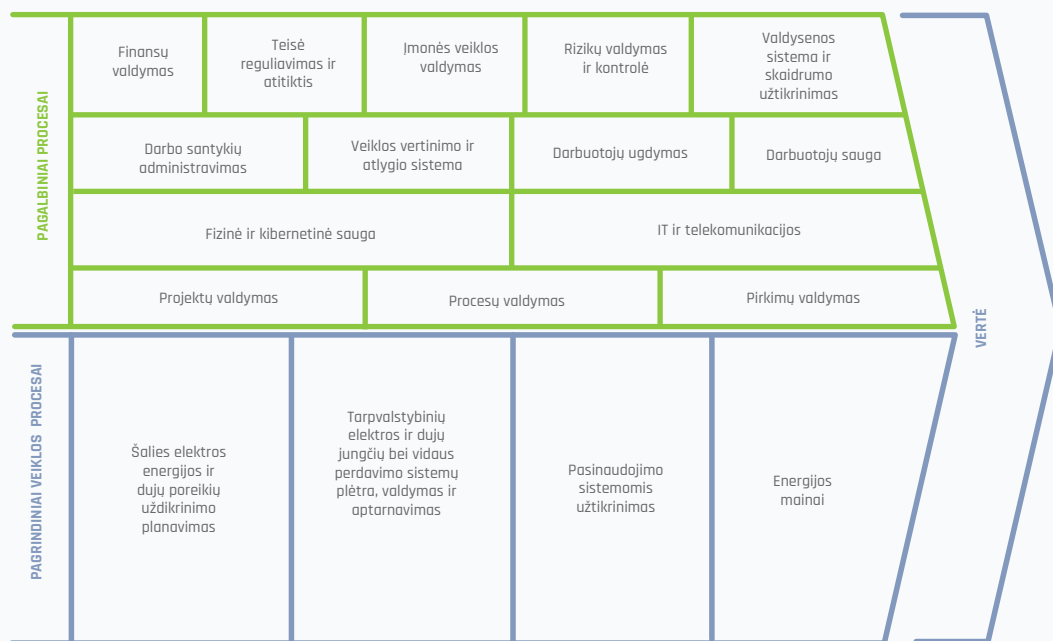
EPSO-G, UAB yra valdymo bendrovė, kuriai vienintelio akcininko - Energetikos ministerijos - keliamas tikslas yra kurti pažangią, efektyviai valdomą bei ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią energijos perdavimo sistemos ir biržų operatorių grupę, kuri užtikrina strateginių Lietuvos energetikos interesų įgyvendinimą ir prisideda prie šalies konkurencingumo didinimo bei visuomenės gerovės kūrimo. EPSO-G valdymo bendrovė, profesionaliai valdydama Grupės įmones, užtikrina jų veiklos efektyvumą, skaidrų ir atskaitingą bendravimą ir bendradarbiavimą su interesų turėtojais, darbuotojais ir visuomene.

Įgyvendindama Nacionalinėje energetikos strategijoje ir akcininko lūkesčių laiške nubraižtas veiklos kryptis, valdymo bendrovė nustato Grupės ir ją sudarančių bendrovių strateginius tikslus ir uždavinius, prižiūri jų įgyvendinimą, identifikuoja ir valdo veiklos rizikas bei taiko priemones Grupei priklausančių įmonių veiklos efektyvumui didinti.

Bendrovė taip pat nustato gerąją verslo praktiką atitinkančias veiklos taisykles ir koordinuoja Grupei priklausančių įmonių veiklą žmogiškųjų išteklių, rizikos valdymo, audito, socialinės atsakomybės, inovacijų, komunikacijos bei kitose veiklos skaidrumą bei atskaitingumą didinančiose srityse, taip socialiai atsakinga veikla ir darbu kurdama didesnę ilgalaikę vertę Lietuvos žmonėms ir verslui.

EPSO-G įmonių grupės kuriama vertė:

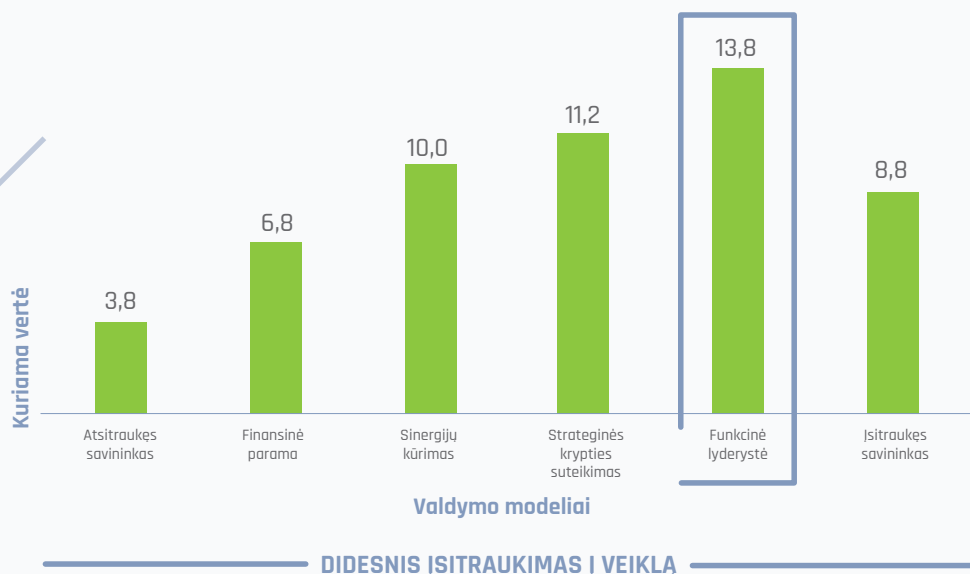
Parengta pagal Maiklo Porterio išplėtotą vertės grandinės analizę

Funkcinių sričių valdymo modelis

EPSO-G grupės valdymo modelis pagrįstas geriausia pasauline praktika. „Boston Consulting Group“ atliktas tyrimas apie skirtingų tipų valdymo bendrovių sukurtą vertę identifikuoja šešis pagrindinius įmonių grupių valdymo modelius. Priklausomai nuo valdymo bendrovės įsitraukimo lygio, kiekvienas iš jų kuria skirtingą vertę įmonių grupei.

- EPSO-G valdymo bendrovė taiko didžiausią vertę įmonių grupei kuriantį strateginės krypties suteikimo ir funkcinės lyderystės modelį;

- didžiausią dėmesį skiria veiklos efektyvumui, bendriems ištekliams ir centralizuotoms paslaugoms;
- skiria resursus ir didina kompetenciją svarbioms, vertę ilgalaikėje perspektyvoje kuriančioms, veiklos sritims - strategijos vystymui, investicijų valdymui ir inovacijoms;
- nustato įmonių grupės politikas, standartizuoja pagrindinius grupės procesus;
- skatina dalijimąsi gerąja praktika tarp patronuojamų bendrovių ir palaiko veiklos gerinimo iniciatyvas.

Valdymo vertybės

Proporcingumas

Grupės valdyme EPSO-G vadovaujasi proporcingumo principu – siekiama užtikrinti balansą tarp vykdomos priežiūros ir patronuojamų bendrovių atsakomybės – patvirtinama tik tiek korporatyvinių dokumentų, kiek yra būtina skaidriai, efektyviai, koordinuotai ir kokybiškai veiklai užtikrinti.

Išskirtinis valdymo bendrovės dėmesys patronuojamos bendrovės veiklai gali būti skiriamas esant sudėtingai jos finansinei situacijai, valdant veiklos rizikas ar įvykus neigiamą įtaką reputacijai turinčiam įvykiui. Toks dėmesys patronuojamai bendrovei turi kurti vertę ir būti proporcingas resursų požiūriu.

Pasitikėjimas ir atsakomybė

Siekiant nedubliuoti atliekamų darbų ir laikytis strateginės krypties, EPSO-G valdymo bendrovė skatina ir kuria Grupės įmonių valdymo organų narių, vadovų bei specialistų tarpusavio pasitikėjimą ir bendradarbiavimą. Gaudami pasitikėjimą, kartu prisiimame atsakomybę už atliekamo darbo kokybę siekiant geriausio galimo rezultato. Suteikdami įgaliojimus veikti ir atsakomybę siekiame išvengti smulkmeniškos vadybos ir atveriamės galimybei efektyviau pasiekti geresnį rezultatą.

Strategija ir jos įgyvendinimas

EPSO-G grupės strategija yra rengiama vadovaujantis akcininko patvirtintomis korporatyvinio valdymo gairėmis ir valstybės lūkesčių Grupei laišku. Ji, kaip tiesioginis akcininkas ir valstybei atstovaujanti institucija Grupei teikia LR Energetikos ministerija. Grupės strategija, kurią tvirtina EPSO-G valdyba, yra Grupės veiklos ašis, kurios pagrindu vykdomas bendradarbiavimas tarp Grupės įmonių – valdymo ir specialistų lygmenyje. Dėl bendros strategijos, Grupė yra bendrą tikslų siekianti organizacija.

Grupės ir patronuojamų bendrovių strategijų sąsajos

- Grupės ir patronuojamų bendrovių strategijos rengiamos vadovaujantis EPSO-G integruoto planavimo ir stebėsenos politika. Siekiant užtikrinti integruotumą, strategijos ir veiklos planai yra rengiami vadovaujantis šiais principais:
- **krypčių, tikslų, uždavinių ir priemonių sąsaja.** Tai užtikrinama Grupės įmonių strategijas derinant su pagrindinėmis Grupės strategijos kryptimis. Jų aktualumas užtikrinamas per „žemyn“ (angl. top-down) ir „aukštyn“ (angl. bottom-up) komunikaciją bei bendras Grupės aukščiausio lygmens vadovų strategines sesijas;
- **tiesioginis indėlis.** Integruojant strategijas numatomas ir kiekvienos iš Grupės įmonių indėlis siekiant strategijos tikslų. Visos priemonės strategijai įgyvendinti yra susiejamos su strateginėmis kryptimis ir tikslais, priskiriami už priemonių įgyvendinimą atsakingi asmenys;
- **pamatuojamumas.** Strateginiams tikslams yra keliami pamatuojami jų įgyvendinimo rodikliai. Priemonės, numatytos tikslų įgyvendinimui turi tiesioginę įtaką rodiklių pasiekimui.

Veiklos planai

Vadovaujantis EPSO-G integruoto planavimo ir stebėsenos politika, kasmet yra atnaujinami trijų metų trukmės veik-

los planai, kuriuose numatomos priemonės strategijos įgyvendinimui ir prioritetinių rizikų valdymui. Veiklos plano priemonės valdomos pagal Bendrovės galiojančias projektų, programų valdymo tvarkas arba jų valdymo būdus paliekamas priemonių vadovų pasirinkimui. Grupės įmonių biudžetai formuojami pagal veiklos planą.

Panašaus pobūdžio priemonės (pvz. rekonstrukcijų, investicinių projektų) grupuojamos į programas ir yra valdomos kaip programos. Veiklos plano projektai ir programos sudaro projektų portfelį. Skatinant Grupės darbuotojų savininkiškumą ir atsakomybę, vadovauti atskiriems Grupės projektams ar priemonėms gali būti patikėta tokį norą išreiškusiam bet kurios Bendrovės darbuotojui.

Grupės strategijos įgyvendinimui svarbiausių projektų kontrolė ir stebėseną užtikrinama Strateginių projektų priežiūros komitete (SPPK).

Prioritetai

Pagal EPSO-G strategijoje ir veiklos planuose patvirtintas strategines kryptis yra formuojamas bendradarbiavimas tarp Grupės įmonių. Bendradarbiavimas tarp Grupės įmonių darbuotojų (ar funkcinį kuratorių) yra aktyvesnis tose srityse, kurias:

- tiesiogiai atsakingos už strateginių tikslų siekiančių projektų ir priemonių įgyvendinimą;
- turi aukštą rizikos laipsnį;
- turi didelę įtaką bendrovės ar Grupės reputacijai.

Savo veikloje EPSO-G skiria tris prioritetų lygius, kur pirmajam valdymo bendrovė skiria santykinai didžiausią dėmesį, o antrajame ir trečiajame valdymo bendrovės tiesioginis įsitraukimas yra santykinai mažesnis arba jo nėra.

EPSO-G valdymo bendrovės pirmojo lygio prioritetai 2018-2019 metais

- integruota strategija ir veiklos planavimas;
- strateginių projektų valdymas;
- rizikų valdymas;
- finansų valdymas;
- informacinės technologijos ir telekomunikacijos;
- informacinės saugos užtikrinimas;
- efektyvus elektros ir gamtinių dujų perdavimo sistemų turto valdymas;
- energijos ir žaliavų mainų verslo vystymas.

Klientai

EPSO-G klientas – tai Grupės akcininkas ir Grupės įmonės. Kokybiškiems, lemiamą įtaką valdomų bendrovių veiklai darantiems valdymo sprendimams, efektyviai veiklos kontrolei bei konsultavimui užtikrinti būtini aukštos kvalifikacijos specialistai ir gera valdymo bendrovės reputacija.

- Valdymo bendrovė grupei priklausančias bendroves valdo:
- naudodamasi savo turimomis akcininko teisėmis dukterinių bendrovių atžvilgiu;
- EPSO-G valdymo organams ir struktūriniams padaliniais tiesiogiai vykdant jiems paskirtas funkcijas Grupės įmonių atžvilgiu;
- nustatydama visai Grupei taikomus korporatyvinio valdymo principus ir korporatyvinio valdymo dokumentus.

EPSO-G valdymo bendrovės uždaviniai, funkcijos ir veikla juos įgyvendinant:

EPSO-G uždaviniai	Projektai / Funkcijos	Veikla
Strateginių projektų valdymas	Sinchronizacija	• Strateginių energetikos projektų kontrolė • interesų atstovavimas LT ir tarptautinėse institucijose • veiksmų koregavimas rezultato link ir integruotumo užtikrinimas • Viešųjų pirkimų skaidrumo ir efektyvumo užtikrinimas
	GIPL	
Įmonių valdymas	Kompetentingas akcininko interesų atstovavimas Grupės įmonių valdymo organuose	• Grupės strategija ir bendri tikslai, įgyvendinantys akcininko lūkesčius • Integruotos, vienodais principais pagrįstos finansų ir verslo valdymo praktikos (vieningos grupės politikos) • Gerųjų verslo praktikų diegimas
	Tikslų nustatymas ir integravimas	• Įmonių veiklos planų suderinimas ir tvirtinimas • Metinių tikslų nustatymas valdybose, suderinamumo užtikrinimas
	Galimybių identifikavimas ir plėtros įgalinimas	• Iškeliami ambicingi tikslai, kuriamos naujos veiklos, naujų įmonių įsigijimai
	Efektyvumo užtikrinimas	• Įmonių grupės veiklos efektyvumo įvertinimas ir optimizavimo priemonių numatymas ir įgyvendinimas • Biudžeto uždaviniai ir veiklos valdymo sąnaudų kontrolė • Vieningas, brandus ir su rinka palyginamas atlygio valdymas
	Veiklos kontrolė	• Centralizuota audito funkcija • Veiklos planų įgyvendinimo priežiūra • Metinių rezultatų įvertinimas valdybose
	Rizikų valdymas	• Rizikų valdymo priemonių nustatymo ir valdymo kontrolė
Atskaitingumo užtikrinimas	Atskaitomybė akcininkui	• Atskaitomybė pagal lūkesčių laiško reikalavimus • Kokybiška ir greita informacija apie grupės įmonių būklę • Kokybiška ir greita informacija apie projektų būklę • Formalioji ir neformalioji komunikacija
	Santykių su interesų turėtojais valdymas	• Interesų turėtojų grupių identifikavimas • Interesų turėtojų lūkesčių nustatymas • Komunikacijos strategijos ir funkcinės lyderystės rizikų valdymui užtikrinimas • Komunikacija
	Pirkimų kriterijai, kontrolė	• Dalyvavimas pirkimų komisijose • Esminių sutarčių sąlygų analizė, vertinimas ir tvirtinimas valdybose
	Veiklos ir elgsenos modelių nustatymas	• Bendros vertybės, politikos ir tvarkos, kuriomis vadovaujasi visos grupės įmonės
	Skaidrumas	• Atskaitomybės suinteresuotosioms šalims užtikrinimas • Korupcijos prevencijos užtikrinimas
Sinergijų užtikrinimas	Finansų valdymas	• Bendras išdo valdymas
	Veiklų valdymas	• Bendri pirkimai • Paslaugos grupės įmonėms • Dalijimasis žiniomis (angl. know-how) • Inovacijų paieška ir įgyvendinimas

2018 m. Valdymo koordinavimo centro vertinimu, EPSO-G atitinka gerojo valdymo principus ir jai suteiktas aukščiausias A+ įvertinimas. Išsami informacija apie tai yra pateikta šio pranešimo 7 skirsnyje Valdysenos ataskaita.

Litgrid

1.4 LITGRID

EPSO-G grupei priklausantis elektros perdavimo sistemos operatorius „Litgrid“ užtikrina patikimą elektros energijos perdavimą bei elektros energijos balansą, valdo ir eksploatuoja aukštos įtampos elektros perdavimo tinklą ir nuolatinės srovės jungtis „LitPol Link“ bei „NordBalt“. Bendrovė rūpinasi perdavimo tinklo ir elektros energijos rinkos plėtra, koordinuoja elektros srautus ir palaiko stabilų šalies energetikos sistemos darbą.

„Litgrid“ įgyvendina strateginius elektros energetikos projektus – sinchroninio sujungimo su kontinentinės Europos tinklais ir ruošiasi asinchroniniam darbui su vieninga jungtine elektros energetikos sinchronine zona IPS / UPS (angl. Interconnected Power System / Unified Power System), t. y. zona, kurioje šiuo metu dirba Lietuvos elektros energetikos sistema.

Bendrovės misija – patikimas ir kokybiškas elektros energijos perdavimas Europos rinkoje, kuriantis vertę visuomenei.

Lietuvoje „Litgrid“ prižiūri 7 029 kilometrų aukštos įtampos (330 kV ir 110 kV tinklų) linijų bei 236 transformatorines pastotes ir skirstykklas.

„Litgrid“ teikiamos paslaugos:

- elektros energijos perdavimas aukštosios įtampos (110 ir 330 kV) elektros įrenginiais;
- sisteminės paslaugos patikimam sistemos darbui palaikyti;
- prekyba balansavimo ir reguliavimo elektros energija užtikrinant gamybos ir vartojimo balansą;
- viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, užtikrinančios ir didinančios nacionalinį energetinį saugumą;
- elektros tinklo techninė priežiūra ir remontas.

Elektros perdavimo sistemos operatoriaus klientai:

- skirstomųjų tinklų operatorius ESO AB;
- elektros energijos vartotojai, kurių elektros įrenginiai yra prijungti prie elektros perdavimo tinklo ir kurie perka elektrą vartojimui;
- prie perdavimo tinklo prijungti elektros energijos gamintojai.

Balansavimo ir reguliavimo elektros energijos tiekėjai – tai elektros energijos gamintojai ir tiekėjai.

Svarbiausi „Litgrid“ grupės finansiniai rodikliai:

	2018 m.	2017 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	190 641	160 188	30 453	+19,0%
EBITDA, tūkst. Eur	32 335	40 525	-8 190	-20,2%
Normalizuotas grynasis pelnas, tūkst. ¹ Eur	3 973	9 585	-5 612	-58,5%
Turtas, tūkst. Eur	366 257	439 210	-72 953	-16,6%
Darbuotojų skaičius	638	633	5	0,8%

1) Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas – „Litgrid“ turto perkainojimo rezultatas – Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl „Litgrid“ turto perkainojimo

1.5. AMBER GRID

EPSO-G grupei priklausantis gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ yra atsakingas už gamtinių dujų perdavimą ir magistralinių dujotiekių eksploatavimą, saugią ir patikimą dujų perdavimo sistemos veiklą bei plėtrą. Bendrovės misija yra efektyviai ir patikimai vykdyti dujų perdavimą, sudarant palankias sąlygas konkurencijai dujų rinkoje ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai.

„Amber Grid“ valdomą perdavimo sistemą sudaro magistraliniai dujotiekiai, dujų kompresorių statys, dujų skirstymo statys, dujų apskaitos statys, dujotiekių apsaugos nuo korozijos įrenginiai, duomenų perdavimo ir ryšio sistemos bei kitas turtas priskirtas perdavimo sistemai.

Lietuvos dujų perdavimo sistema yra sujungta su Latvijos, Baltarusijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities gamtinių dujų perdavimo sistemomis, Klaipėdos SGD terminalu, Lietuvos skirstymo sistemų operatorių skirstymo sistemomis ir tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtomis vartotojų sistemomis.

Bendrovė eksploatuoja 65 (2017 m. – 65) dujų skirstymo stotis (DSS), 3 dujų apskaitos stotis (DAS) ir 2 dujų kompresorių stotis (DKS).

Eksploatuojamų vamzdynų ilgis yra 2 115 km (2017 m. – 2 115 km), skersmuo – nuo 100 iki 1 220 mm. Didžiosios dalies perdavimo sistemos projektinis slėgis – 54 bar.

Paslaugos

„Amber Grid“ sistemos naudotojams, kitiems operatoriams, dujų rinkos dalyviams teikia gamtinių dujų perdavimo paslaugas Lietuvos teritorijoje: perduoda dujas Lietuvos vartotojams, taip pat transportuoja gamtines dujas į Latviją ir Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį.

Bendrovė sistemos naudotojams, kitiems operatoriams, dujų rinkos dalyviams teikia šias paslaugas:

- gamtinių dujų perdavimo Lietuvos teritorijoje;
- gamtinių dujų srautų balansavimo perdavimo sistemoje;
- Suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo, jo infrastruktūros, jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms ir nuo 2016 m. paskirtojo tiekėjo būtinojo suskystintų gamtinių dujų kiekio tiekimo pagrįstoms sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimo.

Klientai

Bendrovės klientai yra didelės Lietuvos pramonės įmonės ir vidutinės Lietuvos verslo bendrovės, elektros, centralizuotos šilumos gamybos įmonės. Taip pat Baltijos ir trečiųjų šalių energetikos, gamtinių dujų tiekimo įmonės, kurioms teikiamos gamtinių dujų perdavimo paslaugos. 2018 m. gruodžio 31 d. „Amber Grid“ paslaugomis naudojosi 106 sistemos naudotojai, (2017 m. – 100 sistemos naudotojai).

„Amber Grid“ valdo 100 proc. GET Baltic įstatinio kapitalo. GET Baltic – tai bendrovė, turinti gamtinių dujų rinkos operatoriaus licenciją, organizuojanti ir vystanti prekybą gamtinių dujų biržoje.

Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“, „Connexus Baltic Grid“ AS (Latvija), „Elering“ AS (Estija) naudoja netiesioginio pajėgumų paskirstymo modelį, kad efektyviau paskirstytų trumpalaikius gamtinių dujų perdavimo pajėgumus sujungimo taškuose tarp Baltijos šalių. Pajėgumų paskirstymas susietas su 2017 m. liepos 1 d. pradėta dujų prekyba de facto regioninėje trijų Baltijos šalių gamtinių dujų biržoje GET Baltic.

Pradėjus veikti integruotos prekybos modeliui, rinkos formuotojų ir kitų biržos dalyvių vienoje šalyje pateikti pavedimai pirkti ar parduoti dujas kitai dienai yra automatiškai atvaizduojami kitų Baltijos šalių prekybos aikštelėse kartu su transportavimo tarp Baltijos šalių kaina.

GET Baltic veikla 2018 m.:

77

 Biržos
dalyviai

27

 Aktyvūs
biržos
dalyviai

4

 Rinkos
formuotojai

1.084 GWh

Prekybos apyvarta

3.122

Sudaryti sandoriai

 BIRŽOS
DALYVIŲ
SKAIČIUS

 RINKOS
FORMUOTOJŲ
SKAIČIUS

 PIRKIMO
APYVARTA,
GWh

 PARDAVIMO
APYVARTA,
GWh

9
1
32
17
12
2
109
96
72
2
943
971

Svarbiausi „Amber Grid“ finansiniai rodikliai:

	2018 m.	2017 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	54 290	64 321	-10 031	-15,6%
EBITDA, tūkst. Eur	24 551	38 252	-13 701	-35,8%
Normalizuotas grynasis pelnas, tūkst. ¹ Eur	10 441	20 320	-9 879	-48,6%
Turtas, tūkst. Eur	235 416	280 198	-44 782	-16,0%
Darbuotojų skaičius	329	345	-16	-4,6%

1) Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas - Amber Grid turto perkainojimo rezultatas - Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid turto perkainojimo

1.6. BALTPOOL

EPSO-G grupei priklausantis energijos išteklių ir prekybos mediena biržos operatorius „Baltpool“ organizuoja prekybą, t.y. sudaro vienodas sąlygas rinkos dalyviams įsigyti biokuro ir medienos konkurencijos sąlygomis, taip užtikrinant didžiausią naudą vartotojams ir grąžą valstybei.

Bendrovė yra viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų administratorius, atliekantis VIAP lėšų surinkimo, išmokėjimo ir administravimo funkcijas (VIAP lėšų administratoriumi paskirta Vyriausybės 2012-11-07 nutarimu Nr. 1338).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-12-20 nutarimu Nr. 1092 nuo 2018 m. sausio 1 d. „Baltpool“ paskirta vykdyti elektroninės medienos pardavimo sistemos administratoriaus (toliau – medienos aukcionų operatoriaus) funkcijas. „Baltpool“ keliamas tikslas – sudaryti vienodas sąlygas rinkos dalyviams įsigyti medienos konkurencijos sąlygomis ir taip sudaryti sąlygas formuotis pasiūlos ir paklausos santykį atspindinčias kainas.

Vykdydama šią užduotį „Baltpool“ sukūrė ir nuo 2018 m. kovo 19 d. pradėjo skelbti medienos skiedrų kainų indeksą BALTPOOL WOOD CHIPS SPOT LITHUANIA (BWCS Lithuania). Jis yra skirtas rinkos dalyviams objektyviai įvertinti esamą situaciją rinkoje ir stebėti biokuro kainos pokyčius bei tendencijas. Indekso reikšmė jau tapo patogia priemone dvišalių kontraktų ir įmonių vidaus sandorių kainodarai, rinkos tyrimams ir kt.

Energijos išteklių operatoriaus BALTPOOL darbuotojų sukurta unikali prekybos biokuru platforma per pirmuosius trejus veiklos metus iš esmės pakeitė biokuro rinkos dalyvių ir kainų skirtingose savivaldybėse situaciją, padidino rinkos skaidrumą ir likvidumą. Sukuriama vertė, sukaupia patirtis, adaptavus prekybos platformos funkcionalumą konkrečių rinkų poreikiams, gali būti pritaikyta kitose ES šalyse.

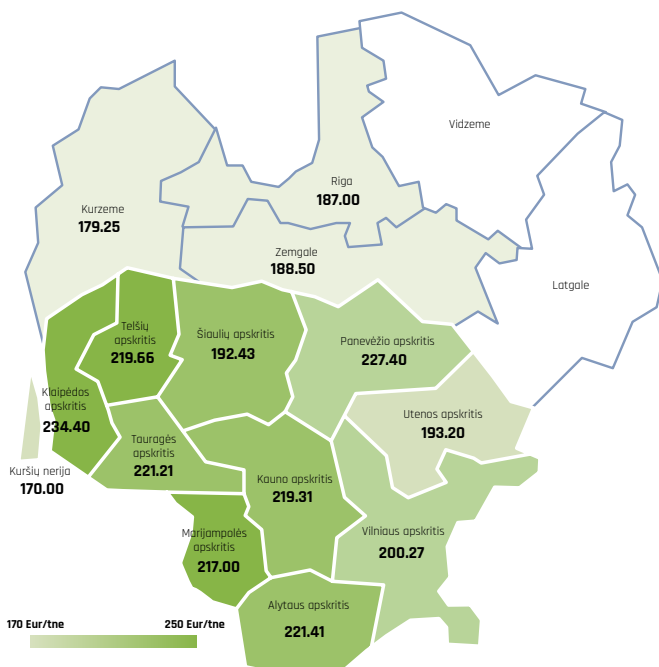
Panaudojus BALTPOOL sukaupią patirtį bei adaptavus prekybos biokuru sistemą Danijos rinkos poreikiams, BALTPOOL Danijos karalystėje kartu su partneriu atidarė biokuro biržą „BiomassPool“ ApS. Pirmasis sandoris sudarytas 2018 m. liepos mėnesį.

2018 m. gegužės 17 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Šilumos ūkio ir Energijos išteklių rinkos įstatymų pakeitimus, kuriuose nustatyta, kad prognozuojamam šilumos vartotojų poreikiui tenkinti reikalingas iš nepriklausomų šilumos gamintojų superkamas arba šilumos tiekėjo turimais šilumos gamybos įrenginiais gaminamas šilumos kiekis nustatomas šilumos aukciono būdu, kurį organizuoja Energijos išteklių biržos operatorius „Baltpool“. Bendrovei iškeltas tikslas per nustatytą laikotarpį pasirengti vykdyti priskirtą naują funkciją bei skaidriai administruoti šilumos aukcionus.

Pirmasis „Baltpool“ surengtas šilumos aukcionas įvyko 2018 m. gegužės 21 d. Per ataskaitinį laikotarpį tiekėjai kartą per mėnesį vykstančiuose aukcionuose nupirko 3,2 TWh šilumos. 2018 m. gruodžio 31 d. „Baltpool“ prekybą biokuru vykdė Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Danijoje.

Bendrovės pagrindiniai klientai pagal vykdomas veiklas:

• **Biokuro biržos veikloje** svarbiausi klientai yra biokuro pirkėjai (centralizuotos šilumos tiekimo įmonės, nepriklausomi šilumos gamintojai ir kitos įmonės, savo veikloje naudojančios biržoje prekiaujamas biokuro produktus) ir biokuro tiekėjai (medienos granuliu ir skiedrų gamintojai bei tiekėjai);

• **VIAP lėšų administravimo veiklos** klientai yra elektros energijos vartotojai, kurie pagal galiojantį teisinį reguliavimą privalo mokėti VIAP lėšas už savo suvartotą elektros energiją. Iš elektros energijos vartotojų, prijungtų prie skirstomojo tinklo, VIAP lėšos yra surenkamos per skirstomojo tinklo operatorių. Vartotojai, prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus valdomų tinklų, VIAP lėšas administratoriui perveda tiesiogiai. Bendrovės klientais taip pat yra energetikos įmonės, teisės aktų nustatyta tvarka teikiančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių, teikiančių elektros energijos gamybos, kuri yra būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, paslaugas ir kitas paslaugas, nustatytas Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos apraše.

• **Medienos aukcionų organizavimo veikloje** svarbiausi klientai yra medienos pardavėjai – Valstybinių miškų urėdija ir jos teritoriniai padaliniai. Medienos pirkėjai – įmonės, savo veikloje naudojančios medienos produktus; nuo medienos apdirbimo įmonių iki biokuro tiekimo įmonių.

• **Šilumos aukcionų organizavimo veikloje svarbiausi klientai** yra šilumos tiekimo įmonės, kurios įpareigos joms reikalingą šilumos kiekį iš nepriklausomų šilumos tiekėjų supirkti šilumos aukcionuose ir nepriklausomi šilumos tiekėjai, kurie yra prijungti prie šilumos tiekimo sistemų ir parduoda šilumą aukcione

2018 m. „Baltpool“ biržoje (palyginti su 2017 m.):

- prekybos apyvarta išaugo 37 proc. iki 86,11 mln. Eur;
- sandorių skaičius padidėjo 14 proc. iki 5,7 tūkst.;
- biokuro nupirkta 4 proc. daugiau (431 tūkst. tne.);
- sandorius vykdė 71 pirkėjas ir 117 pardavėjų iš Lietuvos ir Latvijos;

Svarbiausi „Baltpool“ veiklos rodikliai:

	2018 m.	2017 m.	Pokytis	
			+/-	Proc.
Pajamos, tūkst. Eur	903	736	167	22,7%
EBITDA, tūkst. Eur	231	200	31	15,5%
Grynasis pelnas, tūkst. Eur	179	157	22	14,0%
Turtas, tūkst. Eur	65 174	51 577	13 597	26,4%
Darbuotojų skaičius	11	11	0	0,0%

**MISIJA, VIZIJA,
VERTYBĒS**

2. MISIJA, VIZIJA, VERTYBĖS

Igyvendindami akcininko laiške valdymo bendrovei EPSO-G keliamus tikslus, kuriame pažangią, skaidrią, efektyviai valdomą ir ilgalaikę naudą akcininkams teikiančią ateities energetikos įmonių grupę, užtikrinančią energijos tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvią energijos perdavimo sistemų ir rinkų platformų veiklą bei suteikiančią galimybę regiono vartotojams laisvai keistis energija ir gauti ją konkurencinga kaina visada, kai to reikia.

EPSO-G grupės kuriama vertė - saugi, tvari ir konkurencinga energetikos rinka.

Saugi - energija perduodama saugiai ir patikimai.

Tvari - galimybė laisvai keistis energija ir gauti ją geriausia kaina, visada, kai to reikia.

Konkurencinga - atvira rinkos dalyviams rinktis.

EPSO-G vizija - efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė.

EPSO-G misija - užtikrinti bei kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę.

Misijos įgyvendinimas, vizijos siekimas ir visa EPSO-G grupės veikla yra grindžiama pamatinėmis žmogiškosiomis ir profesinėmis vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga.

EPSO-G vertybės:

Profesionalumas - siekiame, kad kiekvienas darbuotojas grupėje būtų pripažintas ir galėtų augti kaip savo srities profesionalas. Suprantame profesinių žinių, praktinės patirties ir nuolatinio mokymosi svarbą grupės rezultatams ir veiklos tęstinumui užtikrinti.

Bendradarbiavimas - akcentuojame nuoširdų ir konstruktyvų bendradarbiavimą tarpusavyje, sudarantį sąlygas darbiai siekti užsibrėžtų tikslų.

Pažanga - atvirumas naujoms veiklos praktikoms ir idėjoms skatina kurti, atsinaujinti, įgyvendinti prasmingus pokyčius bei veda mus į priekį.

2018 m. pradėtas vienodų EPSO-G vertybių, lyderystės principų ir jas atitinkančių elgsenų suvienodinimo procesas grupės įmonėse. Vertybinių elgsenų laikymasis yra integruotas į kasmetinio vadovų ir darbuotojų veiklos vertinimo sistemą ir susietas su kintamos atlygio dalies dydžiu.

PERSPEKTYVA

VIZIJA - efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė

PASKIRTIS

MISIJA - užtikrinti ir kurti saugią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę

VERTYBĖS

**PROFESIONALUMAS
BENDRADARBIAVIMAS
PAŽANGA**

VERTYBĖS

PROFESIONALUMAS

BENDRADARBIAVIMAS

PAŽANGA

ELGSENOS

- ✓ Aš atlieku darbą geriau nei iš manęs tikimasi
- ✓ Aš sakau, ką darau ir darau tai, ką sakau
- ✓ Aš tęsiu duotus pažadus
- ✓ Aš bendrauju aiškiai ir suprantamai
- ✓ Aš parodau savo poziciją ir gerbiu kitus
- ✓ Aš padedu kitiems pasiekti rezultatą
- ✓ Aš imuosi iniciatyvos ir mokausi iš klaidų
- ✓ Aš ieškau naujų idėjų ir jas įgyvendinu
- ✓ Aš nuolat stiprinu gebėjimus ir jais dalinuosi

2.1. VEIKLOS IR REGULIACINĖ APLINKA

EPSO-G įmonių grupės veiklą reikšmingai veikia bendros šalies ekonomikos tendencijos. Augant Lietuvos ekonomikai didėja elektros energijos ir dujų perdavimo paslaugų paklausa. Tai leidžia išnaudoti energijos perdavimo infrastruktūrą efektyviau ir teikti paslaugas palankesne kaina šalies gyventojams ir verslui taip prisidedant prie ūkio konkurencingumo didinimo.

Preliminariu įverčiu, Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) pernai, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, padidėjo 3,6 proc. ir augo kiek lėčiau nei 2017-aisiais, kai buvo fiksuota 3,8 proc. BVP plėtra. Išskyrus žemės ūkį, visų sektorių pridėtinė vertė augo, o dėl gamtinių sąlygų ir prastesnio žemės ūkio derliaus, žemės ūkio sukurta sektoriaus produkcija mažėjo. Tai turėjo įtakos ir BVP augimo tempo sulėtėjimui, kuris išliko spartesnis už ES šalių vidurkį.

Augant šalies ekonomikai 2018 m. fiksuotas didžiausias nuo 1992 m. elektros vartojimas Lietuvoje. Palyginti su 2017 m., pernai galutinis elektros energijos vartojimas augo 3,9 proc. (iki 11,176 TWh.)

Augimas buvo stebimas visuose ūkio sektoriuose išskyrus žemės ūkį, kuriame suvartota 0,8 proc. elektros energijos, mažiau palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2017 metais. Pramonės įmonės per metus suvartojo 1,9 proc. daugiau nei 2017 metais. Daugiau elektros energijos naudojo gyventojai (5,2 proc.) ir paslaugų sektorius (5,4 proc.), o transporto sektoriaus poreikis pernai išaugo 8,0 procentais.

Prognozuojama, kad dešimties metų perspektyvoje elektros vartojimas Lietuvoje augs vidutiniškai po 1 proc. per metus ir 2026 m. gali siekti nuo 12,7 iki 13,3 TWh. Rinkos sąlygos užtikrina, kad trūkstantis 500 megavatų galios Lietuva importuoja, tačiau, „Litgrid“ vertinimu nuo 2025 m. gali pradėti

ti trūkti vietinių elektrinių galių sisteminiams paslaugoms. Todėl būtinos investicijos į naujas elektrines, kad elektros tiekimo sistema būtų pasirengusi augančiam elektros vartojimui.

Nors bendra suteiktų dujų transportavimo paslaugų apimtis 2018 m. sumažėjo dėl mažesnio vartojimo trąšų sektoriuje, tai kiek amortizavo išaugusi balansavimo paslaugų paklausa bei transportuojamų gamtinių dujų kiekis į kaimynines šalis.

Griežtėjantys ES aplinkosaugos politikos reikalavimai, atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo energetikos sektoriuje skatinimas ir plėtra bei efektyvesnis energijos bei energijos išteklių naudojimas mažina gamtinių dujų vartojimą Lietuvoje. Nuo 2012 m. perduodamų dujų kiekis Lietuvos rinkos poreikiams sumažėjo 28 proc. Remiantis „Amber Grid“ prognozėmis, mažėjimo tendencija turėtų išlikti ir artimiausius keletą metų, – didžiausią tam įtaką turėtų daryti naujų biokuro bei atliekas deginančių elektros ir šilumos gamybos įrenginių atsiradimas (labiausiai Vilniaus kogeneracinė elektrinė), o vėliau nuo 2021 m. dujų paklausa šalyje turėtų stabilizuotis. Prognozuojama, kad Lietuvos dujų perdavimo sistemos ir SGDT terminalo verslo galimybės ir panaudojimas didės 2022 metais pradėjus veikti dujų jungčiai su Lenkija ir Lietuvai tapus dujų importo ir perdavimo visam regionui šiaurės – pietų kryptimi centru.

Finansų ministerija prognozuoja, kad Lietuvos ekonomikos augimas 2018 – 2021 m. laikotarpiu nuosaikiai lėtės (iki 2,5 proc.) . Tikėtina, kad tai veiks elektros ir gamtinių dujų vartojimo dinamiką ir perdavimo sistemos operatorių paslaugų apimtį bei pajamų lygį. Elektros ir gamtinių dujų vartojimui įtakos, tikėtina, turės ir diegiamos energinio efektyvumo priemonės.

Numatoma Lietuvos ūkio ekonominė raida 2019 – 2022 m.:

Rodiklio pavadinimas	2018	2019	2020	2021	2022
1. Bendrojo vidaus produkto (toliau BVP) palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	3,4	2,6	2,4	2,3	2,3
2. BVP palyginamosiomis kainomis, mln. Eur	37199,0	38182,4	39110,4	40018,8	40932,2
3. BVP to meto kainomis pokytis, mln. Eur	7,0	5,0	4,7	4,5	4,4
4. BVP to meto kainomis	45133,6	47369,1	49609,0	51843,4	54113,3
5. Darbo našumas (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui) pokytis, procentais	2,4	2,1	2,3	2,4	2,5

Finansų ministerijos prognozė

2018 m. birželio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimas pritarė atnaujintai Nacionalinei Lietuvos energetinės nepriklausomybės strategijai (toliau – NENS).

Šalies energetikos strategines kryptis nustatančiame dokumente numatyti keturi prioritetai – energetinis saugumas, atsinaujinančių energijos išteklių proveržis ir tausūs energijos vartojimas, konkurencingumas bei inovatyvių energetikos technologijų kūrimas ir eksportas. EPSO-G grupės įmonės artimiausią dešimtmetį dirbs pagal šiuos prioritetus.

NENS akcentuojama elektros rinkos integracijos ir subalansuotos elektros energetikos sistemos veikimo, galių adekvatumo užtikrinimo, tinklo išlaikymo kaštų mažinimo ir efektyvesnio esamos infrastruktūros išnaudojimo svarba. Šie akcentai atsispindi EPSO-G grupės strateginėse kryptyse.

Siekiant didinti Lietuvos konkurencingumą, NENS numatyta šalies energetikos infrastruktūra turi būti naudojama efektyviai ir prisidėti prie tikslo, jog tarifų struktūra gyventojams užtikrintų mažėjančių išlaidų už energiją dalį, o pramonei taikomos galutinės elektros energijos ir gamtinių dujų kainos būtų mažiausios regione.

Šiame energetikos politikos dokumente iškeltas tikslas – padidinti atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) dalį (tame tarpe ir biometaną bei kitas iš AEI pagamintas dujas) šalies bendrajame galutiniame energijos suvartojime: 2020 m. iki 30 proc., 2030 m. – 45 proc., o nuo 2050 m. – 80 proc., bei nebenaudoti gamtinių dujų elektros, šilumos ir vėsumos sektoriuose.

Numatoma, kad Lietuvoje, kaip ir ES, energetikos sektoriuje

gamtinės dujos išliks svarbiu energijos ištekliu pereinamuoju į mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomiką laikotarpiu. 2020–2030 metais gamtinių dujų poreikis šalyje sieks 20,4–20,9 TWh, iš jų apie 51 proc. sudarys dujų, kaip žaliavos, poreikis trąšų gamybos pramonėje.

Prognozuojama, kad 2019 m. „Amber Grid“ gamtinių dujų perdavimo sistema Lietuvos sistemos naudotojams į vidinį išleidimo tašką transportuos apie 22,7 TWh, į Latvijos Respubliką – 0,5 TWh gamtinių dujų ir į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį – apie 27,5 TWh gamtinių dujų. Apie 44 proc. Lietuvos ir kitų Baltijos šalių vartotojams skirta gamtinių dujų kiekio planuojama gauti iš Klaipėdos SGD terminalo.

2.2. Reguliacinė aplinka

EPSO-G grupės įmonių vykdomos elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo veiklos bei energijos išteklių ir dujų rinkų operatorių veiklos yra licencijuojamos. Licencijos suteikia išskirtines teises teikti perdavimo ir rinkų operatorių paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

EPSO-G įmonių grupei priklausantys elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriai yra vieninteliai Lietuvoje, galintys teikti šias paslaugas. Jie veikia natūralios monopolijos sąlygomis, todėl jų vykdomų veiklų kainos yra valstybės reguliuojamos. EPSO-G grupei priklausančių energijos išteklių ir dujų rinkos operatorių nustatomi prekybos biržose įkainiai yra derinami su reguliuojančia institucija.

Reguliavimo funkciją ir licencijuojamos veiklos vykdymo priežiūrą Lietuvoje atlieka Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija).

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos reguliuojamos nustatant viršutines kainų ir (ar) pajamų ribas. Leidžiamą pajamų lygį sudaro pagrįstos būtinosios sąnaudos, įskaitant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą. Konkrečias paslaugų kainas, neviršijančias nustatytų viršutinių ribų, nustato paslaugų teikėjai.

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo periodui, jos gali būti koreguojamos kai yra vieno ar kelių veiksnių, kuriais remiantis buvo nustatytos, reikšmingų pokyčių, įskaitant paslaugų apimtį, infliacijos, mokesčių, kitų objektyvių (nuo Bendrovės nepriklausančių) veiksnių. Elektros energijos perdavimo kainų viršutinės ribos gali būti koreguojamos ne dažniau kaip du kartus per metus, gamtinių dujų - vieną kartą per metus.

Nuo reguliuojančios institucijos priimamų sprendimų tiesiogiai priklauso reguliuojamų EPSO-G grupės įmonių rezultatai, skiriamos lėšos būtinoms veiklos sąnaudoms, investicijoms elektros ir dujų perdavimo sistemų patikimumui užtikrinti, taip pat galimybės strateginius projektus finansuoti nuosavomis ar skolintomis lėšomis.

2018 m. pabaigoje buvo koreguojama elektros energijos perdavimo paslaugos kainos viršutinė riba 2019 metams, o gamtinių dujų perdavimo pajamų lygio ir kainos viršutinė riba buvo nustatoma naujam 2019-2023 m. reguliavimo periodui.

Svarbu pažymėti, kad 2018 m. pabaigoje koreguojant elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus LTGRID viršutinę ribą 2019 metams, Komisija, vertindama bendrovei nustatytos investicijų grąžos viršijimą už 2016–2017 metus, bendrovės faktinius kapitalo kaštus šiuo laikotarpiu įvertino istorine verte ir netaikė Komisijos patvirtinto ilgo laikotarpio vidutinio padidėjimo sąnaudų (angliškai „long run average incremental costs“ - LRAIC) modelio, kuris numato, kad optimizuoto turto kapitalo kaštai vertinami atstatomąja verte ir būtent atsižvelgiant į šį modelį buvo nustatytas leistinas šiuo laikotarpiu kapitalo kaštų dydis. Šis Komisijos sprendimas turėjo įtakos prielaidų, kuriomis vadovaujantis skaičiuojami įmonės ateities srautai, pokyčiams, atitinkamai turto vertinimo rezultate buvo fiksuojamas turto vertės sumažėjimas.

Esminis pokytis, turintis įtakos gamtinių dujų perdavimo pajamų lygiui - VKEKK sprendimu ženkliai sumažinta investicijų grąžos norma, taikoma reguliuojamoje veikloje naudojamo turto vertei, kuri nuo 7,09 proc. sumažėjo iki 3,3 procentų. Pagal Komisijos patvirtintą Investicijų grąžos normos nustatymo metodiką, naujajame reguliavimo periode investicijų grąžos norma bus koreguojama kasmet, atsižvelgiant į Bendrovės faktinius skolinimosi kaštus. Dėl šių priežasčių buvo vertinama įtaka ir gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus Amber Grid turto vertei.

Pažymėtina, kad fiziškai turto kiekis ir jo savybės nepakito, o vertės mažėjimas atspindi tik pajamų uždirbimo potencialo vertinimą remiantis konservatyviomis priemonėmis.

Daugiau informacijos apie „Litgrid“ ir „Amber Grid“ turto verčių pokyčius pateikiama šio pranešimo 4.3 Finansiniai rodikliai skiltyje.

Po kelis metus iš eilės sekusio EPSO-G grupės įmonių teikiamų reguliuojamų perdavimo paslaugų kainų mažėjimo, nuo 2019 m. sausio 1 d. buvo nustatytos didesnės elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo kainos.

Vidutinė reguliuojam elektros energijos perdavimo kaina padidėjo 6,3 proc. iki 0,658 ct/kWh. Tai lėmė objektyvios priežastys - servitutų kompensacijos, auto-transformatorių perkėlimo sąnaudos bei išaugus energijos kainai, didėjantys pirkimo kaštai savoms reikmėms ir sąnaudoms technologiniuose įrenginiuose padengti.

Vidutinė ilgalaikių gamtinių dujų perdavimo paslaugų kaina Lietuvos vartotojų poreikiams padidėjo 3,5 proc. iki 1,17 Eur/MWh. Dėl veiklos efektyvumo didinimo, modernių tinklo priežiūros technologijų taikymo bei išankstinio dalies leidžiamųjų pajamų lygmens priskyrimo trumpalaikėms paslaugoms, vidutinė ilgalaikių perdavimo paslaugų kaina nesiekia Komisijos nustatytos ribos. Svarbu pažymėti, kad 2018 metais Lietuvos vartotojams taikoma perdavimo paslaugų kaina buvo papildomai sumažinta Komisijai įvertinus ankstesnių kelerių metų bendrovės uždirbtas papildomas pajamas bei investicijų grąžą. Nevertinant šios 2018 m. pritaikytos vienkartinės reguliacinės korekcijos, gamtinių dujų perdavimo kainos Lietuvos vartotojams mažėjo trečius metus iš eilės.

STRATEGINIAI TIKSLAI

3. STRATEGINIAI TIKSLAI

3.1. Strategijos kryptys

2018 m. energijos perdavimo ir mainų infrastruktūrą valdanti EPSO-G grupė tęsė 2017 m. patvirtintos veiklos strategijos įgyvendinimą. Strategijoje apibrėžtos svarbiausios veiklos kryptys, numatyti finansiniai tikslai bei uždaviniai. Atskirus strategijos elementus sujungia energetikos evoliucijos – kokybinio sektoriaus virsmo, grindžiamo veiklos efektyvumu, energijos tiekimo saugumu, veikiančia energijos vidaus rinka, solidarumu tarp ES valstybių, tvarumu ir konkurencingumu, tema.

2018 m. viduryje, siejant su vienu pagrindinių Grupės strateginių projektų – sinchronizacijos su žemyninės Europos elektros tinklais įgyvendinimu – valdyba pratęsė strategijos įgyvendinimo perspektyvą iki 2025 m. atsižvelgiant į Euro-

pos Komisijos, Baltijos šalių ir Lenkijos politiniu sutarimu patvirtintą energetinio savarankiškumo nuo Rusijos valdomo BRELL tinklo scenarijų. Aukščiausio lygio susitarime patvirtinta, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos elektros sistemos bus sujungtos su kontinentinės Europos energetikos sistema per Lenkiją iki 2025 m.

Strategijoje patvirtintos keturios svarbiausios veiklos kryptys į kurias EPSO-G grupė telkia savo jėgas: tai regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikė nauda akcininkams, efektyvi veikla ir inovacijos bei kuriančios ir pažangos organizacijos sukūrimas.

Vizija

Efektyviai tarptautinėje erdvėje veikianti ateities energetikos grupė

MISIJA. Užtikrinti ir kurti sagią, tvarią ir atvirą energetikos rinką, didinančią šalies ūkio konkurencingumą ir visuomenės gerovę

REGIONINĖ PLĖTRA
IR STRATEGINIŲ
PROJEKTŲ SĖKMĖ

TVARUS AUGIMAS IR
ILGALAIKĖ NAUDA
AKCININKAMS

EFEKTYVI
VEIKLA IR
INOVACIJOS

KURIANTI
IR PAŽANGI
ORGANIZACIJA

PROFESIONALUMAS

BENDRADARBIAVIMAS

PAŽANGA

3.2. Strategijos tikslai ir jų įgyvendinimas

EPSO-G strateginių krypčių įgyvendinimui yra keliami akcininko lūkesčių laiške suformuluoti tikslai. Jame nurodyti įmonių grupės veiklos vertinimo rodikliai, atskaitomybė bei akcininkui svarbios užduotys. Akcininko lūkesčių laiškas yra skelbiamas EPSO-G tinklalapyje „Tikslai ir atskaitomybė“ skiltyje.

Strateginių projektų įgyvendinimas

Elektros ir gamtinių dujų sektoriuje įgyvendinami strateginiai energetikos projektai, nuo kurių sėkmės priklauso Lietuvos ir Baltijos regiono energetikos bei geopolitinė perspektyva bei verslo konkurencingumas.

Integracija į Europos elektros energetikos sistemas – Baltijos šalių sinchronizacija su kontinentinės Europos tinklais – yra svarbus prioritetas, nes istorinis priklausymas IPS / UPS sistemai (darbas sinchroniniu režimu) ir technologiniai sistemos valdymo ypatumai reiškia ir išlikusią trečiosios šalies galimą politinę, socialinę ir ekonominę įtaką Lietuvos elektros energetikos sistemai.

Siekiant strateginio tikslo – iki 2025 m. elektros sistemos sinchroniškai dirbti su kontinentinės Europos tinklais – 2017 m. buvo pasirašyti svarbūs susitarimai tarp Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos PSO ir ENTSO-E dėl dinaminės Baltijos dažnio stabilumo studijų rengimo, o Sinchronizacijos projektas (kaip Bendrinis projektas) įtrauktas į Europos Komisijos patvirtintą Bendro intereso projektų sąrašą.

2018 m. birželį Lietuva kartu su Latvija, Estija ir Lenkija bei Europos Komisija pasirašė politinį susitarimą dėl trijų Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais per Lenkiją iki 2025 m. Šis aukščiausio lygio

politinis susitarimas atvėrė kelių kryptingai tęsti sinchronizacijai būtinus darbus siekiant įtvirtinti Baltijos šalių energetinį savarankiškumą nuo Rusijos valdomo BRELL tinklo.

Integruojantis į bendrą Europos dujų rinką, iki 2021 m. pabaigos, kartu su Lenkijos perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM S.A. rengiamasi nutiesti Lietuvos ir Lenkijos dujų perdavimo sistemos bei rinkas sujungiantį dujotieki. Siekiant sėkmingai įgyvendinti šį projektą, 2017 m. daug dėmesio buvo skiriama reikalingų sutarčių parengimui ir derinimui.

2018 m. gegužės mėn. Lenkijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos perdavimo sistemos operatoriai sudarė ACER sprendimo dėl GPL projekto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo įgyvendinimo sutartį, taip pat Lietuvos ir Lenkijos perdavimo sistemos operatoriai – „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. sudarė tinklų sujungimo sutartį, kuria patvirtino galutinį sprendimą investuoti į GPL projektą.

Rinkų plėtra

Bendra Baltijos šalių dujų rinka yra strateginis Lietuvos interesas. Tai svarbus tikslas siekiant mažinti su iki šiol stebėtu mažėjančiu dujų perdavimo infrastruktūros naudojimo lygiu susijusią riziką. Todėl bendradarbiaujant su regiono dujų perdavimo sistemų operatoriais ir valstybinėmis institucijomis, 2016 pabaigoje buvo pasirašyta Baltijos šalių politinė deklaracija dėl Rytų Baltijos šalių regiono rinkos vystymo bei sutarta dėl veiksmų plano, pagal kurį regiono perdavimo sistemos operatoriai ir valstybinės institucijos iki 2019 m. pabaigos įgyvendins būtinus vieningai dujų rinkai sukurti veiksmus.

2018 m., bendradarbiaujant Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriams bei reguliavimo institucijoms, buvo tęsiami numatyti regioninės rinkos kūrimo plano veiksmai – susitarta su konsultacine įmone dėl bendros zonos Balansavimo taisyklių parengimo, identifikuoti reikalingi LR teisės aktų pakeitimai, suderintas pirminis bendros zonos transportavimo taisyklių projektas, rengiamasi bendros zonos IT platformos įsigijimui ir diegimui.

Metinio pranešimo rengimo metu, buvo toliau siekiama susitarimo su Latvija ir Estija dėl tarpoperatorinio pajamų kompensavimo mechanizmo (ITC), kuris atitiktų Lietuvos vartotojų interesus. 2018 metų pabaigoje Regioninė dujų rinkos sukūrimo darbo grupėje nutarta, kad bendrą zoną nuo 2020 m. formuos Latvija ir Estija, o Lietuva kiek įmanoma labiau harmonizuos naudojimosi perdavimo sistema nustatančias taisykles su Estijos, Latvijos ir Suomijos bendromis taisyklėmis ir prisijungs prie Bendros rinkos – kaip ir Suomija – vėlesniame etape sutarus dėl visoms šalims priimtinių sąlygų.

Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus „Amber Grid“ tiesiogiai patronuojamos GET Baltic gamtinių dujų birža de facto tapo regionine, kai kartu su Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriais pasiūlė pirmąjį inovatyvų spren-

dimą – integruotą prekybos modelį. Buvo sukurtos palankios sąlygos kainų konvergencijai bei likvidžios ir konkurencingos regioninės gamtinių dujų rinkos plėtrai Baltijos šalyse. Įvertinus integruoto prekybos modelio rezultatus bei siekiant toliau integruoti nacionalines Lietuvos, Latvijos ir Estijos gamtinių dujų rinkas bei paskatinti tarpvalstybinę prekybą, nuo antro 2018 m. pusmečio buvo išplėstos biržos prekybos galimybės ir sukurtas naujas produktas, kuris suteikia galimybę įsigyti einamosios pristatymo paros gamtines dujas kartu su dujų transportavimu tarp Baltijos šalių.

„Baltpool“, tapusi Lietuvos biokuro prekybos centru, užtikrinančiu biokuro tiekimo stabilumą konkurencine kaina, įtraukiančiu į tiekimo grandinę ir smulkiuosius biokuro tiekėjus, taip skatinančiu tvarią biokuro rinkos plėtrą, adaptavusi prie konkrečios šalies poreikių rinkos platformą, jau 2017 m. pradėjo įsitvirtinti regioninėje rinkoje, kai pradėjo veiklą Latvijoje. 2018 m. pradžioje veiklą pradėjo „Baltpool“ biokuro prekybos aikštelė Danijoje ir 2018 m. pirmąjį pusmetį buvo sudaryti pirmieji biokuro pirkimo-pardavimo sandoriai Latvijoje ir Danijoje. 2018 m. taip pat pradėjo veikti prekybos aikštelė ir Estijoje, o su Suomijos partneriais pasirašyta sutartis numato, kad prekyba šioje šalyje prasidės nuo 2019 balandžio 1 d.

Pradėti vykdyti šilumos aukcionai ir prekyba apvaliąja mediena. Sukurtas ir pradėtas skelbti medienos skiedrų kainų indeksas BALTPool WOOD CHIPS SPOT LITHUANIA (BWCS Lithuania). Jis yra skirtas rinkos dalyviams objektyviai įvertinti esamą situaciją rinkoje ir stebėti biokuro kainos pokyčius bei tendencijas. Indekso reikšmė jau tapo patogia priemone dvišalių kontraktų ir įmonių vidaus sandorių kainodarai, rinkos tyrimams ir kt. Šia linkme žengiama ir medienos rinkoje.

Elektros rinkos integracijos gerinimas siejamas su bendru Baltijos šalių balansavimo rinkos sukūrimu. Šis tikslas numatytas BEMIP plane tęsiant Baltijos elektros rinkų integraciją. 2017 m., patvirtinus Baltijos šalių PSO susitarimus dėl bendro Baltijos nebalanso koordinuoto/centralizuoto balansavimo, suderinus kainodaros taisykles bei kitus dokumentus dėl harmonizuoto Baltijos nebalanso modelio taikymo, buvo paruošta aplinka koordinuotam Baltijos šalių elektros perdavimo sistemos operatorių nebalanso valdymui nuo 2018 m. pradžios. 2018 m. buvo toliau vystoma Baltijos šalių balansavimo rinka ir įdiegta IT platforma, kuri leidžia efektyviau išnaudoti balansavimo rinkos galimybes.

Efektyvios ir konkurencingos elektros rinkos veikimas galimas tik esant nediskriminuojančioms elektros prekybos sąlygoms ES viduje, taigi svarbus aspektas – trečiųjų šalių nesaugių branduolinių elektrinių pagamintos elektros poveikio eliminavimas, kuris leis užtikrinti visavertį vieningos ES vidaus rinkos veikimą. 2018 metais buvo įgyvendinamos Grupės įmonės „Litgrid“ kompetencijoje esančios techninės priemonės, numatytos 2017 m. rugsėjo 13 d. LRV nutarimu Nr. 739 patvirtintų Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo nesaugios branduolinės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos

respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai, įgyvendinimo veiksmų plane.

Taip pat 2018 m. spalio mėn. energetikos ministro įsakymu buvo pakeisti elektros energijos tiekimo reglamentuojantys teisės aktai - Elektros energijos importo ir eksporto tvarkos aprašas ir Prekybos elektros energija taisyklės, kuriose nustatyta, kad nuo elektros energijos branduolinėje elektrinėje gamybos technologinių bandymų metu pradžios Lietuvos ir Baltarusijos jungiamųjų linijų pralaidumai kitos paros ir einamosios paros prekybai elektros energija bus lygūs 0 MW.

Efektivos ir kokybiškos paslaugos

Didžiausią naudą Lietuvos energijos vartotojams energijos perdavimo sistemos operatoriai suteikia sukurdami palankias sąlygas energijos perdavimui į rinką iš įvairių šaltinių. Tinkamos infrastruktūros ir aiškių pasinaudojimo ja taisyklių sukūrimas atveria vartotojams galimybę paprastai ir patogiai keistis energija.

Atsižvelgiant į tai, keliamas tikslas sukurti veikiančias harmonizuotas pasinaudojimo gamtinių dujų perdavimo sistema sąlygas Baltijos šalyse 2020 m., elektros sektoriuje užtikrinti tarp sisteminių jungčių prieinamumą (be trečiųjų šalių poveikio) ≥ 90 proc. ir sutrumpinti vartotojų prijungimo prie elektros perdavimo tinklo terminus.

Siekiant padidinti „Nord Balt“ jungties prieinamumą rinkai, 2018 m. buvo sėkmingai ir greičiau nei numatyta atlikti šios jungties movų keitimo remonto darbai. Garantinį remontą atliko Danijos bendrovė NKT, perėmusi garantinius įsipareigojimus iš kabelį gaminusios ir tiesusios Švedijos kompanijos ABB. Stabiliai veikianti jungtis daro įtaką mažesniai kainų svyravimui ir mažina elektros tiekimo riziką.

2018 m. spalio mėn. energetikos ministro įsakymu buvo patvirtinti Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo pakeitimai, numatantys, kad stambūs elektros energijos vartotojai, kurių įrenginių galia yra ne mažesnė nei 10 megavatų (MW) ir kurie įsipareigoja 10 metų nemažinti galios ir tiek pat laiko mokėti galios mokestį, gali prisijungti prie elektros energijos perdavimo tinklo tiesiogiai. Anksčiau tokia galimybė nebuvo numatyta, vartotojai privalėjo gauti skirstomųjų tinklų operatoriaus atsisakymo prijungti vartotojo elektros įrenginius prie skirstomųjų tinklų.

Siekiant efektyvesnio naujų vartotojų prijungimo proceso prie elektros perdavimo tinklo „Litgrid“ įdiegti naują ir teikiant prašymus dėl prisijungimo vartotojai juos gali pildyti ir teikti dokumentus elektroniniu būdu.

Naujoji tvarka leis efektyviau subalansuoti skirstomojo ir perdavimo tinklų panaudojimą bei padidins energijos tiekimo patikimumą pramonės įmonėms. Taip pat šie pakeitimai padės užtikrinti skaidresnę prijungimo prie elektros skirstomųjų tinklų paslaugą tiek esamiems, tiek ir būsimiems vartotojams. Skaičiuojama, kad visos šios naujos padės įmonėms sumažinti veiklos sąnaudas bei didins jų konkurencingumą.

Tvarus augimas ir ilgalaikė nauda

Tvaraus įmonių grupės augimo ir ilgalaikės naudos akcininkams užtikrinimo kryptyje numatytas finansinis tikslas - nuosavo kapitalo grąža rodiklis. Jis parodo kaip efektyviai EPSO-G grupės veikloje naudojamas akcininkų investuotas kapitalas.

EPSO-G grupės finansinis tikslas suformuotas atsižvelgiant į tai, kad grupės veikla tiesiogiai priklauso nuo reguliavimo principų bei valstybės interesus užtikrinančių strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimo.

Siekama, kad EPSO-G vidutinė nuosavo kapitalo grąža būtų didesnė nei Lietuvos vyriausybės keliamas tikslas 2016-2018 m. laikotarpiui - 8,8 proc., kuris buvo didžiausias valstybės valdomoms įmonėms. Faktinė vidutinė normalizuota EPSO-G įmonių grupės kapitalo grąža 2016-2018 m. laikotarpiu siekė 11,4 proc., t.y. buvo 2,6 proc. punkto didesnė nei šiam laikotarpiui LR Vyriausybės nustatytas tikslas.

Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui LR Vyriausybė EPSO-G grupei patvirtino siektiną 5,7 proc. nuosavybės grąžos rodiklį 2019-2021 metų laikotarpiui. Jis yra mažesnis, palyginti su praėjusiam trijų metų laikotarpiui nustatyta 8,8 proc. grąža. Tokiam sprendimui didžiausios įtakos turėjo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) taikomi reguliavimo principai, kuriais siekiama nustatyti būtinosiomis sąnaudomis, taip pat ir investicijų grąža, pagrįstas kainas vartotojams ir kurti sąlygas didesniai šalies ūkio konkurencingumui.

Efektivas veiklos ir procesų valdymas

Siekiant efektyvaus ir vienodais principais pagrįsto veiklos ir finansų valdymo grupės lygiu, EPSO-G grupės įmonėse buvo įdiegiamos vienodos veiklos ir finansų valdymo praktikos. Įgyvendinant gerosios valdysenos sistemą, Grupėje taikoma korporatyvinio valdymo politika. Tai vienas svarbiausių grupės dokumentų, įtvirtinantis bendrą gerosios valdysenos praktiką, kuri remiasi bendradarbiavimu bei sprendimų priėmimo procesų aiškumu ir skaidrumu.

Įgyvendinant teisės aktų reikalavimus, 2018 m. parengta Grupės asmens duomenų apsaugos politika, Grupės įmonėse atliekami šios politikos įgyvendinimui reikalingi organizaciniai ir techniniai pakeitimai.

Taip pat 2018 m. sutarta dėl bendrų Grupės ITT vystymo prioritetų, kurie įvardinti patvirtintoje Grupės ITT valdymo politikoje. Šioje politikoje nustatyti suvienodinti ITT sistemų klasifikavimo ir kritiškumo vertinimo kriterijai, aprašyti sprendimų priėmimo dėl ITT vystymo principai.

2018 m. pabaigoje buvo patvirtinta ir keletas kitų aktualių bendras Grupės veiklos valdymo ir elgsenos sritis reglamentuojančių dokumentų - Kolegialių organų narių atrankos politika, Sandorių tarp susijusių asmenų politika bei Etikos kodeksas, atlikti patobulinimai jau anksčiau patvirtintuose dokumentuose.

EPSO-G dokumentai, nustatantys pagrindinius integruoto veiklos ir finansų valdymo principus įmonių grupėje, kiti dokumentai arba jų santraukos skelbiami EPSO-G internetinėje svetainėje: www.epsog.lt Veiklos politikos skiltyje.

2018 m. atlikta grupės vadovų ir kolegialių organų narių apklausa apie valdymo bendrovės kuriamą vertę. Beveik 40 respondentų nuomone, valdymo bendrovė savo veikla grupės vertę pakelia beveik 9 proc. Kartu apklausos metu nustatytos veiklos sritys, kuriose trūksta valdymo bendrovės įsitraukimo, o kur įsitraukimas akivaizdžios vertės nekuria ir jos indėlių verta mažinti. Siekiant ir toliau didinti valdymo bendrovės kuriamą vertę grupės bendrovėms ir akcininkui, antrąją metų pusę grupės viduje buvo pradėtas įgyvendinti funkcinio kuravimo modelis, nustatytos prioritetinės funkcinės sritys, paskirti grupės ir bendrovių funkcinio kuravimo kuratoriai. Planuojama funkcinio kuravimo modelį toliau diegti 2019 metais.

Siekiant efektyvumo finansų valdymo srityje 2018 m. buvo sukurta ir pradėta veikti Grupės įmonių sąskaitų apjungimo ir tarpusavio skolinimo sistema (angl. cashpool), kuri užtikrina efektyvų lėšų skolinimąsi apyvartinio kapitalo finansavimui.

Svarbu pažymėti, kad 2018 m. buvo skirtas dėmesys Grupės įmonių veiklai inovacijų srityje. Metų pabaigoje patvirtintas Grupės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos bei inovacijų veiklos gairės bei parengtas ir derinamas Grupės viduje inovacijų idėjų vertinimo procesas. 2019 m. planuojama pradėti inovacijų idėjų surinkimo, vertinimo ir atrinktų idėjų įgyvendinimo procesą.

Siekiant efektyviai ir tvariai vykdyti grupei iš Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo kylančius energijos vartojimo efektyvumo Lietuvoje didinimo tikslus, 2017 m. spalį EPSO-G grupės įmonės ir Energetikos ministerija pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos. 2018 m. buvo įvertinta, kad Grupės įmonėms nustatyti sutaupymai yra pasiekti, todėl analizuojamos galimos energijos vartojimo efektyvumo kryptys nuo 2020 m.

Efektyvus ir saugus technologinio turto ir investicijų valdymas

EPSO-G grupės tikslas technologinį turtą bei investicijas valdyti efektyviai ir racionaliai. Grupės įmonėse, valdančiose technologinį turtą – „Amber Grid“ ir „Litgrid“ taikoma bendrai sutartus vienodus turto valdymo principus nustatanti Grupės Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika. Politikoje taip pat nustatyti investicijų vertinimo principai bei numatyta, kad visiems investicijų projektams privalo būti parengti kaštų naudos analizė paremti pagrindimai.

Svarbu pažymėti, kad siekiant efektyvumo bei dėl jo atsirandančios naudos vartotojams, 2018 m. buvo glaudžiai bendradarbiaujama ir ieškoma galimos sinergijos su skirstomojo tinklo operatoriumi planuojant vidinio tinklo plėtrą, rekonstrukciją bei atstatymą. Dėl to, „Litgrid“ ir

elektros ir dujų skirstymo bendrovė „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO) pasirašė sutartį dėl bendro projekto įgyvendinimo, kuris užtikrins patikimą elektros tiekimą rytų Lietuvos gyventojams ir verslui. Šis sprendimas leis sutaupyti daugiau nei 19 mln. eurų.

Greitai reaguojanti į besikeičiančią aplinką įmonių grupė ir energetikos kompetencijų centras

Greitas, kokybiškas sprendimų priėmimas ir reagavimas į besikeičiančią aplinką – tai, kas lemia užsibrėžtų strateginių tikslų įgyvendinimo sėkmę. EPSO-G grupės įmonėse dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai, sukaupia tarptautinių projektų įgyvendinimo praktinę patirtį.

EPSO-G grupėje žmogiškųjų išteklių valdymo strategija nukreipta į kompetencijų išlaikymą, vystymą ir naujų pritraukimą.

2018 m. dėmesys buvo skirtas bendrų Grupės vertybių diegimui. Iki metų pabaigos visos Grupės įmonės priėmė sprendimus dėl vienodų vertybių ir jas atspindinčios elgsenos supratimo suvienodinimo.

Taip pat 2018 m. buvo pasirengta EPSO-G kompetencijų vertinimo modelio taikymui, parengtas kompetencijų vertinimo įrankis.

Visose Grupės įmonėse susitarta dėl pamainumo planų sudarymo principų. Jais vadovaujantis patvirtinti kritinių pareigybų sąrašai bei beveik visose Grupės įmonėse parengti pamainumo planai.

Skaidri, patikima ir darnaus vystymosi principų besilaikanti organizacija

Aukščiausių profesinės etikos standartų laikymasis, nuolatinis visuomenės informavimas apie vykdomus strateginius projektus, rinkos tendencijas, teikiamas paslaugas, finansinius rezultatus – rodikliai, parodantys, kad organizacija yra atskaitinga, atvira ir patikima. Tam Grupėje vadovaujamosi EPSO-G grupės įmonių skaidrumo ir komunikacijos politika, akcentuojanti atskaitingumą interesų turėtojams. Grupės komunikacijos strategijoje pasiskirstyta atsakomybėmis ir numatytas komunikacijos periodiškumas, turinys bei atsakingi asmenys.

EPSO-G – energetikos įmonių grupė didelę reikšmę teikia atsakomybei visuomenei ir aplinkai, kurioje veikiama, todėl svarbu nuolatos vertinami vykdomų veiklų poveikis aplinkai, taikomos taršos prevencijos priemonės, ne tik racionaliai naudojant būtinuosius materialinius išteklius, bet ir ugdant darbuotojų kompetencijas bei atsakingą požiūrį į savo darbą, aplinkos apsaugą ir skatiname dalintis sukaupia patirtimi tarp Grupės įmonių. Vadovaujamosi patvirtinta Socialinės atsakomybės politika, kuria remiantis periodiškai rengiamos ir viešai skelbiamos Grupės socialinės atsakomybės pažangos ataskaitos.

Organizacijos vystymas

Žmogiškojo kapitalo valdymas įgyvendinant funkcinės lyderystės modelį

IŠORINĖ APLINKA:

- ✓ Akcininkas
- ✓ Reguliuotojai
- ✓ Klientai
- ✓ Technologijos
- ✓ Rinka
- ✓ Aplinka

Kurianti ir pažangi organizacija

GRUPĖS STRATEGIJA

Struktūra

ĮMONĖS STRATEGIJA

Žmonės

Procesai

KAIP MES VALDOME PERSONALĄ

VIDINĖ APLINKA:

- ✓ Organizacinė kultūra
- ✓ Struktūra
- ✓ Politikos
- ✓ Praktikos
- ✓ Įgūdžiai ir gebėjimai
- ✓ Patirtis

SRITYS/IRANKIAI

ATRANKOS	VALDYMO ORGANŲ
	VADOVŲ
	DARBUOTOJŲ
	NAUJOKŲ ĮVEDIMAS
VERTYBĖS IR ETIKA	VERTYBĖS
	LYDERYSTĖS PRINCIPAI
	ETIKA
	LYGIOS GALIMYBĖS
KOMPE- TENCIJOS	KOMPETENCIJŲ MODELIS
	KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS
	KOMPETENCIJŲ UGDYMAS
VEIKLOS VERTINI- MAS	TIKSLŲ NUSTATYMAS
	TIKSLŲ VERTINIMAS
	MOKYMOSI TIKSLAI
MOKYMAI	PROFESINĖ KOMPETENCIJA
	BENDROSIOS KOMPETENCIJOS
	VADYBINĖS KOMPETENCIJOS
	LYDERYSTĖS KOMPETENCIJOS
KRITINĖS PAREIGY- BĖS	KRITINĖS PAREIGYBĖS
	PAMAINŲ PLANAI
	KAITOS STEBĖSENA
ATLYGIS	PAREIGYBIŲ LYGIŲ VERTINIMAS
	PASILYGINIMAS SU RINKA
	PASTOVUS ATLYGIS
	KINTAMAS ATLYGIS
ORGANI- ZACINIS KLIMATAS	ĮSITRAUKIMAS
	BENDRADARBIAVIMO VERTINIMAS
ADMIN- ISTRAVI- MAS	DARBO SUTARČIŲ SĄLYGOS
	KOLEKTYVINĖS SUTARTYS

LYDERYSTĖ

AUKŠTI
VEIKLOS
STANDARTAI

Integruotas sričių, įrankių irp praktikų taikymas

EFEKTYVI
VEIKLA

Patvirtinta

Planuojama patvirtinti arba suvienodinti taikymą 2019 m.

3.3 Veiklos ir finansiniai tikslai

Remiantis akcininko lūkesčių laiške ir EPSO-G strategijoje patvirtintomis veiklos kryptimis, valdymo Bendrovės valdyba išklė šiuos metinius veiklos tikslus 2018 metams.

Bendrovei keliama veiklos finansiniai ir nefinansiniai tikslai yra tapatūs generalinio direktoriaus tikslams. Generalinis direktorius yra atskaitingas valdybai už nustatytų tikslų įgyvendinimą. Valdyba kiekvienais metais vykdo pasiektų tikslų įvertinimą. Jo rezultatas lemia kintamos atlygio dalies dydį, neviršijantį atlygio politikoje nustatytas proporcijas.

Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, t.y. 2019 m. sausio 25 d., EPSO-G valdyba konstatavo, kad valdymo bendrovės ir jos generalinio direktoriaus 2018 m. veiklos tikslų įgyvendinimas atitiko lūkesčius 96 proc. Galutinis sprendimas dėl tikslų pasiekimo vertinimo yra priimamas esant audituotiems finansiniams rezultatams.

2018 m. tikslai

Eil. Nr.	Strateginiai tikslai	Uždaviniai	Rodikliai 2018 m.
[I] Regioninės veiklos vystymas ir starteginių projektų sėkmės užtikrinimas			
[I].1	Užtikrinti kokybišką strateginių infrastruktūros projektų įgyvendinimą numatyto laiku	Elektros sistemos parengimas sinchroniniam darbui su Kontinentinės Europos tinklais (KET), įgyvendinant "Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos susijungimo su Kontinentinės Europos elektros tinklais darbiui sinchroniniu režimu integruotą projekto planą"	Užtikrintas projekto įgyvendinimas. Atsižvelgiant į integruotame projekto plane išdėstytas įgyvendinimo gaires, užtikrinti veiksmus, kad projektą galima įgyvendinti nustatyto laiku, iki 2025 m.
		Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos statybos Lietuvos teritorijoje įgyvendinimas	Užtikrintas projekto įgyvendinimas pagal planą. Pasiekus esminės projekto įgyvendinimą įtakojančioms, ne grupės kompetencijoje esančioms aplinkybėms, laiku inicijuoti alternatyvūs veiksmai, padedantys siekti galutinio rezultato - projektą įgyvendinti nustatyto laiku iki 2021 12 31
[I].2	Sukurti vieningą dujų rinką, plėsti dujų ir biokuro prekybos platformų geografiją bei vystyti elektros rinkos integraciją	BALTPool paslaugų plėtra	Sukurtas 3 naujos prekybos aikštelės u-sienio rinkose. Išvystyta prekybos mediana aukciono sistema pagal Prekybos mediana taisykles ir rinkos poreikius: - Aktyviai dalyvauta kuriant taisykles; - Pakeistos taisyklės - pakeista/sukurta prekybos sistema.
[II] Tvarus įmonių grupės augimas ir ilgalaikė nauda akcininkams			
[II].1	Užtikrinti ilgalaikę naudą akcininkams	Neviršyti nustatyto subalansuoto OPEX lygio Grąža akcininkui	Faktinis OPEX ≤ 100% nustatyto subalansuoto OPEX biudžete ROE (vidutinė strategijos laikotarpiu) ≥ 5,5 proc.;
[III] Efektyvi veikla			
[III].1	Gerinti veiklos valdymą ir procesų efektyvumą	Veiklos efektyvumą didinančių ir skatinančių priemonių diegimas	1) Nustatytos grupės ITT valdymo gairės ir parengta grupės ITT politika 2) Atliktas grupės įmonių projektų valdymo brandos įvertinimas, nustatytas projektų valdymo brandos lygis ir numatytos priemonės jos didinimui
[III].2	Užtikrinti efektyvų ir saugų technologinio turto ir investicijų valdymą	Veiklos efektyvumą didinančių ir skatinančių priemonių diegimas	Parengti bendrieji užsakovo reikalavimai
[III].3	Užtikrinti efektyvų lėšų skolinimui apyvartinio kapitalo finansavimui	Sukurti EPSO-G grupės įmonių sąskaitų apjungimo ir tarpusavio skolinimo modelį ir sistemą (angl. Cashpool)	Funkcionuojanti (dalyvauja ne mažiau nei 3 bendrovės) sąskaitų apjungimo ir tarpusavio skolinimo sistema
[III].4	EPSO-G 5monių grupės rizikų valdymo proceso pagal Grupės rizikų valdymo politiką diegimas	Pagal parengtą ir patvirtintą Grupės rizikų valdymo politiką ir metodiką Grupės įmonėse įdiegti unifikuatą rizikų nustatymo ir jų valdymo sistemą	Grupės įmonėse veikia unifikuota rizikų nustatymo ir jų valdymo sistema
[IV] Kurianti ir pažangi organizacija			
[IV].1	Tapti greitai reaguojančia į besikeičiančią aplinką įmonių grupe ir nereguliacijos kompetencijų centru	Kompetencijų modelio sukūrimas	Parengtas kompetencijų 360 vertinimo įrankis: a) įsivardintos ir patvirtintos reikiamos vadovaujančių pareigybų kompetencijos; b) parengtas jų vertinimo įrankis; c) pasirengta modelio naudojimui nuo 2019 m. pradžios
[IV].2	Tapti greitai reaguojančia į besikeičiančią aplinką įmonių grupe ir nereguliacijos kompetencijų centru	Grupės įmonių pamainumo planų sudarymas	Parengti pamainumo planų sudarymo principai ir parengti raktinių pareigybų pamainumo planai: a) patrunuojančioje įmonėje b) dukterinėse bendrovėse c) paskesnio lygio dukterinėse bendrovėse
[IV].3	Tapti greitai reaguojančia į besikeičiančią aplinką įmonių grupe ir nereguliacijos kompetencijų centru	Vertės apskaičiavimo metodikos sukūrimas. Vertės apskaičiavimas. Valdymo gerinimo veiksmų identifikavimas didinant vertę.	Efektivaus valdymo sukūrimas vertės apskaičiavimo metodikos parengimas vadovaujantis pasauline praktika. Tiesioginės ir netiesioginės grupės vertės nustatymas.
[IV].4	Būti skaidria, patikima ir darnaus vystymosi principų besilaikančia organizacija	Patvirtintų EPSO-G grupės politikų analizė, trūkstamų politikų identifikavimas ir jų parengimas, politikų įgyvendinimo grupėje proceso aprašymas	Atlikta patvirtintų EPSO-G grupės politikų analizė, parengtas jų tarpusavio sąsaja žemėlapis, identifiкуotos ir parengtos strateginiams tikslams įgyvendinti trūkstamos politikos, aprašytas politikų įgyvendinimo procesas

3.4 Reikšmingų infrastruktūros projektų santrauka

Elektros energetikos sistemos parengimas sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos tinklais

Istoriškai Lietuvos elektros energetikos sistema veikia sinchroniškai su IPS/UPS sistema, kuri jungia Baltarusijos, Rusijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos (BRELL) sistemas. Baltijos šalių elektros energetikos sistemos dažnį centralizuotai valdo ir koordinuoja dispečerinė Maskvoje.

Dėl to, būdamas Europos Sąjungos narėmis, Lietuva, Latvija ir Estija siekia sujungti šalių elektros sistemas ir dirbti vienu dažniu su kontinentinės Europos tinklais, tapti savarankiška decentralizuotos Europos elektros sistemos dalimi ir pereiti prie skaidrių ir prognozuojamų elektros perdavimo sistemos valdymo standartų.

Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. priimtu įstatymu iškeltas strateginis uždavinys - perorientuoti šalies elektros energetikos sistemą sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos elektros tinklais.

Lietuvos elektros energetikos sistemos integravimas į Europos elektros infrastruktūrą ir bendrą elektros rinką, užtikrinant sistemos valdymo savarankiškumą yra vienas svarbiausių patirnuojamos įmonės „Litgrid“ tikslų. Jo įgyvendinimui itin svarbus nacionalinių ir tarptautinių interesų supratimas, suderinimas bei koordinavimas.

2018 m. birželio 28 dieną Europos Komisijos, Lenkijos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos aukščiausio lygio vadovai pasirašė politinį susitarimą dėl trijų Baltijos šalių sinchronizavimo su Europos tinklais per Lenkiją.

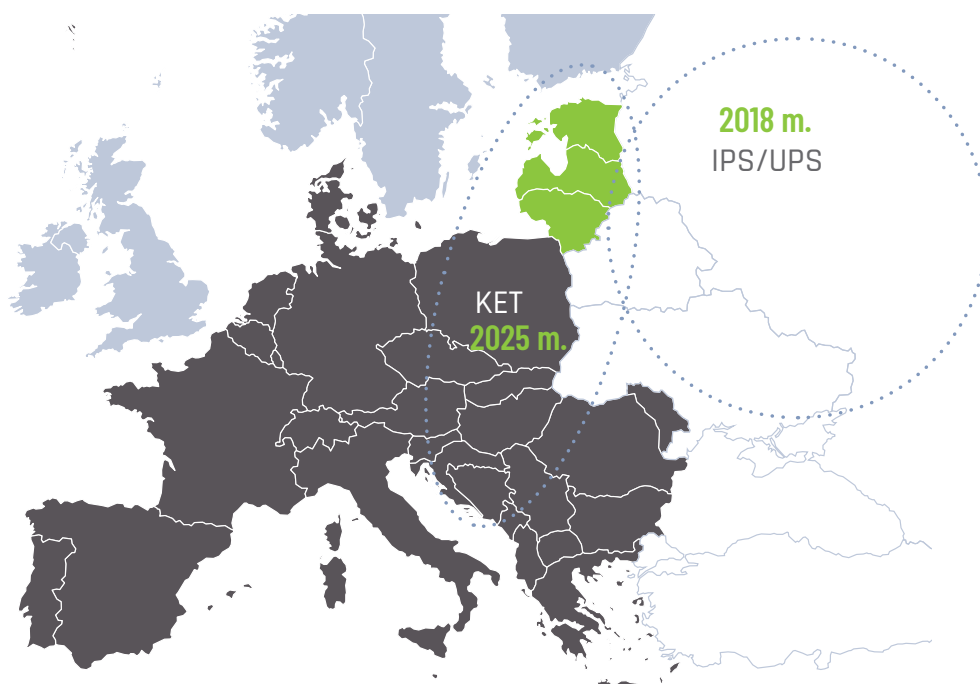
Šis susitarimas leido Baltijos šalių ir Lenkijos perdavimo sistemos operatoriams 2018 m. rugsėjį kreiptis į Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociaciją ENTSO-E dėl techninių prisijungimo sąlygų išdavimo. Jis įgyvendinus, Baltijos šalys galės sinchronizuoti savo tinklų darbą su Vakarų Europa iki 2025 m. Tuo pagrindu pradėta formali Kontinentinės Europos sinchroninės zonos išplėtimo procedūra. Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriais pateiktą paraišką pirmojo darbų etapo ES finansavimui pagal CEF (angl. Connecting Europe Facility) programą.

Sinchroniškas darbas su kontinentinės Europos tinklais užtikrins:

- energetikos sistemų patikimą darbą ir saugų elektros perdavimą;
- tarpusavyje derinamus veiksmus prižiūrint įrenginius ir planuojant tinklo plėtrą;
- bendras energetikos sistemų valdymo taisykles - tinklų kodeksus, kurie vienodai bus taikomi visose Europos Sąjungos valstybėse;
- elektros prieinamumą iš Vakarų Europos energetikos sistemų.

Projekto vertė, priklausomai nuo pasirinkto scenarijaus, trims Baltijos šalims gali siekti iki 1 500 mln. Eur. Šis projektas yra įtrauktas į Europos Komisijos trečiąjį Bendrojo intereso projektų sąrašą. Planuojama, kad projektas bus įgyvendinamas trimis etapais. Bendra trijų Baltijos šalių pirmojo etapo investicijų vertė sieks 432,55 mln. eurų, iš jų 167 mln. eurų - Lietuvos elektros energetikos sistemos atnaujinimui ir sustiprinimui. Tam 125 mln. eurų skyrė ES.

2018 m. gruodžio 21 d. Lietuvos ir Lenkijos elektros perdavimo sistemos operatoriai susitarė dėl naujos jūrinės jungties projekto įgyvendinimo. „Litgrid“ ir „PSE“ vadovai pasirašė

susitarimą, kuriuo įsipareigoja pradėti naujo Lietuvos ir Lenkijos jūrinio aukštos įtampos nuolatinės srovės (HVDC) kabelio tiesimo projekto parengiamąjį etapą darbus. Naująją jūrinę jungtį Lietuvos ir Lenkijos atstovai nusprendė pavadinti „Harmony Link“ vardu. Parengiamajame projekto etape bus atlikti veiksmai kuriais remiantis bus priimti sprendimai dėl investavimo, paskelbta viešųjų pirkimų procedūra kabelio tiesimo darbams nupirkti bei atlikti kiti paruošiamieji darbai. Sprendimas dėl investavimo turėtų būti priimtas 2020 m.

Rengiant Lietuvos energetikos tinklus sinchronizacijai, 2018 m. toliau buvo vykdoma svarbių elektros perdavimo mazgų Vilniuje ir Šiaurės rytų Lietuvoje rekonstrukcija:

- 2018 m. „Litgrid“ pradėjo įgyvendinti 330 kV elektros perdavimo oro linijos nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus rekonstrukcijos projektą. Vykdamas rekonstrukcijos darbus esamoje oro linijoje bus sumontuota papildoma elektros grandis. Tai vienas iš „Litgrid“ valdomo perdavimo tinklo parengimo sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais projektų. Jis taip pat reikalingas siekiant užtikrinti patikimą elektros tiekimą sparčiai augančio Vilniaus miesto gyventojams ir verslui. Sutartis pasirašyta su viešo pirkimo laimėtoju, UAB „Žilinkis ir Co.“ Sutarties vertė 17,99 mln. eurų be PVM. Rekonstrukcijos darbus numatoma baigti 2020 metų pabaigoje. Šiam projektui iš ES struktūrinių fondų skirta finansuoti iki 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų.
- 2018 m. „Litgrid“ pasirašė sutartį su viešojo pirkimo laimėtoju, ūkio subjektų grupe AB „Kauno tiltai“, ABB OY ir ABB AS dėl Šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo optimizavimo ir paruošimo sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos energetikos sistema. Įgyven-

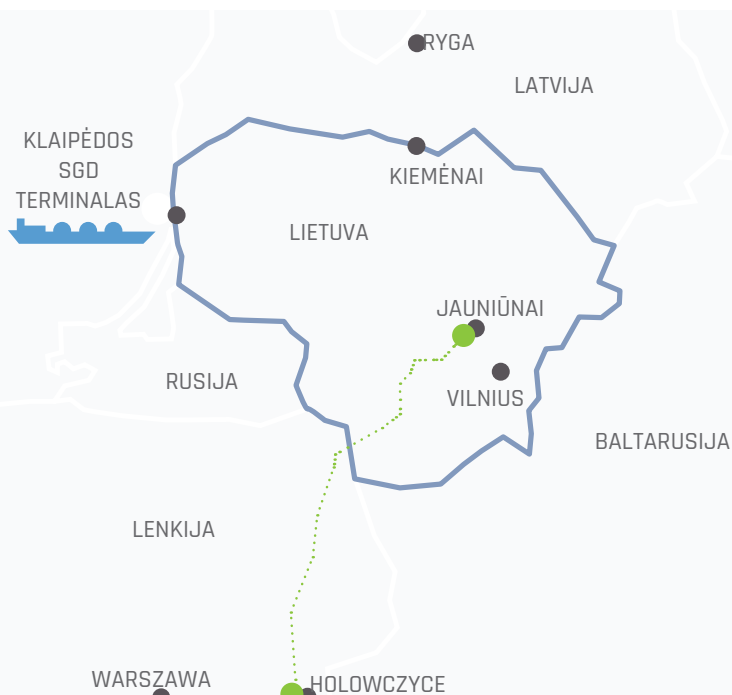
dinant projektą bus rekonstruotos dvi 330 kV transformatorių pastotės Ignalinoje ir Utenoje, o valdomas 330 kV šuntinis reaktorius iš Ignalinos pastotės bus perkeltas į 330 kV skirstyklą Elektrėnuose. Taip pat bus demontuota galingiausia 750 kV aukštos įtampos linija, jungianti Ignalinos AE pastotę su Baltarusija. Šiam valstybei svarbiam ekonominiam projektui iš ES struktūrinių fondų skirta 10,8 mln. eurų, tai yra finansuojama 45 proc. projektų vertės. Projekto metu bus įdiegta pažangi infrastruktūra, kuri užtikrins patikimą elektros energijos perdavimą ir aukštesnę paslaugų kokybę tiek esamiems, tiek naujiems elektros tinklo naudotojams Visagino ir Utenos rajono savivaldybėse. Numatyta, kad elektros perdavimo sistemos mazgo rekonstrukcija Šiaurės rytų Lietuvoje truks ketverius metus ir bus užbaigta ne vėliau kaip 2021 m. pavasarį. Visa projekto vertė 23,9 mln. eurų be PVM.

Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos

Šiuo projektu siekiame integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą. „Amber Grid“ įgyvendina dujotiekio projekto dalį Lietuvos teritorijoje, o Lenkijos Respublikos teritorijoje - Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatorius GAZ-SYSTEM S.A.

Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) - tai gamtinių dujų infrastruktūra, sujungianti Lenkijos ir Lietuvos, o tuo pačiu Baltijos šalių bei Suomijos perdavimo sistemas su Europos Sąjungos (ES) sistema.

2018 m. gegužės 24 d. Lietuvos ir Lenkijos perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. pasirašė tinklų sujungimo sutartį, kuria patvirtino galutinį sprendimą investuoti į dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos projektą.

2018 m. birželio 7 d. paskelbtas GIPL projekto rangos darbų pirkimo konkursas.

Dujotiekis drieksis nuo Jauniūnų dujų kompresorių stoties (DKS) Širvintų rajone iki Holovčycių DKS Lenkijoje. Jungtimi dujos galės tekėti abiem kryptimis.

Šis projektas pripažintas svarbiu ir reikšmingai prisidedančiu prie ES energetinio saugumo užtikrinimo:

- dujotiekio ilgis - iki 522 km., iš jų 165 km Lietuvos teritorijoje;
- sukurti pajėgumai leis transportuoti į Baltijos šalis apie 27 TWh (2,4 mlrd. m³) dujų per metus;
- perduotas dujų srautas į Lenkiją - iki 21 TWh (1,9 mlrd. m³) per metus;
- preliminarai viso projekto vertė - apie 500 mln. eurų;
- iš jų investicijos į infrastruktūrą Lietuvoje - iki 136 mln. eurų;
- numatoma įgyvendinti projektą iki 2021 m. pabaigos;
- projektą vykdo Lietuvos ir Lenkijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A.

GIPL svarba ir nauda:

- integruos Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas į bendrą ES dujų rinką;
- padidins gamtinių dujų tiekimo saugumą ir patikimumą;
- atvers prieigą prie alternatyvių dujų tiekimo kelių bei šaltinių;

- sukurs galimybę taikyti energetinio solidarumo mechanizmus tarp ES šalių narių;
- sudarys sąlygas lanksčiau ir efektyviau panaudoti Lenkijos bei Lietuvos SGD terminalus ir perdavimo tinklus;
- padidins dujų prekybos likvidumą Lenkijos ir Baltijos šalių prekybos zonose, sustiprins jų regioninį vaidmenį;
- padidins dujų rinkos konkurencingumą

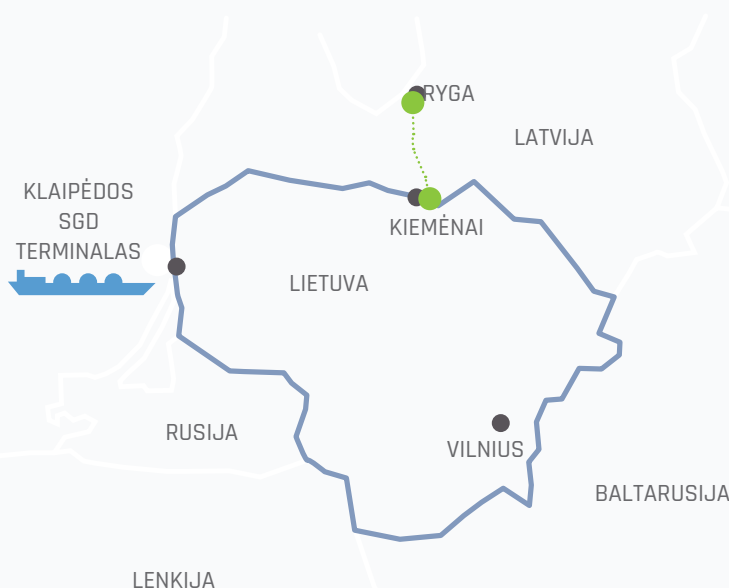
Projektui įgyvendinti naudojama ES finansinė parama. Pagal Europos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymo sprendimą, dalį projekto infrastruktūros kaštų Lenkijos teritorijoje padengs Lietuvos, Latvijos ir Estijos perdavimo sistemų operatoriai. Likusi projekto dalis Lietuvos ir Lenkijos teritorijose bus finansuojama atitinkamai „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. lėšomis.

Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimas

Projektu siekiama padidinti dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumus, užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvesnį infrastruktūros panaudojimą bei geresnę Baltijos šalių dujų rinkų integraciją. Taip pat bus sudarytos geresnės sąlygos naudotis Latvijos Inčukalnio požemine dujų saugykla.

2018 m. „Amber Grid“ kartu su Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriumi AS „Conexus Baltic Grid“ dalyvavo rengiant šio projekto galimybių studiją ir kaštų-naudos analizę.

2018 m. gegužės 25 d. Bendrovė ir „Conexus Baltic Grid“ pasirašė trišalę ES finansinės paramos sutartį su Inovacijų ir tinklų vykdomąja agentūra (INEA) finansuoti studiją pagal

ES infrastruktūros tinklų priemonę (CEF). Studijai parengti skirta iki 175 tūkstančių eurų ES paramos.

Dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų padidinimo projekto galimybių studija ir kaštų-naudos analizės rezultatai (rinkos analizė ir dujų srautų modeliavimas) parodė, kad regiono dujų rinkos poreikio ir dujų tiekimo saugumo užtikrinimui, po to, kai bus sukurta kita regioninė infrastruktūra, t. y. nutiestos dujotiekių jungtys tarp Suomijos ir Estijos (Balticconnector) ir tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL), bus reikalingi didesni pajėgumai.

Planuojama, kad Lietuvos teritorijoje bus padidinti Kiemėnų dujų apskaitos stoties pajėgumai ir pertvarkytas dujotiekiš prie Panevėžio kompresorių stoties, o Latvijoje – modernizuoti magistraliniai dujotiečiai, kad būtų galima padidinti slėgį iki 50 bar (dabar 40 bar), ir įrengta nauja 12 MW kompresorių stotis Inčiukalnio pažeminės dujų saugyklos teritorijoje. Investicijos užtikrins didesnius pajėgumus – iki 130,47 GWh/ parą Latvijos kryptimi ir iki 119,5 GWh/ parą Lietuvos kryptimi;

2018 m. gruodžio mėn. „Amber Grid“ kartu su „Conexus Baltic Grid“ pateikė Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos nacionalinėms reguliavimo institucijoms Investicijų prašymą – priimti sprendimą dėl tarpvalstybinių sąnaudų paskirstymo tarp Lietuvos ir Latvijos. Planuojamos investicijos – 25,4 mln. eurų, iš kurių Lietuvos teritorijoje – 4,7 mln. Eurų, o projekto pabaiga – 2023 m.

Projekto vykdytojai – „Conexus Baltic Grid“ ir „Amber Grid“.

3.5. Perdavimo tinklo plėtra

Gerbdamos interesų turėtojų teisę iš anksto įvertinti artimoje aplinkoje plėtojamų projektų poveikį jų ekonominiams ir socialiniams interesams, EPSO-G grupės bendrovės, kurios yra perdavimo sistemų operatoriai, kasmet atnauja ir skelbia dešimties metų tinklo plėtros planus.

3.5.1 Gamtinių dujų perdavimo tinklo plėtros planas

2018 m. sausio 18 d. valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pritarė 2017 m. parengtam gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus „Amber Grid“ dešimties metų (2017–2026 m.) tinklo plėtros planui.

Plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudarys 192,8 mln. eurų.

Dešimtmečiame plane numatytos dujų perdavimo sistemos plėtros investicijos, kuriomis siekiama Europos Sąjungos ir Lietuvos strateginių gamtinių dujų sektoriaus tikslų – diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, skatinti konkurencingumą, integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, bei plėtoti bendrą Baltijos šalių regioninę dujų rinką.

2017–2026 m. tinklo plėtros plane numatyta įgyvendinti šiuos strateginius dujų infrastruktūros projektus:

- iki 2021 metų pabaigos kartu su Lenkijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi GAZ-SYSTEM numatoma pastatyti dujotiekių jungtį tarp Lenkijos ir Lietuvos. Šio projekto

tikslas – integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir padidinti dujų tiekimo saugumą;

- kartu su Latvijos dujų perdavimo sistemos operatoriumi „Conexus Baltic Grid“ planuojama įgyvendinti dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų padidinimo projektą. Šiuo projektu siekiama sudaryti prielaidas didesnei Baltijos šalių dujų rinkų integracijai, užtikrinti gamtinių dujų sistemos darbo saugumą ir patikimumą. Detalus projekto parametrai, įgyvendinimui reikalingos lėšos ir įgyvendinimo terminai paaiškės 2018 m. atlikus projekto įgyvendinimo galimybių studiją.

Šie projektai bus aktualūs regioninės dujų rinkos formavimo procesams Rytų Baltijos regione bei sudarys galimybę perduoti dujas ir kitų regiono valstybių dujų rinkų dalyviams.

Šalia strateginių infrastruktūros projektų, plane numatytos perdavimo sistemos plėtros, atstatymo bei modernizavimo investicijos, kurios leis užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą, patikimumą, esamų perdavimo sistemos pajėgumų pakankamumą, pažangios gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros diegimą, tame skaičiuje pasinaudojant Europos struktūrinių fondų teikiamos paramos lėšomis.

Dešimties metų „Amber Grid tinklo plėtros planas parengtas atsižvelgiant į valstybės strateginių dokumentų nuostatas, dujų rinkos dalyvių poreikius, tiekimo patikimumo bei efektyvaus perdavimo sistemos veikimo užtikrinimą, bendrovės strategiją, bendrovės aplinkos apsaugos politiką ir teisės aktų reikalavimus ir skelbiamas

<https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Tinklo%20pl%C4%97tros%20planas%202017-2026.pdf>.

3.5.2 Elektros energijos perdavimo tinklų plėtros planas

Vykdamas strateginius Lietuvos elektros energetikos sistemos tikslus 2018 m. „Litgrid“ atnaujino Lietuvos elektros energetikos sistemos 400 kV, 330 kV ir 110 kV tinklų dešimties metų plėtros planą. Jame pateikiamos elektros energijos poreikių, elektrinių galios, elektros rinkos ir sistemos elektros energijos balansų prognozės, informacija apie elektros perdavimo tinklą, jo plėtrą bei numatomas investicijas.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), viešajai konsultacijai pateikė „Litgrid“ parengtą 400–110 kV tinklų plėtros planą 2018–2027 metams, kuriame numatoma investuoti beveik 766 mln. Eur, iš kurių apie 419 mln. Eur bus skirta Baltijos šalių tinklų sinchronizavimui su žemynine Europa.

<http://www.litgrid.eu/index.php/tinklo-pletra/lietuvas-elektros-perdavimo-tinklu-10-metu-pletros-planas-/3850>

VEIKLOS APŽVALGA

4. VEIKLOS APŽVALGA

4.1. Svarbūs ataskaitinio laikotarpio įvykiai

Sausio mėn.

2018 m. sausio 1 d. Antrus metus iš eilės EPSO-G grupės įmonių paslaugos Lietuvos vartotojams teikiamos pigiau - vidutinis elektros energijos perdavimo tarifas sumažintas 7,9 proc. (iki 0,619 ct už kilovatvalandę), o vidutinė gamtinių dujų perdavimo kaina - 36,5 proc. (iki 1,13 eurų už megavatvalandę).

2018 m. sausio 10 d. EPSO-G įmonių grupei priklausantis energijos išteklių biržos operatorius „Baltpool“ pradėjo administruoti elektroninę valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos pardavimo sistemą. Siekiama sudaryti galimybę rinkos dalyviams įsigyti apvaliosios medienos konkurencijos sąlygomis, taip užtikrinant didžiausią grąžą valstybei.

2018 m. sausio 18 d. Elektros ir dujų skirstymo bendrovė „Energijs skirstymo operatorius“ (ESO) ir elektros perdavimo sistemos operatorius „Litgrid“ pasirašė sutartį dėl bendro projekto įgyvendinimo, kuris užtikrins patikimą elektros tiekimą rytų Lietuvos gyventojams ir verslui. Šis sprendimas leis sutaupyti daugiau nei 19 mln. eurų.

Vasario mėn.

2018 m. vasario 6 d. „Baltpool“, kartu su partneriais, Danijos karalystėje, atidarė biokuro biržą „BiomassPool“ ApS. Ji sukurta naudojantis „Baltpool“ prekybos sistema, žiniomis ir patirtimi.

2018 m. vasario 8 d. „Litgrid“ pradėjo įgyvendinti Vilniaus ir Alytaus transformatorių galių didinimo projektą. Jo tikslas - užtikrinti patikimą elektros tiekimą Vilniaus mieste ir rytų Lietuvoje.

2018 m. vasario 9 d. „Litgrid“ pradėjo įgyvendinti 330 kV elektros perdavimo oro linijos nuo Lietuvos elektrinės iki Vilniaus rekonstrukcijos projektą. Esamoje oro linijoje bus sumontuota papildoma elektros grandis. Tai vienas iš perdavimo tinklo parengimo sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais projektų. Jis reikalingas užtikrinti patikimą elektros tiekimą Vilniaus miesto gyventojams ir verslui. Sutartis pasirašyta su viešo pirkimo laimėtoju, UAB „Žilinkis ir Co.“ Sutarties vertė 17,99 mln. eurų (be PVM). Darbus numatoma baigti iki 2021 metų.

Kovo mėn.

2018 m. kovo 1 d. „Verslo žinių“ konferencijoje „Litgrid“ paskelbta energetikos sektoriaus lydere įvertinus šešis rodiklius: pelną, pajamas, jų abiejų metinį pokytį, pelningumą ir vidutinį darbo užmokestį.

2018 m. kovo 19 d. „Amber Grid“ ir Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius AS „Conexus Baltic Grid“ pasirašė sutartį su Ernst & Young bendrove atlikti Latvijos ir Lietuvos dujotiekių jungties pajėgumų padidinimo galimybių studiją ir kaštų-naudos analizę. Siekiama išsiaiškinti, koks yra dujotiekių jungties tarp Lietuvos ir Latvijos pajėgumų didinimo poreikis nutiesus jungtis tarp Suomijos ir Estijos (Balticconnector) bei tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL).

Balandžio mėn.

2018 m. balandžio 10 d. „Litgrid“ pasirašė sutartį su ūkio subjektų grupe AB „Kauno tiltai“, ABB OY ir ABB AS dėl Šiaurės rytų Lietuvos elektros perdavimo tinklo optimizavimo ir paruošimo sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos energetikos sistema. Bus rekonstruotos dvi 330 kV transformatorių pastotės Ignalinoje ir Utenoje, o valdomas 330 kV šuntinis reaktorius iš Ignalinos pastotės bus perkeltas į 330 kV skirstyklą Elektrėnuose. Taip pat bus demontuota galingiausia 750 kV aukštos įtampas linija, jungianti Ignalinos AE pastotę su Baltarusija.

2018 m. balandžio 12 d. „Litgrid“ patronuojamos bendrovės UAB „Litgrid Power Link Service“ balandžio 11 d. valdybos sprendimu, laikinuoju vadovu paskirtas „Litgrid“ Kauno regiono vadovas Rokas Muleravičius.

2018 m. balandžio 17 d. EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas išrinktas bendrą energetikos sektoriaus poziciją atstovaujančios Nacionalinės Lietuvos energetikos asociacijos (NLEA) tarybos prezidentu dviejų metų kadencijai.

2018 m. balandžio 24 d. Eiliniame visuotiniame „Litgrid“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2017 m. pelno paskirstymo projektas išmokėti 7 716 tūkst. Eur dividendų.

2018 m. balandžio 24 d. Eiliniame visuotiniame „Amber Grid“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2017 m. pelno paskirstymo projektas išmokėti 20 300 tūkst. Eur dividendų.

2018 m. balandžio 24 d. Eiliniame visuotiniame „Baltpool“ akcininkų susirinkime patvirtintas šios įmonės 2017 m. pelno paskirstymo projektas išmokėti 162 tūkst. Eur dividendų.

2018 m. balandžio 24 d. Energetikos ministerija patvirtino naują EPSO-G grupės korporatyvinio valdymo gairių ir bendrovės įstatų redakciją numatant ją įregistruoti Juridinių asmenų registre 2018 m. trečiąjį ketvirtį. Peržiūrėti EPSO-G korporatyvinio valdymo modelį paskatino Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimai. Remiantis jais, EPSO-G valdymo bendrovės ir grupės įmonių, kurių akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje, „Amber Grid“ ir „Litgrid“ valdybos stiprinamos suteikiant joms priežiūros funkcijas.

2018 m. balandžio 28 d. Eiliniame visuotiniame EPSO-G akcininkų susirinkime patvirtintas 2017 m. pelno paskirstymo projektas, kuriame numatyta išmokėti 682 tūkst. Eur dividendų. Tokia dividendų suma, kuri sudaro 0,5 proc. įmonės paskirstytinojo pelno, išmokėta vadovaujantis Lietuvos Res-

publikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. 1116 „Dėl UAB „EPSO-G“ mokamų dividendų už valstybei nuosavybės teise priklausančias akcijas“, dėl įmonės įsipareigojimų „Lietuvos energija“, UAB, už 2012 m. įsigytas „Litgrid“ įmonės akcijas.

Gegužės mėn.

2018 m. gegužės 2 d. Pranešta, kad elektros rinkos operatoriaus „Nord Pool“ savininkai, Šiaurės ir Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriai, nusprendė dėl „Nord Pool“ reorganizacijos atskiriant Rinkų susiejimo operatoriaus (MCO) ir elektros biržos funkcijas įsteigiant du juridinius asmenis. Siekiant užtikrinti patikimą veikimą, bendradarbiavimą bei sąnaudų kontrolę, šiuos du juridinius asmenis nuo 2018 m. balandžio 19 d. valdo holdingo bendrovė. Sprendimą dėl naujos valdymo struktūros „Nord Pool“ generalinė asamblėja priėmė 2018 m. balandžio 19 d. Tai reiškia, kad nuo 2018 m. balandžio 19 d. „Litgrid“ priklauso 2 proc. (306 akcijos) „Start Up 170 Invest“ AS akcijų, kuri 100 proc. valdo „Nord Pool“ AS.

2018 m. gegužės 11 d. Nacionalinio verslo apdovanojimų ceremonijoje EPSO-G grupei priklausančios biržos GET Baltic, kartu su partneriais, įgyvendintas regioninės prekybos gamtinėmis dujomis platformos su integruotu prekybos modeliu sprendimas išrinktas Metų projektu energetikos sektoriuje. Įgyvendinama unikalų regioninės prekybos gamtinėmis dujomis platformos su integruotu prekybos modeliu sukūrimo projektą, GET Baltic įsteigė prekybos aikštelės Latvijoje ir Estijoje bei de facto tapo regionine Baltijos šalių gamtinių dujų birža.

2018 m. gegužės 17 d. Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas pasirašė įsakymą dėl ES paramos skyrimo Šiaurės rytų Lietuvos perdavimo tinklo optimizavimui. Šiam valstybei svarbiam ekonominiam projektui iš ES struktūrinių fondų skirta 10,8 mln. eurų. ES fondų lėšomis bus rekonstruotos dvi 330 kV transformatorių pastatės Visagino ir Utenos rajonuose. Pažangi infrastruktūra užtikrins patikimą elektros energijos perdavimą ir aukštesnę paslaugų kokybę esamiems ir naujiems elektros tinklo naudotojams Visagino ir Utenos rajono savivaldybėse.

2018 m. gegužės 18 d. Baltijos šalių ir Lenkijos gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriai pasirašė sutartį, leisiančią paskirstyti dujotiekio jungties su Lenkija projekto sąnaudas. Daugiašalė sąnaudų paskirstymo sutartis nustato procedūras bei principus, reikalingus įgyvendinti Europos Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) sprendimą dėl Lenkijos-Lietuvos dujotiekio jungties (GIPL) projekto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo. Sutartyje, sudarytoje tarp „Amber Grid“, „Conexus Baltic Grid“ (Latvija), „Elering“ (Estija) ir „Gaz-System“ (Lenkija) taip pat apibrėžta, kaip apskaičiuoti ir patikslinti kompensacijas, kurias Baltijos šalių perdavimo sistemų operatoriai (PSO) turi sumokėti Lenkijos PSO, bei apibrėžtos nuostatos kompensacijų grąžinimui, jei Lenkijos PSO iš dujų perdavimo GIPL dujotiekiu gautų papildomas pajamas. Ši sutartis yra vienas iš svarbių GIPL projekto įgyvendinimo susitarimų.

2018 m. gegužės 24 d. Lietuvos ir Lenkijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai „Amber Grid“ ir GAZ-SYSTEM S.A. pasirašė tinklų sujungimo sutartį, kuria patvirtino

galutinį sprendimą investuoti į dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) projektą.

2018 m. gegužės 24 d. „Litgrid“ ir UAB „Conresta“ pasirašė sutartį dėl Sistemos valdymo ir duomenų saugos centro statybos. Iki 2019 metų pabaigos „Litgrid“ įkurs naują 10,183 mln. Eurų (be PVM) vertės Sistemos valdymo ir duomenų saugos centrą. Investicijos finansuojamos bendrovės lėšomis.

2018 m. gegužės 25 d. „Amber Grid“ bei Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius „Conexus Baltic Grid“ pasirašė trišalę ES finansinės paramos sutartį su Inovacijų ir tinklų vykdomąja agentūra (INEA) finansuoti dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo galimybių studiją pagal ES infrastruktūros tinklų priemonę (CEF). Studijai parengti skirta iki 175 tūkstančių eurų ES paramos.

Birželio mėn.

2018 m. birželio 7 d. „Amber Grid“ paskelbė tarptautinį pirkimą statybos darbams dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) projekto daliai Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2018 m. birželio 13 d. Pranešta, kad „Litgrid“ valdyba pritarė 2017 m. su Telia Lietuva, AB pasirašytos UAB „Duomenų logistikos centras“ akcijų pirkimo-pardavimo sutarties nutraukimui, pagal kurią „Litgrid“ turėjo parduoti Telia Lietuva, AB, 20,36 proc. UAB „Duomenų logistikos centro akcijų“. Sprendimas nutraukti sutartį priimtas sandorio šalių „Lietuvos energija“, UAB, „Litgrid“ ir Telia Lietuva, AB bendru sutarimu, atsižvelgiant į Telia Lietuva, AB pasiūlymą.

2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su Latvijos, Estijos ir Lenkijos premjerais bei Europos Komisijos pirmininku Jeanu-Claude'u Junckeriu pasirašė politinį susitarimą dėl trijų Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais per Lenkiją iki 2025 m.

2018 m. birželio 29 d. Energetikos ministerijos kanclerė Agnė Kairytė atsistatydino iš EPSO-G stebėtojų tarybos dėl asmeninių priežasčių.

Liepos mėn.

2018 m. liepos 13-18 d. Valdymo bendrovė EPSO-G pasirašė sutartis su „Litgrid“ ir „Amber Grid“ dėl mokestinių nuostolių perdavimo. Sutartys pasirašytos EPSO-G audito komitetui pateikus nuomonę, kad sandoriai yra sąžiningi visų „Litgrid“ ir „Amber Grid“ akcininkų atžvilgiu, mokestinių nuostolių perdavimas vykdomas pelno mokesčio įstatymo numatyta tvarka.

Rugpjūčio mėn.

2018 m. rugpjūčio 1 d. Juridinių asmenų registre įregistruota atnaujinta EPSO-G valdymo bendrovės įstatų redakcija, kuri padidino valdybos atsakomybę suteikiant jai priežiūros funkciją. Įgyvendinus šį korporatyvinio valdymo modelį, EPSO-G organizacinė ir valdymo struktūra tapo paprastesnė, efektyvesnė ir toliau atitinka aukščiausius valdysenos standartus. Šiems pokyčiams vienintelė valdymo bendrovės EPSO-G akcininkė - Energetikos ministerija - pritarė 2018 m. balandžio 24 d.

Atsižvelgiant į naują įstatų nuostatą, kad Bendrovės generalinis direktorius ar kiti administracijos nariai į naująją valdybą nėra renkami, iš valdybos nario pareigų atsistatydino EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas ir finansų direktorius Algirdas Juozaponis. Jie toliau dirba atitinkamai EPSO-G valdymo bendrovės generaliniu direktoriumi ir finansų direktoriumi ir yra tiesiogiai atskaitingi valdybai, kuri, kaip ir iki šiol, tvirtina ir prižiūri akcininko lūkesčių laiške keliamų tikslų savalaikį įgyvendinimą.

2018 m. rugpjūčio 1 d. „Litgrid“ valdybos sprendimu sustabdyta patronuojamos bendrovės UAB „Litgrid Power Link Service“ veikla, visi darbuotojai perkelti dirbti į „Litgrid“. Tai reiškia, kad nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. elektros jungčių „Litpol Link“ ir „Nord Balt“ eksploatacijos darbus vykdo „Litgrid“.

2018 m. rugpjūčio 23 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pritarė gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus „Amber Grid“ dešimties metų (2018-2027 m.) tinklo plėtros planui. Planuojama investicijų suma – 195,2 mln. eurų.

Rugsėjo mėn.

2018 m. rugsėjo 7 d. Baigtos formuoti priežiūros funkciją vykdančių EPSO-G patronuojamų „Litgrid“ ir „Amber Grid“ bendrovių valdybų sudėtis – atsižvelgę į EPSO-G atlygio skyrimo rekomendaciją, bendrovių akcininkai į abiejų bendrovių valdybas paskyrė EPSO-G finansų direktorių Algirdą Juozaponį ir po vieną naują nepriklausomą narį. Nepriklausomu „Litgrid“ valdybos nariu tapo vadybos ir pokyčių valdymo profesionalas dr. Šarūnas Nedzinskas. „Amber Grid“ valdybą papildė audito ir finansų valdymo konsultantas Sigitas Žutautas. Bendrovių akcininkai taip pat pritarė atlygio nepriklausomiems valdybos nariams sąlygoms. Patronuojančios EPSO-G valdymo bendrovės nominuotiems valdybos nariams atlygis už darbą patronuojamų bendrovių valdybose nėra mokamas.

2018 m. rugsėjo 19 d. Kauno technologijos universiteto (KTU) Elektros energetikos sistemų katedros mokslininkai pristatė pirmą kartą tikimybinio metodu atliktą Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumo iki 2030 m. vertinimą. EPSO-G užsakymu atlikta studija parodė, kad artimiausioje ateityje Lietuvoje būtina patikimai prieinamų efektyvių vietinių pajėgumų plėtra elektros energetikos sistemos galių adekvatumui ir sistemos patikimumui užtikrinti.

2018 m. rugsėjo 21 d. Lenkijos perdavimo tinklo operatorius PSE, kartu su Baltijos šalių operatoriais, pateikė paraišką ENTSO-E dėl kontinentinės Europos elektros tinklų išplėtimo.

2018 m. rugsėjo 24 d. Vienintelė valdymo bendrovės EPSO-G akcininkė Energetikos ministerija naujais valstybės valdomos įmonės valdybos nariais paskyrė ministerijos Naftos ir dujų skyriaus vedėją Dainių Bražiūną ir Elektros skyriaus vedėją pavaduotoją Gedimą Karalių. G. Karalius taip pat paskirtas EPSO-G audito komiteto nariu. Penkių narių EPSO-G valdyboje jie pakeitė generalinį direktorių Rolandą Zuką ir finansų direktorių Algirdą Juozaponį, kurie valdybai pradėjus vykdyti priežiūros funkcijas, atsistatydino iš valdybos nario pareigų.

2018 m. rugsėjo 27 d. EPSO-G pasirašė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi sutartį su patronuojama „Litgrid“ bendrove.

Tai reiškia, kad „Litgrid“ ir EPSO-G gali viena kitai skolinti naudojantis grupės sąskaitos paslauga, kuri leidžia efektyviau panaudoti laikinai laisvas grupės lėšas ir sukuria alternatyvą trumpalaikiam skolinimui iš kredito institucijų. Sutartyje nustatyta, kad EPSO-G skolinimo limitas – iki 23 mln. Eur, o LITGRID – iki 20 mln. Eur. EPSO-G įsipareigoja suteikti nurodytą skolinimosi limitą, o „Litgrid“ skolins pinigus tik esant teigiamiems lėšų likučiams banko sąskaitoje.

Spalio mėn.

2018 m. spalio 9 d. Baltijos šalių energijos perdavimo operatoriai pateikė paraišką Europos Komisijai (EK) finansuoti pirmąją Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizavimo su kontinentine Europa etapą. Bendrai prašoma suma siekė 432,5 mln. eurų. Prašoma Lietuvos dalis – 167 mln. 45 tūkst. eurų

2018 m. spalio 11 d. ENTSO-E (angl. European Network of Transmission System Operators for Electricity) kontinentinės Europos regioninė grupė pritarė sprendimui išplėsti Europos perdavimo sistemų sinchroninę erdvę į Baltijos šalis. Nuo šio momento ENTSO-E pradėjo ruošti techninių reikalavimų sąrašą, kurį turės atitikti Baltijos šalys prieš prisijungdamos prie kontinentinės Europos energetinio tinklo. Šį dokumentą (angl. „Catalogue of measures“) numatoma parengti antrojo 2019 m. ketvirčio pradžioje.

2018 m. spalio 12 d. Elektros jungties su Švedija „NordBalt“ darbas atnaujintas dviem savaitėmis anksčiau nei planuota. Siekiant užtikrinti kuo didesnį jungties prieinamumą rinkai ir patikimą jos veikimą pakeistos 120 sausumos kabelių movos: Lietuvos pusėje – 22, Švedijos pusėje – 98. Garantinį remontą atliko Danijos bendrovė NKT, perėmusi garantinius įsipareigojimus iš kabelį gaminusios ir tiesusios Švedijos kompanijos ABB.

2018 m. spalio 17 d. „Litgrid“ ir „Amber Grid“ neeiliniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose nuspręsta išrinkti UAB „Deloitte Lietuva“ bendrovių audito įmonę ir nustatytas užmokestis už finansinių ir susijusių ataskaitų audito paslaugas. Atsižvelgiant į bendro viešo išorinio audito paslaugų pirkimo konkurso rezultatus, UAB „Deloitte Lietuva“ teikia šias paslaugas visoms EPSO-G grupės bendrovėms.

2018 m. spalio 17 d. Neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime pritarta 2018 m. spalio 3 d. „Amber Grid“ valdybos sprendimui dėl kontrolinio įtaiso paleidimo ir priėmimo kamerų įrengimo ir dujų perdavimo sistemos operatyvaus technologinio valdymo diegimo (II etapas), sudaromas tarp UAB „Šiaulių dujotiekio statyba“ ir „Amber Grid“, sąlygoms.

Lapkričio mėn.

2018 m. lapkričio 22 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija patvirtino „Amber Grid“ valdybos 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu Nr. 19 nustatytas gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainas. Patvirtinta, kad vidutinė ilgalaikių perdavimo paslaugų kaina Lietuvos vartotojų poreikiams, palyginus su 2018 metais taikoma vidutine kaina, didėjo 3,5 proc., t.y. mažiau nei VKEKK leista viršutinė riba.

2018 m. gruodžio 3 d. EPSO-G grupės bendrovės, kurių akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje „Litgrid“ ir „Amber Grid“ paskelbė informaciją dėl tarpinės informacijos skelbimo ir 2019 m. investuotojo kalendorių.

2018 m spalio 2 d. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija patvirtino 0,658 ct/kWh elektros energijos perdavimo aukštos įtampos tinklais paslaugos kainos viršutinę ribą, kuri įsigalioja nuo 2019 m. sausio 1 dienos.

Gruodžio mėn.

2018 m. gruodžio 14 d. „Amber Grid“ su Lietuvos verslo paramos agentūra pasirašė finansavimo sutartį, pagal kurią projektui „Dujų perdavimo sistemos operatyvaus technologinio valdymo diegimas“ įgyvendinti skirta 50 proc. ES finansinė parama. Visos numatomos projekto investicijos siekia 9,06 mln. EUR. Projektu siekiama mažinti magistralinio dujotiekio priežiūros ir avarijų metu prarandamų dujų kiekį bei optimizuoti dujų srautų valdymą. Projektas bus įgyvendinamas iki trečiojo 2022 m. ketvirčio.

2018 m. gruodžio 21 d. Perdavimo sistemos operatorių „Litgrid“ ir „PSE“ vadovai pasirašė susitarimą, kuriuo įsipareigoja pradėti naujo Lietuvos ir Lenkijos jūrinio aukštos įtampos nuolatinės srovės (HVDC) kabelio tiesimo projekto parengiamąjį etapą darbus. Parengiamajame etape bus atlikti veiksmai kuriais remiantis bus priimti sprendimai dėl investavimo, paskelbta viešųjų pirkimų procedūra kabelio tiesimo darbams nupirkti bei atlikti kiti paruošiamieji darbai. Sprendimas dėl investavimo turėtų būti priimtas 2020 m.

4.2. Veiklos rodikliai

Augant Lietuvos ekonomikai, 2018 m. elektros energijos, o tuo pačiu ir perdavimo paslaugų paklausa viršijo bendrą šalies ūkio plėtos tempą.

Aukštos įtampos perdavimo tinklais šalies gyventojų ir verslo poreikiams per 2018 metus buvo perduota 10 491 mln. kilovatvalandžių (kWh) elektros energijos. Tai 5,0 proc. daugiau, palyginti su 2017 metais. Lietuvos statistikos departamento pirmojo įvertio duomenimis, palyginti su 2017 m., pernai šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) augo 3,6 proc.

Skirstomųjų tinklų operatoriaus (AB „Energijos skirstymo operatorius“) vartotojams perduota 9 413 GWh elektros energijos, t. y. 4,7 proc. daugiau. Kitiems tiesiogiai prie perdavimo tinklo prijungtiems vartotojams pateikta 1 077 GWh elektros energijos arba 7,3 proc. daugiau.

Svarbiausi EPSO-G grupės įmonių veiklos rodikliai:

	2018 m.	2017 m.	Pokytis		2016 m.
			+/-	Proc.	
Elektros energija					
Perduotas elektros energijos kiekis, GWh	10 491	9 992	499	5,0%	9 729
ENS (neperduotos elektros energijos kiekis dėl atsijungimų), MWh *	0,95	1,68			1,03
AIT (vidutinis nutraukimų laikas), min. *	0,04	0,06			0,04
„NordBalt“ prieinamumas, proc.**	97%	84%			78%
„LitPol Link“ prieinamumas, proc.	98%	99%			96%
Gamtinės dujos					
Dujų kiekis, transportuotas į vidinį išleidimo tašką, GWh	22 320	24 290	-1 970	-8,1%	23 336
Dujų kiekis, transportuotas į gretimą perdavimo sistemas, GWh***	30 140	28 262	1 878	6,6%	23 985
Gamtinių dujų biržos apyvarta, GWh	1084	442	642	145,3%	313
Biokuras					
Energijos išteklių biržoje parduotas biokuro kiekis, tne	430 122	413 232	16 890	4,1%	403 614

*Tik dėl operatoriaus atsakomybei priskiriamų ir dėl nenustatytų priežasčių.

** Neįtraukiant remonto laikotarpio laiko.

***Latvijos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities perdavimo sistemos.

Gamtinių dujų sektoriuje suteiktų perdavimo paslaugų Lietuvoje apimtis 2018 m. sumažėjo 8,1 proc., tačiau 6,6 proc. išaugo transportuojamų dujų kiekis į kaimynines šalis.

Per 2018 metus Lietuvos vartotojams į dujų skirstymo ar tiesiogiai prijungtas vartotojų sistemas buvo transportuota 22 320 GWh gamtinių dujų, palyginti su 24 290 GWh tuo pačiu laikotarpiu pernai. Labiausiai tai lėmė sumažėjusi gamtinių dujų paklausa ir vartojimas trąšų sektoriuje.

Į Rusijos Federacijos Kaliningrado sritį per ataskaitinį laikotarpį transportuota 27 832 GWh gamtinių dujų (2017 m. – 25 664 GWh). Į Latvijos Respubliką per Kiemėnų DAS sistemą buvo perduota 2 308 GWh gamtinių dujų (2017 m. – 2 598 GWh).

Augant teikiamų paslaugų apimčiai, energijos perdavimo tinklas ir jungtys veikė patikimai – 2018 metais dėl aukštos įtampos elektros tinklo sutrikimų, už kuriuos atsakingas operatorius, vartotojams nebuvo pateikta 0,95 MWh elektros

energijos, palyginti su 1,68 MWh 2017 metais. Dujų perdavimo tinklo prieinamumas sistemos naudotojams siekė 100 proc.

Patikimai dirbo asinchroninės jungtys. Eliminavus jungties su Švedija anksčiau nei planuota užbaigto planinio remonto laikotarpį, 2018 m. „NordBalt“ jungties prieinamumas rinkai siekė 97 proc. (2017 m. – 84 proc.). Jungties su Lenkija „Lit-Pol Link“ prieinamumas rinkai per šį laikotarpį siekė 98 proc. (2017 m. – 99 proc.).

2018 m. „GET Baltic“ gamtinių dujų biržos prekybos apimtis sudarė 1 084 GWh. Tapus de facto regionine dujų prekybos platforma, prekybos apimtys GET Baltic biržoje, palyginti su 2017 metais, padidėjo daugiau nei du kartus.

2018 m. „Baltpool“ energijos išteklių biržoje centralizuotos šilumos tiekimo įmonės, nepriklausomi šilumos gamintojai ir pramonės įmonės įsigijo 430,1 tūkst. tne biokuro. Tai 4,1 proc. daugiau, palyginti su 2017 metais.

4.3 Finansiniai rodikliai

Finansiniai rodikliai, tūkst. Eur	2018 m.	2017 m.	Pokytis		2016 m.
			+/-	Proc.	
Pajamos	245 833	225 246	20 587	9,1%	234 522
Veiklos sąnaudos	318 171	225 607	92 564	41,0%	189 639
EBITDA ¹	55 306	77 213	-21 907	-28,4%	89 509
Grynasis pelnas	-47 720	-2 796	-44 924	1606,7%	39 074
Normalizuotas grynasis pelnas ²	14 365	26 888	-12 523	-46,6%	34 893
Turtas	684 663	770 456	-85 793	-11,1%	835 763
Ilgalaikis turtas	540 535	629 559	-89 024	-14,1%	689 321
Trumpalaikis turtas	144 128	140 897	3 231	2,3%	146 442
Nuosavybė	183 873	236 247	-52 374	-22,2%	240 413
Įsipareigojimai	500 790	534 209	-33 419	-6,3%	595 350
Grynoji skola ³	342 916	414 865	-71 949	-17,3%	468 238
Dividendai*	Dar neskirti	682	-	-	508
Santykiniai finansiniai rodikliai					
EBITDA marža ⁴	22,5%	34,3%			38,2%
Nuosavo kapitalo grąža (ROE) ⁵	-22,7%	-1,2%			17,7%
Normalizuota nuosavo kapitalo grąža (ROE) ⁶	6,8%	11,3%			15,8%
Turto apyvartumas ⁷	35,9%	29,2%			28,1%
Grynosios skolos ir nuosavybės santykis	186,5%	175,6%			194,8%
Nuosavo kapitalo ir turto santykis	26,9%	30,7%			28,8%
Bendrojo likvidumo koeficientas ⁸	0,8	0,8			0,9

*Dividendai už ataskaitinius metus išmokami sekančiais metais.

1) EBITDA = pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą + finansinės veiklos sąnaudos - finansinės veiklos pajamos + nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos + turto vertės sumažėjimo sąnaudos (įskaitant ir ilgalaikio materialiojo turto neigiamą perkainojimą) + turto nurašymo sąnaudos

2) Normalizuotas grynasis pelnas = Grynasis pelnas - Litgrid ir Amber Grid turto perkainojimo rezultatas - Atidėto pelno mokesčio pokytis dėl Amber Grid ir Litgrid turto perkainojimo - Litgrid kainos priedo pokytis

3) Grynoji skola = Ilgalaikė finansinė skola + Trumpalaikė finansinė skola + įsipareigojimas „Lietuvos energija“, UAB už LITGRID AB akcijų įsigijimą - Trumpalaikės investicijos - Terminuoti indėliai - Pinigai ir pinigų ekvivalentai

4) EBITDA marža = EBITDA/Pajamos

5) Nuosavo kapitalo grąža = Grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

6) Normalizuota nuosavo kapitalo grąža = Normalizuotas grynasis pelnas/(Nuosavas kapitalas laikotarpio pradžioje+Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje)/2

7) Turto apyvartumas = Pajamos/Turtas

8) Bendrojo likvidumo koeficientas = Trumpalaikis turtas/Trumpalaikiai įsipareigojimai

Turto perkainojimas

Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai (TFAS) nustato procedūras, kurias yra privalomas siekiant garantuoti, kad turtas yra apskaitomas tikrąja verte. EPSO-G grupės bendrovės reguliariai vertina vidinius ir išorinius galimo vertės sumažėjimo požymius. Jei tokių požymių yra, bendrovės įvertina šio turto tikrąją vertę.

2018 m. pabaigoje buvo įvertinti per ataskaitinius metus įvykę, nuo EPSO-G įmonių grupės bendrovių veiklos nepriklausantys reguliacinės aplinkos pokyčiai ir jų įtaka turto vertei apskaitant pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų metodą.

Svarbiausi reguliacinės veiklos pokyčiai per 2018 m.:

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 2018 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 03-E-300 "Dėl LITGRID AB perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo" priėmė sprendimą dėl bendrovės investicijų grąžos dydžio, viršijančio nustatytą dydį 2016–2017 metais, kuriuo faktinius kapitalo kaštus 2016–2017 m. įvertino istorine verte ir netaikė komisijos patvirtinto ilgo laikotarpio vidutinio padidėjimo sąnaudų (angliškai „long run average incremental costs“ - LRAIC) modelio, kuriame optimizuoto turto kapitalo kaštai vertinami atstatomąja verte. Atsižvelgdama į šį sprendimą ir darydama prielaidą, kad 2018–2020 m. komisija taikys tą patį kapitalo kaštų vertinimo būdą, kurį taikė 2016–2017 m., bei galimą LRAIC modelio taikymo pokytį, nuo naujo reguliavimo periodo pradžios 2021 m., „Litgrid“, įvertino šių prielaidų įtaką ateities pinigų srautams.

2019 m. prasidėjus naujam penkerių metų gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų reguliavimo laikotarpiui (2019–2023 m.), „Amber Grid“ bendrovei nustatyta 3,33 proc. investicijų grąžos norma nuo reguliuojamai veiklai priskiriama turto. Ji yra žymiai mažesnė, palygini su 2014–2018 m. reguliavimo laikotarpiu taikyta 7,09 proc. grąžos norma. Pagal VKEKK patvirtintą Investicijų grąžos normos nustatymo metodiką ji

bus koreguojama kasmet, atsižvelgiant į bendrovės faktinius skolinimosi kaštus.

Dėl šių priežasčių bei kitų mažiau reikšmingų vertinimo modelio pokyčių „Amber Grid“, vertinant ilgalaikį materialųjį turtą apskaitytas 37,7 mln. eurų, turto vertės sumažėjimas, „Litgrid“ - 56,3 mln. eurų. EPSO-G mastu apskaitytas 94,0 mln. eurų vertės sumažėjimas, tame skaičiuje 5,3 mln. eurų perkainojimo rezervo sumažėjimas įskaitant atidėtojo pelno mokesčio įtaką. Vertinimo įtaka nuosavo kapitalo sumažėjimui pelno (nuostolių) ataskaitoje sudarė 75,4 mln. eurų įskaitant atidėtojo pelno mokesčio įtaką.

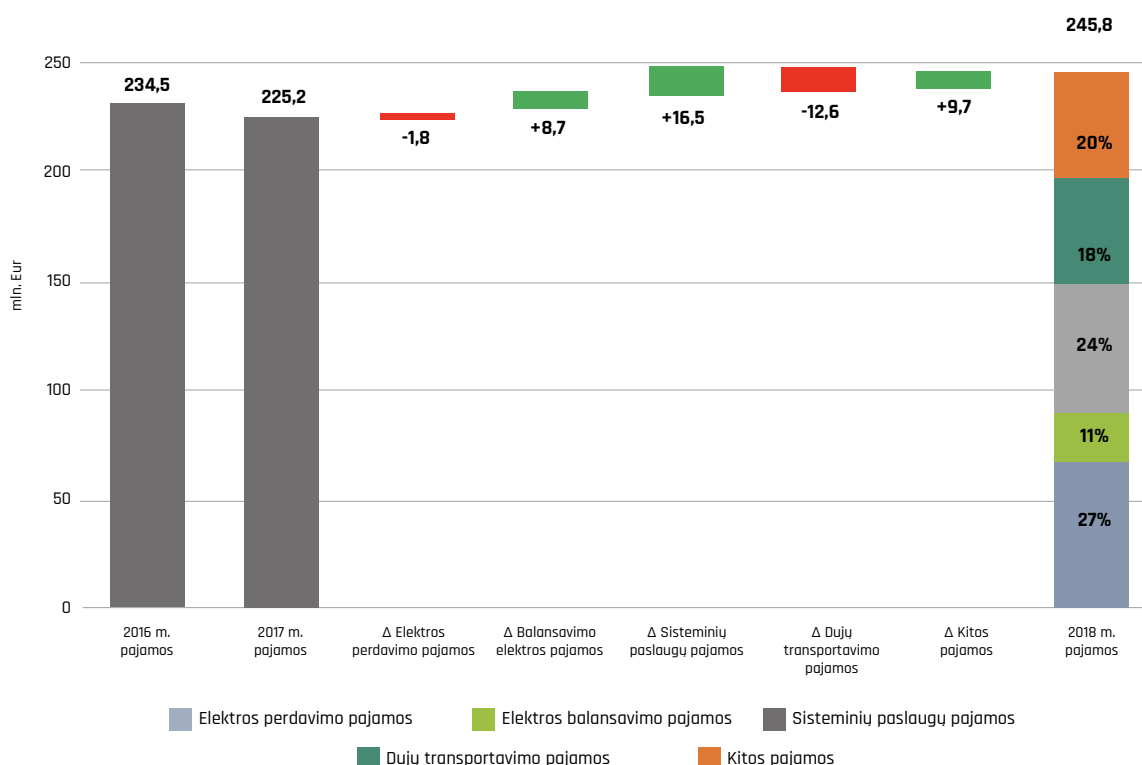
Pažymėtina, kad fiziškai turto kiekis ar jo savybės nepakito, o vertės sumažėjimas atspindi tik pajamų uždirbimo potencialo vertinimą remiantis konservatyviomis prielaidomis.

Pajamos

2018 m. konsoliduotos EPSO-G grupės pajamos, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, padidėjo 9,1 proc. iki 245,8 mln. Eur nežiūrint nuo metų pradžios taikomų reikšmingai mažesnių paslaugų tarifų. Tam didžiausios įtakos turėjo išaugęs perduotos elektros ir gamtinių dujų kiekis šalies ir kaimyninių šalių sistemos vartotojams.

Faktinei elektros energijos kainai sumažėjus 7,2 proc., pajamos už elektros energijos perdavimą sumažėjo 2,6 proc. iki 66,5 mln. eurų ir sudarė 27,1 proc. visų Grupės pajamų. Perdavimo kainos mažėjimą iš dalies kompensavo didesnis perduotos elektros energijos kiekis.

Pajamos už gamtinių dujų transportavimo paslaugas per 2018 m. sudarė 43,6 mln. Eur arba 17,7 proc. visų EPSO-G grupės pajamų. Dėl nuo metų pradžios 36,5 proc. pigesnio dujų transportavimo tarifo, pajamos iš šios veiklos srities, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu pernai, buvo 22,4 proc. mažesnės. Palankesnių kainų sistemos vartotojams poveikį amortizavo didesnis suteiktų paslaugų kiekis kaimyninėms šalims.

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuo 2018 m. sausio 1 d. nustatyto 35 proc. didesnio sisteminių paslaugų tarifo, 4 proc. augusios paslaugų apimtys bei tinklo naudotojų viršytos deklaruotos (pareikšta sutartyse) galios, už kurių mokama dviguba sisteminių paslaugų kaina, pajamos už sisteminę elektros energijos paslaugas padidėjo 38,9 proc. iki 59,1 mln. Eur.

Balansavimo (reguliavimo) elektros energijos pardavimo pajamos padidėjo 48,7 proc. iki 26,4 mln. Eur. Tam didžiausios įtakos turėjo padidėjęs balansavimo energijos poreikis ir elektros jungčių su Švedija ir Lenkija paskirstytojo pralaidumo (t. y. prekiauto elektros kiekio biržoje) užtikrinimo poreikis.

Eksplatuojant tarptautines elektros jungtis Lietuva – Lenkija ir Lietuva – Švedija, per 2018 m. buvo gauta 12,9 mln. Eur perkrovų įplaukų. Perkrovų įplaukos atsiranda dėl nepakankamo tarpstemoninių elektros linijų pralaidumo ir dėl to susiformuojančių skirtingų elektros rinkos kainų Lietuvos ir Švedijos, Lenkijos, Latvijos elektros biržose. Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 714/2009 „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003“ „Litgrid“ perkrovos pajamomis pripažįsta tik dalį gautų įplaukų, t. y. tik panaudotas paskirstytojo jungčių pralaidumo užtikrinimui. 2018 m. pajamomis buvo pripažinta 0,8 mln. Eur, 2,9 mln. Eur buvo panaudota investicijų finansavimui. Likusios įplaukos apskaitomos kaip būsimųjų laikotarpių pajamos.

Kitos grupės pajamos sudarė 49,4 mln. Eur.

Veiklos sąnaudos

Grupės veiklos sąnaudos, nevertinant turto perkainojimo sąnaudų, 2018 m. išaugo 39,5 mln. Eur. iki 229,5 mln. Eur. Sąnaudų padidėjimą lėmė 41,4 mln. išaugusios sisteminių

paslaugų ir energetinių išteklių kainos. Per 2018 metus energetinių išteklių ir susijusių paslaugų sąnaudų augimas sudarė 41,4 mln. Eur. Kitos veiklos sąnaudos, vertinant kartu, sumažėjo lyginant su 2017 m.

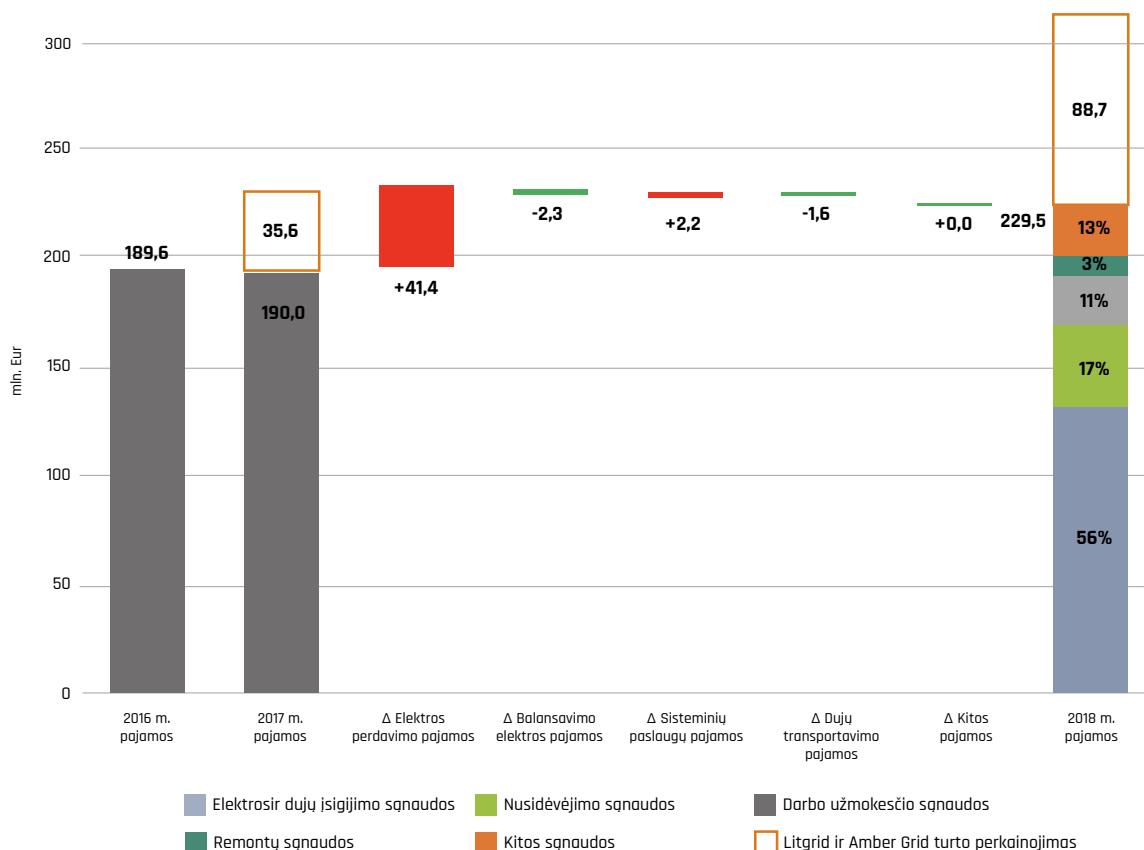
Siekiant užtikrinti nenutrūkstamą energijos tiekimą, t. y. reikiamą energijos tiekimo ir vartojimo balansą perdavimo sistemoje, operatoriai perka reikiamas paslaugas rinkoje. Per 2018 metus sąnaudos energetinių išteklių ir susijusių paslaugų pirkimui sudarė 129,4 mln. Eur. Iš jų elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos sudarė 119,0 mln. Eur. Gamtinių dujų išsigijimo sąnaudos siekė 10,4 mln. Eur.

Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos sudarė 38,6 mln. Eur, darbo užmokestis ir susijusios sąnaudos – 25,7 mln. Eur, remontų ir priežiūros sąnaudos – 7,0 mln. Eur, telekomunikacijų ir ITT sąnaudos – 2,6 mln. Eur, likusios sąnaudos sudarė – 26,3 mln. Eur.

Veiklos rezultatas

Dėl pasikeitusios reguliacinės aplinkos apskaityto „Litgrid“ ir „Amber Grid“ ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo, EPSO-G grupės konsoliduotas grynas nuostolis 2018 m. buvo 47,7 mln. eurų. Be turto vertės apskaitoje įtakos, EPSO-G grupės normalizuotas grynas pelnas 2018 m. siekė 14,4 mln. eurų, o normalizuotas kapitalo grąžos rodiklis (angl. ROE) siekė 6,8 proc. Vidutinė normalizuota EPSO-G įmonių grupės kapitalo grąža 2016-2018 m. laikotarpiu siekė 11,3 proc., t. y. buvo 2,5 proc. punkto didesnė už 8,8 proc. šiam laikotarpiui grupei LR Vyriausybės nustatytu tikslu.

Grupės veiklos pelnas iki mokesčių, palūkanų, nusidėvėjimo ir amortizacijos (angl. EBITDA) per 2018 m. mėnesius siekė 55,3 mln. Eur. Palyginti su tuo pačiu laikotarpiu, EBITDA sumažėjo 28,4 procento. EBITDA marža per 2018 m. siekė 22,5 proc. (2017 m. – 34,3 proc.).

Finansinės būklės ataskaita

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės turtas buvo 684,7 mln. Eur, Grupės ilgalaikis turtas siekė 540,5 mln. Eur ir sudarė 78,9 proc. viso Grupės turto. Akcininkų nuosavybės dalis Grupės turte sudarė 26,9 procento.

2018 m. pabaigoje Grupės finansiniai įsipareigojimai kredito institucijoms siekė 352,8 mln. Eur, įskaitant 156,6 mln. Eur įsipareigojimą „Lietuvos energija“, UAB už „Litgrid“ akcijų įsigijimą. Pinigai ir pinigų ekvivalentai sudarė 9,9 mln. Eur. Grynosios skolos santykis su nuosavybe sudarė 186,5 proc.

Investicijos

2018 m. perdavimo sistemos operatoriaus „Litgrid“ investicijos (atlikti darbai ir įsigytas turtas neatsižvelgiant į apmokėjimo terminus) siekė 18,9 mln. eurų, iš jų 25 proc. strateginių ir valstybei svarbių elektros energetikos projektų įgyvendinimui ir 75 proc. perdavimo tinklo rekonstrukcijai ir plėtrai. „Amber Grid“ investicijos 2018 m. sudarė 15,9 mln. Eur.

4.4 Tyrimų ir plėtros veikla

Adekvatumo studija

EPSO-G užsakymu Kauno technologijos universiteto (KTU) Elektros energetikos sistemų katedros mokslininkai atliko Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumo 2019–2025 m. ir 2025–2030 m. laikotarpiu vertinimą.

Pirmą kartą tikimybinio vertinimo metu buvo apskaičiuota apkrovos praradimo tikimybė 2019–2030 metams ir kaina, įvertintos patikimai prieinamų vietinių pajėgumų poreikio apimtys, reikalingos Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumui užtikrinti, atliktas neapibrėžtumų vertinimas ir jų įtaka modelio rezultatams bei pateikti pasiūlymai dėl patikimai prieinamų vietinių pajėgumų poreikio apimčių.

Mokslininkų vertinimo išvadose teigiama, kad nuo 2024 m. dėl griežtėjančių aplinkosauginių reikalavimų ir senstančios generacijos, galių adekvatumo deficito iššūkis galėtų tapti itin aktualus. Tai reiškia, kad vienas svarbiausių ateities darbų bus suvaldyti atsirastą disbalansą tarp augančio šalies elektros energijos vartojimo ir nepertraukiamai prieinamos, lanksčios ir greitai aktyvuojamos elektros energijos gamybos pajėgumų mažėjimo. Be to, po 2025 m. turės būti užtikrintas sklandus Baltijos elektros energetikos sistemos darbas ir patikimas elektros tiekimas pradėjus veikti sinchroniniu režimu su kontinentinės Europos elektros tinklais. Studijos rezultatai parodė, kad, norint išlaikyti patikimą elektros energetikos sistemos darbą ir elektros energijos tiekimo saugumą, reikia užtikrinti, jog be dabar veikiančių pajėgumų, jau iki 2025 metų Lietuvoje turės atsirasti taip pat ir nauji patikimos vietinės elektros energijos gamybos šaltiniai.

Galių mechanizmo įgyvendinimas ypač svarbus, įgyvendinant Lietuvos energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus tikslus, susijusius su elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, vietinės elektros energijos gamybos apimčių šalyje didinimu, bei sklandžiu Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos su kontinentinės Europos energetikos sistema projekto įgyvendinimu.

Atlikta studija prisidės įgyvendinant Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytus šalies galios pajėgumų plėtros etapus.

Dinaminio stabilumo studija

Baltijos šalių ir Lenkijos PSO atliko Baltijos šalių sinchroninio sujungimo su KET dinaminio stabilumo studiją. Studijos tikslas – išanalizuoti Baltijos šalių EES prijungimo prie KET įtaką dinaminiam stabilumui. Studija apima tarp sisteminių svyravimų bei pereinamųjų procesų stabilumo analizės tiriamiesiems sinchronizacijos su KET scenarijams:

Studiją atliko Lenkijos Elektros Energetikos Instituto Gdanско padalinys (INSTITUTE OF POWER ENGINEERING Gdańsk Division). Studija baigta – 2018 m. birželio mėn. Studijos rengimą dalinai finansavo Europos Sąjunga pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (angl. The Connecting Europe Facility (CEF)).

Strateginės vizijos studija

2018 m. „Litgrid“ atliko studiją, kurios tikslas – nustatyti priemones, kurios užtikrintų Bendrovės vizijos tapti pažangiausiu PSO Europoje, įgyvendinimą. Birželio 5 d. Bendrovė pasirašė sutartį su konsorciūmu: ENERGIANALYSE (DK), Ecofys (DE) ir KPMG (DK), Lietuvoje atstovaujamų Glimstedt advokatų kontoros. Partneriai apžvelgė Europos elektros energijos sektoriaus plėtros kryptis ir tendencijas (techninės elektros energetikos sektoriaus inovacijas, naujus valdymo ir vadybinius metodus), skirtingų Europos perdavimo sistemų operatorių plėtros strategijų analizės ir vertinimus bei nustatė konkrečias inovatyvias priemones, kurios galėtų būti pritaikytos „Litgrid“, siekiant įgyvendinti strateginę viziją. Įvertinus pasiūlymų įgyvendinimo galimybes, tinkamas priemones bendrovė įtrauks į savo strategiją ir veiklos planą 2019 metams.

Reguliavimo apkrova paslaugų techninių galimybių studija

„Litgrid“, kartu su AB „Energijos skirstymo operatorius“, atliko Reguliavimo apkrova paslaugų techninių galimybių studiją, kurios metu buvo įvertintas elektros poreikio valdymo paslaugų techninis potencialas Lietuvoje ir nustatyti techniniai reikalavimai tokių paslaugų teikėjams. Šios studijos rezultatai bus naudojami kuriant lanksčių paslaugų rinką Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse. 2019 m. bus tęsiami Baltijos šalių lanksčių paslaugų rinkos dizaino koncepcijos kūrimo darbai.

Galių mechanizmo koncepcija

2018 m. lapkričio 14 d. „Litgrid“ pasirašė sutartį su konsultacine įmone FTI France SAS dėl ilgalaikio galių mechanizmo sukūrimo Lietuvoje koncepciją. Ši detali koncepcija turėtų tapti pagrindu kuriant ilgalaikį galių mechanizmą Lietuvoje.

Bendros rinkos prekybos modelio bei balansavimo modelio analizė

„Amber Grid“, kartu su Rytų Baltijos regiono perdavimo sistemos operatorių koordinavimo grupės (angl. East-Baltic Transmission System Operator Coordination Group) nariais, kurią sudaro Baltijos šalių ir Suomijos perdavimo

sistemos operatoriai, dalyvavo rengiant bendros rinkos prekybos modelio bei balansavimo modelio analizes. 2017 m. spalio mėnesį modeliai buvo pateikti viešajai konsultacijai, o 2017 m. gruodžio mėnesį, įvertinus rinkos dalyvių pastabas ir pasiūlymus, Regioninės dujų rinkos koordinavimo grupė jas patvirtino. Remiantis atliktų modelių analizėmis 2018 m. buvo rengiamos bendros zonos balansavimo ir naudojimosi perdavimo sistema taisyklės.

Latvijos-Lietuvos dujotiekių jungties pajėgumų didinimo poreikio studija

2018 m. kovo 19 d. „Amber Grid“ ir Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius AS „Conexus Baltic Grid“ pasirašė sutartį su nepriklausoma ekspertų bendrove Ernst & Young, pagal kurią pastaroji turės atlikti Latvijos ir Lietuvos dujotiekių jungties pajėgumų padidinimo galimybių studiją ir kaštų-naudos analizę. Galimybių studijoje bus išanalizuota, koks yra galimas Latvijos-Lietuvos dujotiekių jungties pajėgumų didinimo poreikis po to, kai bus sukurta nutiestas dujotiekių jungtis tarp Suomijos ir Estijos (Balticconnector) ir tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL).

Perdavimo sistemos taisyklių projektas

2018 m. „Amber Grid“ parengė ir tarp perdavimo sistemos operatorių suderinto Bendrų naudojimosi perdavimo sistema taisyklių projektą. Šis projektas svarbus tuo, kad jį patvirtinus bendroje rinkoje būtų įtvirtintos vienodos taisyklės visiems sistemos naudotojams, o tai supaprastintų gamtinių dujų transportavimą ir apmokėjimą visoje zonoje. Projektas apima tokias procedūras kaip pajėgumų paskirstymas, perkrovų valdymas, kiekio paraiškų teikimas ir tvirtinimas, taip pat gamtinių dujų apskaitos, kokybės nuostatas, bei sąskaitų išrašymo ir apmokėjimo tvarkas.

Bendra IT platforma

Regioninės rinkos plane numatyta, kad perdavimo sistemos operatoriai pagrindines paslaugas rinkos dalyviams teiks per vieną bendrą IT platformą. „Amber Grid“, „Connexus Baltic Grid AS“ (Latvija), „Elering AS“ (Estija), Gasum (Suomija) ir Balticconnector (Suomija) organizuotą konkursą dėl bendros IT platformos techninės specifikacijos parengimo laimėjo kompanija Ernst & Young. Techninę specifikaciją planuojama parengti per pirmąjį 2019 m. ketvirtį. Numatoma išanalizuoti esamas perdavimo sistemos operatorių IT sistemas ir atsižvelgiant į tai suformuluoti reikalavimus bendrai IT platformai.

4.5. Kompetencijos ir narystė organizacijose

Įmonių grupės stiprybė - jungtis su aplinkinėmis šalimis bei gerai išvystyta elektros ir dujų infrastruktūra šalyje. Tai užtikrina saugų ir patikimą perdavimo sistemų veikimą bei paslaugų teikimą.

EPSO-G valdymo bendrovė ir perdavimo sistemų operatoriai aktyviai dalyvauja nacionalinių ir įvairių tarptautinių organizacijų bei asociacijų, tokių kaip Europos elektros perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa - ENTSO-E) ir Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (angl. santrumpa - ENTSO-G), Centrinės Europos energetikos partnerių asociacijos (angl. santrumpa - CEEP), PSO ir kitų elektros energetikos įmonių asociacijos „Best Grid“ veikloje. Siekiama glaudžiai bendradarbiaujant, inicijuoti projektus bei dalintis patirtimi su Baltijos, Skandinavijos šalių ir Lenkijos perdavimo sistemų operatoriais.

- 2018 m. balandžio 17 d. valdymo bendrovės EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas buvo išrinktas Nacionalinės Lietuvos energetikos asociacijos tarybos pirmininku (prezidentu) dviejų metų kadencijai.
- 2018 m. gegužės 24 d. visuotiniame narių susirinkime EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas išrinktas CEEP asociacijos valdybos nariu.

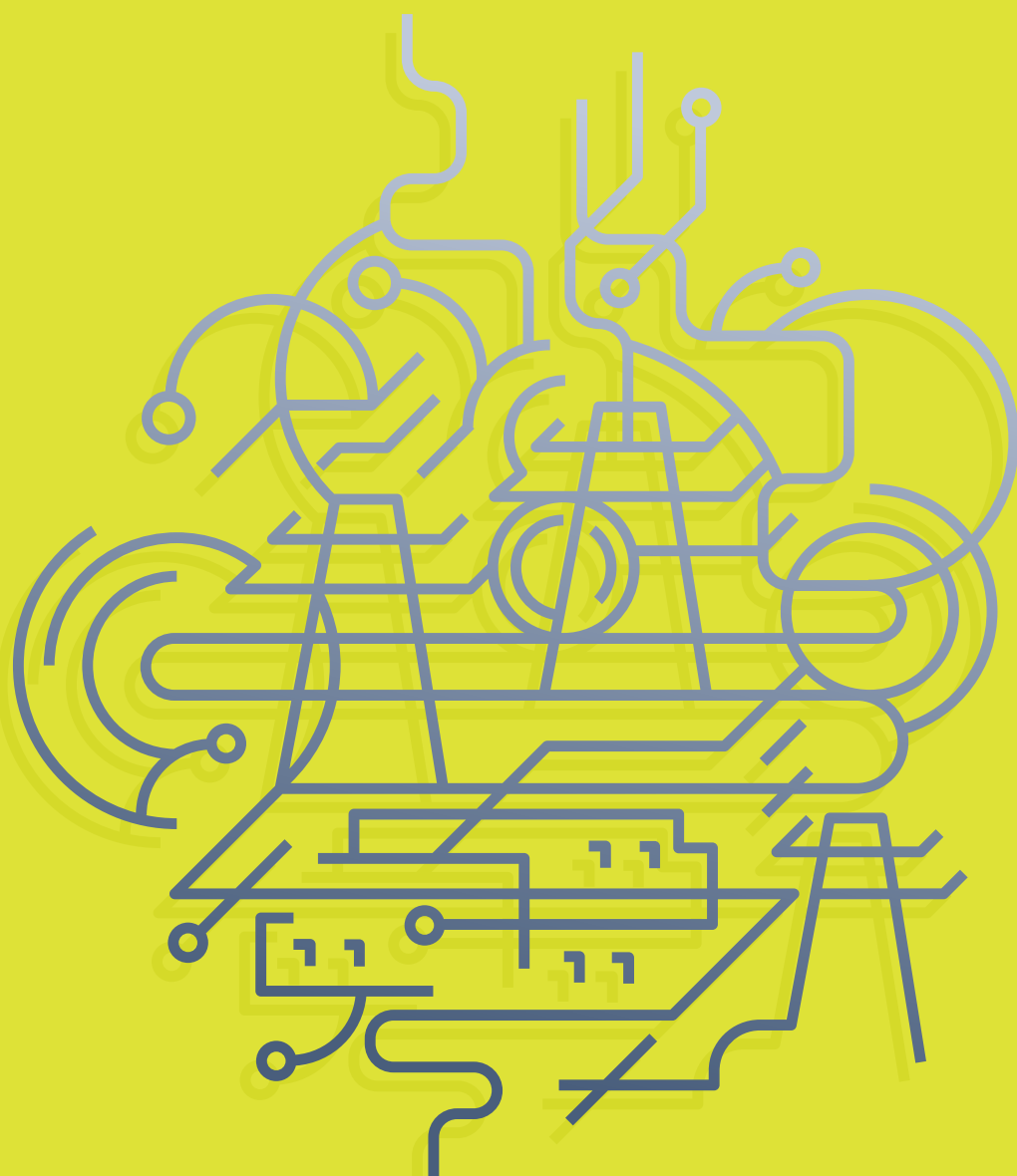
EPSO-G grupės bendrovių narystės:

Organizacija	Atstovaujanti bendrovė	Nuoroda	Organizacijos aprašymas
Central Europe Energy Partners (CEEP)	EPSO-G	www.ceep.be	Centrinės Europos energetikos ir energetiniams resursams imlių sektorių įmonės vienijanti asociacija
Nacionalinė Lietuvos Energetikos asociacija (NLEA)	EPSO-G „Amber Grid“ „Litgrid“	www.nlea.lt	Asociacija, vienijanti Lietuvos elektros energijos ir gamtinių dujų sektoriuose veikiančias bendroves.
ENTSO-E	„Litgrid“	www.entsoe.eu	Organizacija, vienijanti Europos elektros perdavimo sistemų operatorius.
ENTSO-G	„Amber Grid“	www.entsog.eu	Organizacija, vienijanti Europos gamtinių dujų perdavimo sistemų operatorius.
International Gas Union (IGU)	„Amber Grid“	www.igu.org	Nepelno siekianti organizacija, kuri siekia skatinti tarptautinę prekybą dujomis, pažangiausių technologijų taikymą, skaidrių rinkos praktikų įtvirtinimą.
Lenkijos ir Lietuvos prekybos rūmai	„Amber Grid“	www.plcc.lt	Asociacija, siekianti pagerinti Lietuvos ir Lenkijos ekonominį bendradarbiavimą.
Projektų vadybos asociacija	EPSO-G	www.ipma.lt	Asociacija, vienijanti projektų valdymo profesionalus.

4.6 Sandoriai su susijusiomis šalimis

2018 m. EPSO-G valdyba patvirtino Sandorių su susijusiomis šalimis politiką. Jos tikslas nustatyti EPSO-G grupės bendrovių sudaromų sandorių su susijusiomis šalimis priežiūros ir atskleidimo procedūras, kurios leistų tinkamai įvertinti su tokiais sandoriais susijusius interesų konfliktus ir minimizuoti tokių sandorių galimas neigiamas pasekmes bendrovėms, smulkiems akcininkams ir su sandoriu nesusijusiems asmenims. Šis dokumentas yra skelbiamas viešai EPSO-G internetinėje svetainėje Veiklos politikos skirsnyje.

Informacija apie susijusių šalių sandorius yra atskleista metinėse finansinėse ataskaitose 28 pastaboje.

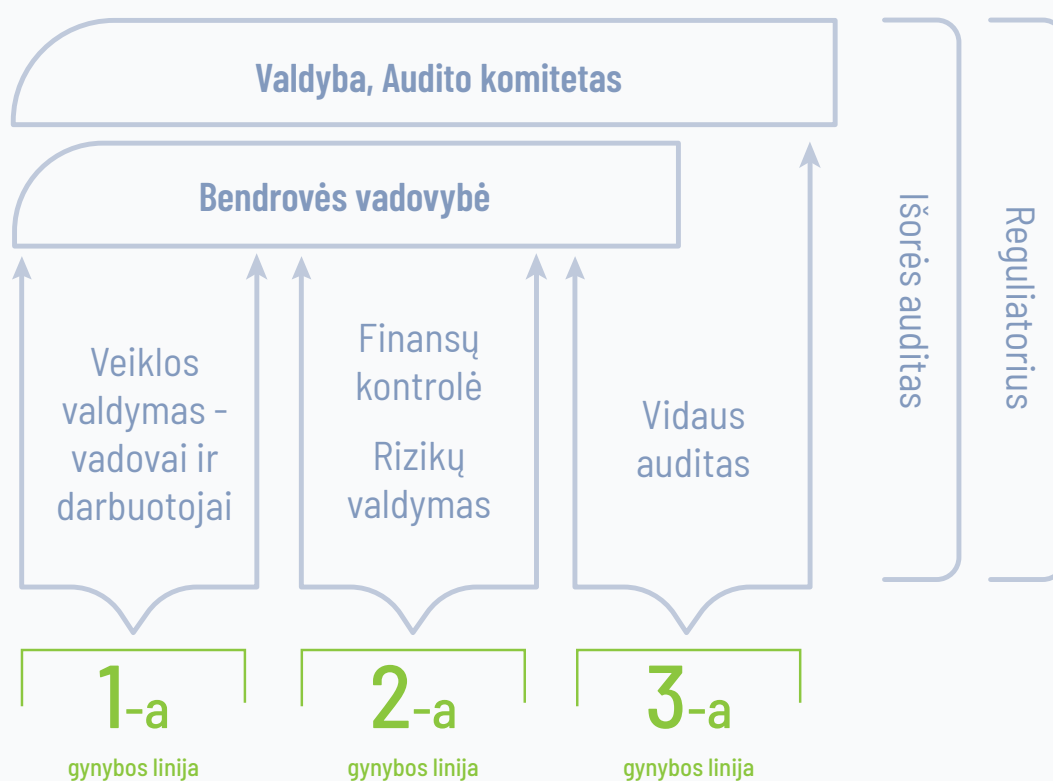

RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS

5. RIZIKŲ VALDYMAS IR AUDITAS

EPSO-G nuosekliai laikosi požiūrio, kad įgyvendinant veiklos strategiją, tinkamas rizikos valdymas yra būtina prielaida didinant patrunuojamų bendrovių veiklos efektyvumą, valdymo kokybę, saugią aplinką darbuotojams bei kuriant interesų turėtojų pasitikėjimą įmonių grupe.

Trys EPSO-G gynybos linijos:

Pirmoji gynybos linija yra EPSO-G vadovai ir darbuotojai, kurie kasdienėje veikloje identifikuoja ir valdo veiklos riziką.

Antrąją gynybos liniją užtikrina centralizuotos EPSO-G grupės funkcijos, kurių atsakomybė yra numatyti riziką:

- finansų kontrolės funkcija yra atsakinga už nuolatinę Grupės finansinių rezultatų kontrolę;
- rizikos valdymo funkcija yra atsakinga už Grupės rizikų valdymo sistemos koordinavimą ir tobulinimą. Ši funkcija apibendrina visų Grupės įmonių pagrindines rizikos sritis ir koordinuoja jų valdymo veiksmų įgyvendinimą.

Trečioji gynybos linija atsakinga už nepriklausomą rizikų valdymo įvertinimą. Centralizuotas vidaus audito padalinys vertina, ar pirmosios dvi gynybos linijos tinkamai atlieka savo funkcijas rizikų valdymo procese. EPSO-G įmonių metinės finansinės ataskaitas įstatymų nustatyta tvarka audituoja nepriklausomos išorės audito bendrovės. Išorės audito bendrovės išrenka Grupės bendrovių visuotiniai akcininkų susirinkimai.

5.1 Rizikų valdymo sistema

EPSO-G rizikų valdymą supranta, kaip struktūrizuotą požiūrį į neapibrėžtumų valdymą, metodiškai įvertinant rizikų poveikį ir tikimybę bei taikant tinkamas rizikų valdymo priemones.

2017 m. pabaigoje EPSO-G valdyba patvirtino Grupės rizikų valdymo politiką bei rizikų valdymo metodiką. Šių dokumentų tikslas - įtvirtinti EPSO-G grupėje vienodą, bendrais principais pagrįstą ir gerąją praktiką atitinkančią rizikų valdymo sistemą, remiantis tarptautinėje praktikoje taikoma COSO ERM (angl. Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission Enterprise Risk Management) metodologija ir standartais.

Per 2018 m. visos Grupės bendrovės prisijungė prie EPSO-G rizikų valdymo politikos ir taikydamos Grupės rizikų valdymo metodiką identifikavo joms aktualias rizikas jas įvertino bei sudarė šių rizikų valdymo planus.

Taip pat 2018 m. buvo tobulinamas rizikų valdymo stebėsenos ir jos rezultatų pateikimo Bendrovių valdymo organams procesas siekiant, kad jų priimami sprendimai būtų paremti aktualia informacija susijusia su rizikų valdymo Bendrovėse. Kiekvieną metų ketvirtį EPSO-G valdybai ir audito komitetui buvo pristatyti rizikų valdymo rezultatai atskirose EPSO-G grupės įmonėse, aptariamos naujai nustatytos rizikos ir įvykę incidentai.

EPSO-G grupės įmonės atlikusios rizikų vertinimą nustatė, kad savo veikloje susidūrė su šiomis pagrindinėmis rizikomis:

Reguliacinė rizika

Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų kainos yra reguliuojamos, kainų viršutinės ribos nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau - Komisija). Nuo šių sprendimų tiesiogiai priklauso EPSO-G grupės įmonių veiklos rezultatai ir bendrovių skiriamos lėšos būtinoms veiklos sąnaudoms, investicijoms perdavimo tinklo patikimumui išlaikyti, taip pat galimybės finansuoti strateginius projektus iš nuosavų ar skolintų lėšų.

Siekdamos mažinti reguliacinės rizikos įtaką veiklos rezultatams, Bendrovės aktyviai bendradarbiauja su Komisi-

ja, dalyvauja svarstant rengiamus teisės aktų pakeitimus, teikia savo siūlymus, argumentuodamos būsimų sprendimų poveikiu bei ilgalaikių, strateginių bendrovių tikslų svarba.

Informacijos saugos (kibernetinio saugumo) rizika

EPSO-G grupės įmonių valdoma informacija ir duomenys turi strateginę reikšmę Lietuvos saugumui, todėl tokios informacijos (ar) ir duomenų praradimas, neteisėtas pakeitimas ar atskleidimas, sugadinimas ar duomenų srauto reikalingų perdavimo sistemų saugiai veiklai nutraukimas gali sukelti EPSO-G grupės įmonių veiklos sutrikimų, padaryti žalos kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims.

Siekiant išvengti kibernetinių incidentų reguliariai vertinamos EPSO-G grupės įmonių informacinių sistemų, jų fizinės apsaugos, saugumo valdymo sistemų grėsmės, nuolat atnaujinamos esamos saugumo priemonės, sistemos ir (ar) įrankiai, bei diegiami nauji atitinkantys griežtus reikalavimus numatytus Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose informacijos saugą. Taip pat EPSO-G grupės įmonių darbuotojai aktyviai dalyvauja kibernetinio saugumo pratybose, kurių metu treniruojamasi, kaip suvaldyti ir atremti kibernetinius incidentus nukreiptus prieš ypatingos svarbos informacines sistemas ir tinklus bei užtikrinti jų teikiamų paslaugų funkcionavimą.

Technologinė rizika

EPSO-G grupės įmonių viena svarbiausių funkcijų ir atsakomybių - užtikrinti saugų, patikimą ir efektyvų gamtinių dujų ir elektros energijos perdavimo sistemų funkcionavimą. Dėl šios priežasties LITGRID AB ir AB „Amber Grid“ diegiamos specializuotos informacinės sistemos, šiuolaikinės verslo valdymo sistemos, nuolat atnaujinami avarijų ir technologinių sutrikimų likvidavimo bei ekstremalių situacijų valdymo planai, keliama aukšti reikalavimai rangovams.

Siekiant išvengti perdavimo sistemų veiklos sutrikimų LITGRID AB ir AB „Amber Grid“ vykdo nuolatinę perdavimo sistemų stebėseną, atitinkamai sudaro priežiūros planus ir laiku planuoja reikalingas naujas investicijas tinklo atnaujinimui.

Verslo skaidrumo rizika

EPSO-G grupė įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G daug dėmesio skiria viešųjų pirkimų procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai. Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą, nuo 2018 m. sausio 1 d. visi EPSO-G valdymo bendrovės ir patronuojamų bendrovių darbuotojai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose deklaruoja savo privačius interesus viešai.

Pritardama Energetikos ministerijos iniciatyvai, EPSO-G valdymo bendrovė kreipėsi į patronuojamų bendrovių valdybų narius ragindama savanoriškai pateikti viešas deklaracijas apie savo privačius interesus, nors tokios pareigos LR įstatymai nenustato.

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G grupės bendrovės kryptingai laikėsi nuostatos netoleruoti korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemiškai įgyvendinti įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją. Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt.

5.2 Informacija apie vidaus auditą

Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą ir efektyvumą, EPSO-G įmonių grupėje veikia centralizuotas vidaus audito padalinys, kuris pavestas funkcijas vykdo grupės mastu ir yra tiesiogiai atskaitingas EPSO-G valdybai, kurios daugumą sudaro nepriklausomi nariai.

EPSO-G valdymo bendrovės auditoriai nėra pavaldūs audituojamos įmonės administracijai. Tai sukuria sąlygas pastebėti galimus veiklos trūkumus ir juos eliminuoti bei identifikuoti sritis veiklos efektyvumo didinimui.

EPSO-G vidaus audito misija yra kurti pridėtinę vertę visoms grupės bendrovėms ir prisidėti prie jų veiklos tikslų įgyvendinimo, sistemingai ir visapusiškai vertinant ir padedant gerinti valdymo, rizikos valdymo ir kontrolės procesų veiksmingumą. Šios funkcijos įgyvendinamos vykdant nepriklausomą ir objektyvią užtikrinimo ir konsultavimo veiklą.

Padalinio darbuotojai vykdo vidaus auditus ir reguliariai stebi, kaip įgyvendinamos rekomendacijos, o taip pat, kaip taisomi kiti su vidaus kontrole susiję trūkumai, kuriuos įvardijo išorės auditoriai, reguliatorius ar valstybinės kontrolės įstaigos.

Per 2018 m. EPSO-G centralizuoto vidaus audito padalinio veikla apėmė šias sritis, kurios buvo pasirinktos remiantis atliktu rizikų vertinimu ir nustatant prioritetines tikrintinas įmones / procesus:

- darbo užmokesčio sąnaudų kontrolės vertinimas;
- įsigijimų (viešųjų pirkimų) kontrolės vertinimas;
- pajamų (pardavimų) kontrolės vertinimas;
- finansų valdymo ir apskaitos kontrolių sistemos vertinimas;
- atitikties informacinės saugos reikalavimams vertinimas;
- transporto priemonių naudojimo kontrolės vertinimas;
- įmonių atitikties EPSO-G įmonių grupės politikoms vertinimas.

Taip pat daug dėmesio buvo skiriama stebėsenai, kaip įmonės įgyvendino vidaus audito rekomendacijas ir vertinimui, kokia buvo įgyvendintų veiksmų įtaka.

Šios vidaus audito išvados buvo pateiktos tikrintų įmonių vadovybei bei valdybai, taip pat EPSO-G valdybai bei Audito komitetui.

5.4 Informacija apie išorės auditą

2018 m. spalio 17 d. „Litgrid“ ir „Amber Grid“ neeiliniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose nuspręsta išrinkti UAB „Deloitte Lietuva“ bendrovių audito įmone ir nustatytas užmokestis už finansinių ir susijusių ataskaitų audito paslaugas. Atsižvelgiant į bendro viešo išorinio audito paslaugų pirkimo konkurso rezultatus, UAB „Deloitte Lietuva“ teiks šias paslaugas visoms EPSO-G grupės bendrovėms.

Informacija apie EPSO-G grupės bendrovių išorės audito bendroves:

Bendrovė	2018 m. finansinių ataskaitų auditą atlikusi bendrovė	Nustatytas atlygis audito bendrovei už 2018 m. finansinių ataskaitų auditą*, Eur (be PVM)	2017 m. finansinių ataskaitų auditą atlikusi bendrovė
EPSO-G	UAB „DELOITTE LIETUVA“	14 170	UAB „PricewaterhouseCoopers“
„LITGRID“		32 700	
„Amber Grid“		39 240	
„Baltpool“		7 630	
TETAS		7 630	
Litgrid Power Link Service		3 270	
Get Baltic		4 360	Rodl & Partner, UAB

*Bendrovių visuotinių akcininkų susitikimų nustatytos sąlygos.

**AKCININKAI
IR DIVIDENDAI**

6. AKCININKAI IR DIVIDENDAI

6.1 Akcininkai

Vienintelis EPSO-G valdymo bendrovės akcininkas yra Lietuvos Respublika (100 proc. akcijų), kurios turtines ir neturtines teises, vadovaujantis 2012 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“ 2.3 punktu, įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, atstovaujama Lietuvos Respublikos energetikos ministro.

2018 m. pakeičių EPSO-G akcininkų struktūroje nebuvo. Bendrovės įstatinis kapitalas nesikeitė.

2018 m. gruodžio 31 d. EPSO-G bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur. Jis padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės 77 526 533 paprastasias vardines nematerialias akcijas. Visos akcijos yra visiškai apmokėtos.

Bendrovės akcininkas	Akcijų skaičius	Akcijos nominali vertė, Eur	Akcinis kapitalas, Eur	Valdoma kapitalo dalis, proc.
Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos	77 526 533	0,29 Eur	22 482 695	100

EPSO-G akcijoms netaikomi kiti, nei teisės aktuose numatyti, vertybinių popierių perleidimo apribojimai. Konvertuojamų vertybinių popierių EPSO-G ir (ar) Grupės įmonės nėra išleidusiosios.

EPSO-G savo akcijų nėra įsigijusi. Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G savo akcijų neįsigijo ir neperleido. Bendrovės dukterinės įmonės taip pat nėra įsigijusios Bendrovės akcijų. EPSO-G akcininkas specialių kontrolės teisių, kitokių nei numato LR teisės aktai, neturi.

EPSO-G patrunuojamų „Litgrid“ ir „Amber Grid“ akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje NASDAQ Vilnius:

Bendrovė	ISIN kodas	VP trumpinys	Prekybos sąrašas	VP tvarkytojas
LITGRID AB	LT0000128415	LGD1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas
AB „Amber Grid“	LT0000128696	AMG1L	BALTIC SECONDARY LIST	AB SEB bankas

Kitų EPSO-G patrunuojamų įmonių vertybiniais popieriais vertybinių popierių biržoje neprekiuojama.

6.2 Dividendai

2018 metais valdymo bendrovė EPSO-G skyrė ir į valstybės biudžetą sumokėjo 682 tūkst. Eur dividendų už 2017 m. veiklos rezultatus (2017 m. už 2016 m. rezultatus skirta 508 tūkst. Eur dividendų).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, EPSO-G iki 2022 m. į valstybės biudžetą privalo mokėti tiesiogiai 0,5 proc. paskirstytojo pelno dydžio dividendus. Taip nuspręsta įvertinus būtinybę skirti pakankamai lėšų įvykdyti 210 mln. eurų finansinį įsipareigojimą valstybės valdomai įmonei „Lietuvos energija“ už patronuojamos bendrovės „Litgrid“ akcijas.

Ruošiantis Lietuvai svarbių sinchronizacijos ir regioninės gamtinių dujų rinkų integracijos darbams subalansuota kapitalo struktūra yra itin svarbi. Todėl EPSO-G išsikėlė tikslą – įvykdyti šį įsipareigojimą per trumpiausią įmanomą laikotarpį.

6.3 Dividendų politika

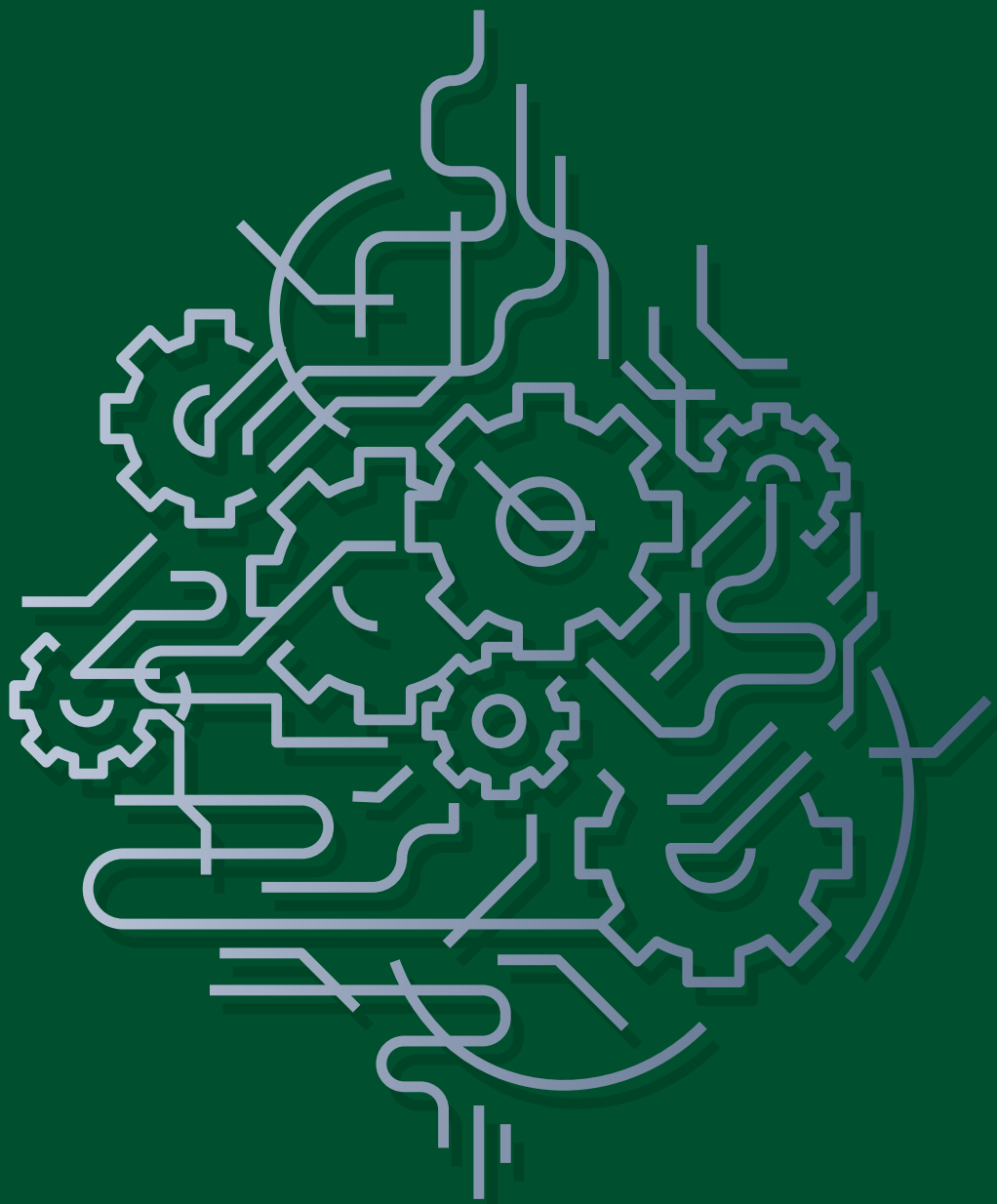
EPSO-G vadovaujasi 2017 m. liepos 14 d. valdybos patvirtinta dividendų politika, kuri reglamentuoja dividendų dydžio nustatymo, jų išmokėjimo ir skelbimo politiką visoms grupei sudarančioms bendrovėms.

EPSO-G dividendų politika nustatyto aiškias tikėtinos nuosavybės ir investicijų grąžos gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą, taip nuosekliai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.

EPSO-G dividendų politika tiesiogiai susieja mokėtinų dividendų dydį su įmonės nuosavo kapitalo naudojimo efektyvumu – kuo didesnę naudą bendrovė sukuria akcininkui, tuo didesnę pelno dalį ji gali skirti tolimesnei plėtrai ar kitų svarbių projektų įgyvendinimui. Dividendų politika yra skelbiama EPSO-G tinklalapyje Veiklos politikos skirsnyje <https://www.epsog.lt/lt/apie-mus/veiklos-politikos/dividendai>.

6.4 Reitingai

Tarptautinės kredito reitingų agentūros EPSO-G grupės bendrovėms kredito reitingų nėra suteikusios.

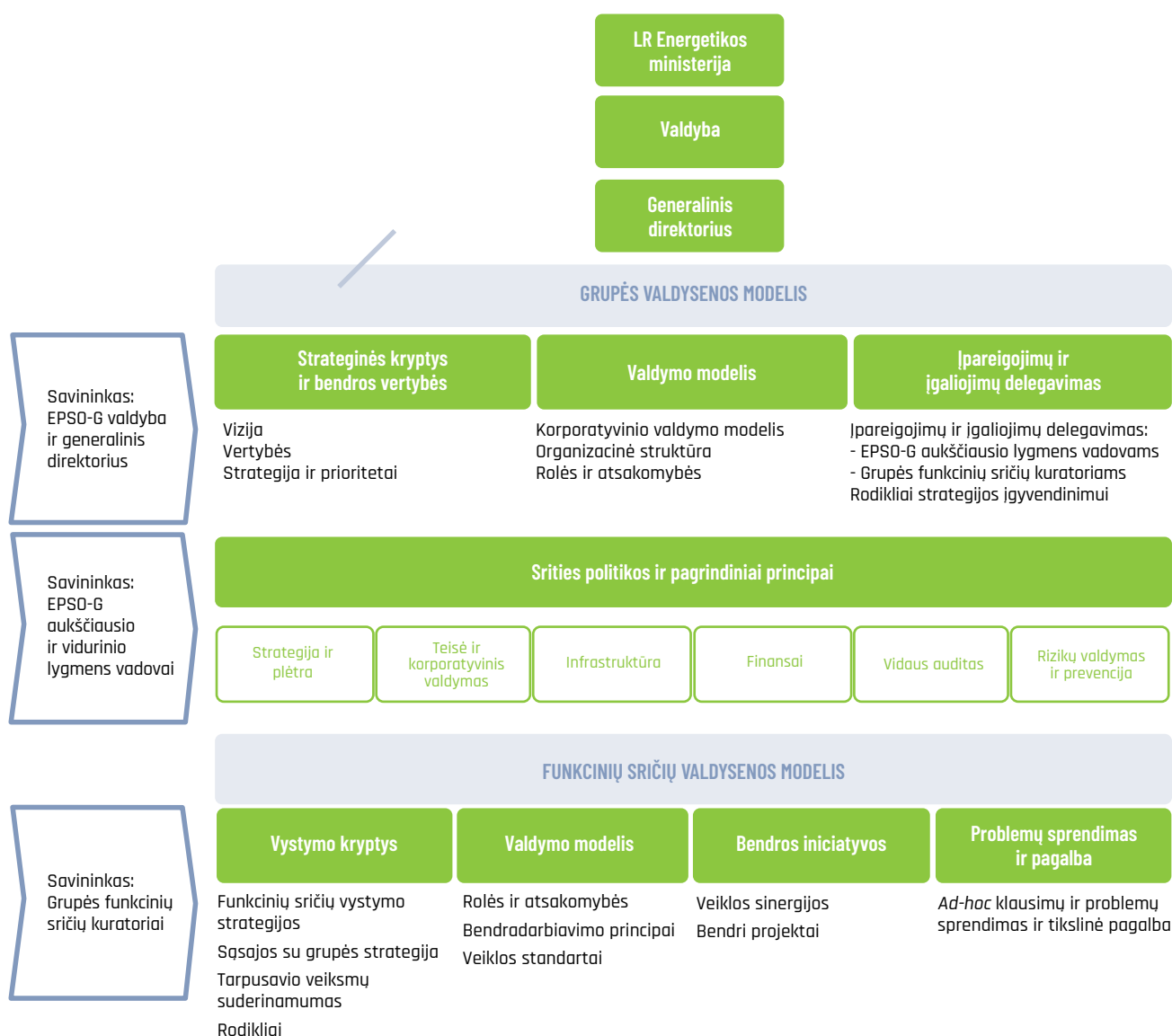

**VALDYSENOS
ATASKAITA**

7. VALDYSENOS ATASKAITA

2018 m. EPSO-G valdymo bendrovės korporatyvinis valdymas buvo vykdomas pagal 2015 m. rugsėjo 7 d. LR Energetikos ministro patvirtintas ir vienintelio akcininko 2018 m. balandžio 24 d. sprendimu atnaujintas Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gaires.

Jos nustato bendrus visai EPSO-G įmonių grupei taikomus korporatyvinio valdymo principus, valdymo organizavimo modelį, valdymo struktūrą, atskaitomybės ir veiklos priežiūros bei kontrolės sistemas.

EPSO-G valdymo sistema:

EPSO-G laikosi šių svarbių korporatyvinio valdymo principų:

- veiklos skaidrumo,
- valstybės nuosavybės ir reguliavimo funkcijų atskyrimo,
- tikslų apibrėžtumo ir tvarumo,
- tinkamo akcininkų teisių realizavimo,
- atitikties teisės aktų reikalavimams ir geriausios praktikos standartams,
- veiklos efektyvumo, tvarumo ir konkurencingumo,
- valdymo ir priežiūros organų atsakomybės bei atskaitomybės akcininkams.

EPSO-G remiasi geraja valdysenos patirtimi, išdėstyta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) paskelbtose gerosios valdysenos rekomendacijose, Jungtinių Tautų bei NASDAQ Baltic vertybinių popierių biržos rekomendacijose, kituose tarptautiniu mastu pripažintuose standartuose ir gerosios valdysenos rekomendacijose, kurių svarbiausias tikslas – užtikrinti, kad valstybės valdomos bendrovės būtų valdomos skaidriai ir efektyviai.

Kryptingai siekiant pelnyti pasitikėjimą vykdomais strateginiais projektais ir itin daug dėmesio skiriant veiklos skaidrumui bei atskaitingumui, EPSO-G įmonių grupės valdysenos kokybė pelnė aukščiausią įvertinimą A+. Tai parodė 2018 m. rugsėjo 25 d. paskelbtas valstybės valdomų įmonių (VVI) valdysenos praktikos indeksas, kurį skaičiuoja Stebėsenos ir programų agentūra (SIPA). SIPA gerojo valdymo indeksas yra plačiausiai visų VVI valdymo kokybę įvertinantis įrankis. Indeksą sudaro trys pagrindinės vertinimo dimensijos: skaidrumas, kolegialūs organai bei strateginis planavimas ir įgyvendinimas.

Rengdama 2019 m. veiklos planą, EPSO-G valdymo bendrovė toliau sieks tobulinti valdyseną įdiegdama SIPA rekomendacijas.

VALDYSENOS INDEKSO LYDERIAI

Įmonės pavadinimas	Sk	KO	SP	Indekso rodiklis
UAB „EPSO-G“ įmonių grupė	A+	A+	A+	A+
„Lietuvos energija“. UAB, įmonių grupė	A+	A	A+	A+
AB Smiltynės perkėla	A-	A+	A+	A
AB „Klaipėdos nafta“	A+	A-	A+	A
UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“	B+	A+	A	A
UAB „Investicijų ir verslo garantijos“	A-	A+	A-	A
VĮ „Oro navigacija“	A	A-	A-	A

Paryškintos didelių įmonių kategorijai priskirtos VVI

SK - skaidrumo dimensija

KO - kolegialių organų dimensija

SP - strateginio planavimo ir įgyvendinimo rodiklis

Indekso rodiklis - bendras gerojo valdymo rodiklis

7.1 EPSO-G įstatai

2018 m. gruodžio 31 d. EPSO-G vadovavosi rugpjūčio 1 d. Juri-dinių asmenų registre įregistruota atnaujinta EPSO-G valdymo bendrovės įstatų redakcija, kuri padidino valdybos atsakomybę suteikiant jai priežiūros funkciją. Įgyvendinus šį korporatyvinio valdymo modelį, EPSO-G organizacinė ir valdymo struktūra tapo paprastesnė, efektyvesnė ir toliau atitinka aukščiausius valdysenos standartus. Šiems pokyčiams vienintelė valdymo bendrovės EPSO-G akcininkė - Energetikos ministerija - pritarė 2018 m. balandžio 24 d.

Peržiūrėti EPSO-G korporatyvinio valdymo modelį paskatino LR Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimai. Remiantis jais, vienintelis valdymo bendrovės akcininkas patvirtino naują EPSO-G įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairių redakciją.

Įgyvendinant šias gaires buvo pakeisti valdymo bendrovės, o taip pat ir grupės bendrovių, kurių akcijomis prekiaujama vertybinių popierių biržoje („Litgrid“, „Amber Grid“) įstatai. Remiantis naująja įstatų nuostata, EPSO-G, „Litgrid“ ir „Amber Grid“ bendrovių valdyboms pavesta vykdyti priežiūros funkcijas, kurias anksčiau vykdė grupės mastu veikusi stebėtojų taryba.

Numatyta, kad siekiant ir toliau atitikti gerąją Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) valdysenos praktiką, daugiau galių ir pareigų turinčioje EPSO-G valdyboje daugumą sudaro nepriklausomi nariai. Į valdybą taip pat skiriami vienintelio akcininko - Energetikos ministerijos - nominuoti nariai.

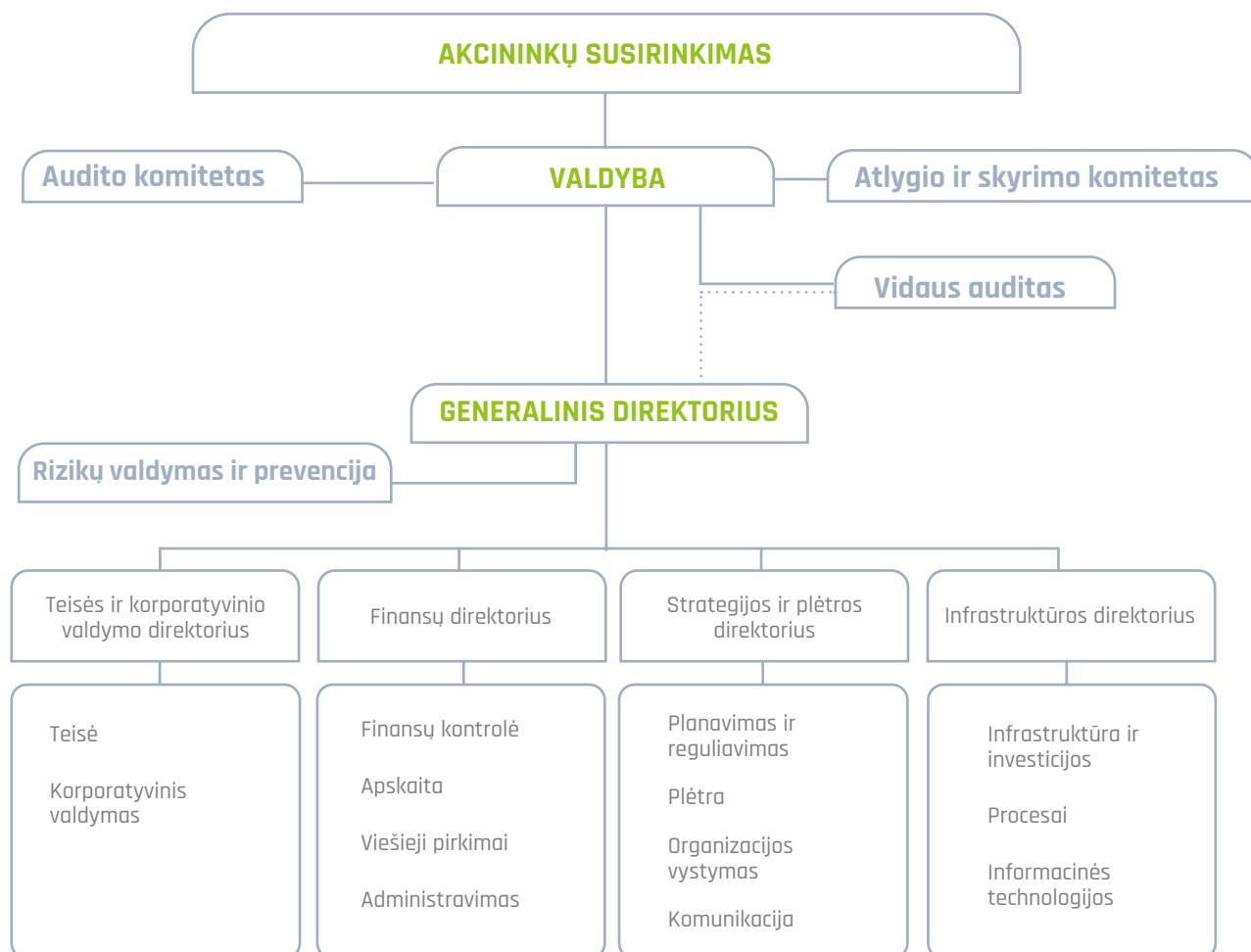
Bendrovės generalinis direktorius ar kiti administracijos nariai į priežiūros funkcijų atliekančią valdybą nėra renkami. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, EPSO-G valdyba formuojama vienintelio akcininko sprendimu.

Siekiant testuoti skaidrią bei atskaitingą EPSO-G grupės veiklą, valdymo bendrovės valdybai rekomendacijas teikia audito bei atlygio ir skyrimo komitetai. Juose daugumą sudaro nepriklausomi nariai.

Su EPSO-G įstatais kviečiame susipažinti tinklalapyje Korporatyvinis valdymas skirsnyje <https://www.epsog.lt/lt/apie-mus/korporatyvinis-valdymas>.

Iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. EPSO-G taikytas valdysenos modelis yra išsamiai atskleistas 2017 m. veiklos ataskaitoje bei 2018 m. pusmetinėje ataskaitoje. Šioje ataskaitoje jis nėra detalai kartojamas, o pristatomas naujasis valdysenos modelis.

EPSO-G įstatai gali būti keičiami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, priimtu ne mažesniu kaip 2/3 visų visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis.

7.2 EPSO-G priežiūros ir valdymo sistema ir funkcijos

EPSO-G valdymo, priežiūros ir organizacinė struktūra užtikrina optimalų veiklos organizavimą, atskaitingumą, procesų efektyvumą ir atsakomybę:

EPSO-G korporatyvinis valdymas yra vykdomas pagal LR Energetikos ministro patvirtintas Valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupės korporatyvinio valdymo gaires, kurios nustatė bendrus visai įmonių grupei taikomus korporatyvinio valdymo principus, valdymo organizavimo modelį, valdymo struktūrą, atskaitomybės ir veiklos priežiūros bei kontrolės sistemas:

- Korporatyvinio valdymo gairės
- EPSO-G įstatai
- Korporatyvinio valdymo politika
- EPSO-G valdybos darbo reglamentas
- EPSO-G audito komiteto veiklos nuostatai
- EPSO-G kolegialūs organai kasmet įsivertina savo veiklą pagal nustatytą formą ir viešai apie tai informuoja metinėje ataskaitoje.

Šie dokumentai pilna apimtimi yra skelbiami EPSO-G internetiniame puslapyje „Korporatyvinis valdymas“ ir „Vadovybė“ skirsniuose.

EPSO-G visuotinis akcininkų susirinkimas

Vienintelio EPSO-G valdymo bendrovės akcininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

EPSO-G vienintelis akcininkas:

- priima sprendimus strateginiais veiklos kryptų klausimais;
- tvirtina svarbiausias veiklos gaires (korporatyvinio valdymo gairės, kolegialių organų atlygio gaires ir kt.).

Stebėtojų taryba

Remiantis galiojančia įstatų redakcija, EPSO-G valdymo bendrovės stebėtojų taryba dirbo iki 2018 m. rugpjūčio 1 d.

Iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. stebėtojų taryba:

- vykdė Grupės bendrovių veiklos priežiūrą;
- vykdė Grupės vidaus kontrolės sistemos funkcionavimo ir rizikų valdymo priežiūrą;
- užtikrino vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą Grupėje;
- svarbias klausimais teikė atsiliepimus/pasiūlymus valdybai.

Nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. įvyko 11 stebėtojų tarybos posėdžių.

2018 m. stebėtojų taryba ir jos komitetai itin daug dėmesio skyrė ir vertino veiklos politikų praktinį įgyvendinimą bei taikymą Grupės įmonėse.

Pagrindiniai 2018 metų sausio – liepos mėnesiais stebėtojų tarybos priimti sprendimai, be metinių ataskaitų vertinimo ir atsiliepimų visuotiniams akcininkų susirinkimams teikimo, buvo susiję su priežiūros funkcijomis ir situacijos vertinimu strateginių projektų įgyvendinimo, rizikos valdymo, atlygio, motyvacijos, interesų derinimo, vidaus audito organizavimo ir rekomendacijų vykdymo srityse.

Stebėtojų taryba pateikė atsiliepimus bei rekomendacijas naujos redakcijos EPSO-G įmonių grupės veiklos strategijos 2017-2025 m. projektui.

Reikšmingas stebėtojų tarybos dėmesys buvo skirtas paskesnio pavaldumo įmonės UAB „Tetas“ ir ją patronuojančios „Litgrid“ bendrovės valdymo organų veiklos kokybei, situacijos analizei ir veiksmų situacijai gerinti planui.

Iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. pasibaigiant įgaliojimams, stebėtojų tarybą sudarė:

Viktorija Trimbel

Nepriklausoma narė,
pirmininkė

UAB „Quantum capital“
Nuo 2016-05-11

Raimondas Rapkevičius

Nepriklausomas narys

UAB „General Financing“
Nuo 2016-05-11

Inga Černiuk

Narė

LR susisiekimo ministerija
Nuo 2016-05-11

Agnė Amelija Kairytė

Narė

LR energetikos ministerija
Nuo 2016-05-11

EPSO-G valdyba

Pagal galiojančią EPSO-G įstatų redakciją valdybą sudaro 5 (penki) nariai, kuriuos skiria EPSO-G vienintelis akcininkas 4 (ketverių) metų kadencijai, atsižvelgdamas į atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas.

Valdybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip 2 (dvi) kadencijos iš eilės, t. y. ne daugiau kaip 8 (aštuoneri) metai iš eilės. Valdybos nariai renkami pagal LR Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 631 patvirtintą Kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašą.

2018 m. rugsėjo 24 d. Vienintelė valdymo bendrovė EPSO-G akcininkė Energetikos ministerija naujais valstybės valdomos įmonės valdybos nariais paskyrė ministerijos Naftos ir dujų skyriaus vedėją Dainių Bražiūną ir Elektros skyriaus vedėją pavaduotoją Gediminą Karalių.

Penkių narių EPSO-G valdyboje jie pakeitė generalinį direktorių Rolandą Zuką ir finansų direktorių Algirdą Juozaponį, kurie, atsistatydino iš valdybos nario pareigų laikydamiesi įstatų nuostatos, kad Bendrovės generalinis direktorius ar kiti administracijos nariai į priežiūros funkciją vykdančią valdybą nėra renkami. Jie toliau dirba atitinkamai EPSO-G valdymo bendrovės generaliniu direktoriumi ir finansų direktoriumi ir yra tiesiogiai atskaitingi valdybai, kuri, kaip ir iki šiol, tvirtina ir prižiūri akcininko lūkesčių laiške keliamų tikslų savalaikį įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į valdysenos modelio pakeitimą ir tai, kad EPSO-G valdybos narius skiria vienintelis akcininkas, o ataskaitiniu laikotarpiu veikusios valdybos nepriklausomi nariai buvo paskirti veiklą sustabdžiusios stebėtojų tarybos, nuspręsta naujai formuoti EPSO-G valdybą. Dėl to Energetikos ministerija paskelbė ir pradėjo vykdyti nepriklausomų valdybos narių atranką. Ją numatoma užbaigti 2019 m. kovo mėn.

EPSO-G valdyba:

- formuoja bendrą įmonių grupės korporatyvinio valdymo politiką;
- yra atsakinga už organizacinį ir sisteminį Grupės vystymą bei valdymą jai priskirtos kompetencijos srityje ir apimtyje;
- atlieka Grupės bendrovių veiklos, jų strategijų, veiklos tikslų ir planų, Valdybos patvirtintų dokumentų ir kitų sprendimų Grupės bendrovėse įgyvendinimo stebėseną;
- vykdo Grupės bendrovių įgyvendinamų strateginių projektų, įtrauktų į nacionalinę energetikos strategiją, ypatingos valstybinės svarbos projektų, valstybei svarbių ekonominius projektų valdymo priežiūrą bei kontrolę;
- vykdo priežiūros funkcijas, kaip tai numatyta LR akcinių bendrovių įstatyme.

Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 23 valdybos posėdžiai. Dešimt sprendimų priimta balsuojant raštu. Ataskaitiniais metais taip pat vyko dvi strateginės valdybos sesijos ir viena savo veiklos įsivertinimo sesija.

EPSO-G valdybos sudėtis ir jos pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį:

Rytis Ambrazevičius

Nepriklausomas narys*,
pirmininkas

Asociacija „Baltic Institute of
Corporate Governance“

Nuo 2016-11-10

Valdas Vitkauskas

Nepriklausomas narys

Europos rekonstrukcijos ir
plėtros bankas

Nuo 2016-11-10

Gediminas Almantas

Nepriklausomas narys

VĮ „Lietuvos oro uostai“

Nuo 2016-11-10

Dainius Bražiūnas

Narys

LR Energetikos ministerija

Naftos ir dujų sk. vedėjas

Nuo 2018-09-21

Gediminas Karalius

Narys

LR Energetikos ministerija

Elektros sk. patarėjas

Nuo 2018-09-21

Rolandas Zukas

Narys

UAB „EPSO-G“

Nuo 2016-11-10

iki 2018-08-01

Algirdas Juozaponis

Narys

UAB „EPSO-G“

Nuo 2016-11-10

iki 2018-09-04

* nepriklausomų valdybos narių laikomas nuo jo atsistatydinimo iš AB „Klaipėdos nafta“ valdybos nario pareigų momento, t. y. nuo 2016 m. gruodžio 1 d.

2018 m. pagrindinės valdybos dėmesio sritys buvo:

- rizikų valdymo politikos ir metodikos diegimo Grupės įmonėse proceso priežiūra ir kontrolė;
- Grupės organizacinės struktūros, funkcijų ir procesų įvertinimas;
- Grupės plėtros ir (ar) naujų veiklų vystymo potencialo įvertinimas;
- EPSO-G kapitalo struktūros optimizavimo galimybių įvertinimas;
- priimtų Grupės lygio dokumentų įgyvendinimo priežiūra;
- trūkstamų grupės lygio dokumentų identifikavimas bei patvirtinimas.

Per 2018 m. EPSO-G valdyba patvirtino septynias naujas politikas / gaires:

- EPSO-G įmonių grupės asmens duomenų apsaugos politika;
- EPSO-G įmonių grupės informacinių technologijų ir telekomunikacijų valdymo politika;
- EPSO-G įmonių grupės etikos kodeksą;
- EPSO-G įmonių grupės pirkimų politika;
- EPSO-G įmonių grupės sandorių su susijusiomis šalimis politika;
- EPSO-G įmonių grupės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos vykdymo gairės;
- EPSO-G įmonių grupės kompetencijų politika.

Per 2018 m. EPSO-G valdyba patvirtino trijų politikų pakeitimus:

- EPSO-G įmonių grupės darbuotojų atlygio politika;
- EPSO-G įmonių grupės korporatyvinio valdymo politika;
- EPSO-G įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika;

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas

Pagal galiojančius EPSO-G įstatus atlygio ir skyrimo komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip 3 (trių) narių, kuriuos ne ilgesniam kaip 4 (ketverių) metų laikotarpiui motyvuotu sprendimu skiria valdyba iš jos atrinktų kandidatų. Skiriant atlygio ir skyrimo komiteto narius užtikrinama, kad šio komiteto sudėtyje būtų ne mažiau kaip 1 (vienas) nepriklausomas narys. Atlygio ir skyrimo komiteto nario nepertraukiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip dvi kadencijos iš eilės.

2018 m. rugpjūčio 1 d. įregistravus šiuo metu galiojančią įstatų redakciją, kartu su stebėtojų tarybos įgaliojimais pasibaigė ir stebėtojų tarybos suformuoto atlygio ir skyrimo komiteto įgaliojimai. Pagal naująjį valdysenos modelį veikianti EPSO-G valdyba patvirtino naują Atlygio ir skyrimo komiteto nuostatų redakciją bei suformavo atlygio ir skyrimo komitetą – iki EPSO-G valdybos kadencijos pabaigos į komitetą paskirtos buvusios nepriklausomos komiteto narės Viktorija Trimbel ir Jolita Lauciuvienė, o nauju nariu paskirtas Dainius Bražiūnas, kuris yra Energetikos ministerijos nominuotas EPSO-G valdybos narys.

EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose Grupės bendrovėse;
- teikia rekomendacijas Grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo;
- teikia rekomendacijas dėl Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų, susijusių su kolegialių organų, Grupės bendrovių darbuotojų atlygio, veiklos vertinimo klausimais;
- teikia rekomendacijas dėl Grupės kolegialių organų, vadovų, vadovybės ir kritinių pareigybių pamainumo planavimo sistemos.

Per 2018 m. įvyko 15 atlygio ir skyrimo komiteto posėdžių.

EPSO-G atlygio ir skyrimo komiteto sudėtis ir jos pasikeitimai per ataskaitinį laikotarpį:

Viktorija Trimbel

Nepriklausoma narė,
pirmininkė

UAB „Quantum capital“
Nuo 2016-06-10

Jolita Lauciuvienė

Nepriklausoma narė

UAB „Personalo vertė verslui“
Nuo 2016-08-25

Dainius Bražiūnas

Narys

LR Energetikos ministerija
Naftos ir dujų sk. vedėjas
Nuo 2018-09-21

Inga Černiuk

Narė

LR susisiekimo ministerija
Nuo 2017-04-01

2018 m. atlygio ir skyrimo komiteto veikla buvo susijusi su:

- kasmetiniu atlygio atitikimo rinkos sąlygoms vertinimu bei rekomendacijų teikimu,
- kolegialių organų veiklos įsivertinimo ir šių organų veiklos turinio vertinimo procesų tobulinimu,
- tolimesniu vienodos Grupės įmonių politikos žmogiškųjų išteklių srityse formavimu bei vertinimu – komitetas teikė rekomendacijas dėl atlygio politikos, darbuotojų veiklos vertinimo politikos naujų redakcijų tvirtinimo, naujos Grupės kompetencijų modelio politikos, Atrankų politikos tvirtinimo, rekomendavo taikyti Grupėje tipinę darbuotojų darbo sutartį, dėl Akcinių bendrovių įstatymo pasikeitimo, rekomendavo naują tipinę sutartį Grupės bendrovių vadovams, siekiant suvienodinti esmines jų sąlygas bei naudų paketus.
- Pasikeitus korporatyvinio valdymo struktūrai bei kolegialių organų funkcijoms, komitetas organizavo atrankų į patronuojamų bendrovių „Amber Grid“ bei „Litgrid“ procesą, o taip pat „TETAS“ valdybos narių atranką, pasibaigus esamos valdybos įgaliojimų laikotarpiui.

EPSO-G audito komitetas

Pagal galiojančią EPSO-G įstatų redakciją audito komitetas sudaromas iš ne mažiau kaip 3 (trijų) narių, kuriuos ne ilgesniam kaip 4 (ketverių) metų laikotarpiui skiria EPSO-G vienintelis akcininkas, atsižvelgiant į atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas (jei buvo pateiktos). Audito komiteto nario nepertraukiamos kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip (dvi) kadencijos iš eilės.

Naujojo EPSO-G valdysenos modelio įdiegimas EPSO-G audito komiteto veiklai reikšmingos įtakos neturėjo, nes audito komitetas yra formuojamas vienintelio akcininko sprendimu.

Todėl 2018 m. rugpjūčio 1 d. įregistravus naują EPSO-G įstatų redakciją, EPSO-G audito komiteto įgaliojimai tęsėsi toliau.

2018 m. rugsėjo 21 d. vienintelio akcininko sprendimu trečiuoju nariu paskirtas Gediminas Karalius, kuris yra Energetikos ministerijos nominuotas EPSO-G valdybos narys. Du audito komiteto nariai Gediminas Šiušas ir Raimondas Rapkevičius yra nepriklausomi.

2018 m. birželio 28 d. iš audito komiteto atsistatydino Agnė Amelija Kairytė dėl asmeninių priežasčių (motinystės atostogos).

2018 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo nauja audito komiteto veiklos nuostatų redakcija – atsižvelgiant į naujus teisės akto reikalavimus papildytos audito komiteto funkcijos.

EPSO-G audito komitetas:

- vykdo Grupės bendrovių finansinių ataskaitų rengimo bei audito atlikimo priežiūrą;
- atsakingas už Grupės bendrovių auditorių ir audito įmonių nepriklausomumo bei objektyvumo principų laikymosi užtikrinimą;
- atsakingas už Grupės bendrovių vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito sistemų, veiklos procesų veiksmingumo priežiūrą;
- atsakingas už Grupės bendrovių auditoriaus ir (ar) audito įmonės ne audito paslaugų teikimo kontrolę;
- vertina grupės bendrovių sudaromus sandorius su susijusiomis šalimis.

Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 14 audito komiteto posėdžių.

EPSO-G audito komiteto sudėtis ir jos pasikeitimai per ataskaitinį laikotarpį**Raimondas Rapkevičius**

Nepriklausomas narys,
pirmininkas

UAB „General Financing“
Nuo 2016-09-12

Gediminas Šiušas

Nepriklausomas narys

Western Union Processing
Lithuania, UAB
Nuo 2016-09-12

Gediminas Karalius

Narys

LR Energetikos ministerija
Elektros sk. patarėjas
Nuo 2018-09-21

Agnė Amelija Kairytė

Narė

LR energetikos ministerija
Nuo 2017-04-28

Pagrindinė audito komiteto veikla per ataskaitinį laikotarpį:

- centralizuoto vidaus audito padalinio veiklos, veiklos plano bei audito rezultatų vertinimas;
- Grupės rizikų valdymo politikos ir metodikos įgyvendinimo priežiūra - pagrindinis dėmesys buvo skiriamas strateginių projektų vykdymo ir IT saugos rizikoms;
- Grupės įmonių 2017 m. audituotų metinių rezultatų peržiūra;
- Grupės audito įmonės atrankos proceso priežiūra - komitetas patvirtino Grupės auditoriaus atrankos procedūros išvadų ataskaitai ir rekomendavo EPSO-G, „Litgrid“, „Amber Grid“, „Baltpool“, „TETAS“, GET Baltic, „LITGRID Power Link Service“ valdyboms siūlyti savo visuotiniams akcininkų susirinkimams audito įmone 2018 m. finansinių ataskaitų auditui atlikti išrinkti UAB „Deloitte Lietuva“;
- rekomendacijų dėl planuojamos taikyti EPSO-G sandorių su susijusiomis šalimis politikos teikimas, nuomonių dėl tokių sandorių sudarymo teikimas;
- remdamasis EPSO-G įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politika, nagrinėjo įmonės UAB „PricewaterhouseCoopers“, o vėliau UAB „Deloitte Lietuva“ teikiamų ne audito paslaugų pobūdį ir apimtį bei prašymus dėl leidimo dalyvauti Grupės organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose dėl ne audito paslaugų teikimo;
- atliktas Grupės įmonių kolegialių organų bei vadovų 2017 m. ir 2018 m. pirmąjį pusmetį priimtų sprendimų įvertinimas. Nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. EPSO-G valdybai pradėjus vykdyti priežiūros funkciją, valdyba pavedė audito komitetui vykdyti Grupės įmonių kolegialių organų bei vadovų priimtų sprendimų įvertinimą.

Generalinis direktorius

EPSO-G generalinį direktorių skiria bendrovės valdyba, atsižvelgdama į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas. Generalinis direktorius yra atskaitingas Valdybai.

Šiuo metu dirbantis EPSO-G generalinis direktorius pareigas eina nuo 2015 m. vasario 17 d. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 371 straipsniu, EPSO-G generalinio direktoriaus pirma penkerių metų kadencija prasidėjo 2018 m. sausio 1 d.

EPSO-G generalinis direktorius:

- organizuoja ir kontroliuoja Grupės veiklos strategijos įgyvendinimą;
- kontroliuoja dukterinių bendrovių veiklą, teikia siūlymus bei išvadas EPSO-G valdybai dėl Grupės veiklos organizavimo ir jos plėtros;
- organizuoja ir užtikrina dukterinių bendrovių strategijos, ilgalaikių (strateginių), trumpalaikių (taktinių) tikslų įgyvendinimo stebėseną, veiklos vertinimą, teikia siūlymus EPSO-G valdybai dėl veiklos tobulinimo;
- užtikrina, jog Grupės bendrovėms būtų pateikti Grupės korporatyvinio valdymo dokumentai, o EPSO-G valdybai savalaikiai būtų pateikiamos Grupės korporatyvinio valdymo dokumentų įgyvendinimo ataskaitos.

7.3 Papildoma informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių ir vyriausiąją finansininkę:

Bendrovės valdybos, jos komitetų narių ir generalinio direktoriaus gyvenimo aprašymai yra skelbiami EPSO-G internetiniame puslapyje www.epsog.lt

Papildoma informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių ir vyriausiąją finansininkę:

Rytis Ambrazevičius (valdybos pirmininkas) - EPSO-G valdybos pirmininko pareigas R. Ambrazevičius eina nuo 2016 m. lapkričio 10 dienos. R. Ambrazevičius yra didelę verslo strategijos ir korporatyvinio valdymo patirtį sukaupęs profesionalas. Jis taip pat užima „Baltic Institute of Corporate Governance“ prezidento pareigas. R. Ambrazevičius daugiau nei penkerius metus dirbo AB Klaipėdos nafta“ nepriklausomu valdybos nariu, užėmė vadovaujančias pareigas bendrovėse „Omnitel“, „Mandatum Life Baltic“.

Rolandas Zukas (generalinis direktorius) - EPSO-G generaliniu direktoriumi Rolandas Zukas dirba nuo 2015 m. vasario 17 d.. Prieš tai jis dirbo AB „Klaipėdos nafta“ Suskystintų gamtinių dujų terminalo (SGDT) departamento direktoriumi, UAB „Energijos tiekimas“ valdybos nariu ir generaliniu direktoriumi. R. Zukas taip pat yra AB „Lietuvos geležinkeliai“ valdybos narys.

Profesinę karjerą R. Zukas pradėjo telekomunikacijų sektoriuje TEO LT, vėliau dirbo banke DNB. R. Zukas turi aukštąjį išsilavinimą transporto inžinerinės ekonomikos (Vilniaus Universitete, bakalauro laipsnis) ir vadybos srityse (ISM, magistro laipsnis).

Ilona Vaitkuvienė (vyriausioji finansininkė) - daugiau nei dvidešimties metų darbo patirties finansų srityje turinti I. Vaitkuvienė eina EPSO-G vyriausios finansininkės pareigas nuo 2014 m. rugsėjo 16 d.

Prieš pradėdama eiti šias pareigas I. Vaitkuvienė dirbo vadovaujamą darbą apskaitos ir finansų srityje logistikos įmonėje UAB „Avelita“.

I. Vaitkuvienė yra Vilniaus universiteto ekonomikos mokslų verslo magistrė. Ji taip pat yra įgijusi inžinerės kvalifikaciją Kauno technologijos universitete.

Rasa Juodelytė (vidaus audito vadovė) EPSO-G centralizuoto vidaus audito padalinio vadovės pareigas eina nuo 2017 m. sausio 2 d. Prieš pradėdama eiti šias pareigas ji ketverius metus buvo atsakinga už vidaus audito padalinio veiklą patronuojamoje bendrovėje „Litgrid“, tokį pat darbą dirbo tarptautinėje didmeninės ir mažmeninės prekybos naftos produktais kompanijoje. R. Juodelytė yra VĮ Ignalinos atominė elektrinė Audito ir rizikų komiteto narė.

R. Juodelytė yra Vilniaus universiteto apskaitos ir audito mokslų magistrė.

7.4 Interesų valdymas

Siekiant užtikrinti skaidrią ir efektyvią veiklą, EPSO-G grupėje galioja Kolegialių valdymo ir priežiūros organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika. Jos tikslas – sukurti vienodą gerąją praktiką atitinkančią interesų valdymo sistemą, kuri leistų užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai, o taip pat formuotų korupcijai nepalankią aplinką bei didintų pasitikėjimą grupės bendrovių veikla.

Ši politika EPSO-G įmonių grupėje nustato:

- interesų valdymo ir galimų interesų konfliktų sprendimo principus;
- reikalavimus interesų deklaravimo sistemai;
- nepriklausomumo kriterijus, kurie taikomi kolegialių valdymo ir priežiūros organų nariams.

Susipažinti su EPSO-G interesų valdymo politika ir taikomais nepriklausomumo kriterijais kviečiame susipažinti tinklalapyje www.epsog.lt Veiklos politikos skirsnyje.

- Kolegialių valdymo organų ir administracijos nariai nėra įsigiję EPSO-G grupės įmonių akcijų išskyrus EPSO-G Strategijos ir plėtros direktorių Nemuną Biknį, kuris 2018 m. gruodžio 31 d. turėjo 0,001055 proc. patronuojamos bendrovės „Amber Grid“ akcijų.
- Kolegialių valdymo organų narių bei generalinio direktoriaus interesų deklaracijos yra pateiktos ir skelbiamos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos internetiniame

puslapyje www.vtek.lt ir www.epsog.lt. Visi EPSO-G grupės įmonių vadovai yra pateikę interesų deklaracijas valdymo bendrovei EPSO-G interesų valdymo politikoje nustatyta apimtimi ir tvarka, kuri yra skelbiama www.epsog.lt tinklalapyje Veiklos politikos skirsnyje.

- Kolegialių valdymo organų nariai ir bendrovių vadovai neturi interesų konfliktų tarp jų pareigų EPSO-G grupei ir privačių interesų ir (arba) kitų pareigų.
- Kolegialių valdymo organų nariai ir administracijos darbuotojai neturi tarpusavio šeiminių ryšių.
- Kolegialių valdymo organų nariai ir įmonių vadovai nėra teisėti už nusikalstamos veikos padarymą, jokios reguliavimo institucijos jiems per pastaruosius penkerius metus nėra pateikusios kaltinimų ar pritaikiusios sankcijų, teismas nėra uždraudęs eiti Bendrovės administravimo, valdymo ar priežiūros organų nario pareigų arba eiti vadovaujamą pareigų, arba tvarkyti bet kurio emitento reikalus.
- Su minėtais asmenimis EPSO-G nėra sudarę sandorių, nebūdingų Bendrovės pagrindinei veiklai arba apie kuriuos atitinkama tvarka nebūtų informuoti EPSO-G kolegialūs valdymo organai ir gauti jų leidimai sudaryti tokius sandorius.

7.5 Kolegialių priežiūros ir valdymo organų posėdžių skaičius ir narių dalyvavimas juose:

Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 83 EPSO-G kolegialių priežiūros ir valdymo organų posėdžiai:

Nario vardas, pavardė	Valdybos posėdžiai ¹	Stebėtojų tarybos posėdžiai	Audito komiteto posėdžiai	Atlygio ir skyrimo komiteto posėdžiai
Posėdžių skaičius (įskaitant dalyvavimą telefoninio ryšio priemonėmis ir balsavimą raštu)	24	11	14	15
Rytis Ambrazevičius	24	-	-	-
Valdas Vitkauskas	24	-	-	-
Gediminas Almantas	23	-	-	-
Dainius Bražiūnas ²	7	-	-	3
Gediminas Karalius ³	7	-	4	-
Rolandas Zukas ⁴	14	-	-	-
Algirdas Juozaponis ⁵	16	-	-	-
Viktorija Trimbel	-	11	-	15
Raimondas Rapkevičius	-	11	14	-
Inga Černiuk	-	10	-	11
Agnė Kairytė ⁶	-	10	8	-
Gediminas Šiušas	-	-	14	-
Jolita Lauciuvienė	-	-	-	15

¹ Valdybos strateginės sesijos neįtrauktos į valdybos posėdžių skaičių.

² Dainius Bražiūnas valdybos nariu išrinktas 2018-09-21, į atlygio ir skyrimo komitetą paskirtas 2018-09-28.

³ Gediminas Karalius valdybos bei audito komiteto nario pareigas pradėjo eiti nuo 2018-09-21.

⁴ Rolandas Zukas nuo 2018-07-31 atsistatydino iš valdybos.

⁵ Algirdas Juozaponis nuo 2018-09-04 atsistatydino iš valdybos.

⁶ Agnė Kairytė nuo 2018-06-28 atsistatydino iš stebėtojų tarybos ir audito komiteto.

7.6 Korporatyvinio valdymo politika

Vienoda EPSO-G grupės įmonių valdysena yra įgyvendinama remiantis Korporatyvinio valdymo politika, prie kurios yra prisijungusios Grupės bendrovės.

Patronuojanti valdymo bendrovė EPSO-G valdymo, priežiūros bei kontrolės funkcijas vykdo 2018 m. gruodžio 13 d. EPSO-G valdyba patvirtino naują Korporatyvinio valdymo politikos redakciją. Politika buvo atnaujinta dėl nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojusio naujo valdysenos modelio, pagal kurį iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. Grupės mastu veikusios stebėtojų tarybos vykdomos priežiūros funkcijos buvo perduotos EPSO-G bei Grupės bendrovių, kurių akcijomis prekiaujama reguliuojamoje biržoje, valdyboms. Politika taip pat buvo papildyta dėl funkcinio kuravimo modelio įdiegimo grupėje. Šiuo modeliu siekiama užtikrinti Grupės bendrovių funkcinės veiklos suderinamumą su Grupės ir konkrečių bendrovių veiklos strategija, koordinuoti grupės bendrovių funkcinį sričių veiklą, užtikrinti patirties dalinimąsi ir didinti specialistų kompetenciją grupės bendrovėse. Funkcinis kuravimas nepaneigia kiekvienos Grupės bendrovės savarankiškumo.

Patronuojanti valdymo bendrovė EPSO-G valdymo, priežiūros bei kontrolės funkcijas vykdo pasitelkdama šias teisinės priemones:

- priimdama visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijai priskiriamus sprendimus savo dukterinėse bendrovėse;
- nominuodama EPSO-G darbuotojus į Grupės įmonių valdybas;

- formuodama Grupės mastu veikiančius audito komitetą bei atlygio ir skyrimo komitetą;
- nustatydama centralizuotą Grupės mastu veikiančią vidaus auditą, kuris atskaitingas audito komitetui bei Bendrovės valdybai;
- priimdama Grupės politikas, reguliuojančias įvairias veiklos sritis;
- teikdama Grupės įmonėms tipinius, standartizuotus dokumentų projektus, kurie vienodina bendrovių veiklą;
- teikdama konsultacines paslaugas Grupės įmonėms;
- įgyvendindama funkcinį veiklos sričių kuravimą Grupėje.

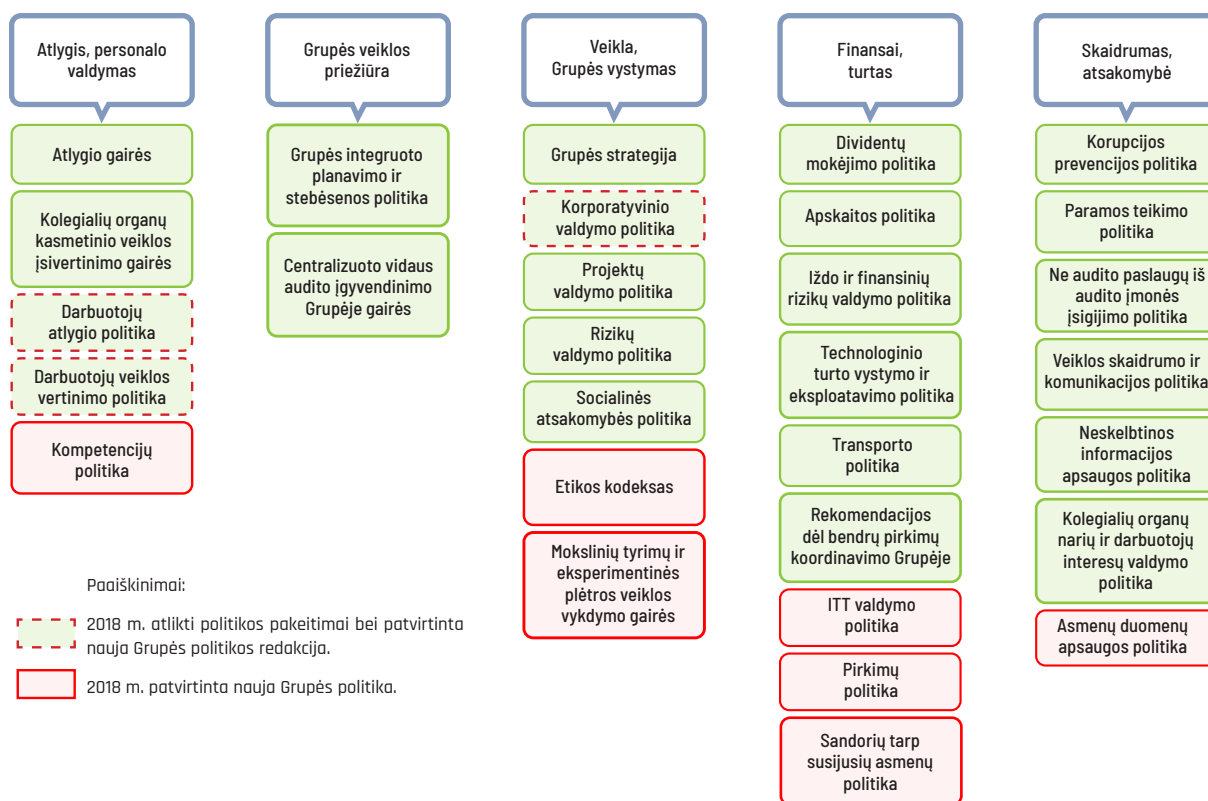
7.7 Veiklos politikos

EPSO-G grupės veiklos politikos yra skirtos įdiegti nuoseklią ir veiksmingą organizacijos valdymo sistemą, padedančią darbuotojams sėkmingai įgyvendinti svarbius strateginius projektus ir skaidriai bei efektyviai kurti naudą šalies žmonėms ir verslui.

Siekiant užtikrinti veiklos politikų veiksmingumą, visos grupės įmonės kasmet rengia veiklos politikų įgyvendinimo pažangos ataskaitą valdymo bendrovės EPSO-G valdybai.

Veiklos politikos pilna apimtimi yra skelbiamos ir su jomis kviečiama susipažinti EPSO-G tinklalapyje Veiklos politikos skirsnyje.

Įgyvendindami akcininko lūkesčių laiške keliamus tikslus, EPSO-G valdymo bendrovė yra nustatiusi pagrindinius principus, o tam tikrais atvejais ir konkrečias taisykles, šiose veiklos srityse Grupės mastu:

Per ataskaitinį laikotarpį EPSO-G politikų sistemą papildė šešios naujos politikos:

- **Asmens duomenų apsaugos politika:** tinkamas asmens duomenų apsaugos užtikrinimas – vienas pagrindinių elementų kuriant ir palaikant EPSO-G įmonių grupės kaip patikimo darbdavio ir verslo partnerio reputaciją. Ši asmens duomenų apsaugos politika numato vienas esminių asmens duomenų tvarkymo sąlygas. Ji skirta padėti EPSO-G įmonių grupės įmonėms užtikrinti tinkamą asmens duomenų apsaugą;

- **Informacinių technologijų ir telekomunikacijų valdymo politika:** tinkamas informacinių technologijų ir telekomunikacijų (ITT) valdymas ir aiškus susiejimas su veiklos tikslais bei poreikiais – viena iš pagrindinių EPSO-G įmonių grupės veiklos rezultatų ir efektyvumo užtikrinimo priemonių. Ši politika nustato esmines EPSO-G įmonių grupės ITT valdymo sąlygas, principus ir strateginius prioritetus. Politika skirta suvienodinti bei pakelti į aukštesnį brandos lygį EPSO-G įmonių grupės ITT valdymą, siekiant geriau susieti veiklos ir ITT tikslus, efektyviau naudoti ITT išteklius, pagerinti teikiamų ITT paslaugų kokybę EPSO-G įmonių grupės bendrovėms;

- **Etikos kodeksas:** skirtas nustatyti vienodas bendrąsias elgesio gaires EPSO-G grupės įmonėse bendraujant ir bendradarbiaujant su vidaus ir išorės interesų turėtojais ar jų grupėmis, nes deramas kiekvieno darbuotojo elgesys didina bendrovės, o taip pat visos Grupės dalykinę reputaciją ir vertę. Kodekso nuostatos yra tiesiogiai kildinamos iš EPSO-G grupės vertybių, lyderystės principų ir papildo susijusias veiklos politikas, reglamentuojančias darbdavio santykius, su vidaus ir išorės interesų turėtojais;

- **Pirkimų politika:** EPSO-G yra energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė, kurios veikla ir įgyvendinami projektai priklauso nuo sėkmingai vykdomų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų. Šia politika EPSO-G įmonių grupėje siekiama vadovautis gerąja tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų praktika ir užtikrinti efektyvų, dinamišką ir skaidrų pirkimų procesą, kuriant pridėtinę vertę EPSO-G įmonių grupės tikslų įgyvendinimui;

- **Sandorių su susijusiomis šalimis politika:** šios politikos tikslas yra nustatyti UAB „EPSO-G įmonių grupės bendrovių sudaromų sandorių su susijusiomis šalimis priežiūros ir atskleidimo procedūras, kurios leistų tinkamai įvertinti su tokiais sandoriais susijusius interesų konfliktus ir minimizuoti tokių sandorių galimas sukelti neigiamas pasekmes grupės bendrovėms, smulkiesiems akcininkams ir su sandoriu nesusijusiems asmenims;

- **Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veiklos vykdymo gairės:** tikslas – per tyrimus, inovacijas ir naujus sprendimus užtikrinti EPSO-G įmonių grupės bendrovių veiklos tęstinumą ir efektyvumą, konkurencingumą ar sąlygų konkurencijai užtikrinti sudarymą, svarų indėlį įgyvendinant nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, pridėtinės vertės visuomenei kūrimą.

- **Kompetencijų politika:** tikslas – nustatyti sėkmingam strategijos įgyvendinimui reikalingas kompetencijų grupes ir kompetencijas nusakančias elgsenas, kurios nukreiptų darbuotojus siekti aiškių ir konkrečių gebėjimų, turinčių didžiausią įtaką organizacijos ir jų darbo sėkmei bei padėtų tobulėti, periodiškai vertinti šias kompetencijas jų lyderystės ir talentų ugdymo bei bendrų organizacinių gebėjimų stiprinimo tikslais. Nustatyti

kompetencijų vertinimo metodą ir sąsajas su kitomis organizacijos vystymo sritimis.

Visos politikos ar jų santraukos yra skelbiamos EPSO-G interneto svetainėje www.epsog.lt Veiklos politikos skirsnyje.

7.8 Kolegialių priežiūros ir valdymo organų savo veiklos įvertinimas ir rezultatai

Atsižvelgdami į Atlygio ir skyrimo komiteto parengtas gaires, 2019 m. pradžioje EPSO-G valdymo bendrovės ir patironuojamų grupės bendrovių kolegialūs priežiūros ir valdymo organai įvykdė savo veiklos 2018 m. įvertinimą.

Apibendrinti kiekvieno kolegialaus organo narių vertinimai buvo aptarti kiekvieno kolegialaus organo posėdžio metu. Buvo identifikuotos tobulintinos veiklos sritys ir nustatytos kryptys, kaip gerinti veiklos procesus, sudarant nuosekly veiksmų bei užduočių planą 2019 metams.

Kolegialių organų savo veiklos vertinimą koordinavo ir apibendrino EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas.

ASK identifiko šias pagrindines tobulintinas sritis:

- turi būti gerinamas posėdžių organizavimas,
- daugiau dėmesio skiriama personalo valdymo temai,
- turi būti gerinama ASK ir Grupės bendrovių valdybų sąveika (planuojamas kasmetinis darbo užmokesčio tyrimų aptarimas).

7.9 Informacija apie valdymo kodekso laikymąsi

EPSO-G valdymo bendrovė laikosi AB NASDAQ Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso nuostatų (galima rasti www.nasdaqbaltic.com; toliau – Bendrovių valdymo kodeksas). Kodeksas taikomas ta apimtimi, kiek Bendrovės įstatai nenumato kitaip.

Bendrovė atskleidžia, kaip laikosi valdymo kodekso nuostatų reikalavimų šio metinio pranešimo III-iajame priede

7.10 Informacija apie skaidrumo gairių laikymąsi

EPSO-G įmonių grupė laikosi 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės).

Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos EPSO-G valdymo bendrovei, nes ji yra valstybės valdoma įmonė, priskiriama didelių įmonių kategorijai, pagal tai kaip tai numato Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas.

Siekiant Skaidrumo gairių laikymosi EPSO-G įmonių grupėje įgyvendinama, grupėje galioja veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje detalio atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymo apimtis grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą interneto svetainėse, siekiant interesų turėtojams pateikti informaciją prieinama ir suprantama forma.

Struktūrizuota informacija dėl skaidrumo gairių vykdymo yra pateikta šio metinio pranešimo II priede.

**ATLYGIO POLITIKOS
ĮGYVENDINIMO ATASKAITA**

8. ATLYGIO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

EPSO-G grupės įmonių stiprybė – patyrę ir kompetentingi darbuotojai, efektyviai valdantys valstybės turtą, įgyvendinantys strateginę reikšmę šaliai turinčius projektus, užtikrinantys saugų ir nenutrūkstamą energijos perdavimą bei skaidrią prekybą biokuru, mediena ir dujomis. Kuriame atvirą ir pažangią organizaciją, savo veiklą grįsdami EPSO-G vertybėmis: profesionalumu, bendradarbiavimu ir pažanga bei visiems vadovams taikomais lyderystės principais.

Sukauptas žinios ir patirtį pritaikome regione bei sudarome prielaidas prisidėti prie strateginių valstybės ir Energetikos sąjungos iškeltų tikslų įgyvendinimo siekdami tapti Lietuvos ir Baltijos jūros regiono energetikos kompetencijų centru.

EPSO-G grupės žmogiškųjų išteklių valdymo politika yra orientuota į darbuotojų profesinių gebėjimų kompetencijų ugdymą ir vertę kuriančios organizacijos kultūros formavimą. Siekiame, kad EPSO-G darbuotojai didžiulėtumėsi, kad dirba veiklioje, sąžiningoje ir etiškoje organizacijoje, sudarome sąlygas darbuotojams tobulėti profesinėje srityje, derinti profesinius bei šeiminius įsipareigojimus, skatiname individualių skirtumų toleranciją.

8.1 Atlygio ir skyrimo politikos formavimas ir stebėsena

Už EPSO-G atlygio politikos įgyvendinimą ir priežiūrą atsakinga Bendrovės valdyba.

Siekiant užtikrinti tinkamą atlygio politikos formavimą, stebėseną ir darbo užmokesčio fondo valdymą, EPSO-G įmonių grupėje yra įsteigtas ir veikia atlygio ir skyrimo komitetas.

Vykdydamas šią funkciją EPSO-G atlygio ir skyrimo komitetas:

- teikia rekomendacijas dėl valdybų narių ir (ar) vadovų suitarčių su jais sąlygų, įskaitant maksimalų atlygio dydį šiems asmenims, maksimalų metinį veiklos biudžetą jų atlygiui;
- rengia įmonių grupės bendrovių vadovų veiklos pagrindinius vertinimo kriterijus ir atlygio gaires, taikomas nustatant atlygį už veiklą Bendrovės ir Grupės patronuojamų bendrovių valdyboje, atlygio ir skyrimo komitete, audito komitete, kituose specializuotuose komitetuose, jei tokie sudaromi. Jų įgyvendinimą peržiūri ne rečiau kaip kartą per metus;
- teikia valdymo organams pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vadovaujantiems darbuotojams ir organų nariams siekiant, kad jie atitiktų atlygio gaires ir šių asmenų veiklos įvertinimą;

• vykdydamas šią funkciją, atlygio ir skyrimo komitetas yra informuojamas apie bendrą atlygį, kurį vadovaujantys darbuotojai ir organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių;

• užtikrina, kad individualūs atlyginimai vadovaujantiems darbuotojams ir/ar valdymo organo nariams būtų proporcingas kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės vadovaujančių darbuotojų arba organų narių ir kitų Bendrovės ir/ar Įmonių grupės dukterinių bendrovių darbuotojų atlyginimui;

• teikia rekomendacijas dėl valdybos nustatomos Bendrovės patronuojamų bendrovių bei paskesnio lygio patronuojamų bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir kitų vadovaujančių darbuotojų darbo apmokėjimo politikos, ne rečiau kaip kartą per metus peržiūrėti ją bei jos įgyvendinimą;

• stebi ir teikia išvadas kaip Bendrovė ir Įmonių grupės bendrovės laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo;

• teikia įmonių vadovaujantiems darbuotojams ir/ar organų nariams bendras rekomendacijas dėl šių darbuotojų ir/ar organų narių atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti jų atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis Bendrovės ir Įmonių grupės dukterinių bendrovių teikiama informacija;

• surenka ir susistemina visą jo kompetencijos srityse surinktą bei gautą informaciją ir jos pagrindu teikia rekomendacijas atitinkamam Įmonių grupės organui, o esant poreikiui – ir tiesiogiai stebėtojų tarybai;

• kartą per metus valdybai atlygio ir skyrimo komitetas teikia rašytinę savo veiklos ataskaitą, apimančią vienerius kalendorinius metus.

• Valdyba ir kiti Bendrovės ir/ar Įmonių grupės patronuojamų bendrovių organai turi teisę kreiptis į atlygio ir skyrimo komitetą ir pateikti išvadas dėl konkrečių jų nurodytų klausimų, jeigu šie klausimai patenka į atlygio ir skyrimo komiteto kompetenciją.

8.2 Atlygio politika

EPSO-G grupės įmonėse įdiegta ir veikia atsakomybės ir atsakaitingumo principais pagrįsta vienoda atlygio politika. Jos tikslas – efektyviai valdyti grupės darbo užmokesčio išlaidas ir kurti motyvacines paskatas, siekiant, kad atlygio dydis tiesiogiai priklausytų nuo įmonei ir kiekvienam darbuotojui keliamų tikslų įgyvendinimo.

Tai reiškia, kad nustatant atlygį, atsižvelgiama į darbuotojo veiklos įvertinimą. Todėl EPSO-G vadovų ir darbuotojų atlygį sudaro dvi dalys – fiksuota ir kintama. Fiksuota dalis priklauso nuo pareigybės atsakomybės lygio, kuris nustatomas pagal tarptautinėje praktikoje taikomą metodiką. Kintama atlygio dalis mokama tuomet, kai pasiekiami individualūs metinio vertinimo metu nustatyti tikslai, o įmonės atsiskaito akcininkui ir valdybai už metinių bendrovės tikslų pasiekimą.

Remiantis tarptautine gerosios valdysenos praktika, EPSO-G atlygio politika yra tvirtinama arba keičiama valdyboje tik po to, kai Atlygio ir skyrimo komitetas, kuriame yra ir nepriklausomi nariai, pateikia savo rekomendacijas.

Visose grupės bendrovėse yra taikomi vienodi atlygio politikos principai:

- Atlygio politikos principai yra tapatūs vadovams ir darbuotojams.

- Atlygio fondą tvirtina įmonių valdybos. Atlygio ir skyrimo komitetas stebi, kad būtų subalansuota darbo užmokesčio išlaidų kontrolė su tinkamai pareigas atliekančių darbuotojų skatinimu.
 - EPSO-G vadovų ir darbuotojų atlygi sudaro dvi dalys - pastovioji ir kintama.
 - Pastovioji dalis priklauso nuo pareigybės atsakomybės lygio. Jis nustatomas pagal tarptautinėje praktikoje pripažintą ir plačiai taikomą metodiką.
 - Kintama atlygio dalis mokama tik tuomet, kai pasiekiami individualūs metinio vertinimo metu nustatyti tikslai, o įmonė valdybai atsiskaito už metinių bendrovės tikslų pasiekimą.
 - Kintama atlygio dalis nėra premija. Ji negali viršyti 20-30 proc. pastoviosios atlygio dalies.
 - Kintamo atlygio suma yra numatoma Bendrovės biudžete ir apskaitoma finansiniame rezultate, kuris yra audituojamas ir skelbiamas viešai.
 - Metiniai tikslai vadovams ir darbuotojams yra nustatomi vadovaujantis EPSO-G įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika.
 - Bendrovės vadovo kintama atlygio dalis priklauso nuo bendrovės strategijoje keliamų tikslų, kurie skelbiami viešai bendrovės tinklapyje, įgyvendinimo.
 - Kintama atlygio dalis nėra mokama kolegialių organų nariams.
 - Kintama atlyginimo dalis nėra mokama tuo atveju, kai veiklos rezultatai neatitinka lūkesčių pagal nustatytus vertinimo kriterijus.
 - Vadovų ir darbuotojų išeitinės išmokos neviršija sumos kitokios nei nustato LR teisės aktai ir nėra mokamos, jei darbo sutartis nutraukiama dėl blogų veiklos rezultatų.
 - Išankstiniai susitarimai dėl išeitinių išmokų dydžių, išskyrus bendrovių vadovus, kurių darbo sąlygas nustato valdyba, nėra sudaromi.
 - Darbuotojams išeitinės mokamos LR darbo kodekso bei darbo sutartyse nustatyta tvarka.
 - Pasibaigus sutartims, kolegialių organų nariams nėra mokamos jokios išeitinės išmokos.
 - Atlygio politikoje nėra numatytas joks atlygis suteikiantis vadovui, kolegialaus organo nariui ar darbuotojui teisę į akcijas, akcijų pasirinkimo sandorius arba teisę gauti atlygi, pagrįstą akcijų kainos pokyčiais ar kitomis finansinėmis priemonėmis.
 - Darbuotojų įsitraukimo bei lojalumo skatinimui, EPSO-G grupės bendrovės skiria emocinį nefinansinį atlygi. Netiesioginį atlygį sudaro renginiai darbuotojams, pripažinimas ir įvertinimas už itin gerus veiklos rezultatus.
- Siekiant užtikrinti atlygio politikos veiksmingumą, yra viešai skelbiami pastovaus ir kintamo atlygio dydžiai pagal pareigybių grupes. Tai sudaro prielaidas EPSO-G įmonių grupės įmonėms tinkamai atlyginti keliamų tikslų pasiekiantiems ir lūkesčius viršijantiems darbuotojams remiantis vidutine rinkos reikšme.

Atlygio politika atnaujinta 2018 m. spalio 26 d. Numatyta, kad už ypatingos svarbos rezultatus, nenumatytus dar-

buotojo metiniuose tiksluose, išimtiniais atvejais gali būti skiriama neviršijanti politikoje nustatyto dydžio skatinamoji išmoka. Apie tai privalo būti informuojama atitinkama grupės bendrovės valdyba jos artimiausiame posėdyje.

Rengiant EPSO-G atlygio politiką išorės konsultantų paslaugomis nebuvo naudotasi. Atlygio valdymui įmonių grupėje įsigyta ir naudojama Korn Ferry atlygio rinkos tyrimai, kurie reprezentuoja daugiau nei 110 tūkst. darbuotojų iš daugiau nei 310 Lietuvoje veikiančių įmonių.

8.2 Darbuotojų veiklos vertinimas

Darbuotojų veiklos vertinimas yra viena svarbiausių valdymo ir efektyvaus vadovavimo sąlygų, padedanti siekti EPSO-G įmonių grupės tikslų ir kurti pozityvius santykius tarp vadovų ir jų pavaldinių, leidžianti planuoti darbuotojų karjerą, didinti jų motyvaciją ir įsitraukimą.

Veiklos vertinimo priemonė, užtikrinanti, kad EPSO-G darbuotojų asmeniniai tikslai būtų keliami atsižvelgiant į bendrovės tikslus yra metinis pokalbis, kuriame aptariami ir nustatomi išmatuojami, apibrėžti laike ir motyvuojantys tikslai darbuotojui.

Metinis ir tarpinis pokalbis yra skirtas įvertinti EPSO-G darbuotojui iškeltų tikslų pasiekimą ir nustatyti naujus, formuoja grįžtamojo ryšio kultūrą tarp vadovo ir pavaldinio. Pokalbio metu yra taip pat aptariamos darbuotojo kompetencijos kėlimo poreikis ir tolimesnės profesinio augimo bei karjeros galimybės.

EPSO-G grupės įmonėse individualūs tikslai su kiekvienu darbuotoju aptariami ir nustatomi kasmet. Jų įgyvendinimas daro tiesioginę įtaką kintamos atlygio dalies dydžiui, kuris taip pat priklauso nuo bendrų visos įmonės tikslų pasiekimo.

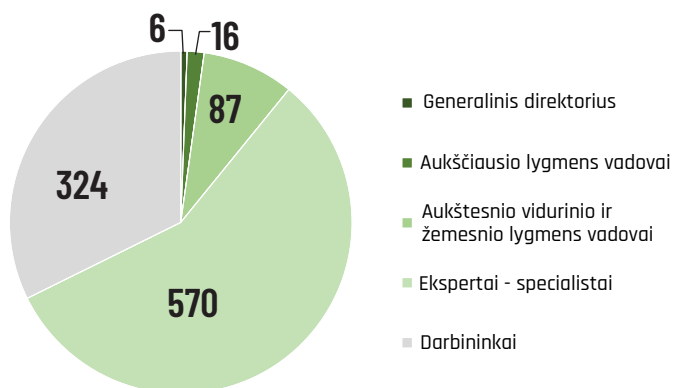
8.3 Darbuotojai

Darbuotojų skaičius įmonių grupėje ir atskirose įmonėse 2018 m. (vnt.)

	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Įmonių grupė	1005	1014
EPSO-G	22	22
Amber Grid	329	345
Litgrid	267	229
Tetas	369	375
„Baltpool“	11	11
Litgrid Power Link Service	2	29
Get Baltic	5	3

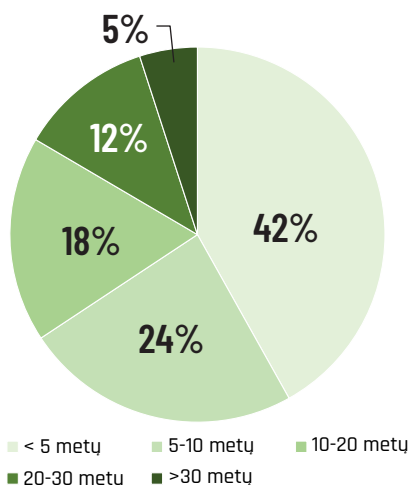
Darbuotojų pasiskirstymas pagal pareigybių grupes 2018 m. (vnt.)

Pasiskirstymas pagal pareigybių grupes (vnt.)

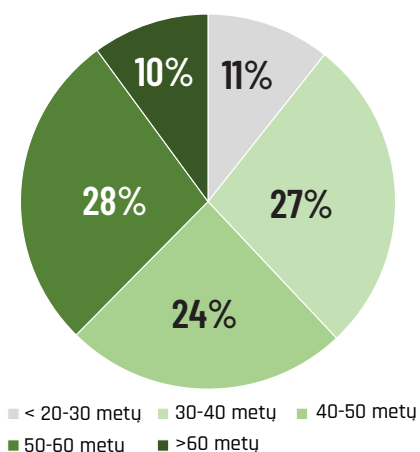

Darbuotojų pasiskirstymas pagal stažą, amžių, išsilavinimą, lytį 2018 m. (%)

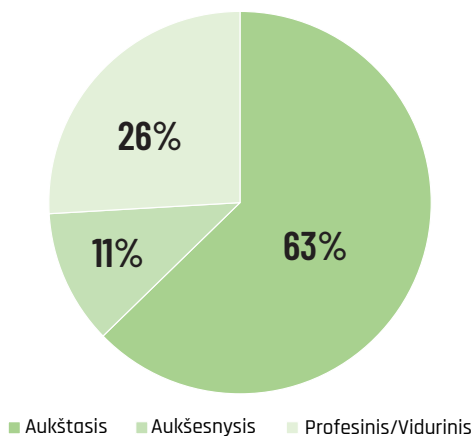
Pagal stažą (%)

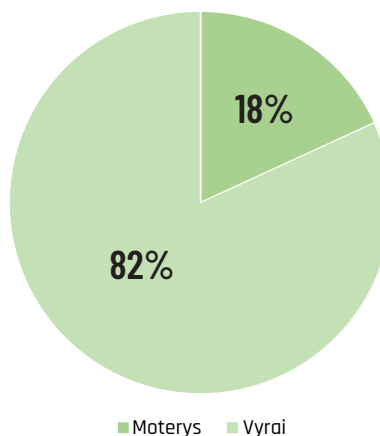
Pagal amžių (%)

Pagal išsilavinimą (%)

Pagal lytį (%)

8.5 Informacija apie darbo užmokestį

2018 m. gruodžio 31 d. EPSO-G grupėje dirbo 1005 darbuotojai (2017 m. gruodžio 31 d. – 1 014 darbuotojų).

EPSO-G grupės darbo užmokesčio fondas per 2018 m. dvylika mėnesių buvo 19 457 tūkst. Eur (2017 m. 12 mėn. – 18 251 tūkst. Eur).

Informacija apie išmokas vadovybei yra atskleista šio mėtinio pranešimo finansinės ataskaitos 28 skirsnyje.

2018 m. dvylikos mėnesių darbo užmokesčio informacija

Darbo užmokestis pagal darbuotojų grupes	Grupė		Bendrovė	
	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis	Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis
Generalinis direktorius	7	6 155	1	7 446
Aukščiausio lygio vadovai	22	5 600	4	4 993
Vidurinio lygmens vadovai	77	3 043	8	3 888
Specialistai	579	1 647	9	2 462
Darbininkai	324	1 062	-	-
Viso vidutinis darbo užmokestis	1 005	1 674	22	3 624
Darbo užmokesčio fondas, tūkst. Eur		19 457		1 001

Pastaba: Atlygio dydis nurodytas įskaičius kintamojo atlygio dydį, išmokėtą 2018 metais už 2017 metų pasiektus tikslus.

1. Informaciją apie vidutinį ketvirčio darbo užmokestį atskirai nurodant fiksuotą ir kintamą atlygio dalį EPSO-G grupės įmonės skelbia viešai interneto svetainėje per 10 darbo dienų pasibaigus ataskaitiniam ketvirčiui. Informacija apie EPSO-G darbo užmokestį yra skelbiama <http://www.epsog.lt/lt/tikslai-ir-atskaitomybe/darbo-uzmokestis>.

2. Įmonių grupę sudarančių bendrovių vadovams 2017 m. parengtos naujos 5 metų kadencijos trukmės sutartys, kurios gali būti pratęstos ne daugiau nei vienai tokios pat trukmės kadencijai.

Informacija apie EPSO-G fiksuotą ir kintamą darbo užmokestį

Pareigybių grupės	Vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis Eur	Išmokėta kintama atlygio dalis už 2017 m. rezultatus Eur
Generalinis direktorius	1	5 815*	1 631
Aukščiausio lygio vadovai	4	4 133	860
Vidurinio lygmens vadovai	8	3 092	796
Specialistai	10	2 174	288
Viso	23	2 999	625

* 2018 m. vadovo darbo sutartyje nustatytas 5 763 Eur atlyginimas nesikeitė. Nurodytas vadovo vidutinis darbo užmokesčio dydis kito dėl priskaičiuotos darbo užmokesčio išmokos už atostogas

8.6 Informacija apie atlygį kolegialių valdymo organų nariams

EPSO-G priežiūros ir valdymo organų nariai yra skiriami ketverių metų kadencijai. Su jais yra sudarytos civilinės sutartys, kuriose detalizuojamos jo/jos atsakomybės, pareigos, teisės bei funkcijos.

Pagal vienintelio akcininko patvirtintas Atlygio gaires, kolegialių organų nariams EPSO-G grupėje gali būti mokamas ne daugiau nei 1000 EUR, pirmininkams - ne daugiau nei 1 300 EUR mėnesio atlygis už faktiškai suteiktas valdybos nario paslaugas. Kintama atlygio dalis kolegialių organų nariams nėra mokama.

EPSO-G priežiūros ir valdymo organų narių atlygis yra susietas su laiku, skirtu sutartyje numatytų funkcijų atlikimui ir negali viršyti aukščiau nurodytos maksimalaus atlygio ribos.

Vienintelio akcininko – Energetikos ministerijos – deleguotiems EPSO-G valdybos nariams atlygis pagal civilinę valdybos nario sutartį nėra mokamas.

EPSO-G valdymo bendrovės, kaip didžiausio akcininko, deleguotiems valdybų nariams į už akcininko teisių ir pareigų vykdymą patronuojamose įmonėse, atlygis pagal civilinę valdybos nario sutartį taip pat nėra mokamas. Šis principas galioja patronuojamose įmonėse, deleguojančioms narius į jų patronuojamas bendroves.

Su priežiūros ir valdymo organų nariais sudarytos sutartys nesuteikia jokių teisių į EPSO-G grupės įmonių akcijas, kitas atlygio formas ar papildomas naudas.

Sutartyse nėra numatytos jokios išeitinės išmokos ir įspėjimo terminai.

Informacija apie priežiūros ir valdymo organų narių darbą ir išmokas:

	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Kolegialių priežiūros ir valdymo organų posėdžiai (vnt.)	64	76
Kolegialių organų narių, kuriems mokamas atlygis, skaičius (asmenys)	13	17
Išmokos, susijusios su valdymo organų nariu (tūkst. Eur)	148	176

Informacija apie išmokas individualiems priežiūros ir valdymo organų nariams

Nario vardas, pavardė	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Rytis Ambrazevičius	15 600	15 600
Valdas Vitkauskas	11 900	12 000
Gediminas Almantas	12 000	11 913
Rolandas Zukas	6 420	10 785
Algirdas Juozaponis	7 550	11 676
Gediminas Karalius	-	-
Dainius Bražiūnas	-	-
Viktorija Trimbel	12 596	14 849
Raimondas Rapkevičius	8 750	7 625
Gediminas Šiušas	5 525	5 225
Jolita Lauciuvienė	4 800	4 870
Inga Černiuk	-	-
Agnė Amelija Kairytė	-	-

Pastaba: 2018 m. rugpjūčio 1 d. Juridinių asmenų registre įregistravus naują įstatų redakciją, kurios nuostato numato, kad Bendrovės administracijos nariai į priežiūros funkciją vykdančią valdybą nėra renkami, iš valdybos narių pareigų atsistatydino EPSO-G generalinį direktorių Rolandas Zukas ir finansų direktorių Algirdas Juozaponis.

8.7 Teisiniai ginčai ir neapibrėžtumai

Informacija apie teisinius ginčus ir neapibrėžtumus yra atskleista šio metinio pranešimo finansinės ataskaitos 32 skirsnyje

8.8 Informacija apie specialius įpareigojimus

EPSO-G grupei priklausanti „Baltpool“ bendrovė yra viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšų administratorius, atliekantis VIAP lėšų surinkimo, išmokėjimo ir administravimo funkcijas (VIAP lėšų administratoriumi paskirta Vyriausybės 2012-11-07 nutarimu Nr. 1338).

Svarbūs įvykiai po ataskaitinio laikotarpio pabaigos

Sausis

2019 m. sausio 15 d. Valstybės valdomai įmonių grupei EPSO-G Vyriausybė patvirtino siektiną 5,7 proc. nuosavybės grąžos rodiklį 2019-2021 metų laikotarpiui. Jis yra mažesnis, palyginti su praėjusiam trijų metų laikotarpiui nustatyta 8,8 proc. grąža. Tokiam sprendimui didžiausios įtakos turėjo VKEKK taikomi reguliavimo principai, kuriais siekiama nustatyti būtinosiomis sąnaudomis, taip pat ir investicijų grąža, pagrįstas kainas vartotojams ir kurti sąlygas didesniai šalies ūkio konkurencingumui. Rodiklio nedidina ir Vyriausybės finansinis įpareigojimas EPSO-G sumokėti skolą kitai valstybės kapitalo įmonei „Lietuvos energija“ už patronuojamos bendrovės „Litgrid“ akcijas.

2019 m. sausio 23 d. Europos Komisija skyrė finansavimą Baltijos šalių energetikos sistemos sinchronizacijos su žemyninės Europos tinklais pirmajam etapui. bendra projektų vertė siekia - 432,5 mln. eurų, ES finansavimas sudarys 323 mln. eurų. Lietuvos elektros energetikos sistemos atnaujinimui ir sustiprinimui prireiks 167 mln. eurų, iš jų tris ketvirtadalius paramos skiria ES - 125 mln. eur.

EPSO-G SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

9. EPSO-G SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAŽANGOS ATASKAITA

„Siekiamo užtikrinti skaidrų valdymą, plėtojame etiškus santykius rinkoje, kryptingai diegiame korupcijos prevencijos priemones prisidedami kuriant gerą verslo klimatą šalyje,“

– EPSO-G generalinis direktorius Rolandas Zukas.

9.1 Apie ataskaitą

EPSO-G, rengdama socialinės atsakomybės pažangos ataskaitą (toliau – Pažangos ataskaita, ataskaita) vadovaujasi Jungtinių Tautų (JT) inicijuoto „Pasaulinio susitarimo“ (angl. Global Compact) principais bei „Pasaulinės ataskaitų rengimo iniciatyvos“ (angl. Global Reporting Initiative, GRI) rekomendacijomis, kurios padeda įvertinti veiklą pagal ekonominius, aplinkosaugos, darbuotojų, žmogaus teisių, rinkos bei santykių su visuomene susijusius rodiklius.

2019 metais Bendrovės socialinės atsakomybės pažangos ataskaita už 2018 metus parengta kaip integruota metinės finansinės atskaitomybės dalis, kuri gali būti skelbiama ir kaip atskiras dokumentas.

Šioje Pažangos ataskaitoje pristatomi 2018 metų EPSO-G įmonių grupės darbai ir pasiekimai socialinės atsakomybės veikloje, susijusioje su elgsena rinkoje, aplinkosauga, santykiais su darbuotojais bei visuomene. Ataskaitoje aprašomos Bendrovės socialinės atsakomybės kryptys, veiksmas ir pažanga.

Klausimus arba komentarus bei pastabas dėl socialinės atsakomybės ataskaitos tobulinimo kviečiame teikti el. paštu andrius.vilkancas@epsog.lt.

Ši Pažangos ataskaita skelbiama Bendrovės interneto svetainėje. <https://www.epsog.lt/lt/tiksiai-ir-atskaitomybe/socialine-atsakomybe-1>

9.2 Bendrosios nuostatos

EPSO-G grupės įmonės laikosi nuostatos, kad būdai,

kuriuos pasiekiamas rezultatas, yra svarbūs. Todėl, remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, siekia tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmogiškųjų išteklių vadybą ir taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.

Planuodama veiklą EPSO-G įmonių grupė atsižvelgia į interesus turėtojų ekonominius ir socialinius lūkesčius, užtikrina skaidrų valdymą, plėtoja etiškus santykius rinkoje, diegia korupcijos prevencijos priemones ir prisideda kuriant gerą verslo klimatą šalyje.

Socialinės atsakomybės politika remiasi EPSO-G įmonių grupės vizija, misija, vertybėmis bei veiklos strategijoje patvirtintomis veiklos kryptimis ir tikslais- regioninės veiklos vystymas ir strateginių projektų sėkmės užtikrinimas, efektyvi veikla, kurianti ir pažangi organizacija.

Siekiant vienintelio akcininko lūkesčių laiške nustatytų tikslų, kiekvienai iš EPSO-G strategijos kryptių yra suformuoti konkretūs tikslai, kurių yra siekiama per strategijos įgyvendinimo laikotarpį. Strateginiams tikslams suformuoti matavimo rodikliai, kuriais remiantis vertinamas veiklos efektyvumas trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu.

EPSO-G įmonės vizija, misija, vertybės, strategija ir veiklos kryptys ir informacija apie tikslų įgyvendinimą yra išsamiai pristatyta šio metinio pranešimo 1-4 skyriuose.

9.3 Darni ir tvari plėtra

EPSO-G grupės bendrovių socialinės atsakomybė yra suprantama kaip integrali ir neatskiriama tvaraus verslo dalis. Tvarią darnaus verslo plėtrą EPSO-G grupės įmonės suprantą kaip kryptingų ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių veiksmų visumą, savo profesinėje veikloje didinant bendrąją visuomenės gerovę ir mažinant leistinas poveikio aplinkai ribas.

Socialinės atsakomybės principai įgyvendinami remiantis susijusiomis EPSO-G įmonių grupės politikomis ir kitais galiojančiais vidaus dokumentais:

EPSO-G grupėje veikiančios politikos:

- **Korporatyvinio valdymo politika.** Jos tikslas yra užtikrinti EPSO-G įmonių grupėje gerąją valdysenos praktiką nustatant įmonių grupėje vienodus korporatyvinio valdymo principus ir patronuojančios bendrovės bei kitų grupės bendrovių tarpusavio sąveiką.

- **Socialinės atsakomybės politika.** Jos tikslas yra remiantis sukaupta gerąją šalies bei tarptautinių organizacijų patirtimi, tobulinti verslo praktiką, diegti šiuolaikišką žmogiškųjų išteklių vadybą, taikyti gamtos išteklius tausojančias technologijas, žmogaus sveikatai nekenksmingas medžiagas bei procesus.

- **Skaidrumo ir komunikacijos politika.** Jis tikslas yra padėti efektyviau bendrauti tarpusavyje ir su išorės interesų turėtojais: visuomene, akcininku, rinkos reguliatoriais, ir kt.

- **Korupcijos prevencijos politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje nustatyti pagrindinius korupcijos prevencijos principus ir reikalavimus bei jų laikymosi užtikrinimo gaires, kurių įgyvendinimas sudaro prielaidas bei sąlygas įgyvendinti aukščiausius skaidraus verslo vykdymo standartus.

- **Atlygio politika.** Jos tikslas yra tinkamai valdyti darbo užmokesčio išlaidas ir sukurti motyvacines paskatas, siekiant, kad atlygio dydis tiesiogiai priklausytų nuo įmonei ir kiekvienam darbuotojui keliamų tikslų įgyvendinimo.

- **Apskaitos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus.

- **Dividendų politika.** Jos tikslas yra nustatyti aiškias tikėtinos nuosavybės ir investicijų grąžos gaires esamiems ir potencialiems akcininkams, tuo pat metu užtikrinant tvarų ilgalaikį įmonių vertės augimą, savalaikį šaliai svarbių strateginių projektų įgyvendinimą, taip nuosekliai stiprinant pasitikėjimą visa energijos perdavimo ir mainų įmonių grupe.

- **Interesų valdymo politika.** Jos tikslas yra EPSO-G įmonių grupėje sukurti vieningą ir gerąją praktiką atitinkančią interesų valdymo sistemą, kuri leistų užtikrinti, kad sprendimai grupės bendrovėse priimami objektyviai ir nešališkai, o taip pat formuotų korupcijai nepalankią aplinką bei didintų pasitikėjimą grupės bendrovių veikla.

- **Neskelbtinos informacijos apsaugos politika.** Jos tikslas yra sukurti vienodą konfidencialios ir komercinės (gamybos) paslaptį sudarančios informacijos identifikavimą, naudojimą ir apsaugos sistemą ir padėti EPSO-G grupės bendrovių valdymo organų nariams ir darbuotojams apsaugoti jiems patikėtą konfidencialią informaciją nuo netinkamo ir žalingo atskleidimo.

- **Technologinio turto vystymo ir eksploatavimo politika.** Jos tikslas nuosekliai diegti kaštų ir naudos analizę pagrįstus elektros ir gamtinių dujų infrastruktūros valdymo ir plėtros principus, diegti pažangias technologijas, valdyti ir plėtoti energijos perdavimo infrastruktūrą socialiai atsakingai atsižvelgiant į darbuotojų saugos ir aplinkosaugos reikalavimus.

- **Paramos politika.** Jos tikslas yra užtikrinti, kad teikiama parama būtų vieša ir nekeltų visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo.

- **Etikos kodeksas.** Jo tikslas yra skirtas nustatyti vienodas bendrąsias elgesio gaires bendraujant ir bendradarbiaujant su vidaus ir išorės interesų turėtojais: paslaugų vartotojais, rangovais, verslo partneriais, akcininkais, valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene ir kt. Kodekso nuostatos grindžiamos ne tik darbdavio pareiga, bet ir asmeniniu darbuotojo supratimu, kad deramas elgesys didina bendrovės, o taip pat visos grupės dalykinę reputaciją ir vertę bei mažina reputacinės rizikos tikimybę. Kodekso nuostatos yra tiesiogiai kildinamos iš EPSO-G grupės vertybių, lyderystės principų ir papildo susijusias veiklos politikas.

Bendrovių vidaus politikomis ir tvarkomis:

- kolektyvine sutartimi;
- etiškos darbdavystės ir darbo sąlygų tvarka ar politika;
- aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos politika ir tvarka;
- Lygių galimybių politika;

Politikų priėmimo ir įsigaliojimo tvarka yra pateikta šio metinio pranešimo EPSO-G įmonės korporatyvinio valdymo ataskaitoje 1.3 skirsnyje.

9.4 Interesų turėtojai

Įgyvendindamos veiklos strategijoje numatytus tikslus, EPSO-G grupės įmonių valdybos vertina ir siekia atsižvelgti į interesų turėtojų socialinius ir ekonominius interesus bei lūkesčius.

Kiekviena strateginės veiklos kryptis yra susijusi su vienu ar keliais Interesų turėtojais. Su interesų EPSO-G vykdoma veikla reiškiančiomis grupėmis ar pavieniais asmenimis yra palaikomi oficialūs, partnerystės ar konsultacinio pobūdžio kontaktai. Interesų turėtojams teikiama išsami su bendrovės veikla susijusi informacija išskyrus atvejus, kurie yra reglamentuoti EPSO-G neskelbtinos informacijos politikoje.

Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą per metus viešai pristato Interesų turėtojams – akcininkams ir socialiniams partneriams – finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas.

Grupės bendrovės iš anksto informuoja vietas bendruomenes apie jų kaimynystėje vykdomus projektus. Įgyvendinimo metu, darbų laikas derinamas su gyventojais siekiant, kad būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų jiems kylantys nepatogumai.

Siekdami įvertinti socialinio dialogo su interesų turėtojais kokybę, 2018 m. gruodį EPSO-G užsakymu antrus metus iš eilės atlikta „Vilmorus“ vidaus ir išorės interesų turėtojų apklausa. Apklausos duomenimis, interesų turėtojų pasitenkinimas valdymo bendrovės veikla buvo dviem procentiniais punktais didesnis (76 proc.) palyginti su 2017 m. rezultatu (74 proc.).

Remiantis šios apklausos išvadomis, 2019 m. bus įgyvendinami veiksmai, padedantys gerinti dialogo su interesų turėtojais kokybę.

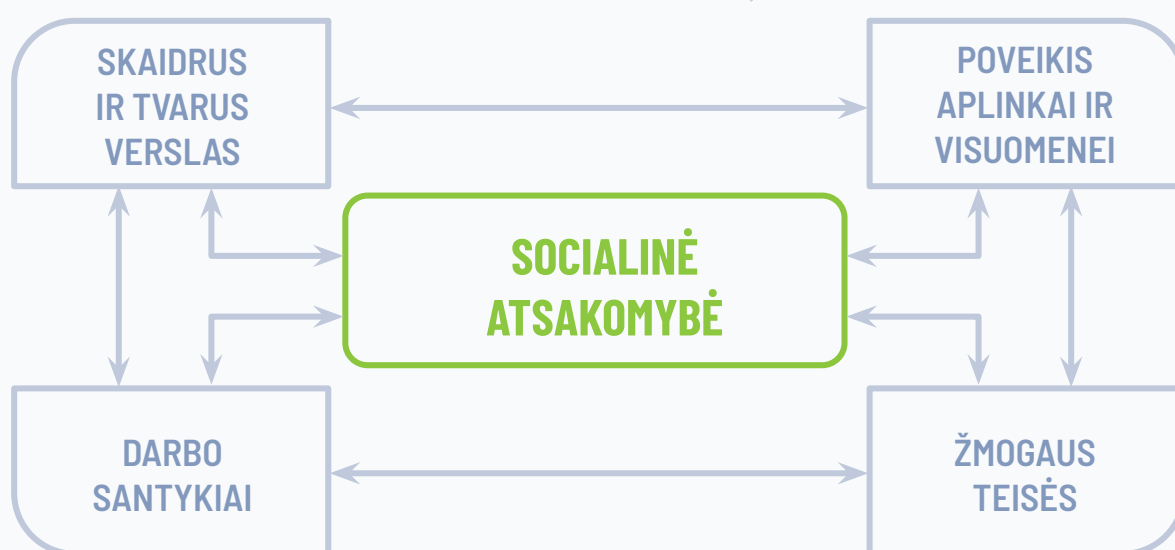
Interesų turėtojai, turintys įtakos sėkmingai EPSO-G veiklai:

Interesų turėtojai	Mes įsipareigojame	Kodėl ši grupė svarbi	Kaip bendradarbiaujame
Klientai	• Kurti profesionalias ir patikimas partnerystes siekiant abipusių naudų.	• Grupės įmonės veikia B2B (verslas verslui) srityje	• Atsižvelgiant į teikiamų paslaugų kompleksiskumą ir ekonominius lūkesčius grupės įmonės inicijuoja ir rengia klientams savalaikius informacinius renginius.
Darbuotojai	• Kryptingai veikti, kad vienodas grupės įmonių verslo kultūra ir atlygio politika skatintų darbuotojų įsitraukimą ir motyvaciją įgyvendinant strategijoje keliamus tikslus; • Užtikrinti, kad grupės darbuotojai būtų pakankamai ir laiku informuojami apie grupės vertybes, tikslus, veiklą, ir pokyčius.	• Patyrę, kompetentingi ir vertybėmis besivadovaujantys profesionalūs darbuotojai yra esminė prielaida įgyvendinti tikslus ir viziją.	• Tobulina vidinę komunikacijos turinį ir formas; • Vykdoma darbuotojų įsitraukimo tyrimus ir atitinkamai koreguojame veiksmų planus; • Vadovaujamesi vienodomis atlygio bei socialinės atsakomybės nuostatomis darbuotojų atžvilgiu; • Rengiame ne rečiau kaip metinius vadovų ir darbuotojų susitikimus.
Akcininkai	• Užtikrinti tvarų grupės valdymą, jos augimą ir ilgalaikę naudą; • Teikti aktualią, teisingą, ir savalaikę informaciją, leidžiančią akcininkams įvertinti grupės veiklą, jos perspektyvą ir priimti atitinkamus sprendimus; • Užtikrinti efektyvų grįžtamąjį ryšį.	• Vykdomų strateginių projektų sėkmė tiesiogiai priklauso nuo akcininkų pasitikėjimo ir greitų bei savalaikių sprendimų.	• Rengiame reguliarius susitikimus aktualiems klausimams aptarti; • Ne rečiau kaip kas ketvirtį teikiame finansinės ir nefinansinės veiklos ataskaitas dėl „Akcininko lūkesčių laiške“ nustatytų tikslų įgyvendinimo. • Užtikriname svarbiausių grupės įmonių naujienų komunikaciją grupės mastu.
Grupės įmonės	• Kurti vertę prasmingais valdymo sprendimais; • Reaguojant į greitai besikeičiančią aplinką, sutelkti grupės įmonių stiprybes siekiant tikslų įgyvendinimo efektyvumo.	• Grupės veiklos rezultatai priklauso nuo kryptingo ir sinchroniško grupės įmonių darbo siekiant strateginių tikslų.	• Esame grupės įmonių valdymo organų nariais; • Grupės mastu rengiame ir įgyvendiname vienodas veiklos politikas, įgalinančias derinti veiksmus diegiant gerąją valdysenos praktiką.
Užsienio partneriai -energijos perdavimo ir biokuro biržos operatoriai	• Strateginių projektų įgyvendinime užtikrinti abipusiai naudingų susitarimų ir veiksmų derinimą.	• Baltijos šalių elektros perdavimo sistemų sinchronizacija su Europos energetikos sistema, regioninės dujų rinkos kūrimas bei biokuro prekybos sistemos plėtra, tiesiogiai priklauso nuo užsienio partnerių įsitraukimo.	• Siekiame užmegzti ir reguliariai palaikyti dalykiškus abipusių pasitikėjimu grįstus santykius; • Inicijuojame ir dalyvaujame profesiniuose susitikimuose siekiant strategijoje numatytų tikslų įgyvendinimo.
Valstybės atstovai	• Suprantama ir prieinama forma teikti aktualią informaciją, kuri taptų patikimu pagrindu pagal kompetenciją vertinti grupės įmonių veiklą, pasiektus rezultatus bei naudą visuomenei.	• Bendradarbiavimas su valstybės atstovais būtinas siekiant užtikrinti nuoseklios ir ilgalaikės energetikos sektoriaus vizijos formavimą bei sklandų valstybės ir regiono mastu svarbių projektų įgyvendinimą.	• Inicijuojame susitikimus pagal poreikį aktualiems klausimams aptarti; • Pagal kompetenciją komentuojame aktualius klausimus LRS komitetuose, LRV posėdžiuose; • Dalyvaujame tarpinstitucinių darbo grupių veikloje.
Nacionalinė reguliuojančioji institucija	• Užtikrinti nuosekly teisės aktų reikalavimų laikymąsi grupėje; • Diegti atviro ir skaidraus dialogo su reguliatoriumi kultūrą.	• Pagrindinės grupės veiklos yra reguliuojamos, todėl svarbu užtikrinti efektyvius dalykinius santykius, grindžiamus skaidrumu, atvirumu ir atsakomybe.	• Laiku teikiame reguliuojančiosios institucijos funkcijoms užtikrinti reikalingą informaciją; • Bendradarbiaujame diegiant naujus rinkų mechanizmus; • Inicijuojame susitikimus aktualiems klausimams aptarti.

Rangovai	• Dirbti su profesionaliais ir profesinės etikos standartų besilaikančiais rangovais.	• Grupės įmonės vykdo itin sudėtingus ir kompleksinius projektus, todėl aktualu kelti aukštą kokybės, skaidrumo ir darbuotojų saugos karteles rangovams.	• Organizuojame kasmetinius informacinius renginius potencialiems rangovams; • Iš anksto viešai skelbiame pirkimų planus ir konsultacijas siekdami užtikrinti didesnę rinkos dalyvių konkurenciją.
Paslaugų ir prekių tiekėjai	• Konkurencijos sąlygomis įsigyti kokybiškas paslaugas iš geros reputacijos tiekėjų;	• Kokybiškas ir vertę kuriančias prekes ir paslaugas laiku teikiantys tiekėjai prisideda prie grupės veiklų tęstinumo ir efektyvumo.	• Konsultuojamės su rinkos dalyviais ir atliekame rinkos tyrimus; • Skelbiame planuojamų pirkimų planus.
Nevyriausybinių organizacijų (NVO)	• Bendravimas ir bendradarbiavimas su aplinkosaugos ir veiklos skaidrumą skatinančiomis organizacijomis padeda identifikuoti visuomenės poreikius ir jų sprendimo būdus.	• Grupės įmonės vykdo tęstinę poveikio aplinkai stebėseną. • Grupės įmonės diegia gerąją valdysenos praktiką atskaitingumo ir korupcijos prevencijos srityse	• Drauge su ornitologų draugija įgyvendiname poveikį aplinkai mažinančias priemones. • Ne rečiau kaip du kartus per metus konsultuojamės su Transparency International Lietuva dėl veiksmų korekcijų diegiant korupcijos prevencijos nuostatas ir praktiką.
Profsąjungos	• Užtikrinti konstruktyvų ir pozityvų darbdavio ir darbuotojų atstovų socialinį dialogą.	• Darbuotojai lemia įmonių grupės sėkmę. Svarbu, kad darbo santykiai ir juos reglamentuojantys sprendimai užtikrintų teisingą ir vienodą visų darbuotojų traktavimą ir užtikrintų teisėtus jų interesus.	• Sudarydami sąlygas profesinės sąjungoms ir(ar) darbo tarybų veiklai. • Sudarydami su profesinėmis sąjungomis ir(ar) darbo tarybomis kolektyvinę sutartį. • Periodiškuose susitikimuose su darbuotojais ir(ar) jų atstovais aptardami kolektyvinės sutarties įgyvendinimą. • Informuodami ir konsultuodamiesi su profesinių sąjungų ir(ar) darbo tarybų atstovais priimant su darbo santykiais susijusius sprendimus.
Plačioji visuomenė ir žiniasklaida	• Kurti pridėtinę vertę visuomenei, verslui ir šalies ekonomikos konkurencingumui; • Veikti socialiai atsakingai; • Teikti aktualią ir suprantamą formą pateiktą informaciją, vadovaujantis informacijos svarbumo, patikimumo, palyginamumo ir prieinamumo principais.	• EPSO-G grupės misija - užtikrinti grupei pavestų strateginių Lietuvos energetikos tikslų įgyvendinimą, saugų energijos perdavimo sistemų veikimą, sudaryti sąlygas pasinaudoti efektyviai veikiančios infrastruktūros bei • energijos išteklių biržų teikiama galimybėmis ir taip prisidėti prie visuomenės gerovės.	• Vadovaujames grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika; • Laikomės socialinės atsakomybės politikos nuostatų; • Palaikome dalykiškus santykius su energetikos temomis dirbančiais žiniasklaidos atstovais teikiant pakankamą informaciją įvertinti grupės finansinę ir nefinansinę bei vykdomus projektus.
Vietinės bendruomenės	• Derinant interesus didinti vietinių bendruomenių pasitikėjimą ir pritarimą vykdomiems projektams; • Prisidėti prie augimo ir visaverčio gyvenimo galimybių kūrimo.	• Labai svarbus projektų sėkmės elementas - vietinių bendruomenių palaikymas, kuriamas skatinant tarpusavio pasitikėjimą, supratimą, bendradarbiavimą, atsakomybę.	• Grupės įmonės dalinasi patirtimi apie teritorijų planavimą; • Organizuojami vietos bendruomenėms skirti informaciniai renginiai.

9.5 Socialinės atsakomybės kryptys ir prioritetai

EPSO-G socialinė atskaitomybė apima šias kryptis: bendrovių verslo etiką rinkoje ir korupcijos prevenciją, aplinkos tausojimą, darbuotojų ugdymą, žmogaus teises, lygybę ir įvairovę, profesinę saugą ir sveikatą bei abipusį pasitikėjimą ugdančius santykius su interesų turėtojais.

Socialinės atsakomybė rinkoje: tai efektyvus ir skaidrus verslas, atviras ir sąžiningas bendradarbiavimas su interesų turėtojais, padedančiais įgyvendinti socialiai atsakingo verslo nuostatas, saugus ir patikimas elektros bei gamtinių dujų perdavimas sistemos naudotojams, kova su korupcija ir kyšininkavimu, konkurencingumo užtikrinimas, sąžiningai mokami mokesčiai;

Socialinė atsakomybė aplinkosaugos srityje: tai efektyvus gamtos išteklių naudojimas veikloje, dalyvavimas ekologinėse kraštovaizdį ir bioįvairovę užtikrinančiose prevencinėse programose, tausojančio požiūrio į aplinką skatinimas tarp darbuotojų, rangovų, tiekėjų ir visuomenės;

Socialinė atsakomybė santykiuose su darbuotojais: tai atsakomybė prieš darbuotojus, rūpinimasis darbuotojų sveikata, saugumu ir lygiomis teisėmis, pažangių veiklos valdymo ir atlygio sistemų taikymas, sąlygų darbuotojų asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui, bendrųjų kompetencijų ugdymui sudarymas;

Socialinė atsakomybė santykiuose su visuomene: tai įvairių socialinių iniciatyvų, savanorystės bei kitų projektų plėtojimas vietos bendruomenėms ir nacionaliniu mastu, bendradarbiavimas su mokslo institucijomis.

9.6 Socialinė atsakomybė rinkoje: efektyvus ir skaidrus verslas

EPSO-G grupės strateginis tikslas – efektyviai veikiant užtikrinti nenutrūkstamą energijos tiekimą ir sudaryti galimybes rinkos dalyviams laisvai ja keistis. Siekdamas tikslo, Bendrovės skatina atvirą ir sąžiningą bendradarbiavimą su interesų turėtojais, padedančiais įgyvendinti socialiai atsakingo verslo nuostatas.

Atskaitingumas

Grupės bendrovės teisingai tvarko apskaitą, reguliariai rengia ir teikia nefinansinės veiklos ataskaitas, pakankamas interesų turėtojams įvertinti Grupės bendrovių elgseną rinkoje, poveikį aplinkai, santykius su darbuotojais ir visuomene. Grupės bendrovės siekia aukštesnių etikos, sąžiningumo ir skaidrumo standartų nei minimaliai nustato teisės aktai.

Siekiant užtikrinti, kad interesų turėtojai galėtų įvertinti grupės įmonių veiklą, perspektyvą ir priimti atitinkamus ekonominius sprendimus, finansinės ataskaitos sudaromos laikantis EPSO-G apskaitos politikos, kuri nustato vienodus

principus, metodus ir reikalavimus grupę sudarančių bendrovių apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti bei pateikti interesų turėtojams.

Rengdama 2018 m ataskaitą, EPSO-G laikėsi šių apskaitos politikos nuostatų:

- informacija privalo būti objektyvi, palyginama ir naudinga vidaus ir išorės interesų turėtojams;
- informacija yra patikima, reikšminga, savalaikė ir suprantama;
- apskaita tvarkoma remiantis LR Būhalterinės apskaitos, LR įmonių finansinės atskaitomybės ir LR įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymais, kitais būhalterinės apskaitos tvarką reglamentuojančiais norminiais aktais;
- apskaita vedama ir finansinės ataskaitos rengiamos ir pateikiamos pagal galiojančius Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus bei išaiškinimus patvirtintus Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Išsami informacija apie EPSO-G grupės įmonių apskaitos principus pateikta skelbiamose finansinėse ataskaitose.

Remiantis EPSO-G apskaitos ir Skaidrumo ir komunikacijos politikų nuostatomis, 2018 m. Grupės bendrovės rengė ir pagal iš anksto patvirtintą kalendorių reguliariai viešai skelbė tarpines ir metines veiklos ir finansines ataskaitas bei informaciją apie akcininko lūkesčius, veiklos tikslus, interesų deklaracijas bei atlygi.

EPSO-G valdymo bendrovė laikosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052 patvirtintų Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo IV-VII skyrių nuostatų ir viešai skelbia nurodytus EPSO-G grupės rodiklius (<http://vkc.turtas.lt/imones>).

Veiklos pristatymas akcininkams

2018 m. Vilniaus vertybinių popierių biržoje EPSO-G vadovas Rolandas Zukas, „Litgrid“ vadovas Daivis Virbickas ir „Amber Grid“ vadovas Saulius Bilyis rinkos dalyviams pristatė bendrovių finansinius rezultatus, veiklos perspektyvą ir planus.

Pagarba socialiniams ir ekonominiams interesams

Gerbdamos interesų turėtojų teisę iš anksto įvertinti artimoje aplinkoje plėtojamų projektų poveikį jų ekonominiams ir socialiniams interesams, EPSO-G grupės bendrovės, kurios yra perdavimo sistemų operatoriai, kasmet atnauja ir skelbia dešimties metų tinklo plėtros planus.

Elektros energijos perdavimo tinklų plėtros planas

Vykdamas strateginius Lietuvos elektros energetikos sistemos tikslus 2018 m. „Litgrid“ atnaujina Lietuvos elektros energetikos sistemos 400 kV, 330 kV ir 110 kV tinklų dešimties metų plėtros planą. Jame pateikiamos elektros energijos poreikių, elektrinių galios, elektros rinkos ir sistemos elektros energijos balansų prognozės, informacija apie elektros perdavimo tinklą, jo plėtrą bei numatomas investicijas.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešajai konsultacijai pateikė „Litgrid“ parengtą 400-110 kV tinklų plėtros planą 2018-2027 metams, kuriame numatoma investuoti beveik 766 mln. Eur, iš kurių apie 419 mln. Eur bus skirta Baltijos šalių tinklų sinchronizavimui su žemynine Europa.

<http://www.litgrid.eu/index.php/tinklo-pletra/lietuvas-elektros-perdavimo-tinklu-10-metu-pletros-planas-/3850>

Gamtinių dujų perdavimo tinklo plėtros planas

2018 m. sausio 18 d. valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pritarė gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus „Amber Grid“ dešimties metų (2017-2026 m.) tinklo plėtros planui.

Viešai paskelbtame plane numatoma investicijų vertė į dujų perdavimo sistemos plėtros projektus per artimiausią dešimtmetį sudarys 192,8 mln. eurų.

Dešimtmečiame plane numatytos dujų perdavimo sistemos plėtros investicijos, kuriomis siekiama Europos Sąjungos ir Lietuvos strateginių gamtinių dujų sektoriaus tikslų – diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, skatinti konkurencingumą, integruoti Baltijos šalių dujų rinkas į bendrą Europos dujų rinką, bei plėtoti bendrą Baltijos šalių regioninę dujų rinką.

Šalia strateginių infrastruktūros projektų, plane numatytos perdavimo sistemos plėtros, atstatymo bei modernizavimo investicijos, kurios leis užtikrinti gamtinių dujų tiekimo saugumą, patikimumą, esamų perdavimo sistemos pajėgumų pakankumą, pažangios gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros diegimą, tame skaičiuje pasinaudojant Europos struktūrinių fondų teikiamas paramos lėšomis.

Dešimties metų „Amber Grid“ tinklo plėtros planas parengtas atsižvelgiant į valstybės strateginių dokumentų nuostatas, dujų rinkos dalyvių poreikius, tiekimo patikimumo bei efektyvaus perdavimo sistemos veikimo užtikrinimą, bendrovės strategiją, bendrovės aplinkos apsaugos politiką ir teisės aktų reikalavimus ir skelbiamas <https://www.ambergrid.lt/uploads/documents/Tinklo%20pl%C4%97tros%20planas%202017-2026.pdf>.

Viešieji pirkimai ir santykiai su rangovais

EPSO-G grupės įmonės įgyvendina regioninės ir nacionalinės reikšmės projektus. Tai didelių investicijų reikalaujantys

projektai. Jų sėkmė priklauso nuo akcininkų, partnerių, kontroliuojančių bei reguliuojančių institucijų ir Lietuvos žmonių supratimo, pasitikėjimo ir paramos. Todėl savo veikloje EPSO-G grupės bendrovės daug dėmesio skiria viešųjų pirkimų procesų priežiūrai ir korupcijos prevencijai.

Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją, 2018 m. „Litgrid“ ir „Amber Grid“ vadovai pristatė rangovams 2019-aisiais ir vėlesniais metais numatomus įgyvendinti projektus bei planuojamus darbus, kuriems ketinama skelbti rangos konkursus.

Kasmet rengiami susitikimai skatina esamų ir potencialių partnerių dalyvavimą atviruose ir skaidriuose konkursuose. Rinkos dalyviams tai puiki proga iš pirmų lūpų sužinoti apie numatomus darbus, o bendrovei – galimybė didinti vykdomų projektų žinomumą ir susidomėjimą skatinat rangovų ir tiekėjų konkurenciją. Tokie susitikimai bus vykdomi ir 2019 metais.

Informacija apie metų pirkimų planus, jų įgyvendinimą ir atsakingus asmenis yra skelbiami viešai EPSO-G grupės bendrovių tinklalapiuose.

Vienoda pirkimų politika

EPSO-G grupės bendrovės taiko veiksmingas priemones, užtikrinančias, kad pirkimai būtų vykdomi skaidriai, laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo reikalavimų ir nepripažįsta sukčiavimo, kyšininkavimo ar kitų neleistinių, konkurenciją ribojančių veiksmų.

Tai reglamentuoja 2018 m. patvirtinta Pirkimų politika, kuria siekiama vadovautis gerąja tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų praktika ir užtikrinti efektyvų, dinamišką ir skaidrų pirkimų procesą, kuriant pridėtinę vertę EPSO-G įmonių grupės tikslų įgyvendinimui.

EPSO-G pirkimų vykdymas, visų pirma, yra paremtas skaidrumu, etišku elgesiu, lygiateisiškumu, konkurencijos skatinimu ir proporcingumu, pirkimų procesų skaidrumo didinimu bei korupcijos prevencijos priemonių stiprinimu grupėje.

2018 m. EPSO-G pirkimų organizatoriai ir viešųjų pirkimų komisijos nariai yra pateikę privačių interesų deklaracijas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Jos yra skelbiamos viešai EPSO-G internetinėje svetainėje.

Bendri pirkimai

Siekiant didesnio efektyvumo, 2018 m. EPSO-G grupėje pradėti vykdyti bendrieji pirkimai. Bendri pirkimai yra vykdomi pagal praėjusių metų lapkritį EPSO-G valdybos patvirtintas viešųjų pirkimų rekomendacijas. Bendru pirkimu siekiama didinti tiekėjų konkurenciją, taip dėl masto ekonomijos laimint geresnes paslaugų sąlygas ir kainas.

Grupės bendrovės, vykdydamos pirkimus, taip pat siekia šių tikslų:

- **ekonominė nauda ir veiklos efektyvumo.** Tai reiškia, kad pirkimų veikloje ieškoma būdų kaip, nepaneigiant šiame skyriuje aptariamų principų, mažinti pirkimo procedūroms skirtas sąnaudas ir vykdymo terminus. Pirkimų vykdymo sąnaudos neturėtų būti didesnės nei pirkimo vertė;

- **pirkimų ir vykdomos veiklos tvarumo.** Tai reiškia, kad su poreikiu ir pirkimais susiję sprendimai priimami atsižvelgiant į galimą poveikį aplinkai, visuomenei, pagarbą žmogaus teisėms, etišką elgesį, saugių darbo sąlygų užtikrinimą;
- **strateginių energetikos infrastruktūros projektų pirkimų proceso ir susijusių rizikų valdymo stiprinimo.** Grupės bendrovės įgyvendina projektus, turinčius svarbią strateginę reikšmę ne tik grupei, tačiau ir grupės akcijų valdytojiui. Todėl imamas papildomų priemonių suvaldyti su pirkimais susijusias rizikas;
- **pirkimų ir jų vykdymo praktikos bendrinimo, dalinimosi gerąja patirtimi ir ekspertų specializacijos.** Grupėje ieškoma naudos ir sinergių rengiant koordinuojamus pirkimus, įgyvendinant įvairias efektyvumo didinimo priemones pirkimų srityje. Atsakingi asmenys dalinasi turima patirtimi ir pasiteisinusia gerąja praktika, efektyvinant bendrovių ir atskirų jų ekspertų veiklą ir didinant kuriamą vertę grupėje.

Korupcijos prevencija

Grupės bendrovės netoleruoja korupcijos, šeimos narių, giminių, draugų protegavimo ar bet kokių kitų prekybos poveikiu formų, nuosekliai ir sistemiškai įgyvendina įmonės bei privačių interesų konfliktų prevenciją. Grupės bendrovės skatina darbuotojus ir kitus Interesų turėtojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį pasitikėjimo linija pranesk@epsog.lt. Pasitikėjimo linijos taip pat yra įdiegtos patronuojamose bendrovėse.

Bendrovių korupcijos prevencijos veikla remiasi nacionaliniais teisės aktais bei savanoriškais juos viršijančiais įsipareigojimais:

- visi Grupės bendrovių vadovai yra tiesiogiai atsakingi už korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir rodo pavyzdį savo darbuotojams;
- taikomos proporcingos, rizikos vertinimu pagrįstos antikorupcinės procedūros;
- reguliariai atliekamas su korupcija susijusių rizikų vertinimas, planuojamos ir pritaikomos korupcijos riziką mažinančios priemonės, stebimas antikorupcinės veiklos efektyvumas ir, jei reikia, diegiamos veiksmingesnės priemonės.

Ataskaitiniu laikotarpiu didelis dėmesys buvo skiriamas korupcijos pasireiškimo rizikų valdymui ir prevencijai, nepriekaištingai valdymo organų narių ir darbuotojų reputacijai, privačių ir bendrovių interesų derinimui.

2018 m. „Amber Grid“ bendrovės pasitikėjimo linija gautas pranešimas/nusiskundimas, kad bendrovė prieštarauja statybos leidimo išdavimui privatiems asmenims dėl gyvenamųjų namų statybos šalia magistralinio dujotiekio. Atlikus pirminius patikrinimo veiksmus nustatyta, kad bendrovė negali sukurti išduoti šio leidimo, kadangi teritorija patenka į magistralinio dujotiekio apsaugos zoną, kurioje Lietuvos Respublikos teisės aktai draudžia gyvenamųjų namų statybą. Siekiant didinti korupcijos prevencijos veiklos efektyvumą, 2018 m. kovo mėnesį EPSO-G, kartu su „Transparency International Lietuva“ surengė seminarą Grupės įmonių vadovams ir darbuotojams, kurie asmeniškai atsakingi už korupcijos prevencijos priemonių įdiegimą ir rodo pavyzdį

kitiems. Seminaro tema: „Korupcijos prevencija. Kaip nustatyti tikslus ir pamatuoti sėkmę?“

2018 m. valdymo bendrovės ir patronuojamų bendrovių atsakingiems (priimantiems sprendimus Bendrovės vardu, dalyvaujantiems pirkimuose ir pan.) darbuotojams buvo organizuoti korupcijos prevencijos renginiai/mokymai, kurių metu buvo mokoma/diskutuojama kaip atpažinti interesų konfliktų situacijas, interesų konfliktus, kaip išvengti interesų konfliktų.

2018 m. balandžio mėn. įvyko „Amber Grid“ vadovų bei atsakingų už Lietuvos ir Lenkijos dujų jungties projektą (GIPL) darbuotojų ir Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos atsakingų pareigūnų susitikimas dėl GIPL projekto įgyvendinimo skaidrumo. Susitikimo metu buvo aptartos galimos rizikos (grėsmės) galinčios kilti vykdant projekto konkursus bei projekto įgyvendinimo metu, prevencinės priemonės bei bendradarbiavimo galimybės.

Grupės bendrovėms ir jų darbuotojams teisės aktų ir verslo etikos standartų reikalavimų laikymasis yra privalomas.

Darbuotojui, pažeidusiam šias pareigas, Bendrovių vidaus nustatyta tvarka ir pagrindais taikomas drausminės nuobaudos, įskaitant ir tokio darbuotojo atleidimą iš darbo.

Informacija apie galimų korupcijos atvejų stebėseną yra pateikta šio metinio pranešimo 5.3 skirsnyje.

9.7 Socialinė atsakomybė aplinkosaugos srityje

Atsižvelgiant į tai, kad Grupės bendrovių veikla gali daryti poveikį aplinkai, kurioje ji yra vykdoma, priimami sprendimai privalo turėti minimalų, mažinantį ir/ar atstatantį poveikį aplinkai, tausoti gamtos išteklius ir prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo.

Poveikio aplinkai vertinimo standartai

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, diegė pažangias technologijas, padedančias mažinti veiklos poveikį aplinkai ar gerai aplinkos būklei atkurti, taiko priemones, procesus pagal visuotinai priimtus aplinkosaugos standartus. Analogiško elgesio standarto buvo reikalaujama iš pirkimuose dalyvaujančių rangovų ir subrangovų. Vykdydama plėtrą, „Litgrid“ atlieka numatomų statyti elektros perdavimo linijų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos procedūras, kurių išvados įvertinamos rengiant techninius projektus. Rengiant projektavimo užduotis visoms naujai statomoms ar rekonstruojamoms transformatorių pastotėms ir skirstykloms nustatomi aplinkosaugos reikalavimai. Visais atvejais stengiamasi parinkti mažiau kenksmingus aplinkai įrenginius. Pavyzdžiui, rekonstruojant elektros pastotes iki šiol naudoti alvyiniai įrenginiai keičiami moderniais dujiniais. Taip mažinama aplinkos taršos rizika avarijos atveju, be to, mažėja įrenginių eksploatacijos kaštai. Rangovai įpareigojami organizuoti darbus taip, kad būtų išvengta galimo poveikio aplinkai arba poveikis sumažintas, sutvarkyti statybos metu susidarančias atliekas ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus.

Parengta naujai pastatytos EPL „Kruonio HAE-Alytus“

poveikio aplinkai monitoringo programa, pagal kurią monitoringas bus vykdomas 2019-2021 m.

Rengiantis rekonstruoti 330 kV įtampos transformatorių pastotes (Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Alytaus, Utenos, Jurbarko, Bitėnų) jų techninių projektų apimtyje atlikti į aplinką sklindančio triukšmo modeliavimai, kad įvertinti projektuojant ir įsitikinti iki statybos darbų pradžios ar nebūtina įrengti triukšmą slopinančias priemones.

Perkant paslaugas „Litgrid“ reikalauja, kad rangovai būtų įsidieję aplinkos vadybos sistemas pagal standartą LST EN ISO 14001. Priimant atliktus darbus patikrinama, ar rangovai įvykdė reikalavimus, ar tinkamai sutvarkė atliekas ir ar turi tai patvirtinančius dokumentus.

„Amber Grid“ bendrovėje įdiegta tarptautinių standartų ISO 14001 ir OHSAS 18001 reikalavimus atitinkanti aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema. Aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema integruota į „Amber Grid“ veiklos planavimo, organizavimo ir valdymo procesus. Standartais nustatytas aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos valdymas padeda užtikrinti nuolatinį veiklos keliamo poveikio aplinkai, profesinės rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai mažinimą bei veiklai taikomų tarptautiniais ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentais, kitais norminiais dokumentais nustatytų reikalavimų įgyvendinimą.

„Amber Grid“ bendrovės vadovybė, atsižvelgdama į socialinę ir ekonominę situaciją, taip pat įmonės finansines, technines galimybes, yra įsipareigojusi užtikrinti nuolatinį aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos procesų gerinimą, aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos veiksmingumo didinimą ir vadovauti pagal vadybos procesui priimtinus standartus.

Įdiegta aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema veikia pasikartojančiu procesu „planavimas–įgyvendinimas–tikrinimas–analizė“. Procese dalyvauja visų lygių darbuotojai pagal aiškiai už tam tikras vadybos proceso koordinavimo bei jo įgyvendinimo dalis nustatytas atsakomybes. Atsižvelgiant į besikeičiančios ekonominės, socialinės ir gamtinės aplinkos sąlygas, kintančius ir Bendrovės veiklai įtaką darančius išorės ir vidaus veiksnius, sistemos procesai nuolat stebimi, peržiūrimi ir periodiškai koreguojami. Įtaką darančių veiksnių valdymas tiesiogiai siejamas su Bendrovės aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos politikos principų įgyvendinimui keliamais tikslais ir uždaviniais.

Bendrovė, gerindama aplinkos ir darbo sąlygas, nuolat investuoja į naujus įrenginius, gamybos procesų technologijas, informacines valdymo ir kt. priemones. Atsižvelgiant į identifikuotus dėl Bendrovės vykdomos veiklos kylančius aplinkos apsaugos aspektus bei profesinės rizikos veiksnius, taikomos patikimos ir kokybės standartus atitinkančios, poveikį aplinkai mažinančios bei darbuotojų saugą ir sveikatą užtikrinančios priemonės.

Profesinės rizikos veiksnių identifikavimas ir jų reikšming-

umas vertinamas vadovaujantis visuotinai priimtinomis rizikų valdymo metodikomis bei galiojančiais tarptautiniais, Lietuvos Respublikos ir Bendrovės vidaus teisės aktais, taip pat atsižvelgiant į nuolat didinamo veiksmingumo rodiklių pokyčius, Bendrovės įsipareigojimus suinteresuotosioms šalims, poveikio trukmę, dažnį, pavojingumą, pasekmes ir kt.

2018 m. gruodžio mėn. atliktas „Amber Grid“ integruotos aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos išorinis priežiūros auditas, kurio metu nustatyta viena neįvykusi neatitiktis dėl gaisrinės saugos reikalavimų (2017 m. nenustatyta neatitiktį).

Aplinkos apsaugą ir darbuotojų saugą užtikrinančios priemonės

Užtikrinant socialinį bendradarbiavimą ir partnerystę aplinkos apsaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais nuolat informuojami ir ugdomi visi „Amber Grid“ bendrovės darbuotojai.

Aplinkos apsaugą ir darbuotojų saugą užtikrinančių priemonių įgyvendinimas:

2018 m. „Amber Grid“ atlikta Alytaus ir Jonavos dujų skirstymo stočių rekonstrukcija. Rekonstrukcijos metu demontuota sena technologinė įranga, nugriauti seni pastatai. Jų vietoje sumontuotos naujo tipo konteinerinės dujų skirstymo stotys su nauja technologine įranga (filtrai, dujų separatoriai, dujų pašildytuvai, reguliatoriai su start-stop funkcija, apsauginiai vožtuvai, turbininiai ir ultragarsiniai skaitikliai, uždaramieji įtaisai, ekonomiškai kondensaciniai katilai, kondensacinės talpos, srauto kompiuteriai, automatika, odoravimo įranga).

2018 m. Panevėžio dujų kompresorių statyje buvo atliekami dujų kompresorinių agregatų modernizavimo darbai, kurių metu buvo modernizuojama kuro dujų įleidimo sistema. Septyniems dujų kompresoriniams agregatams buvo sumontuoti elektroniniai kuro dujų įleidimo vožtuvai ir įdiegta elektroninė kuro dujų įleidimo sistema. Atlikti darbai leido ženkliai sumažinti išmetamų teršalų į aplinkos orą kiekius – azoto oksidų (NOx) išmetimai sumažėjo vidutiniškai – 60 proc.; anglies monoksido (CO) išmetimai sumažėjo vidutiniškai – 20 proc. Dėl geresnio agregatų darbų kuro dujų kiekį pavyko sumažinti apie 20 proc.

2018 m. pabaigoje „Amber Grid“ DSS skyriaus iniciatyva buvo sukurta ir įgyvendinta eksploatavimo departamento pasyvaus budėjimo namie tvarka, kuri išsamiai reglamentuoja pasyvaus budėjimo namie tvarką bei padeda užtikrinti nepertraukiamą ir saugų gamtinių dujų perdavimo sistemos objektų veikimą.

2018 m. įgyvendintas darbuotojų saugos ir sveikatos bei aplinkosaugos kultūros ugdymo planas, kurio tikslas buvo darbuotojų ugdymas, aktyvumo ir mąstymo skatinimas. Vykdamas plane numatytas priemones didelis dėmesys buvo skirtas tam, kad darbuotojai nustatytų rizikas, kylančias jų kasdieniame darbe, ir išmokyti nuo jų apsisaugoti. 2018 m. balandį Bendrovėje pirmą kartą buvo organizuota „Saugos savaitė“. „Saugos savaitės“ proga buvo vykdomi visų darbuotojų, įskaitant vadovybę ir vidurinės grandies vadovus, žinių saugos srityje patikrinimai, kuriuose dalyvavo 172 darbuotojai. Antrus metus iš eilės buvo organizuojamas konkursas „Pamatyk riziką!“. 2018 m. lapkritį visiems įmonės

vadovams buvo organizuojami mokymai darbuotojų saugos ir darbo teisės klausimais.

Poveikio aplinkai stebėseną

Grupės bendrovės, kurių veikla gali daryti poveikį aplinkai, nuolatos vertina galimą poveikį aplinkai projekto planavimo ir įgyvendinimo metu, taip pat poveikio aplinkai stebėseną po to, kai projektas yra įgyvendintas.

2018 m. baigtas, kartu su Lietuvos ornitologų draugija, „Litgrid“ įgyvendintas Europos komisijos ir Aplinkos ministerijos dalinai finansuojamas projektas „Paukščių apsaugos priemonių įdiegimas Lietuvos aukštosios įtampos elektros perdavimo tinkle“.

Šio projekto tikslai – sumažinti migruojančių paukščių žūtį, pagerinti pelėsakalių veisimosi sąlygas Lietuvoje, stebėti paukščių žuvimo atvejus prie aukštosios įtampos elektros perdavimo tinklo ir teikti rekomendacijas dėl jų apsaugos.

Įgyvendintos veiklos:

- Projekto metu padidinus laidų matomumą 123 km aukštos įtampos oro linijų ruože, buvo išvengta apie 1 374 paukščių žūčių per metus.
- Vietovės, kuriose numatytas laidų ženklavimas, nustatytos LOD stebėtojų pagal turimą informaciją apie paukščių skraidymo intensyvumą. Pagal numatytas vietas ir atsižvelgiant į oro linijų (OL) atjungimo grafikus, „Litgrid“ specialistai identifikavo konkrečias elektros perdavimo linijas ir jų proterpius, kur ir įrengė laidų ženklavimo priemones. Atsižvelgiant į tokių priemonių sumontavimo galimybes, nutarta jas naudoti 2 rūšių: virš vandens telkinių ir sunkiai privažiuojamose su technika vietovėse – „pakabuko“ tipo atšvaitų (įrengti 1500 vnt., paženklinus 28 km OL laidų), montuojamų naudojant specialius nuotoliniu būdu valdomus aparatus, o kitose vietovėse – „spiralės“ tipo (7100 vnt., paženklinus 80 km OL laidų), tvirtinami rankomis, pasinaudojant kėlimo mechanizmais.
- Paukščių apsaugos priemonių ant naudojamų 110 kV įtampos OL atramų įrengimas. Paukščių, daugiausia baltųjų gandrų, apsaugai nuo galimo elektros lanko poveikio jiems tupint pavojingiausioje atramos vietoje – virš izoliatorių, naudotos 2 priemonės: montuojant „šakutės“ tipo plieninius įtaisus MK-1-1 (6000 vnt.), neleidžiančius trukdančius tūpti, ir izoliatorių girliandos viršutinėje dalyje sumontuojant didesnio 310 mm diametro izoliacinę lėkštelę (6000 vnt.), kuri pagerina girliandos izoliaciją (ilgėja pramušimo kelias, aktualu ypač esant užterštiems izoliatoriams).
- Šios abi priemonės ne tik didina tikimybę išsaugoti paukščių gyvybes, bet ir padeda išvengti trumpojo jungimo tarp fazinio laido ir atramos metalinių dalių. Bendrovėje nutarta paukščių apsaugos priemonių sumontavimą, kaip ir kitus projekto darbus priderinti prie numatomų remontuoti oro linijų plano. Tokiu būdu perkant darbus, smulkesni darbai nuperkami pigiau. Atramos, kuriose buvo montuotos „šakutės“ ir izoliacinės lėkštelės, buvo nustatytos vykdant numatomų remontuoti oro linijų defektavimą.
- Siekiant didinti į Raudonąją knygą įtraukti pelėsakalių populiaciją Lietuvoje, ornitologų parinktose vietovėse 110 kV įtampos gelžbetoninėse atramos iškelta 500 vnt. ornitologų pagamintų specialių inkilų. Nuo 2015 iki 2018 metų

per visus perėjimo atvejus išauginta virš 700 jauniklių.

Bendra projekto suma – 1 565 261 EUR, 50 proc. finansavo Europos Komisija, 24,34 proc. – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, o likusios dalies pusę finansavo „Litgrid“.

Atėityje, atliekant poveikio aplinkai vertinimą naujai projektuojamose ir rekonstruojamose oro linijose, suderinus su ornitologais, jautrioje migruojantiems paukščiams vietovėse planuojama ir toliau montuoti laidų matomumą didinančių priemones.

Keičiamose atramos (apie 200 vnt. per metus) bus sumontuojamos paukščius apsaugančios priemonės, t.y. „šakutės“ tipo įtaisai, trukdantys paukščiams (gandrams) tūpti virš kiekvienos izoliatorių girliandos, taip pat girliandos viršutinėje dalyje įmontuojami didesnio diametro izoliatoriai – vadinamosios „lėkštelės“, dalinai apsaugančios izoliatorius nuo paukščių taršos išmatomis. Taip žymiai sumažinama trumpo jungimosi rizika – per ketverius metus, kuomet buvo įgyvendinamas projektas, atsiųgimų dėl paukščių sumažėjo nuo 41 2014 m., iki 3-5 2017 ir 2018 m.

Dar penkerius metus perdavimo sistemos operatorius ornitologų nurodytose vietose organizuos nukritusių, sugedusių ar netinkamų tolimesniam naudojimui inkilų pakeitimą naujais. Šiuose ant perdavimo atramų sumontuotuose inkiluose praėjusiais metais perėjo 30 iki 40 proc. nacionalinės pelėsakalių populiacijos.

Energijos taupymas

Vadovaujantis klimato kaitos, darnaus vystymosi bei taršos prevencijos principais, Grupės bendrovės įgyvendina energijos sąnaudas ir šiltnamio efektą mažinančias veiklas, skiria dėmesį atliekų kiekio stebėjimui, rūšiavimui, pavojingų atliekų tvarkymui, skatina racionalų vandens, popieriaus, energijos ir kitų išteklių valdymą ir naudojimą.

2017 m. spalio 9 d. Energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas ir EPSO-G grupės bendrovės pasirašė susitarimą dėl veiksmų ir priemonių, padėsiančių šalies vartotojams sutaupyti 269 GWh (0,27 TWh) energijos.

Elektros energijos perdavimo bendrovė „Litgrid“ įsipareigojo sutaupyti beveik 146,6 GWh (0,146 TWh), o dujų perdavimo operatorius „Amber Grid“ – 122,54 GWh (0,122 TWh) energijos pas galutinius vartotojus. EPSO-G įpareigota koordinuos „Litgrid“ ir „Amber Grid“ sutaupymo tikslų pasiekimą. 2018 m. buvo įvertinta, kad Grupės įmonėms nustatyti sutaupymai yra pasiekti, todėl analizuojamos galimos energijos vartojimo efektyvumo kryptys nuo 2020 m.

Atliekų tvarkymas ir rūšiavimas, taupus išteklių naudojimas

Racionalaus energijos ir vandens vartojimo išteklių kontekste, „Amber Grid“ yra atliekų energijos, energijos išteklių ir vandens vartojimo auditas. Audito atlikimo technologiniuose procesuose ir įrenginiuose tikslas – įvertinti energijos ir vandens nuostolius technologiniuose procesuose ir įrenginiuose bei numatyti technines, organizacines priemones energijos ir vandens nuostoliams sumažinti.

Grupės bendrovėse rūšiuojamos atliekos: pastatyti specialūs konteineriai, skirti stiklo, plastiko ir popieriaus rūšiavimui.

„Amber Grid“ taip pat įgyvendinami Taršos integruotos

prevencijos ir kontrolės leidimuose nurodyti reikalavimai oro, paviršinio vandens, požeminio vandens, dirvožemio taršos monitoringui ir apsaugos priemonėms. Bendrovės susidariusios pavojingos ir nepavojingos atliekos perduodamos atliekų tvarkytojams. Bendrovės padalinių veikloje susidariusios buitinės, popieriaus ir kartono, plastiko bei stiklo atliekos yra rūšiuojamos ir perduodamos komunalinių paslaugų įmonėms.

9.7 Socialinė atsakomybė santykiuose su darbuotojais

Žmogaus teisės

Grupės bendrovės kuria vertybėmis grįstą organizacinę kultūrą ir pasisako už lygias darbuotojų teises bei vienodas galimybes darbe nepriklausomai nuo lyties, etninės kilmės, rasės, tautybės, socialinės padėties, amžiaus, negalios, narystės politinėje partijoje ar asociacijoje, religinių įsitikinimų ar lytinės orientacijos.

Taip pat netoleruojamas bet kokia forma galintis pasireikšti priekabiavimas, psichologinis smurtas, patyčios ar naudojimas užimama padėtimi.

Darbuotojams, kurių atžvilgiu galima atlikti neteisėtus veiksmus, sudarytos sąlygos pateikti skundą bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Jei darbuotojas nepatenkintas išnagrinėto skundo rezultatu, jis gali ginti savo pažeistą teisę teisės aktų nustatyta tvarka.

Darbuotojas, matęs ir/ar turintis įtarimą ir/ar esantis diskriminavimo, priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo atvejo liudininku, apie tai praneša savo tiesioginiam vadovui arba Bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui. Bendrovėje yra užtikrinamas konfidencialumas nagrinėjant skundus, atitinkamai, visi darbuotojai ir Bendrovė bet kokią informaciją, gautą nagrinėjant pažeidimą, turi laikyti konfidencialia. Šios nuostatos pažeidimas laikomas šiuurkščiu darbo drausmės pažeidimu.

2018 m. EPSO-G grupėje nėra gauta pranešimų dėl diskriminacijos ar kitų incidentų, susijusių su žmogaus teisių pažeidimais darbe.

Lygios teisės

Grupės bendrovės užtikrina, kad darbo sąlygos atitiktų Lietuvos Respublikoje taikomus teisės aktus, tarptautinius standartus ir rekomendacijas bei siekia sukurti orias darbo sąlygas, susijusias su darbo valandomis, savaitiniu poilsiu, atostogomis, darbuotojų sauga ir sveikata, motinystės apsauga bei tinkamu darbo bei šeiminių santykių balansu.

Dėl to, EPSO-G grupės bendrovės sistemingai analizuoja darbo aplinką ir nuolat ją tobulina. Siekiant įmonei nustatytų tikslų ir tobulėjimo, darbuotojų nuomonės vertinimai atliekami ne rečiau kaip kas du metus vykdomose darbuotojų pasitenkinimo apklausose, kurių rezultatai naudojami veiklos planų koregavimui.

Sprendimai, susiję su priėmimu į darbą, kompetencijų ugdymu, apmokėjimu už darbą ar kitomis išmokomis, paaugstinimu pareigose Grupės bendrovėse yra priimami atsižvelgiant į objektyvius kriterijus ir veiksmus be diskriminacijos.

2018 m. EPSO-G grupėje nėra gauta pranešimų dėl lygių teisių pažeidimo darbe.

Grupėje darbuotojų daugumą sudaro vyrai. Tam didelės įtakos turi veiklos specifiškai: moterys rečiau renkami techninio inžinerinio profilio ir lauko sąlygomis atliekamų technologinių darbų bei su jais tiesiogiai susijusių specialybes. Atsižvelgiant į tai Socialinės atsakomybės politikoje įdiegta nuostata, kad Grupės bendrovėse bus siekiama proporcingo lyčių atstovavimo identifikuojant priemones ir veiksmus padedančius įgyvendinti šią nuostatą. 2018 m. EPSO-G įmonių grupėje nebuvo gauta pranešimų dėl lyties diskriminacijos.

Grupės bendrovių darbuotojams už tą patį ar lygiavertį darbą mokamas toks pats atlyginimas. Darbo užmokesčio dydis potencialiam ar esamam darbuotojui nustatomas vadovaujantis objektyviais kriterijais, susijusiais su darbuotojo gebėjimais, kompetencija, kvalifikacija, turima patirtimi ir žiniomis. Vadovaujantis Grupės darbuotojų atlygio politika, skatinama tinkamai atlyginti tikslus pasiekiantiems ir lūkesčius viršijantiems darbuotojams.

Informacija apie darbuotojus, atlygio politiką bei darbuotojų vertinimo sistemą yra pateikta šio metinio pranešimo 8 skirsnyje Atlygio politikos įgyvendinimo ataskaitoje.

Kolektyvinė sutartis ir profesinės sąjungos

Grupės bendrovės pripažįsta darbuotojų savanoriško jungimosi į profesines sąjungas ar asociacijas teisę bei teisę derėtis su darbdaviu, palaiko konstruktyvų socialinį dialogą. Kolektyvinės sutarties tikslas – užtikrinti efektyvų Bendrovės darbą bei atstovauti visų Bendrovės darbuotojų teisėms ir teisėtiems interesams. Sutartyje nustatytos darbo, darbo užmokesčio, socialinės, ekonominės ir profesinės sąlygos bei garantijos, kurios nėra reglamentuojamos įstatymų, kitų norminių teisės aktų.

Periodiškai organizuojami profesinių sąjungų atstovų ir bendrovių vadovybės susitikimai, kuriuose aptariami profesinei sąjungai aktualūs klausimai.

Profesinė sąjunga

2018 m. pabaigoje „Amber Grid“ profesinė sąjunga vienijo 225 narius, atnaujintoje taryboje darbuotojus atstovavo 8 nariai. Profesinės sąjungos tikslas – atstovauti ir ginti savo narių profesines, darbo, ekonomines ir socialines teises bei teisėtus jų interesus. Periodiškai organizuojami profesinės sąjungos atstovų ir Bendrovės vadovybės susitikimai, kuriuose aptariami profesinei sąjungai aktualūs klausimai.

„Litgrid“ darbuotojus vienija ir jų interesus atstovauja Elektros perdavimo tinklo darbuotojų profesinė sąjunga. Siekiant glaudesnio bendradarbiavimo bei partnerystės, 2018 m. susitarta dėl periodiško profesinės sąjungos atstovų ir bendrovės vadovybės susitikimų, kuriuose aptariami abipusiai aktualūs klausimai. 2018 m. pabaigoje Elektros perdavimo tinklo darbuotojų profesinėje sąjungoje buvo 96 nariai, o tai yra daugiau nei trečdalis bendrovės darbuotojų.

EPSO-G palaiko darbuotojų būrimąsi į savanoriškas profesines sąjungas ir su jomis bendradarbiauja, plėtoja konstruktyvų socialinį dialogą.

Kolektyvinė sutartis

2018 m. „Amber Grid“ profesinė sąjunga pasiekus sutarimą su darbdaviu, pasirašė naują Kolektyvinę sutartį, kurioje sutartos papildomos ekonominės ir socialinės naudos. Visuotinis darbuotojų susirinkimas pritarė, kad jos būtų vienodai taikomos visiems bendrovės darbuotojams neišskiriant profesinės sąjungos narių.

Kolektyvinės sutarties tikslas – atstovauti visų darbuotojų teisėms ir teisėtiems interesams. Sutartyje nustatytos darbo, darbo apmokėjimo, socialinės, ekonominės ir profesinės sąlygos bei garantijos, kurios nėra reglamentuojamos įstatymų, kitų norminių teisės aktų. Darbuotojams taikomos papildomos finansinės garantijos (išmokos nelaimingų atsitikimų, ligos, artimųjų mirties atvejais, parama gimus vaikui, parama auginant tris ir daugiau vaikų ar neįgalų vaiką), papildomos atostogų dienos (gimus vaikui, mirus artimajam ir kitais atvejais) ir kitos garantijos.

Bendrovė remia darbuotojų kolektyvo kultūrinę, sportinę ir turistinę veiklą, įvairius šventinius renginius bei kitą socialinę veiklą, kurioje be diskriminacijos ir apribojimų turi teisę dalyvauti visi Bendrovės darbuotojai.

2018 m. taip pat pasirašyta atnaujinta „Litgrid“ ir naujai susikūrusios įmonės darbuotojų profesinės sąjungos Kolektyvinė sutartis. Dokumentu apibrėžiama ir užtikrinama sąžininga darbo apmokėjimo politika, darbo ir poilsio balanso galimybės, reglamentuojami socialiniai ir ekono-

miniai santykiai tarp darbdavio ir darbuotojo. Kolektyvinėje sutartyje taip pat įtvirtintos nuostatos dėl to, kaip įmonė remia darbuotojus, atsitikus svarbiems ar skaudiems gyvenimo įvykiams.

EPSO-G, „Baltpool“ ir „Get Baltic“ neturi profesinės sąjungos ar darbuotojų atstovų, atitinkamai ir kolektyvinės sutarties. Siekiant užtikrinti vienodą darbuotojų traktavimą įmonėje ir socialinių išmokų užtikrinimą kaip ir daugumai įmonės darbuotojų, pagrindinių naudų, numatomų darbo kodekse pagrindai ir dydžiai, buvo suderinti su darbuotojais tiesiogiai, o vėliau ir su atlygio ir skyrimo komitetu.

9.8 Socialinė atsakomybė santykiuose su visuomene

EPSO-G grupės bendrovės kuria ir palaiko atvirus ir dalykiškus santykius su interesų turėtojais ir yra atskaitingos akcininkams ir visuomenei už vykdomas veiklas. Grupės bendrovės ne rečiau kaip kartą per metus viešai pristato akcininkams ir/ar socialiniams partneriams finansinės ir ne finansinės veiklos ataskaitas.

Siekdama užtikrinti atvirą dialogą su interesų turėtojais 2018 m. „Litgrid“ bendrovė parengė veiklos ataskaitą „Kuriame vertę visuomenei“, kurioje pristatė savo veiklą, svarbiausius rezultatus ir artimiausius planus bei iššūkius.

Pristatymo įrašą kviečiame peržiūrėti : <https://www.youtube.com/watch?v=AltA04xRYX0>

„Litgrid“ organizuoja ekskursijas grupėms nuo 8 iki 20 žmonių. Jos vyksta Sistemos valdymo centre (dispečeriniam centre) Vilniuje, keitiklių stotyse „LitPol Link“ Alytuje bei „Nord Balt“ Klaipėdoje.

Ekskursijas veda „Litgrid“ specialiai pasiruošę darbuotojai, kurie išsamiai ir suprantamai pasakoja apie tai, kas yra elektra, kaip dirba dispečeriai sistemos valdymo centre, kaip saugiai elgtis su elektra.

2018 m. ekskursijose lankėsi Vilniaus mokyklų moksleiviai, Kauno technikos kolegijos, Vilniaus technologijos ir dizaino kolegijos, Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentai, užsienio delegacijos, Valstybės kontrolės, Lietuvos kariuomenės atstovai, kuriems ypač svarbu susipažinti ir suprasti perdavimo sistemos kaip strateginio išteklių veikimą. 2018 m. kas mėnesį vyko vidutiniškai po 2 ekskursijas.

Visuomenės švietimas

„Litgrid“ prižiūrimais elektros perdavimo linijų laidais tekanti srovė yra maždaug 500 kartų aukštesnė įtampos, nei namuose. Elektros iškrova gali įvykti ir pažeidus saugų atstumą, priartėjus per arti – aukštos įtampos elektra gali trenkti ir per atstumą.

Todėl elektros tinkle darbus atliekantiems rangovams „Litgrid“ nuolat primena būtinybę laikytis darbuotojų saugos reikalavimų, taip pat vykdoma kontrolė – bendrovės atstovai vyksta į vietas, kur rangovai vykdo darbus, ir tikrina, kaip laikomasi darbų saugos reikalavimų, o nustačius trūkumų – darbai nutraukiami.

Bendrovė vykdo informacines kampanijas regioninėje žiniasklaidoje bei socialiniuose tinkluose – apie saugų elgesį informacija perteikiama infografikais bei vaizdiniais video-filmomis.

Dialogo su bendruomenėmis kultūra

Grupės bendrovės iš anksto informuoja vietas bendruomenės apie jų kaimynystėje vykdomus projektus. Projektų įgyvendinimo metu darbų laikas derinamas su gyventojais. Siekiama, kad viso projekto įgyvendinimo metu gyventojams būtų minimizuoti dėl vykdomų darbų kylantys nepatogumai.

2018 m. „Amber Grid“ bendrovė pradėjo ilgalaikį dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos (GIPL) projekto pristatymo vietas bendruomenėms projektą „Dialogo kultūra ir bendradarbiavimas“. Susitikimu metu yra pristatomas GIPL projektas, akcentuojant jo svarbą, tikslus, naudas. Formuojant dialogo kultūrą, susitikimams su vietos bendruomene buvo pasitelkti žinomi visuomenei asmenys diskutuoti temomis ugdančiomis žmonių smalsumą ir kritišką požiūrį į įvairius visuomeninius reiškinius. Surengti pirmieji 19 susitikimų su bendruomenėmis – savivaldybėse, kurių teritorijos bus tiesiamas magistralinis dujotiekis. 2019 metais numatomi 64 susitikimai.

Paramos politika

EPSO-G įmonių grupėje yra patvirtinta paramos politika, kuri grindžiama veiklos strategijos tikslais, vertybėmis ir nuostata – teikiama parama privalo būti vieša ir nekelti visuomenei abejonių dėl savo tikslingumo bei skyrimo proceso skaidrumo. EPSO-G yra valstybės valdoma įmonė, todėl viena svar-

biausių jos pareigų yra mokėti dividendus akcininkui, kuris juos skirsto būtinoms visuomenės reikmėms per šalies biudžetą. Todėl, siekiant įgyvendinti EPSO-G strategijoje numatytus tikslus, grupės įmonės teiks paramą tik iš anksto numatytoms sritims.

Paramos kryptys

Numatyta plėtoti bendradarbiavimą su bendruomenėmis, kurių artimoje aplinkoje, grupės įmonės vykdo veiklą arba įgyvendina projektus. Kita rėmimo kryptis – švietimas, parama studijuojantiems universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų programoms, glaudžiai susijusias su įmonių profesine veikla.

Bendra visoms grupės įmonėms politika numato, kad parama gali būti skiriama švietimo, kultūros, sporto, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros ar kitoms bendruomenės gerovės sritims remiantis keturiais principais – atitiktimi veiklos tikslams, skaidrumu ir nešališkumu, lygiateisiškumu bei konfidencialumo ir viešumo derinimu.

EPSO-G grupės įmonės paramos neskirs politinėms partijoms ar politinėms kampanijoms finansuoti. Taip pat veikloms, populiarinančioms ar susijusioms su azartiniais ar tokio pobūdžio lošimais, alkoholiniais gėrimais, rūkalais ar kitomis svaiginančiomis medžiagomis ir kitoms veikloms, kurios visuomenei turi arba gali turėti neigiamą įtaką.

EPSO-G įmonių grupės bendrovėse paramai skiriama pelno dalis nustatoma kasmet eiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime, šiai sumai sudarant rezervą, atsižvelgiant į ataskaitinių metų pasiektą pelną ir įgyvendinamus projektus. Paramai skiriama pelno dalis negali sudaryti daugiau kaip 1 proc. grynojo ataskaitinių finansinių metų pelno, bet kuriuo atveju neviršijant 50 tūkst. eurų.

2017 - 2018 m. EPSO-G grupės bendrovės paramos nėra suteikusios.

Savanorystė

Prisidėdamos prie visuomenei ar vietos bendruomenei svarbių tikslų įgyvendinimo, EPSO-G grupės bendrovės skatina darbuotojų savanorišką neatlygintą įsitraukimą į labdarinę veiklą.

Kraujo donorystė

2018 m. „Amber Grid“ bendrovėje buvo tęsiama pilietiška akcija „Kraujo donoro diena“. Joje dalyvavo 50 „Amber Grid“ bendrovės darbuotojų (2017 m. – 42 darbuotojai), kurie šitaip prisidėjo gelbstinti sergančiųjų sveikatą ir gyvybę. Paaukota 25 litrai kraujo. Nacionalinis kraujo centras išreiškė „Amber Grid“ padėką už aktyvų dalyvavimą ir neatlygintinos kraujo donorystės idėjų sklaidą.

Aplinkos tvarkymas ir miškasodis

Daugiau kaip 90 „Amber Grid“ bendrovės darbuotojų, kartu su savo šeimų nariais, dalyvavo savanoriškoje visuomeninėje akcijoje „Darom“ (2017 m. – 70 darbuotojų). Už dalyvavimą akcijoje „Darom“ 2018 m. Bendrovė gavo akcijos organizatorių padėką.

Pasaulinę švaros dieną švaros akcija vyko 155 pasaulio šalyse. Lietuvoje tą dieną buvo tvarkomi 30 nacionalinių ir regioninių parkų. Prie šios akcijos prisijungė 40 „Amber

Grid“ darbuotojų tvarkyti Trakų istorinį nacionalinį parką bei Kurtuvėnų regioninį parką.

2018 m. balandžio mėn. daugiau nei 50 „Litgrid“ darbuotojų Punios apylinkėse (Alytaus raj.) pasodino 4 000 medelių. Tai tradicinė kasmet vykstanti „Litgrid“ iniciatyva, kurių metu miškasodžiuose jau yra pasodinta daugiau nei 11 tūkst. medelių.

Labdaros mugė

„Amber Grid“ darbuotojai tradiciškai pakvietė į svečius Lietuvos specialiosios kūrybos draugijos „Guboją“ jaunimą. Kūrybingi neįgalūs menininkai prieš šventės Bendrovės darbuotojams surengė rankdarbių parodą ir pasiūlė jų įsigyti. Labdaros mugė vyko pagrindinio Bendrovės biuro fojė, tad savo pavyzdžiu „Amber Grid“ darbuotojai „užkrėtė“ ir kitų bendrovių kolegas – jie taip pat mielai pirkė suvenyrus asmeniškai prisidėdami prie paramos draugijos tikslams.

Autorinė paroda

Gruodžio mėnesį „Litgrid“ biure lankėsi Alytaus vaikų dienos centro vaikai – atidarė savo autorinę fotografijos parodą, bendravo su darbuotojais, mokėsi kurti papuošalus, apsilankė Sistemos valdymo centre ir sužinojo, kaip perdavimo tinklais keliauja elektra ir kaip saugiai su ja elgtis.

Dovanojo vaikams balionus

Tarptautinę vaikų gynimo dieną, didžiausia vaiko gerovės skėtinė organizacija Lietuvoje „NVO vaikams konfederacija“, kaip ir kasmet, surengė šventę „Vaikų žvaigždynas“, kurioje kvietė kartu kurti laimingą vaikystę ir dėkojo pozityvią socializaciją skatinantiems ir propaguojantiems žmonėms. Bendrovės darbuotojai prisidėjo prie šventės ir nupirko 250 vnt. helio balionų, kurie šventės pabaigoje buvo paleisti su vaikų svajonėmis į dangų.

Palankaus vėjo malūnėlių akcija

Dešimt „Amber Grid“ darbuotojų prisidėjo prie palankaus vėjo, lydėsiančio „mažuosius kapitus kelionėje per audringą ligos vandenyną“ savanorystės akcijos ir išmargino „Palankaus vėjo malūnėlių“ kotelius. Visos lėšos, gautos pardavus malūnėlius, skiriamos labdaros ir paramos fondui „Rugutė“. Fondas remia onkologinėmis ligomis sergančius vaikus.

Įvertinta veikla

- Žemutinės Silezijos energetikos tyrimų instituto (DISE) organizuotoje konferencijoje Lenkijos energetikos metų žmonėmis buvo paskelbti ir Lenkijos energetikos viceministro apdovanoti „Amber Grid“ generalinis direktorius Saulius Bilys ir Lenkijos perdavimo sistemos operatoriaus GAZ-SYSTEM S.A. generalinis direktorius Tomasz Stepień. Šį apdovanojimą jie pelnė už pradėtą įgyvendinti Lietuvos ir Lenkijos dujų perdavimo ir rinkų sujungimo projektą (GIPL).
- 2018 m. gegužės 11 d. Nacionalinio verslo apdovanojimų ceremonijoje EPSO-G grupei priklausančios biržos GET Baltic, kartu su partneriais, įgyvendintas regioninės prekybos gamtinėmis dujomis platformos su integruotu prekybos modeliu sprendimas išrinktas Metų projektu energetikos sektoriuje. Įgyvendindama unikalų regioninės prekybos gamtinėmis dujomis platformos su integruotu prekybos modeliu sukūrimo projektą, GET Baltic įsteigė prekybos aikšteles Latvijoje ir Estijoje bei de facto tapo regionine Baltijos šalių gamtinių dujų birža.
- 2018 m. kovo 1 d. „Verslo žinių“ konferencijoje „Litgrid“ paskelbta energetikos sektoriaus lydere įvertinus šešis rodiklius: pelną, pajamas, jų abiejų metinį pokytį, pelningumą ir vidutinį darbo užmokestį.

RODIKLIŲ INDEKSAS PAGAL GRI

Bendrujų ataskaitos rodiklių sąrašas

Rodiklių kodas pagal GRI Standartą	Aprašymas	Puslapis
Strategija ir analizė		
GRI 102-14	Aukščiausias pareigas einančio Bendrovės vadovo žodis	3-4 psl.
Bendrovės apibūdinimas		
GRI 102-1	Bendrovės pavadinimas	15 psl.
GRI 102-2	Bendrovės veikla, pagrindiniai prekės ženklai ir paslaugos	16; 21-25 psl.
GRI 102-3	Bendrovės pagrindinės būstinės adresas	15 psl.
GRI 102-5	Nuosavybės tipas ir teisinė forma	15 psl.
GRI 102-6	Rinkos, kuriose Bendrovė veikia	21-25 psl.
GRI 102-7	Bendrovės dydis	47 psl.
GRI 102-8	Darbuotojų skaičius	75 psl.
G4-11	Procentinė visų darbuotojų, kuriems taikomi kolektyvinės sutarties susitarimai, dalis	92 psl.
GRI 102-11	Atsargumo principo paaiskinimas	55-57 psl.
GRI 102-12	Išorinės ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės iniciatyvos	88-91 psl.
GRI 102-13	Narystė nacionalinėse ir tarptautinėse organizacijose	52 psl.
Etika ir integralumas		
GRI 102-16	Organizacijos vertybės, principai, standartai ir normos susijusios su elgsenos ir etikos kodeksais	27; 81-82 psl.
Bendrovės valdymas		
GRI 102-18	Bendrovės valdymo struktūra	62-64 psl.
GRI 102-19	Deleguoti įgaliojimai	79 psl.
GRI 102-20	Vadovaujančio lygmens Bendrovės atstovų priskyrimas ir atstovavimas finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės srityje	81-89 psl.
GRI 102-21	Atsakomybė teikiant informaciją/konsultacijas akcininkams finansų, aplinkosaugos, socialinės atsakomybės klausimais	81-89 psl.
Suinteresuotosios šalys		
G4-24	Suinteresuotųjų grupių sąrašas	82-84 psl.
Ataskaitos parametrai		
G4-28	Ataskaitos laikotarpis	15 psl.
G4-29	Ankstesnės ataskaitos data	15 psl.
G4-30	Ataskaitos pateikimo dažnumas	15 psl.

G4-31	Kontaktinis asmuo klausimams, susijusiems su socialine atsakomybe	81 psl.
G4-33	Organizacijos politika ir praktiką dėl ataskaitos išorinio audito	57 psl.
Valdymas		
G4-34	Bendrovės valdymo struktūra, įskaitant aukščiausio lygio komitetus	61-70 psl.

Bendrovės poveikių ir specifinių rodiklių sąrašas

Poveikis	Apibūdinimas, atskleistas valdymo būdas ir rodiklis	Išorinė patikra	Puslapis/Šaltinis
Ekonomika			
Ekonominis veiksmingumas	Tiesioginė gauta ir paskirstyta ekonominė nauda	Atlikta	Metinė ataskaita 60 psl.
Rinka	Palyginimas darbuotojų standartinio darbo užmokesčio su minimalia alga	Neatlikta	-
Netiesioginiai ekonominiai poveikiai	Investicijų į infrastruktūrą bei paslaugas plėtra ir poveikis	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita, 88-91 psl.
Aplinkosauga			
Produktai ir paslaugos	Bendrovės produktų ir paslaugų poveikio aplinkai švelninimo priemonės (G4-EN27)	Dalinai	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 88-91 psl.
Socialinės sritys			
Švietimas ir mokymas	Programos, skirtos darbuotojų įgūdžių gerinimui bei mokymuisi visą gyvenimą, užtikrinančios darbuotojų darbingumo tęstinumą ir padedančios valdyti karjerą (G4-LA10)	Iš dalies	-
Nediskriminavimas	Diskriminacijos incidentų skaičius ir veiksmai, kurių buvo imtasi spręsti incidentus, susijusius su žmogaus teisių pažeidimais (G4-HR3)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 91 psl.
Vietos bendruomenės	Padalinių, kuriose įtraukiamos vietos bendruomenės, įvertinant poveikį ar plėtros programas (G4-S01)	Atlikta	Socialinės atsakomybės pažangos ataskaita 92-93 psl.

FINANSINĖS ATASKAITOS

Finansinės būklės ataskaitos

TURTAS	Pasta- bos	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis turtas					
Nematerialusis turtas	4	8 867	1	4 674	1
Materialusis turtas	5	509 821	29	620 438	44
Investicijos į dukterines įmones	6	-	318 042	675	344 132
Investicijos į asocijuotas įmones	6	-	-	-	-
Atidėto pelno mokesčio turtas	21	7 717	51	81	44
Po vienerių metų gautinos sumos	9	998	-	998	-
Perkrovų valdymo įplaukų nepanaudotų lėšų likučio ilgalaikė dalis	11	10 439	-	-	-
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas	7	2 693	-	-	-
Finansinis turtas, galimas parduoti	7	-	-	2 693	-
Ilgalaikio turto iš viso		540 535	318 123	629 559	344 221
Trumpalaikis turtas					
Atsargos	8	3 883	-	3 017	-
Išankstiniai apmokėjimai		880	8	637	9
Prekybos gautinos sumos	9	26 288	54	29 078	-
Kitos gautinos sumos	10	69 660	12 903	86 207	6
Iš anksto sumokėtas pelno mokestis		2 045	-	12	-
Kitas finansinis turtas	11	31 440	-	13 841	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	12	9 913	8 669	8 075	13
Trumpalaikio turto iš viso		144 109	21 634	140 867	28
Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti	8	19	-	30	-
TURTO IŠ VISO		684 663	339 757	770 456	344 249

NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI
Nuosavas kapitalas

Išstatinis kapitalas	13	22 483	22 483	22 483	22 483
Perkainojimo rezervas	14	216	-	5 246	-
Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	15	639	-	639	-
Privalomasis rezervas	15	16 522	2 248	16 682	2 248
Kiti rezervai	15	61 776	50	61 198	-
Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		72 663	150 022	117 758	136 438
Nuosavas kapitalas, tenkantis patronuojančios įmonės akcininkams		174 299	174 803	224 006	161 169
Nekontroliuojanti dalis		9 574	-	12 241	-
Nuosavo kapitalo iš viso		183 873	174 803	236 247	161 169

Įsipareigojimai
Ilgalaikiai įsipareigojimai

Dotacijos	17	-	-	22	-
Ilgalaikės paskolos	18	154 605	5 120	175 366	7 680
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	19	599	-	820	-
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	21	-	-	7 659	-
Ateinančių laikotarpių pajamos	31	10 832	-	8 065	-
Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	20	158 965	156 574	170 941	169 856
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso		325 001	161 694	362 873	177 536

Trumpalaikiai įsipareigojimai

Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	18	34 761	2 560	28 531	2 560
Trumpalaikės paskolos	18	6 889	-	49 187	2 321
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	19	221	-	443	-
Prekybos skolos	22	28 132	31	24 692	35
Gauti išankstiniai apmokėjimai	23	11 028	-	1 053	-
Pelno mokesčio įsipareigojimas		24	-	1 621	-
Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	24	94 734	669	65 809	628
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso		175 789	3 260	171 336	5 544
Įsipareigojimų iš viso		500 790	164 954	534 209	183 080
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		684 663	339 757	770 456	344 249

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Bendrujų pajamų ataskaitos

	Pastabos	Grupė 2018 m.	Bendrovė 2018 m.	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.
Pajamos					
Elektros ir susijusių paslaugų pajamos	25	169 758	-	143 292	-
Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos	26	53 924	-	63 976	-
Kitos pajamos	27	22 109	296	17 927	182
Pajamų iš viso		245 791	296	225 195	182
Kitos veiklos pajamos		42	2 353	51	-
Veiklos sąnaudos					
Elektros energijos ir susijusių paslaugų sąnaudos	25	(118 993)	-	(80 081)	-
Gamtinių dujų sąnaudos		(10 418)	-	(7 947)	-
Nusidėvėjimas ir amortizacija	4,5,17	(38 550)	(18)	(40 826)	(16)
Darbo užmokestis ir susijusios sąnaudos		(25 709)	(1 365)	(23 550)	(1 305)
Remontų ir priežiūros sąnaudos		(6 964)	-	(8 768)	-
Telekomunikacijų ir IT sistemų sąnaudos		(2 571)	(49)	(2 316)	(40)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymo sąnaudos (toliau - IMT)	5	(1 036)	-	(1 212)	-
IMT vertės sumažėjimo sąnaudos/atstatymas (įskaitant ir IMT neigiamą perkainojimą)		(88 670)	-	(35 578)	-
Investicijų vertės sumažėjimas		-	(26 090)	-	-
Kitos sąnaudos		(25 260)	(579)	(25 329)	(600)
Veiklos sąnaudų iš viso		(318 171)	(28 101)	(225 607)	(1 961)
Veiklos pelnas (nuostoliai)		(72 338)	(25 452)	(361)	(1 779)
Finansinė veikla					
Finansinės pajamos		130	27 238	250	38 029
LITGRID AB įsigijimo kainos priedo pajamos	2.27.4	13 319	13 300	497	497
Palūkanų sąnaudos		(2 749)	(1 156)	(3 106)	(1 406)
Kitos finansinės sąnaudos		(42)	-	(43)	-
Finansinės veiklos iš viso		10 658	39 382	(2 402)	37 120
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių pelno/ (nuostolių) dalis	6	-	-	-	-
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		(61 680)	13 930	(2 763)	35 341

Pelno mokestis

Ataskaitinių metų pelno mokesčio sąnaudos	21	(3 272)	-	(6 352)	-
Atidėtojo pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	21	17 232	386	6 319	12
Pelno mokesčio iš viso		13 960	386	(33)	12
Grynasis pelnas (nuostoliai)		(47 720)	14 316	(2 796)	35 353

Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje

Pelnas (nuostolis) dėl IMT perkainojimo		(5 289)	-	428	-
Atidėtojo pelno mokesčio įtaka		793	-	(64)	-
Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje, iš viso		(4 496)	-	364	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (išlaidos), iš viso		(52 216)	14 316	(2 432)	35 353

Grynasis pelnas (nuostoliai) priskirtini:

Patronuojančios įmonės akcininkams		(46 056)	14 316	(2 751)	35 353
Nekontroliuojančiai daliai		(1 664)	-	(45)	-
		(47 720)	14 316	(2 796)	35 353

Bendrosios pajamos priskirtinos:

Patronuojančios įmonės akcininkams		(50 440)	14 316	(2 396)	35 353
Nekontroliuojančiai daliai		(1 776)	-	(36)	-
		(52 216)	14 316	(2 432)	35 353

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos

Nuosavas kapitalas, priskirtinas Grupės akcininkams										
Grupė	Pas- ta- bos	Išstatinis kapitalas	Perkaino- jimo rezervas	Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas	Privalo- masis rezervas	Kiti rezervai	Nepas- kir- stytas iš pelnas	Tarpinė suma	Nekont- ro- liuojan- ti dalis	Iš viso
Likutis 2017 m. sausio 1 d.		22 483	5 468	639	16 620	61 178	120 522	226 910	13 503	240 413
Bendrosios pajamos										
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	355	-	-	-	(2 751)	(2 396)	(36)	(2 432)
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir nurašytos sumos	14	-	(577)	-	-	-	577	-	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	(222)	-	-	-	(2 174)	(2 396)	(36)	(2 432)
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	62	20	(82)	-	-	-
Dividendai	16	-	-	-	-	-	(508)	(508)	(1 226)	(1 734)
Dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimas		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.		22 483	5 246	639	16 682	61 198	117 758	224 006	12 241	236 247
Likutis 2018 m. sausio 1 d.		22 483	5 246	639	16 682	61 198	117 758	224 006	12 241	236 247
Bendrosios pajamos										
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)		-	(4 384)	-	-	-	(45 941)	(50 325)	(1 776)	(52 101)
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas ir nurašytos sumos	14	-	(603)	-	-	-	603	-	-	-
Laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos) iš viso		-	(4 987)	-	-	-	(45 338)	(50 325)	(1 776)	(52 101)
Pervesta į nepaskirstytąjį pelną		-	(43)	-	-	-	43	-	-	-
Pervesta į rezervus		-	-	-	(160)	578	(418)	-	-	-
Dividendai	16	-	-	-	-	-	(682)	(682)	(941)	(1 623)
TFAS 15 taikymo įtaka	2.1(a)	-	-	-	-	-	1 415	1 415	50	1 465
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.		22 483	216	639	16 522	61 776	72 778	174 414	9 574	183 988

Bendrovė	Istatinis kapitalas	Privalomasis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
Likutis 2017 m. sausio 1 d.	22 483	2 248	-	101 593	126 324
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)	-	-	-	35 353	35 353
Dividendai	-	-	-	(508)	(508)
Pervesta į rezervus	-	-	-	-	-
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	22 483	2 248	-	136 438	161 169
Likutis 2018 m. sausio 1 d.	22 483	2 248	-	136 438	161 169
Ataskaitinio laikotarpio bendrosios pajamos (sąnaudos)	-	-	-	14 316	14 316
Dividendai	-	-	-	(682)	(682)
Pervesta į rezervus	-	-	50	(50)	-
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	22 483	2 248	50	150 022	174 803

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

P pinigų srautų ataskaitos

	Pasta- bos	Grupė 2018 m.	Bendrovė 2018 m.	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.
Pagrindinės veiklos pinigų srautai					
Grynasis pelnas (nuostoliai)		(46 255)	14 316	(2 796)	35 353
Nepiniginių sąnaudų (pajamų) atstatymas:					
Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos	4,5	38 550	18	40 826	16
Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas	5,17	88 667	-	35 578	-
Turto vertės sumažėjimas (sumažėjimo atstatymas)		(3 066)	-	(792)	-
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių pelno dalis	6	-	-	-	-
Pelno mokesčio sąnaudos	21	(13 950)	(386)	33	(12)
Ateinančių laikotarpių pajamų amortizacija	17	(125)	-	(41)	-
Finansinio turto vertės sumažėjimas		-	26 090	-	-
(Pelnas) nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo/ nurašymo	5	976	-	1 200	-
Beviltiškos skolos		2 426	-	737	-
Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas:					
Palūkanų pajamos		(27)	(18)	(9)	-
Palūkanų sąnaudos		2 769	1 156	3 139	1 406
Dividendų pajamos		(130)	(27 238)	(134)	(38 029)
Kitos finansinės veiklos sąnaudos (pajamos)		(13 270)	(13 282)	(594)	(497)
Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:					
Pirkėjų įsiskolinimo ir kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas		(2 660)	(428)	(2 022)	58
Atsargų, išankstinių apmokėjimų ir kito trumpalaikio turto (padidėjimas) sumažėjimas		(800)	1	2 210	-
Mokėtinų sumų, dotacijų, ateinančių laikotarpių pajamų ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)		22 163	409	(36 573)	(35 817)
Kito finansinio turto pasikeitimas		(6 946)	-	2 322	-
(Sumokėtas) pelno mokestis		(6 163)	-	(7 171)	-
Gryniesi pagrindinės veiklos pinigų srautai		62 159	638	35 913	(37 522)
Investicinės veiklos pinigų srautai					
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (įsigijimas)		(43 483)	(3)	(34 263)	(6)
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimas		69	-	12	-
Suteiktos paskolos		(30)	(12 517)	(120)	-
Gautos dotacijos	17	32 456	-	12 014	-
Gautos perkrovų valdymo pajamos	31	12 208	-	8 691	-
Gautos palūkanos		22	12	4	-
Gauti dividendai		130	27 238	134	38 029
Gryniesi investicinės veiklos pinigų srautai		1 372	14 730	(13 528)	38 023

Finansinės veiklos pinigų srautai

Gautos paskolos		20 000	-	-	-
Sugrąžintos paskolos		(34 531)	(2 560)	(27 086)	(2 560)
Išperkamosios nuomos mokėjimai		(443)	-	(160)	-
Sąskaitų likučio perviršis (overdraftas)		(42 298)	(2 321)	1 008	2 321
Sumokėtos palūkanos		(2 842)	(1 149)	(3 496)	(1 566)
Išmokėti dividendai		(1 587)	(682)	(1 861)	(508)
Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		8	-	567	497
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		(61 693)	(6 712)	(31 028)	(1 816)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		1 838	8 656	(8 643)	(1 315)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	12	8 075	13	16 718	1 328
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	12	9 913	8 669	8 075	13

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

1. Bendroji informacija

UAB „EPSO-G“ yra Lietuvos Respublikoje įregistruota uždaroji akcinė bendrovė. Buveinės adresas - A. Juozapavičiaus g. 13, LT-09311, Vilnius, Lietuva. UAB „EPSO-G“ (toliau - EPSO-G arba Bendrovė, arba Įmonė) - ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiantis ūkio subjektas, 2012 m. liepos 25 d. įregistruotas Juridinių asmenų registre, kurio tvarkytojas yra VI „Registru centras“. Bendrovės kodas 302826889, PVM mokėtojo kodas LT100007031415.

EPSO-G grupės pagrindinė veikla yra užtikrinti nepertraukiamą, stabilų elektros energijos perdavimą aukštos įtampos tinklais ir gamtinių dujų transportavimą aukšto slėgio vamzdynais bei užtikrinti šių perdavimo sistemų valdymą, priežiūrą ir plėtrą.

EPSO-G teikia valdymo holdingų paslaugas dukterinėms ir paskesnio lygio dukterinėms bendrovėms. Teikiamos valdymo holdingų paslaugos yra orientuotos į Grupės įmonių veiklos efektyvumo didinimą, išteklių panaudojimo optimizavimą ir vieningų veiklos standartų diegimą. Šios paslaugos teikiamos pagal viešojo pirkimo būdu sudarytas sutartis.

2018 ir 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 695 Eur. Įstatinis kapitalas 2018 ir 2017 m. gruodžio 31 d. buvo padalintas į 0,29 Eur nominaliosios vertės paprastosios vardines akcijas. Visos akcijos pilnai apmokėtos.

Bendrovės akcininkas	2018 m. gruodžio 31 d.		2017 m. gruodžio 31 d.	
	Akcinis kapitalas (eurais)	Proc.	Akcinis kapitalas (eurais)	Proc.
Lietuvos Respublika, atstovaujama LR energetikos ministerijos	22 482 695	100	22 482 695	100

Grupę sudaro EPSO-G bei dukterinės įmonės, kurias Bendrovė kontroliuoja:

		Valdomų akcijų efektyvioji dalis (proc.)		Pagrindinė veikla
		2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.	
LITGRID AB	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	97,5	97,5	Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius
AB „Amber Grid“	Savanorių pr. 28, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius
BALTPOL UAB	Žalgirio g. 90, Vilnius, Lietuva	67,0	67,0	Energijos išteklių biržos operatorius, turintis teisę organizuoti prekybą biokuro produktais, bei VIAP lėšų administratorius
UAB „TETAS“ (valdoma per LITGRID AB)	Senamiesčio g. 102B, Panevėžys, Lietuva	97,5	97,5	Transformatorinių pastatų ir skirstymo punktų projektavimo, rekonstrukcijos, remonto ir techninės priežiūros paslaugos
UAB „Litgrid Power Link Service“ (valdoma per LITGRID AB)	A. Juozapavičiaus g. 13, Vilnius, Lietuva	97,5	97,5	Elektros jungčių valdymas ir eksploatavimas
UAB GET Baltic (valdoma per AB „Amber Grid“)	Savanorių pr. 28, Vilnius, Lietuva	96,6	96,6	Prekybos gamtinių dujų biržoje organizavimas

Bendrovės investicijos į dukterines įmones plačiau aprašytos 6-oje pastaboje.

Grupės investicijas į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones sudaro:

Įmonė	Įmonės buveinės adresas	Grupės valdomų akcijų dalis (proc.)		Pagrindinė veikla
		2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.	
Duomenų logistikos centras, UAB	Žvejų g. 14, Vilnius, Lietuva	20	20	Informacinių technologijų paslaugų teikimas
LitPol Link Sp.z.o.o	Warszawska 165, 05-520, Konstancin-Jeziorna Varšuva, Lenkijos Respublika	50	50	Bendrų užduočių, susijusių su esamos tarpvietinės jungties Lietuva - Lenkija valdymu, planuojama tinklo plėtra ir kitomis bendradarbiavimo sritimis, vykdymas ir koordinavimas

2017 m. sausio 27 dieną LITGRID AB valdyba pritarė visų LITGRID AB nuosavybės teise valdomų Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 procentų akcijų paketo pardavimo organizavimui kartu su „Lietuvos energija“, UAB valdomų akcijų dalimi. 2017 m. rugpjūčio 7 d. Duomenų logistikos centras, UAB akcininkai – LITGRID AB ir „Lietuvos energija“, UAB pasirašė įmonės akcijų pirkimo – pardavimo sutartį su „Telia Lietuva“. 2018 m. birželio 13 d. LITGRID AB valdyba priėmė sprendimą pritarti su „Telia Lietuva“ pasirašytos UAB „Duomenų logistikos centras“ 20,36 procentų akcijų paketo pirkimo – pardavimo sutarties nutraukimui ir atnaujinti UAB „Duomenų logistikos centras“ pardavimo procesą. Dėl LITGRID AB vykdomų aktyvių veiksmų siekiant parduoti asocijuotos įmonės akcijas ši investicija į asocijuotą įmonę apskaityta trumpalaikio turto straipsnyje „Kitas finansinis turtas“ (11 pastaba).

Grupės investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones plačiau aprašytos 6-oje pastaboje.

Grupės darbuotojų skaičius 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 1 005 (2017 m. gruodžio 31 d. – 1 014). Bendrovės darbuotojų skaičius 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 22 (2017 m. gruodžio 31 d. – 22).

Bendrovės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2019 m. balandžio 17 d. Bendrovės akcininkas turi įstatyminę teisę patvirtinti šias finansines ataskaitas arba nepatvirtinti jų bei reikalauti, kad vadovybė parengtų naujas finansines ataskaitas.

2. Pagrindinių apskaitos principų apibendrinimas

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant Bendrovės ir Grupės finansines ataskaitas už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d.:

2.1. Rengimo pagrindas

Bendrovės ir Grupės finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d., yra parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Šios finansinės ataskaitos yra parengtos įsigijimo vertės pagrindu, išskyrus ilgalaikį materialųjį turtą, kuris yra pateikiamas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir įvertintus vertės sumažėjimo nuostolius, bei galimą parduoti finansinį turtą, kuris apskaitomas tikrąja verte.

Finansinės ataskaitos yra pateiktos tūkstančiais eurų, jei nenurodyta kitaip.

Dėl atskirų sumų apvalinimo iki tūkst. eurų, lentelėse skaičiai gali nesutapti. Tokios apvalinimo paklaidos šiose finansinėse ataskaitose yra nereikšmingos.

Finansiniai Bendrovės ir kitų Grupės įmonių metai sutampa su kalendoriniais metais.

Apskaitos principai, taikyti rengiant finansines ataskaitas, yra tokie patys kaip ir taikyti ankstesniais finansiniais metais, išskyrus:

a) Naujų ir/ar pakeistų TFAS ir Tarptautinės finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) išaiškinimų taikymas

2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais Bendrovė ir Grupė pirmą kartą pritaikė šiuos TFAS ir jų pakeitimus:

9-asis TFAS „Finansinės priemonės“. Pagrindiniai naujame standarte numatyti reikalavimai:

- Finansinį turtą reikalaujama suskirstyti į tris grupes pagal tai, kaip jis yra vertinamas: finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas amortizuota savikaina; finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis; ir finansinis turtas, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais.
- Skolos priemonių klasifikavimas priklauso nuo ūkio subjekto finansinio turto valdymo verslo modelio ir ar sutartiniai pinigų srautai apima tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimus. Jeigu skolos priemonė laikoma sutartiniais pinigų srautams gauti, ji gali būti apskaitoma amortizuota savikaina, jeigu ji taip pat tenkina tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimą. Skolos priemonės, kurios tenkina tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimą ir kurios sudaro ūkio subjekto portfelį, kuriame pinigų srautams gauti skirtas turtas yra laikomas ir parduodamas, gali būti pripažįstamos finansiniu turtu, vertinamu tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis. Finansinis turtas, kuris neapima pinigų srautų, tenkinančių tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimų reikalavimo, turi būti vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais (pavyzdžiui, išvestinės finansinės priemonės). Įterptosios išvestinės finansinės priemonės nuo šiol neatskiriamos nuo finansinio turto, tačiau į jas atsižvelgiama vertinant, ar vykdomas tik pagrindinės paskolos sumos ir palūkanų mokėjimo reikalavimas.
- Investicijos į nuosavybės priemones visada vertinamos tikrąja verte. Tačiau vadovybė gali priimti neatšaukiamą sprendimą pripažinti tikrosios vertės pasikeitimą kitomis bendrosiomis pajamomis, jeigu priemonė nėra skirta parduoti. Jeigu nuosavybės priemonė klasifikuojama kaip skirta parduoti, tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstami pelnu arba nuostoliais.
- Daugelis 39-jame TAS numatytų reikalavimų, susijusių su finansinių įsipareigojimų klasifikavimu ir vertinimu, buvo perkelti į 9-ąjį TFAS be pakeitimų. Pagrindinis pasikeitimas yra tas, kad ūkio subjektas kitų bendrųjų pajamų straipsnyje turės

pateikti kredito rizikos, išylančios dėl finansinių įsipareigojimų, klasifikuojamų kaip vertinamų tikrąją verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais, pokyčių poveikį.

- 9-ajame TFAS nustatytas naujas vertės sumažėjimo nuostolių pripažinimo modelis – tikėtinų kredito nuostolių (TKN) modelis. Standarte numatytas trijų etapų metodas, grindžiamas finansinio turto kredito kokybės pokyčiu nuo pirminio pripažinimo momento. Praktikoje naujosios taisyklės reiškia, kad ūkio subjektai, apskaitoje pirmą kartą pripažindami finansinį turtą, kurio kredito kokybė nėra pablogėjusi, apskaitoje turės iš karto registruoti numatomus nuostolius, kurių suma lygi 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių sumai (prekybos gautinų sumų atveju, tikėtinų kredito nuostolių sumai už visą terminą). Tuo atveju, jeigu kredito rizika yra labai išaugusi, vertės sumažėjimas vertinamas nustatant tikėtinų kredito nuostolių sumą už visą terminą, o ne už 12 mėnesių. Modelyje numatyti procedūriniai supaprastinimai, apimantys lizingo ir prekybos gautinas sumas.
- Apsidraudimo sandorių apskaitos reikalavimai buvo pakeisti, siekiant juos labiau suderinti su rizikos valdymu. Standarte numatyta galimybė ūkio subjektams pasirinkti, ar taikyti 9-ajame TFAS numatytus apsidraudimo sandorių apskaitos reikalavimus, ar toliau taikyti 39-ąjį TAS visoms apsidraudimo nuo rizikos priemonėms, nes dabartinis standartas šiuo metu neapima makro apsidraudimo sandorių apskaitos.

Standarto taikymas pirmąjį kartą neturėjo reikšmingos įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis istoriškai buvo nereikšmingas, pinigai, pinigų ekvivalentai ir kitas trumpalaikis finansinio turto laikomi aukšto reitingo kredito institucijose. Dviejų didžiausių grupės įmonių (LITGRID AB ir AB „Amber Grid“) 2016-2018 m. stebimas nuostolių nevykdymo dažnis yra nulis. Išskyrus perėjimą nuo galimo perduoti turto į finansinio turto, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąją verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis, kategoriją, standarto taikymas taip pat neturėjo įtakos finansinio turto klasifikavimui: paskolos ir gautinos sumos ir toliau klasifikuojamos kaip vertinamos amortizuota savikaina, finansinis turtas apskaitomas tikrąją verte per pelną (nuostolius) bus apskaitomas tokiu pat būdu. Grupė pasirinko galimą perduoti turtą klasifikuoti kaip finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąją verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis. Kadangi Bendrovė ir Grupė neturi apsidraudimo sandorių, standarto taikymas šiuo atžvilgiu neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms. Bendrovė ir Grupė turi tik finansinius įsipareigojimus, priskiriamus kategorijai „Kiti finansiniai įsipareigojimai“, todėl Bendrovės ir Grupės finansinių įsipareigojimų apskaitai ir vertinimui nėra įtakos.

15-asis TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“

15-ojo TFAS „Pajamos pagal sutartis su klientais“ pataisos

Naujame standarte pateiktas pagrindinis principas, kuriuo remiantis pajamos turi būti pripažįstamos sandorio kaina tuomet, kai prekės arba paslaugos perduodamos klientui. Kompleksinės prekės ar paslaugos, kurias galima išskirti, turi būti pripažįstamos atskirai ir bet kokios nuolaidos ar lengvatos, taikomos sutarties kainai, paprastai turi būti priskiriamos atskiriems elementams. Jeigu atlygis yra skirtingas dėl tam tikrų priežasčių, turi būti pripažįstamos minimalios sumos, jeigu rizika, kad jos bus atstatytos, nėra reikšminga. Sąnaudas, patirtas siekiant užtikrinti sutarčių su klientais sudarymą, turi būti kapitalizuojamos ir amortizuojamos per sutarties naudos suvartojimo laikotarpį.

Pataisomis nekeičiami pagrindiniai standarto principai, tačiau patikslinamas šių principų taikymas. Pataisomis patikslinama, kaip nustatyti veiklos įsipareigojimą (pasirūpinimas perduoti prekę ar paslaugą klientui) sutartyje; kaip nustatyti, ar įmonė yra savo sąskaita veikiantis subjektas (prekės ar paslaugos teikėjas) ar agentas (atsakingas už prekės ar paslaugos teikimo organizavimą); ir kaip nustatyti, ar licencijos suteikimo pajamos turėtų būti pripažįstamos tam tikru momentu ar per tam tikrą laikotarpį. Be šių patikslinimų pataisose numatytos dvi papildomos išimtys, siekiant sumažinti sąnaudas ir sudėtingumą įmonei pirmą kartą taikant naująjį standartą.

Standartas neturėjo reikšmingos įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, Bendrovė ir Grupė neturi ilgalaikių kontraktų su daugiaelementais pakeitimais, nėra pardavimų skatinimų, nėra reikšmingų kontraktų sudarymo išlaidų ar reikšmingų išankstinių apmokėjimų.

Prieš įgyvendinant 18 TFAA (t. y. iki 2009 m. liepos 1 d.). Grupė finansinėse ataskaitose apskaitė pajamas, susijusias su naujų klientų prijungimu. Grupė pritaikė 15 TFAS naudodama modifikuotą metodą, dėl kurio 2017 m. gruodžio 31 d. atidėtųjų pajamų likutis 2017 m. gruodžio 31 d., lygus 1 467 tūkst. EUR, perkeltas į nepaskirstytąjį pelną 2018 m. sausio 1 d.

„Mokėjimo akcijomis sandorių klasifikavimas ir vertinimas“ – 2-ojo TFAS pataisos

Pataisos reiškia, kad ne rinkos veiklos rezultatų teisių suteikimo sąlygos turės tą patį poveikį mokėjimo akcijomis sandorių, kurie padengiami pinigais, vertinimui, kaip ir nuosavybės priemonėmis padengiamam atlygiui. Pataisomis taip pat patikslinamas sandorio su grynojo atsiskaitymo elementu klasifikavimas, kuomet ūkio subjektas atsisako išduoti tam tikrą nuosavybės priemonių dalį, kuri kitu atveju būtų išduota sandorio šaliai pasinaudojus teise (ar suteikus teisę) mainais už sandorio šalies mokestinės prievolės, susijusias su mokėjimu akcijomis, įvykdymą. Visi tokie susitarimai į apskaitą bus traukiami kaip padengiami nuosavybės priemonėmis. Galiausiai, pataisomis taip pat pateikiami šie pinigais padengiamų mokėjimo akcijomis sandorių, kurie modifikuojami taip, kad taptų padengiamais nuosavybės priemonėmis, apskaitos patikslinimai: (a) mokėjimas akcijomis vertinamas remiantis modifikavimo dieną galiojančia nuosavybės priemonių, suteiktų atliekant

modifikavimą, tikrąja verte; (b) įvykdžius modifikavimą įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas; (c) nuosavybės priemonėmis padengiamas mokėjimas akcijomis pripažįstamas tokia apimtimi, kokia paslaugos buvo suteiktos iki modifikavimo įvykdymo dienos; ir (d) skirtumas tarp modifikavimo dieną galiojančios įsipareigojimo balansinės vertės ir tą pačią dieną nuosavybėje pripažintos sumos nedelsiant pripažįstamas pelnu ar nuostoliais. Bendrovei ir Grupėi Standarto pataisos neturėjo įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi neatlieka mokėjimų akcijomis.

9-ojo TFAS „Finansinės priemonės“ taikymas drauge su 4-uju TFAS „Draudimo sutartys“ – 4-ojo TFAS pataisos

Pataisomis siekiama spręsti susirūpinimą keliančius klausimus dėl naujojo finansinių priemonių standarto (9-ojo TFAS) taikymo prieš pradėdant taikyti TASV rengiamą standartą, kuris pakeis 4-ąjį TFAS. Šie susirūpinimą keliantys klausimai apima laikinus ataskaitose pateiktų rezultatų svyravimus. Pataisose pristatyti du metodai. (1) Standarto pataisos numato galimybę visoms įmonėms, kurios sudaro draudimo sutartis, kitose bendrosiose pajamose, o ne pelne ar nuostoliuose, pripažinti svyravimus, kurie galėtų atsirasti pradėjus taikyti 9-ąjį TFAS prieš tai, kai bus paskelbtas naujasis draudimo sutarčių standartas (apdangalo (angl. overlay) metodas). Be to, standarto pataisomis numatyta galimybė įmonėms, kurių didžiąją veiklos dalį sudaro draudimo veikla, taikyti pasirinktą laikiną 9-ojo TFAS taikymo išimtį iki 2021 m. 9-ojo TFAS taikymą atidedančios įmonės toliau taikys galiojantį finansinių priemonių standartą (39-ąjį TAS). 4-ojo TFAS pataisomis papildomos standarte jau numatytos pasirinkimo galimybės, kuriomis galima pasinaudoti sprendžiant su laikiniais svyravimais susijusius klausimus. Standarto pataisa neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes nevykdo draudimo veiklos.

2014–2016 m. ciklo Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų metiniai patobulinimai

1-ojo TFAS pataisomis panaikinamos kai kurios trumpalaikės TFAS taikymo išimtys po to, kai šios trumpalaikės taikymo išimtys buvo panaudotos numatyti paskirčiai. 28-ojo TAS pataisomis patikslinama, kad rizikos kapitalo organizacijos ar panašūs ūkio subjektai kiekvienos investicijos atveju gali pasirinkti vertinti ūkio subjektus, į kuriuos investuoja, tikrąja verte. Pataisomis taip pat patikslinama, kad jeigu investuotojas, kuris nėra investicinis subjektas, turi asocijuotąją arba bendrąją įmonę, kuri yra investicinis subjektas, investuotojas kiekvienos investicijos atveju atskirai gali pasirinkti toliau taikyti vertinimą tikrąja verte, kurį taiko investiciniu subjektu esanti asocijuotoji ar bendroji įmonė, arba atstatyti vertinimą tikrąja verte tuomet, kai pradėdama taikyti nuosavybės metodus. Standartų patobulinimai neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes patobulinimų nuostatos nesusiję su veikla.

„Investicinio turto perkėlimas“ – 40-ojo TAS pataisos

Pataisomis patikslinama, kad perkėlimas į investicinį turtą arba iš jo gali būti atliekamas tik tada, kai pasikeičia turto paskirtis. Šis pasikeitimas turi būti pagrįstas įrodymais: ketinimo pasikeitimas, pats savaime, nėra pakankamas įrodymas perkėlimui pagrįsti. Standarto pataisa neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes neturėjo atveju, kad turtas būtų perkeltas į investicinį turtą, ar iš jo į kitos kategorijos turtą.

TFAAK 22-asis aiškinimas „Sandoriai užsienio valiuta ir išankstinis atlygis“

Aiškinimas taikomas tuomet, kai ūkio subjektas sumoka arba gauna išankstinį atlygį pagal sutartį, sudarytas užsienio valiuta. Aiškinimu patikslinama, kad sandorio data, t. y. data, kurią nustatomas valiutų kursas, yra data, kurią ūkio subjektas atlieka pirminį nepiniginio turto ar nepiniginio įsipareigojimo, susidariusio dėl išankstinio atlygio, pripažinimą. Tačiau ūkio subjektas turi priimti sprendimą tam, kad nustatytų, ar išankstinis mokėjimas yra piniginis ar nepiniginis turtas, ar įsipareigojimas pagal 21-ojo TAS, 32-ojo TAS gaires ir principų sistemą apskaitos standartams rengti. TFAAK aiškinimas neturėjo įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes beturėjo atitinkamų sandorių užsienio valiuta.

b) Standartai, pataisos ir aiškinimai, patvirtinti Europos Sąjungoje, tačiau dar neįsigalioję, kurių Bendrovė ir Grupė nepradėjo taikyti anksčiau laiko (numatoma kiekvieno iš jų taikymo data yra atitinkama jų įsigaliojimo data):

16-asis TFAS „Nuoma“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau)

Naujajame standarte numatyti nuomos pripažinimo, vertinimo, pateikimo, informacijos atskleidimo principai. Pagal visas nuomos rūšis nuomininkas įgyja teisę naudoti turtą nuomos pradžioje ir, jeigu nuomos mokėjimai atliekami per tam tikrą laikotarpį, taip pat gauna finansavimą. Dėl to, 16-uju TFAS panaikinamas nuomos skirstymas į veiklos nuomą arba finansinę nuomą, kaip to reikalaujama 17-ajame TAS, o vietoj to pateikiamas bendras nuomininko apskaitos modelis. Nuomininkai turi pripažinti: (a) visų nuomos rūšių, kurių laikotarpis ilgesnis nei 12 mėnesių, turtą ir įsipareigojimus, išskyrus atvejus, kai pagal nuomos sutartį perduodamo turto vertė yra nedidelė; (b) nuomos turto nusidėvėjimą atskirai nuo palūkanų už nuomos įsipareigojimus pelno (nuostolių) ataskaitoje. Į 16-ąjį TFAS iš esmės perkeliama 17-ajame TAS apibrėžti nuomotojo apskaitos reikalavimai. Dėl šios priežasties nuomotojas toliau turi skirstyti nuomą į veiklos nuomą arba finansinę nuomą ir apskaitoje skirtingai registruoti šias dvi nuomos rūšis.

Finansinių ataskaitų sudarymo dienai Grupė ir Bendrovė turi sudariusi transporto ir nekilnojamojo turto nuomos sutarčių, Vadovybė vertina, kokią įtaką 16-asis TFAS turės Grupės finansinėms ataskaitoms.

Grupė gali atlikti mokėjimus savivaldybėms už valstybinės žemės naudojimą, kuriai priklauso tam tikra Grupės įranga. Apskritai Grupė turi teisę 99 metus naudoti tokią žemę su galimybe pratęsti terminą. Vyriausybei mokėtinos sumos apskaičiuojamos

kaip: a) žemės kadastrinės vertės, kurias savivaldybės gali perskaičiuoti kas [3/5] metus, ir b) savivaldybių nustatomo mokesčio dydžio sandauga. Šie mokėjimai paprastai neatspindi panašios žemės nuomos rinkos kainos. Grupė sprendžia, ar šie mokėjimai yra 16 TFAS apimtyje, ar vis dėlto savo esme jie yra žemės mokestis.

Bendrovės ir Grupės vadovybės įvertino, kokią įtaką 16-asis TFAS turės Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms.

Pateikiamose lentelėse nurodytos sumos gali kisti, taip pat šios sumos neapima žemės nuomos mokėjimų vyriausybei ar savivaldybėms.

Grupė	2019 m. sausio 1 d. tūkst. Eur	2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigiantys metai tūkst. Eur
Naudojimo teise valdomas turtas	2 482	
Trumpalaikiai nuomos įsipareigojimai	688	
Ilgalaikiai nuomos įsipareigojimai	1 794	
Bendras poveikis, pripažintas kaip nuosavo kapitalo patikslinimas taikymo pirmą kartą dieną	-	
Numatomas poveikis pelno (nuostolio) ataskaitoje:		
- Nusidėvėjimo padidėjimas		687
- Palūkanų išlaidų padidėjimas		17
- Kitų išlaidų sumažėjimas		(705)
Numatomas poveikis pinigų srautų ataskaitoje:		
- Iš veiklos gaunamų grynujų pinigų srauto padidėjimas		705
- Iš finansinės veiklos gaunamų grynujų pinigų srauto sumažėjimas		(705)
Bendrovė	2019 m. sausio 1 d. tūkst. Eur	2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigiantys metai tūkst. Eur
Naudojimo teise valdomas turtas	300	
Trumpalaikiai nuomos įsipareigojimai	(95)	
Ilgalaikiai nuomos įsipareigojimai	(205)	
Bendras poveikis, pripažintas kaip nuosavo kapitalo patikslinimas taikymo pirmą kartą dieną	-	
Numatomas poveikis pelno (nuostolio) ataskaitoje:		
- Nusidėvėjimo padidėjimas		94
- Palūkanų išlaidų padidėjimas		1
- Kitų išlaidų sumažėjimas		(96)
Numatomas poveikis pinigų srautų ataskaitoje:		
- Iš veiklos gaunamų grynujų pinigų srauto padidėjimas		96
- Iš finansinės veiklos gaunamų grynujų pinigų srauto sumažėjimas		(96)

TFAAK 23-asis aiškinimas „Neaiškumas dėl pelno mokesčio traktavimo“

12-asis TAS nurodo, kaip turi būti apskaitomas ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis, tačiau nenurodo, kaip atspindėti neaiškumo poveikį. Šiuo aiškinimu patikslinama, kaip turi būti taikomi 12-ajame TAS numatyti pripažinimo ir vertinimo reikalavimai, jeigu egzistuoja neaiškumas dėl pelno mokesčio traktavimo. Ūkio subjektas turi nustatyti, ar neaiškumai dėl mokesčio traktavimo turi būti vertinami kiekvienas atskirai ar kartu su vienu arba daugiau kitų neaiškumų dėl mokesčio traktavimo, atsižvelgiant į tai, kuris būdas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neaiškumo išnykimo tikimybę. Ūkio subjektas turi vadovautis prielaida, kad mokesčių administratorius patikrins sumas, kurias jis turi teisę patikrinti ir atlikdamas tokius patikrinimus, bus išsamiai susipažinęs su visa susijusia informacija. Jei ūkio subjektas nusprendžia, kad nėra tikėtina, kad mokesčių administratorius sutiks su neaiškumo dėl mokesčio traktavimo, neaiškumo poveikis bus atspindimas nustatant susijusį apmokestinamąjį pelną arba nuostolį, mokesčių bazę, nepanaudotus mokesčių nuostolius, nepanaudotus mokesčių kreditus ar mokesčių tarifus, taikant labiausiai tikėtiną sumą arba numatomą vertę, atsižvelgiant į tai, kuris metodas padės ūkio subjektui geriau įvertinti neaiškumo išnykimo tikimybę. Ūkio subjektas atskleis faktų ir aplinkybių pasikeitimo ar naujos informacijos poveikį, kuris turi įtakos aiškinime reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams, kaip apskaitinio

įvertinimo pasikeitimą. Faktų ir aplinkybių pasikeitimų ar naujos informacijos, dėl kurių gali būti iš naujo įvertinamas sprendimas ar apskaitinis įvertinimas, pavyzdžiai apima, tačiau tuo neapsiriboja, mokesčių administratoriaus patikrinimus ar veiksmus, mokesčių administratoriaus nustatytų taisyklių pakeitimus arba mokesčių administratoriaus teisės atlikti mokesčio traktavimo patikrinimą ar pakartotinį patikrinimą galiojimo pasibaigimą. Mokesčių administratoriaus pritarimo ar nepritarimo dėl mokesčio traktavimo nebuvimas, pats savaime, neturėtų būti laikomas faktų ir aplinkybių pasikeitimu ar nauja informacija, turinčiu įtakos aiškinime reikalaujamiems sprendimams ar apskaitiniams įvertinimams. Tikimasi, kad aiškinimas neturės įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes nebuvo identifikuota neaiškumų dėl pelno mokesčio traktavimo.

„Išankstinio mokėjimo savybės su neigiama kompensacija“ – 9-ojo TFAS pataisos

Pataisomis leidžiama amortizuota savikaina vertinti tam tikras paskolas ir skolas vertybinius popierius, kurie gali būti iš anksto apmokami verte, žemesne už amortizuotą savikainą, pavyzdžiui, tikrąja verte arba verte, kuri apima pagrįstą skolininkui mokėtiną kompensaciją, lygią rinkos palūkanų normos padidėjimo per likusį priemonės galiojimo laikotarpį poveikio dabartinei vertei. Be to, tekste, kuriuo papildytas standarto išvadų pagrindas, dar kartą patvirtinami 9-ajame TFAS pateikti galiojantys nurodymai, kad tam tikrų amortizuota savikaina vertinamų finansinių įsipareigojimų sąlygų pakeitimai ar mainai, dėl kurių pripažinimas nenutraukiamas, lems pelno ar nuostolių atsiradimą, kurie bus pripažįstami pelnu ar nuostoliais. Todėl ataskaitas teikiantys ūkio subjektai daugeliu atveju negalės patikslinti faktinių palūkanų normos už likusį paskolos galiojimo laikotarpį tam, kad išvengtų poveikio pelnui ar nuostoliams dėl paskolos sąlygų pakeitimo. Tikimasi, kad standarto pataisos neturės įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes neturėjo įsipareigojimų su mokėtina kompensacija.

„Ilgalaikės dalys asocijuotose ir bendrosiose įmonėse“ – 28-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau).

Pataisomis patikslinama, kad ataskaitas teikiantys ūkio subjektai turi taikyti 9-ąjį TFAS ilgalaikėms paskoloms, privilegijuotoms akcijoms ir panašioms priemonėms, kurios sudaro dalį grynosios investicijos į nuosavybės metodu vertinamą įmonę, į kurią investuojama, iki kol jie galės sumažinti tokią balansinę vertę įmonės, į kurią investuojama, nuostolio dalimi, kuri viršija investuotojo dalį įmonėje, į kurią investuojama. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šio Standarto pataisos įtakos finansinėms ataskaitoms.

2015–2017 m. ciklo Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų metiniai patobulinimai (taikomi metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau).

Siauros apimties pataisos turės įtakos keturiems standartams. 3-iojo TFAS pataisomis patikslinta, kad įsigyjantis ūkio subjektas turi iš naujo įvertinti jo anksčiau turėtą bendros veiklos dalį tuomet, kai jis įgyja verslo kontrolę. Priešingai, 11-ajame TFAS dabar aiškiai nurodoma, kad investuotojas neturi iš naujo įvertinti savo anksčiau turėtos dalies tuomet, kai jis įgyja bendros veiklos bendrą kontrolę, panašiai kaip ir numato galiojantys reikalavimai, kuomet asocijuotoji įmonė tampa bendrąja įmone ir atvirkščiai. 12-ojo TAS pataisomis paaiškinama, kad ūkio subjektas pripažįsta visas su dividendais susijusias pelno mokesčio pasekmes, jeigu jis pripažino sandorius ar įvykius, dėl kurių buvo gautas susijęs paskirstytinas pelnas, pavyzdžiui, pelne ar nuostoliuose arba kitose bendrosiose pajamose. Dabar aišku, kad šis reikalavimas taikomas visoms aplinkybėms tol, kol finansinių priemonių, klasifikuojamų kaip nuosavybė, mokėjimai yra pelno paskirstymai, o ne tik tais atvejais, kai mokestinės pasekmės atsiranda dėl skirtingų mokesčių tarifų, taikomų paskirstytajam ir nepaskirstytajam pelnui. Persvarstytame 23-ajame TAS dabar aiškiai nurodyta, kad konkretaus turto finansavimui specialiai pasiskolintos lėšos neįtraukiamos į bendrąsias kapitalizuojamas skolinimosi išlaidas tik tol, kol konkretus turtas nėra iš esmės užbaigtas. Bendrovė ir Grupė dar nevertino šių patobulinimų įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Plano pakeitimas, sumažinimas arba įvykdymas“ – 19-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau).

Pataisomis patikslinama, kaip nustatyti pensijų sąnaudas po apibrėžtųjų pensijų išmokų plano pakeitimo. Pagal 19-ąjį TAS reikalaujama, kad, esant plano pasikeitimams – plano pakeitimo, sumažinimo arba įvykdymo atveju – grynasis apibrėžtųjų išmokų įsipareigojimas arba turtas būtų pakartotinai įvertintas. Pataisomis reikalaujama taikyti patikslintas pakartotiniam įvertinimui naudotas prielaidas, siekiant nustatyti einamąją paslaugų savikainą ir grynąsias palūkanas likusiam ataskaitiniam laikotarpiui po plano pasikeitimo. Iki šių pataisų 19-uju TAS nebuvo tiksliai apibrėžta, kaip nustatyti šias sąnaudas laikotarpiui po plano pasikeitimo. Kadangi reikalaujama taikyti patikslintas prielaidas, tikimasi, kad dėl šių pataisų finansinių ataskaitų naudotojams bus suteikta naudingos informacijos. Bendrovė ir Grupė nevertino Standarto pataisų įtakos finansinėms ataskaitoms.

Standartai, aiškinimai ir jų pataisos, kurie dar nėra patvirtinti Europos Sąjungoje ir kurių Bendrovė nepradėjo taikyti anksčiau laiko

„Turto pardavimas ar įnašai tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės ar bendrosios įmonės“ – 10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS pataisos (taikymo datą nustatys Tarptautinių apskaitos standartų valdyba; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos).

Šiose pataisose aptariamas neatitikimas tarp 10-ojo TFAS ir 28-ojo TAS reikalavimų, susijusių su turto pardavimu ar įnašais tarp investuotojo ir jo asocijuotosios įmonės arba bendrosios įmonės. Pagrindinė šių pataisų pasekmė yra ta, kad visa pelno ar nuostolio suma pripažįstama tuomet, kai sandoris apima verslą. Pelnas ar nuostolis pripažįstami iš dalies tuomet, kai sandoris

apima turtą, kuris nėra verslas, net jei šis turtas priklauso patrunuojamajai įmonei, o patrunuojamosios įmonės akcijas perleidžiamos sandorio metu. Bendrovės ir Grupės vertinimu, šios pataisos neturės reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms.

17-asis TFAS „Draudimo sutartys“ (taikomas metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2021 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintas Europos Sąjungos). 17-uju TFAS pakeičiamas 4-asis TFAS, kuriuo remiantis įmonėms buvo suteikta galimybė draudimo sutarčių apskaitai tęsti taikyti dabartinę praktiką. Dėl šios priežasties investuotojams buvo sunku palyginti panašių draudimo įmonių finansinius rezultatus. 17-asis TFAS – tai bendras principais grindžiamas standartas, nustatantis apskaitos reikalavimus visoms draudimo sutarčių rūšims, įskaitant ir draudiko turimas perdraudimo sutartis. Standartu reikalaujama draudimo sutarčių grupes pripažinti ir vertinti: (i) būsimųjų pinigų srautų (iš sutarties vykdymo kylančių pinigų srautų) dėl rizikos koreguota dabartine verte, kuri apima visą turimą informaciją apie iš sutarties vykdymo kylančius pinigų srautus, atitinkančią stebimus rinkoje duomenis; pridėdant (jei ši vertė yra įsipareigojimas) arba atimant (jei ši vertė yra turtas) (ii) sumą, atspindinčią iš sutarčių grupės neuždirbtą pelną (sutartyje numatytą paslaugos maržą). Už draudimo sutarčių grupę gautą pelną draudikai pripažins per draudimo apsaugos suteikimo laikotarpį ir atleidimo nuo rizikos momentu. Jei sutarčių grupė yra arba tampa nuostolinga, ūkio subjektas nuostolį pripažįsta nedelsiant. Šios standarto pataisos neturės įtakos Bendrovės ir Grupės finansinėms ataskaitoms, nes nevykdo drausimo veiklos.

Koncepcinės finansinės atskaitomybės tvarkos pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos).

J persvarstyta Koncepcinė tvarka įtrauktas naujas skyrius apie vertinimą; pateiktos finansinių veiklos rezultatų teikimo gairės; patikslintos apibrėžtys ir gairės, ypač įsipareigojimo apibrėžtis, bei pateikta paaiškinimų dėl svarbių sričių, kaip antai išteklių tvarkymo, atsargumo ir vertinimo neapibrėžtumo vaidmens rengiant finansines ataskaitas. Bendrovė ir Grupė nevertino Standarto pataisų įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Verslo apibrėžimas“ – 3-ojo TFAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos).

Pataisomis patikslinamas verslo apibrėžimas. Verslą turi sudaryti ištekliai ir esminis procesas, kartu turintys reikšmingos įtakos galimybei sukurti produkciją. Naujosiomis gairėmis nustatoma sistema, kurią taikant galima įvertinti, ar egzistuoja ištekliai ir pagrindinis procesas, įskaitant produkcijos dar nesukūrusioms įmonėms ankstyvuojų jų veiklos etapų. Jeigu nesukuriama produkcijos, tam, kad veiklos ir turto junginys galėtų būti klasifikuojamas kaip verslas, turėtų būti įvykdyta organizuotos darbo jėgos buvimo sąlyga. Sąvokos „produkcija“ apibrėžtis susiaurinta ir reiškia klientams tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas, už kurias gaunama investicinių pajamų ir kitų pajamų, neįtraukiant pelno mažesnių išlaidų ir kitokios ekonominės naudos pavidalu. Taip pat nebereikalaujama įvertinti, ar rinkos dalyviai galės pakeisti trūkstamus elementus ar integruoti įgytą veiklą ir turtą. Ūkio subjektas gali atlikti koncentracijos testą. Tuo atveju, jeigu iš esmės visa įsigyto bendrojo turto tikroji vertė būtų koncentruota viename turto vienetu (arba panašaus turto grupėje), įsigytas turtas nesudarytų verslo. Bendrovė ir Grupė nevertino Standarto pataisų įtakos finansinėms ataskaitoms.

„Reikšmingumo apibrėžimas“ – 1-ojo TAS ir 8-ojo TAS pataisos (taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau; kol kas nepatvirtintos Europos Sąjungos).

Pataisomis patikslinamas reikšmingumo apibrėžimas ir nurodoma, kaip jį reikėtų taikyti – j apibrėžimą įtrauktos gairės, kurios iki šiol atspindėjo kituose TFAS. Be to, patikslinti prie apibrėžimo pateikti paaiškinimai. Galiausiai pataisomis užtikrinama, kad reikšmingumo apibrėžimas būtų nuosekliai vartojamas visuose TFAS. Informacija laikytina reikšminga, jeigu galima pagrįstai tikėtis, kad jos praleidimas, iškreipimas ar užgožimas nesvarbia/nereikšminga informacija turės poveikį bendrosios paskirties finansinių ataskaitų pagrindinių naudotojų sprendimams, priimtiems tų finansinių ataskaitų, kuriose pateikiama konkretaus ataskaitas teikiančio ūkio subjekto finansinė informacija, pagrindu. Bendrovė ir Grupė nevertino Standarto pataisų įtakos finansinėms ataskaitoms.

2.2. Konsolidavimo principai

Dukterinės įmonės – tai įmonės, kur Bendrovė turi galią valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama (t.y. turi galiojančių teisių, kurios jai šiuo metu suteikia galimybę vadovauti svarbiai veiklai), gali arba turi teisę gauti kintamą grąžą iš savo ryšio su ūkio subjektu, į kurį investuojama ir gali naudotis savo galia valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama, kad paveiktų investuotojo grąžos dydį.

Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos apima EPSO-G ir jos dukterines įmones. Dukterinių įmonių finansinės ataskaitos yra parengtos taikant tokias pačias apskaitos politikas ir apima tokį patį ataskaitinį laikotarpį kaip ir patrunuojančios įmonės finansinės ataskaitos.

Dukterinės įmonės yra konsoliduojamos nuo datos, kai jų kontrolė pereina Bendrovei ir nebekonsoliduojamos nuo datos, kai ši kontrolė prarandama. Visi tarpusavio sandoriai, likučiai ir nerealizuotas sandorių pelnas ar nuostoliai tarp Grupės įmonių yra eliminuojami.

2.3. Verslo jungimai

Verslo jungimams, įvykusiems tarp bendro pavaldumo įmonių, nėra taikomas 3-iasis TFAS „Verslo jungimai“. Verslo jungimo sandoriai tarp bendro pavaldumo ūkio subjektų yra apskaityti taikant dalyvavimo (kontrolės) sujungimo (angl. pooling of interest) (kitais: buvusių apskaitinių verčių) metodą. Grupė nepripažįsta turto bei įsipareigojimų jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, o apjungia įsigytą turtą bei įsipareigojimus balansinėmis vertėmis. Prestižas neatsiranda, o skirtumas tarp sumokėto atlygio ar perleisto grynojo turto apskaitinės vertės bei gauto atlygio ar įsigyto grynojo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose apskaitomas tiesiogiai nuosavame kapitale.

Kitiems verslo jungimams apskaityti yra taikomas įsigijimo metodas. Įsigijimo savikaina yra tikroji vertė, kurią sudaro mainais suteikto turto, išleistų nuosavybės priemonių, gautų ar priimtų įsipareigojimų tikroji vertė mainų dieną. Su įsigijimu susijusias išlaidas pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai yra patiriamos. Įsigyjamojoje įmonėje identifikuojamas įsigytas turtas, įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, atitinkantys 3 TFAS „Verslo jungimai“ pateiktus pripažinimo kriterijus. Jie yra pripažįstami jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną.

Perleisto atlygio ir nekontroliuojančios dalies įsigyjamame ūkio subjekte sumos bei anksčiau turėtos nuosavybės dalies įsigyjamame ūkio subjekte tikrosios vertės paveršis lyginant su įsigyto identifikuojamo grynojo turto tikrąja verte yra pripažįstamas prestižu. Jeigu bendra perleisto atlygio, pripažintos nekontroliuojančios dalies ir anksčiau turėtos nuosavybės dalies suma yra mažesnė už įsigytos dukterinės įmonės grynojo turto tikrąją vertę (perkant pigiau nei rinkos kaina), skirtumas pripažįstamas tiesiogiai bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Nekontroliuojanti dalis įgytoje įmonėje pirminio pripažinimo metu yra įvertinama kaip apskaityto grynojo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų tikrosios vertės proporcinga dalis, tenkanti nekontroliuojančiai daliai.

2.4. Parduoti laikomas turtas ir nutraukta veikla

Ilgalaikį turtą ir perleidžiamo turto grupę Grupė klasifikuoja kaip skirtas parduoti, jei jų balansinė vertė bus atgaunama daugiausiai iš pardavimo, o ne toliau jį naudojant. Toks ilgalaikis turtas ir perleidžiamo turto grupės, klasifikuojamas kaip laikomos parduoti, yra įvertinamos mažesne iš jų balansinės vertės ir tikrosios vertės atėmus pardavimo išlaidas.

Klasifikavimo į skirtą parduoti turtą kriterijai laikomi įgyvendintais tik tada, kai labai tikėtina, kad pardavimas įvyks, o turtas ar perleidžiamo turto grupė gali būti nedelsiant parduota esamos būklės. Pardavimui įvykdyti reikalingi veiksmai turėtų parodyti, kad nėra tikėtina, jog pardavimas gali būti nutrauktas. Vadovybė turi būti įsipareigojusi atlikti tikėtiną pardavimą per vienerius metus nuo perkėlimo datos. Turtas ir įsipareigojimai, klasifikuojami kaip skirti parduoti, pateikiami finansinės būklės ataskaitoje atskirai kaip trumpalaikiai straipsniai.

2.5. Nuosavybės dalies dukterinėse įmonėse pasikeitimas, neturintis įtakos kontrolės pasikeitimui

Sandoriai su nekontroliuojančios dalies akcininkais, dėl kurių kontrolė neprarandama, apskaitomi kaip sandoriai, kurie pripažįstami nuosavo kapitalo dalyje, t. y. kaip sandoriai su akcininkais. Skirtumas tarp sumokėto atlygio tikrosios vertės ir įsigytos dukterinės įmonės atitinkamos grynojo turto dalies balansinės vertės apskaitomas nuosavame kapitale. Vykdamas perleidimo nekontroliuojančiai daliai sandorius, pelnas ar nuostoliai taip pat apskaitomi nuosavo kapitalo dalyje.

2.6. Investicijos į dukterines įmones Bendrovės atskirose finansinėse ataskaitose

Investicijos į dukterines įmones patrunuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patrunuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.7. Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

Asocijuota įmonė – tai tokia įmonė, kuriai Grupė ar Bendrovė daro reikšmingą įtaką, tačiau nekontroliuoja. Reikšminga įtaka – tai galimybė dalyvauti priimant ūkio subjekto, į kurį investuojama, finansinės ir veiklos politikos sprendimus, nekontroliuojant ar bendrai nekontroliuojant šios politikos. Ji paprastai susijusi su nuosavybės dalimi nuo 20 iki 50 proc. Bendrai valdoma įmonė yra jungtinės veiklos bendrovė, kurioje dalininkų susitarimu bendrai kontroliuojama vykdoma ekonominė veikla ir su veikla susijusiems strateginiams finansiniams ir veiklos sprendimams priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, (dalininkų) sutikimas.

Asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės Grupės konsoliduotose finansinėse ataskaitose apskaitomos taikant nuosavybės metodą. Taikant nuosavybės metodą investicija į asocijuotą ir bendrai valdomą įmonę pradžioje yra apskaitoma savikaina, o po to apskaitinė vertė yra padidinama arba sumažinama po įsigijimo datos įvykusiais Grupės grynojo turto asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje dalies pasikeitimais, atėmus bet kokių investicijų vertės sumažėjimą.

Grupei tenkanti įsigytos asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės pelno ar nuostolių dalis po įsigijimo pripažįstama pelne (nuostoliuose) bendrųjų pajamų ataskaitoje, o Grupei tenkanti kitų bendrųjų pajamų pasikeitimų dalis po įsigijimo pripažįstama kitose bendrosiose pajamose. Šiomis sumomis yra koreguojama investicijų į asocijuotas įmones apskaitinė vertė.

Prestižas, susijęs su investicijomis į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones, yra įtraukiamas į investicijos balansinę vertę ir vertinamas dėl vertės sumažėjimo kaip investicijos dalis.

Asocijuotos ar bendrai valdomos įmonės nuostoliai, viršijantys Grupės dalį joje, įskaitant bet kurias kitas gautinas sumas neužtikrintas turtu, nėra pripažįstami, išskyrus tuos atvejus, kai Grupė prisiima teisinius arba konstruktyvius įsipareigojimus arba padaro mokėjimus asocijuotos ar bendrai valdomos įmonės vardu.

Nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp Grupės ir jos asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių yra eliminuojamas iki Grupės turimos investicijos dalies asocijuotoje ir bendrai valdomoje įmonėje. Nerealizuotas nuostolis taip pat eliminuojamas, jeigu sandoris nėra perleisto turto vertės sumažėjimo įrodymas.

Jeigu Grupės dalis asocijuotoje ar bendrai valdomoje įmonėje sumažėja, tačiau reikšminga įtaka yra išlaikoma, tik proporcinga praradimui dalis sumų, anksčiau pripažintų kitose bendrosiose pajamose, yra perklasifikuojama į pelną (nuostolius).

Pelnas ir nuostoliai, atsiradę iš dalies asocijuotoje įmonėje sumažėjimo, yra pripažįstami bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose yra apskaitomos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patronuojančios įmonės finansinės būklės ataskaitoje viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.8. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jeigu jo tarnavimo trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai.

Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius.

Visas sukauptas nusidėvėjimas bei vertės sumažėjimas perkainojimo metu yra sudengiamas su bendrąja turto verte ir likusi suma koreguojama iki perkainotos turto vertės.

Pirmojo ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo metu susidariusia apskaitinės vertės padidėjimo suma yra didinamas perkainojimo rezervas nuosavame kapitale, o vertės sumažėjimo suma yra apskaitoma per pelno (nuostolių) straipsnį. Dėl vėlesnio turto perkainojimo susidariusi apskaitinės turto vertės sumažėjimo suma, kuri padengia ankstesnius to paties turto vertės padidėjimus, tiesiogiai mažina perkainojimo rezervą nuosavame kapitale; visi kiti sumažėjimai apskaitomi per pelno (nuostolių) straipsnį. Vertės padidėjimas, kuris padengia ankstesnius vertės sumažėjimus, apskaitomas per pelno (nuostolių) straipsnį. Visi kiti turto vertės padidėjimai vėlesnių perkainojimų metu yra apskaitomi perkainojimo rezerve. Kiekvienais metais skirtumas tarp perkainoto turto nusidėvėjimo, parodyto bendrųjų pajamų ataskaitoje, bei nusidėvėjimo, apskaičiuoto remiantis turto pradine verte, perkeliamas iš perkainojimo rezervo į nepaskirstytąjį pelną, įvertinus atidėtojo pelno mokesčio poveikį. Taip pat pardavus arba nurašius turto vienetą bet koks su šiuo turtu susijęs perkainojimo rezervo likutis yra perkeliamas į nepaskirstytąjį pelną.

Į ilgalaikio materialiojo turto savikainą įtraukiamos palūkanų ir kitos skolinimosi išlaidos (banko administravimo mokesčiai ir pan.), jeigu jos yra tiesiogiai priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui. Ilgo parengimo turtu traktuojamas toks turtas, kuris vystomas pagal projektą, kurio vertė ne mažesnė nei 1 mln. eurų ir kurio parengimas naudojimui ar pardavimui trunka ne trumpiau kaip 12 mėnesių. Skolinimosi išlaidos, kurios priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui, kapitalizuojamos kaip to turto savikainos dalis. Skolinimosi išlaidos pradedamos kapitalizuoti tada, kai patiriamos išlaidos ilgo parengimo turtui pasigaminti arba įsigyti (sumokamas avansas arba apmokami darbai pagal pasirašytą aktą apie atliktus darbus ir jų vertę) ir baigiamos kapitalizuoti, kai iš esmės baigta visa veikla, būtina ilgo parengimo turtui parengti numatomam naudojimui ar pardavimui (pasirašomas statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas). Nustatant kapitalizuoti tinkamą skolinimosi išlaidų sumą, išlaidoms, patirtoms įsigyjant ilgo parengimo turtą, taikoma kapitalizacijos norma.

Ilgalaikiam materialiajam turtui priskiriamas minimalus gamtinių dujų kiekis vamzdyne, kuris yra reikalingas užtikrinti perdavimo sistemos funkcionalumą (t. y. turi būti įpūstas, tam, kad perdavimo sistema pradėtų funkcionuoti) prie skaičiuotinių bazinių sąlygų (sistemos naudotojams visuose išėjimo taškuose užtikrinamas 25 bar slėgis). Šios turto dalies nusidėvėjimas neskaičiuojamas, nes vamzdyno naudingo tarnavimo pabaigoje didžiąją dalį šių gamtinių dujų bus galima parduoti ir todėl jų vertė sudaro vamzdyno likvidacinę vertę.

Avarių šalinimo rezervinėms atsargos, kurias atitinka ilgalaikio turto kriterijus, klasifikuojamos kaip ilgalaikis materialusis turtas. Remonto, priežiūros ir avarių likvidavimo metu nurašytų atsargų vertė apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje, arba didinama jų verte remontuojamo turto vertė.

Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį turtą klasifikuojami kaip ilgalaikis turtas, nes naudojami ilgalaikėje veikloje ir atvaizduojami nebaigtos statybos balanso straipsnyje.

Nebaigtos statybos straipsnyje yra apskaitomas statomas ilgalaikis materialusis turtas. Tokio turto įsigijimo savikaina apima projektavimo, statybos darbus, montavimui perduotus įrengimus ir įrangą bei kitas tiesiogines išlaidas.

Ilgalaikis nematerialusis turtas

Ilgalaikis nematerialusis turtas yra pripažįstamas įsigijimo verte. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei yra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė gaus su šiuo turtu susijusią ekonominę naudą ateityje ir jei turto vertė gali būti patikimai įvertinta.

Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra (Grupė ir Bendrovė neturi neriboto tarnavimo laikotarpio nematerialiojo turto).

Grupė nematerialiojo turto grupėje „Įstatyminiai servitutai“ apskaitė teisę naudoti trečiųjų asmenų žemės sklypus servitutu pagrindais, kuriuose įrengti elektros tinklai ir įrenginiai. 2018 m. liepos 31 d. įsigaliojo kompensacijų apskaičiavimo metodika, nustatanti kompensacijų išmokėjimo sąlygas. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas yra neribotas, todėl šis turtas nėra amortizuojamas. Bent kartą per metus arba kai yra vertės sumažėjimo požymių, Grupė palygina šio turto atsiperkamąją vertę su balansine verte.

Nusidėvėjimas ir amortizacija

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, išskyrus žemę ir nebaigtą statybą, nusidėvėjimas (amortizacija) yra skaičiuojamas per įvertintus naudingo tarnavimo laikotarpius, taikant tiesiogiai proporcingą metodą. Kiekvienų metų pabaigoje Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikotarpius, likvidacines vertes bei nusidėvėjimo (amortizacijos) metodą, užtikrinant, kad jie atitiktų numatomą ilgalaikio turto naudojimo pobūdį. Įvertinimo pakeitimo įtaka, jei tokia yra, pripažįstama perspektyviai.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įvertinti naudingo tarnavimo laikotarpiai yra tokie:

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto grupės	Naudingo tarnavimo laikotarpiai (metais)
Pastatai	15 - 80
Statiniai ir įrenginiai	5 - 80
Mašinos ir įrengimai	3 - 20
Transporto priemonės	4 - 10
Kitas materialusis turtas	3 - 10
Nematerialusis turtas	3 - 4

Pelnas ar nuostolis, susidarantis dėl ilgalaikio turto pardavimo, apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pardavimo pajamų ir turto likutinės vertės ir yra pripažįstamas ataskaitinių metų Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Remonto išlaidos yra pridedamos prie apskaitinės ilgalaikio materialiojo turto vertės, jei yra tikėtina, kad Grupė ar Bendrovė gaus ateityje ekonominę naudą iš šių išlaidų, ir jei jas galima patikimai įvertinti. Pakeistos dalies apskaitinė vertė yra nurašoma. Visos kitos remonto ir priežiūros išlaidos yra pripažįstamos sąnaudomis Bendrųjų pajamų ataskaitoje tuo metu, kai jos yra patiriamos.

2.9. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną metinių finansinių ataskaitų datą Grupė ir Bendrovė peržiūri ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokių požymių yra, Grupė ir Bendrovė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti ilgalaikio turto vertės sumažėjimą (jei toks yra).

Atsiperkamoji vertė yra didesnioji iš tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, numatomi būsimieji pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės, naudojant diskonto normą, įvertintą pagal dabartines rinkos sąlygas, egzistuojančią pinigų laiko vertę bei su turtu susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant būsimuosius pinigų srautus.

Jei turto (ar pinigų kuriančio vieneto) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pinigų kuriančio vieneto) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto pelno (nuostolių) straipsnyje, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas.

Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė vėliau padidėja, apskaitinė turto (pinigų kuriančio vieneto) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pinigų kuriančio vieneto) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti. Turto vertės sumažėjimo atstatymas pripažįstamas per pelno (nuostolių) straipsnį iš karto, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Pastaruoju atveju, jo vertės sumažėjimo panaikinimas yra apskaitomas kaip perkainojimo rezervo padidėjimas (neviršijant buvusio vertės sumažėjimo sumos dydžio).

2.10. Finansinis turtas

Nuo 2018 m. sausio 1 d. taikant 9 TFAS „Finansinės priemonės“ finansinis turtas yra skirstomas į žemiau nurodytas 3 naujas kategorijas:

- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas amortizuota savikaina;
- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant kitomis bendrosiomis pajamomis; ir
- finansinį turtą, kuris vėlesniais laikotarpiais vertinamas tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais.

Finansinio turto grupei taikomas verslo modelis nustatomas lygmeniu, kuriuo matyti, kaip visos finansinio turto grupės kartu valdomos siekiant konkrečių verslo tikslų. Taikomajam verslo modeliui neturi įtakos vadovybės ketinimai pavienių priemonių atžvilgiu. Grupė ir Bendrovė gali taikyti daugiau nei vieną verslo modelį savo finansiniam turtui valdyti.

Finansiniam turtui valdyti taikomas verslo modelis grindžiamas bet faktais, kuriuos galima matyti iš veiklos, kurią Grupė ir Bendrovė vykdo siekdama verslo modelio tikslų.

Grupė ir Bendrovė pripažįsta finansinį turtą finansinės būklės ataskaitoje tik tada, kai tampa finansinės priemonės sutarties nuostatų šalimi, finansinio turto pirkimas arba pardavimas pripažįstamas arba jo pripažinimas nutraukiamas, taikant apskaitą pagal prekybos datą.

Pirminio pripažinimo metu Grupė ir Bendrovė finansinį turtą vertina tikrąja verte, išskyrus gautinas prekybos sumas, į kurias neįtrauktas reikšmingas finansavimo komponentas. Kai finansinis turtas vertinamas ne tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pirminis finansinio turto įvertinimas apima priemonės tikrąją vertę bei sandorio išlaidas, tiesiogiai priskirtinas prie finansinio turto įsigijimo.

Sandorio išlaidos apima visus mokesčius ir komisinius, kurių Grupė nebūtų mokėjusi, jei nebūtų sudariusi finansinės priemonės sutarties.

Jeigu pirminio pripažinimo metu finansinio turto tikroji vertė skiriasi nuo sandorio kainos, tuomet skirtumas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Atsižvelgiant į verslo modelį, taikomą valdant finansinio turto grupę, finansinio turto apskaita yra tokia:

Finansinis turtas, vertinamas amortizuota verte

Grupės ir Bendrovės išduotos paskolos ir gautinos sumos apskaitomos atsižvelgiant į verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus, kuriuos gali sudaryti pinigų srautai susiję su pagrindinės skolos dengimu bei palūkanų įplaukomis.

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas:

- kuris yra laikomas verslo modelyje, kurio tikslas yra laikyti finansinį turtą, kad būtų surinkti sutartiniai pinigų srautai; ir
- kurio sutartinėmis sąlygomis konkrečiomis dienomis atsiranda pinigų srautai, kurie yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai už pagrindinę mokėtiną sumą.

Jos pripažįstamos trumpalaikiu turtu, išskyrus tas paskolas ir gautinas sumas, kurių grąžinimo terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių po finansinės padėties ataskaitos parengimo dienos; tokiu atveju – paskolos ir gautinos sumos pripažįstamos ilgalaikiu turtu. Paskolos ir gautinos sumos pradžioje apskaitomos įsigijimo savikaina (gautino atlygio tikrąja verte), o vėliau – amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą. Pelnas arba nuostolis pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas

Grupė turėjo nuosavybės vertybinių popierių finansinio turto, kurį pasirinko klasifikuoti tikrosios vertės per bendrąsias pajamas kategorijoje (anksčiau klasifikuoti kaip galimo parduoti turto kategorijoje).

Faktinių palūkanų metodas

Faktinių palūkanų metodas taikomas apskaičiuojant finansinio turto amortizuotą savikainą, taip pat atitinkamu laikotarpiu pelno (nuostolių) ataskaitoje paskirstant palūkanų pajamas.

Faktinių palūkanų norma – norma, kurią taikant apskaičiuotos būsimos pinigų įplaukos tikėtiniu finansinio turto galiojimo laikotarpiu, tiksliai diskontuojamos iki finansinio turto bendrosios balansinės vertės, kuri rodo finansinio turto amortizuotą savikainą prieš koregavimą dėl bet kokių atidėjinių nuostoliams. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą, Bendrovė vertina tikėtinus pinigų srautus, atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas (pvz., išankstinį mokėjimą, pratęsimą, pasirinkimo pirkti ir panašius pasirinkimo sandorius), bet neatsižvelgdama į tikėtinus kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi atlygiai ir kitos sumos, kuriuos sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir, kurie yra neatskiriama faktinių palūkanų

normos dalis, sandorių sąnaudos, taip pat visos kitos premijos arba nuolaidos. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą daroma prielaida, kad pinigų srautus ir tikėtiną panašių finansinių priemonių grupės galiojimo laikotarpį galima patikimai įvertinti. Kai pinigų srautų arba finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) tikėtino galiojimo laikotarpio patikimai įvertinti neįmanoma, Grupė ir Bendrovė naudoja sutartyje numatytus pinigų srautus per visą sutartyje numatytą finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) galiojimo laikotarpį.

Tikėtini kredito nuostoliai

Grupės ir Bendrovės patiriami kredito nuostoliai apskaičiuojami, kaip visų sutartyje numatytų pinigų srautų, kuriuos Grupė ir Bendrovė turi gauti pagal sutartį, ir visų pinigų srautų, kuriuos Grupė ir Bendrovė tikisi gauti, skirtumas (t. y. visas pinigų trūkumas), diskontuotas taikant pirminę faktinių palūkanų normą. Pinigų srautus Grupė ir Bendrovė apskaičiuoja atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas per tikėtiną tos finansinės priemonės galiojimo laikotarpį, įskaitant turimo užstato arba kitokio kredito vertės didinimo, kuris yra neatskiriamas nuo sutarties sąlygų, pinigų srautus.

Tikėtini kredito nuostoliai rodo svertinį kredito nuostolių vidurkį, nustatytą atsižvelgiant į atitinkamą įsipareigojimų neįvykdymo riziką (tikimybę).

Tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai - tai tikėtini kredito nuostoliai, susidarantys dėl visų galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių per laikotarpį nuo finansinio turto pirminio pripažinimo iki vėlesnės, finansinio turto padengimo, arba finansinio turto galutinio nurašymo, datos.

Grupė ir Bendrovė tikėtinus galiojimo laikotarpio kredito nuostolius pripažįsta prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta. Paprastai kredito rizika reikšmingai padidėja prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta arba pastebima kitų su skolininku susijusių pradelimo veiksmų (pvz., pakeitimas arba restruktūrizacija). Todėl, jei nepatiriant daug išlaidų ar pastangų galima gauti pagrįstos ir patikimos informacijos, kuri yra labiau orientuota į ateitį nei į pradelstus mokėjimus, ją būtina remtis vertinant kredito rizikos pasikeitimus.

Tikėtini kredito nuostoliai pripažįstami atsižvelgiant į individualiai arba bendrai įvertinta išduotų paskolų ir prekybos gautinų sumų kredito riziką, kurios vertinimas remiasi visa pagrįsta bei patvirtinta informacija, įskaitant į ateitį orientuotą informaciją.

Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai vertinami taikant individualųjį vertinimą. Vadovybės sprendimas dėl individualaus vertinimo priimamas atsižvelgiant į galimybę gauti informaciją apie konkretaus skolininko kredito istoriją, finansinę būklę vertinimo datai, įskaitant į ateitį orientuotą informaciją, kuri leistų laiku nustatyti konkretaus skolininko reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, tokiu būdu įgalinant priimti sprendimą dėl viso galiojimo laikotarpio kredito nuostolių pripažinimo konkretaus skolininko atžvilgiu.

Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtina kredito nuostolių suma pripažįstama gautinų sumų pripažinimo momentu.

Išduodant paskolą įvertinami ir apskaitomi 12 mėnesių tikėtini kredito nuostoliai. Vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, nesant reikšmingo kredito rizikos padidėjimo, susijusio su paskolos gavėju, koreguojamas 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių likutis atsižvelgiant į vertinimo datai likusią nepadengtą paskolos sumą. Nustačius, kad paskolos gavėjo finansinė būklė reikšmingai pablogėjo, lyginant su būkle, buvusia paskolos išdavimo metu, apskaitomi visi paskolos galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai. Vėliausias momentas, kai pripažįstami visi išduotai paskolai tenkantys tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, identifikuojamas, kai skolininkas vėluoja apmokėti eilinę įmoką, arba visą skolą ilgiau negu 30 dienų. Esant kitų įrodymų, apskaitomi visi išduotai paskolai tenkantys tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, neatsižvelgiant į įmokų vėlavimo apmokėti ilgiau nei per 30 dienų prielaidą. Paskolos, kurioms apskaičiuojami viso galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, laikomos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (credit-impaired) finansiniu turtu.

Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės ((angl. – credit-impaired) finansinis turtas

Finansinio turto vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos įvykus vienam arba daugiau įvykių, kurie neigiamai paveikia apskaičiuojamus būsimus to finansinio turto pinigų srautus. Finansinio turto vertės sumažėjimo dėl kredito rizikos įrodymai yra stebėjimais grindžiami duomenys apie šiuos įvykius:

- a) dideli skolininko finansiniai sunkumai;
- b) sutarties pažeidimai, pavyzdžiui, laiku neapmokėta skola arba eilinė įmoka;
- c) skolininkui suteikta nuolaida, kurios skolininkas kitu atveju nebūtų suteikęs dėl ekonominių ar sutartyje nurodytų priežasčių, siejamų su skolininko finansiniais sunkumais;
- d) išaugusi tikimybė, kad skolininkas bankrutuos arba bus atliktas kitoks finansinis reorganizavimas;
- e) dėl finansinių sunkumų išnyksta finansinio turto aktyvioji rinka;
- f) finansinis turtas perkamas arba suteikiamas su didele nuolaida, iš ko matyti patirti kredito nuostoliai.

Finansinio turto vertės sumažėjimą dėl kredito rizikos gali kartu lemti keli įvykiai, kurie gali įvykti vienu metu arba vienas po kito per finansinio turto sutarties galiojimo laikotarpį.

Gautinių paskolų ir prekybos gautinių sumų viso galiojimo tikėtinų kredito nuostolių suma apskaitoma per pelną (nuostolius), naudojant kontrarinę abejotinių gautinių sumų sąskaitą.

Finansinio turto pripažinimo nutraukimas

Grupė ir Bendrovė nurašo gautinas paskolas ir prekybos gautinas sumas, kai netenka teisės į sutartyje numatytus finansinio turto pinigų srautus.

Vertinant ar Grupė ir Bendrovė išlaikė perduoto turto kontrolę, atsižvelgiama į gavėjo gebėjimą parduoti šį turtą. Jei gavėjas praktiškai geba parduoti visą turtą nesusijusiai trečiajai šaliai ir atlikti tai vienašališkai, netaikydamas perdavimui papildomų apribojimų, laikoma, kad Grupė ir Bendrovė kontrolės neišlaikė. Visais kitais atvejais Grupė ir Bendrovė kontrolę išlaikė.

Grupė ir Bendrovė nutraukia finansinio turto pripažinimą kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas;
- Grupė ir Bendrovė išlaiko teisę į pinigų srautus, bet prisiima įsipareigojimą sumokėti visą sumą trečiajai šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; arba
- Grupė ir Bendrovė perleidžia savo teisę gauti pinigines įplaukas iš turto ir/arba (a) perleidžia iš esmės visą su finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą, arba (b) nei perleidžia, nei išlaiko su finansiniu turtu susijusios rizikos ir naudos, bet perleidžia šio turto kontrolę:
 - jei Grupė ir Bendrovė neišlaikė kontrolės, ji nutraukia finansinio turto pripažinimą, o visos perduodant sukurtos arba išlaikytos teisės ir prievolės pripažįstamos atskirai turtu arba įsipareigojimais;

jei Grupė ir Bendrovė išlaikė kontrolę, ji toliau pripažįsta finansinį turtą tiek, kiek toliau kontroliuoja finansinį turtą

2.11. Atsargos

Atsargos pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais laikotarpiais atsargos yra apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte arba įsigijimo savikaina – priklausomai nuo to, kuri yra mažesnė. Atsargų savikaina apima įsigijimo kainą ir susijusius mokesčius, kurie vėliau nėra atgaunami iš mokesčių institucijų, bei tas pridėtines išlaidas, kurias susidarė gabenant atsargas į dabartinę jų buvimo vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę. Atsargų, išskyrus gamtines dujas, savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą. Gamtinių dujų likučio savikaina nustatoma pagal svertinį vidurkį. Atsargos, kurios nebegali būti realizuotos, yra nurašomos.

2.12. Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti

Ilgalaikis turtas klasifikuojamas kaip skirtas pardavimui tuomet, jeigu jo apskaitinė vertė bus atgauta jį pardavus ir kai turto pardavimas yra labai tikėtinas. Pardavimui skirtas turtas yra apskaitomas žemesne iš apskaitinės vertės ir tikrosios vertės, sumažintos numatomomis pardavimo išlaidomis.

2.13. Prekybos skolos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, paskolos

Finansiniai įsipareigojimai, paskolos

Finansiniai įsipareigojimai, įskaitant paskolas, pradinio pripažinimo metu yra apskaitomi tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas.

Vėlesniais laikotarpiais finansiniai įsipareigojimai yra apskaitomi amortizuota savikaina, apskaičiuota naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Palūkanų sąnaudos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, kaip tai yra aprašyta šio aiškinamojo rašto 2.10 punkte.

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami ilgalaikiams, jei iki finansinės būklės ataskaitos datos sudaryta finansavimo sutartis įrodo, kad įsipareigojimas finansinės būklės ataskaitos sudarymo datai pagal pobūdį buvo ilgalaikis.

Finansinių įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojimas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skoliniojo, bet kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtumas tarp atitinkamų finansinių įsipareigojimų verčių pripažįstamas Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Prekybos skolos

Prekybos skolos yra įsipareigojimas apmokėti už prekes ir paslaugas, įsigytas iš tiekėjų įprastinės veiklos metu.

Prekybos skolos yra klasifikuojamos kaip trumpalaikiai įsipareigojimai jeigu apmokėjimo terminas sueina per vienerius metus. Priešingu atveju jos yra parodomos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai.

2.14. Dividendų paskirstymas

Dividendų paskirstymas Bendrovės akcininkams pripažįstamas įsipareigojimu Grupės ir Bendrovės finansinėse ataskaitose tuo laikotarpiu, kuomet dividendus patvirtina Bendrovės akcininkai.

2.15. Užsienio valiuta

Konsoliduotose finansinėse ataskaitose kiekvienos Grupės įmonės finansiniai veiklos rezultatai bei finansinė būklė yra pateikti eurai, kurie yra Bendrovės ir jos dukterinių įmonių funkcinė valiuta bei Grupės konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimo valiuta. Visa finansinė informacija, pateikta eurai, yra suapvalinta iki artimiausio tūkstančio, jeigu nenurodyta kitaip. Kadangi šiose ataskaitose sumos yra suapvalintos iki tūkstančių eurų, tai dėl apvalinimo sumos lentelėse gali nesutapti.

Sandoriai užsienio valiuta apskaitoje atvaizduojami eurai pagal sandorio atlikimo dieną Lietuvos banko skelbiamą euro ir užsienio valiutos santykį. Piniginis turtas ir įsipareigojimai yra perskaičiuojami į eurus finansinių ataskaitų sudarymo datos kursu. Pelnas ir nuostoliai, patirti dėl atsiskaitymų pagal šiuos sandorius bei dėl piniginio turto ar įsipareigojimų perskaičiavimo į eurus, yra įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pelną (nuostolius).

2.16. Dotacijos

Dotacijos yra pripažįstamos apskaitoje, kai yra pakankamas užtikrinimas, kad Grupės įmonės atitiks dotacijų skyrimo sąlygas ir tokia dotacija bus gauta.

Dotacijos, susijusios su turtu

Jeigu Valstybės ir Europos Sąjungos dotacijos yra gautos ilgalaikio turto forma arba yra skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti, jos yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su turtu. Šios dotacijos yra apskaitomos mažinant susijusio ilgalaikio turto apskaitinę vertę. Dotacijos bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažįstamos mažinant turto nusidėvėjimo sąnaudas per atitinkamo ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

Perkrovų valdymo įplaukų dalis, skirta investicijoms finansuoti, apskaitomos kaip dotacijos, susijusios su turtu.

Avansu gautos dotacijos, susijusios su ilgalaikio turto įsigijimu, yra apskaitomos kaip ilgalaikiai įsipareigojimai iki tokio turto įsigijimo momento.

Sukauptos gautinos dotacijos yra apskaitomos kitose gautinose sumose kai, vadovaujantis sutartimi, kuria Europos Komisija įsipareigoja finansuoti strateginius projektus, yra gauti tvirti įrodymai, kad finansavimas bus gautas.

2.17. Atidėjiniai

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje Grupė ir Bendrovė turi teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda teikiantys ištekliai, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant efektyvią laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimui specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimo metodas, atidėjinio balansinė vertė didėja kiekvieną laikotarpį, siekiant atspindėti praėjusį laiką. Toks didėjimas pripažįstamas kaip skolinimosi išlaidos.

2.18. Išmokos darbuotojams

Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė ir Grupė moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau - Fondas) už savo darbuotojus pagal nustatytų įmokų planą ir vadovaujantis šalies įstatymų reikalavimais. Nustatytų įmokų planas - tai planas, pagal kurį Bendrovė ir Grupė moka nustatyto dydžio įmokas ir ateityje neturės jokio teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo ir toliau mokėti šias įmokas, jeigu Fondas neturės pakankamai turto, kad galėtų visiems darbuotojams sumokėti išmokas, susijusias su tarnyba dabartiniu ar ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudoms.

Kintama atlygio dalis

Bendrovė ir Grupė pripažįsta įsipareigojimą ir kintamos atlygio dalies sąnaudas, kuomet turi sutartinį įsipareigojimą arba praeityje buvo taikoma praktika, sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

Išmokos darbuotojams išeinant į pensiją sulaukus pensinio amžiaus

Kiekvienam Grupės ir Bendrovės darbuotojui, išeinančiam iš darbo sulaukus pensinio amžiaus, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus priklauso vienkartinė išmoka. Išmokų darbuotojams įsipareigojimas pripažįstamas balanse ir atspindi tų išmokų dabartinę vertę finansinių ataskaitų sudarymo dieną. Aprašytas ilgalaikis išmokų darbuotojams įsipareigojimas finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra apskaičiuojamas remiantis aktuariniais įvertinimais, taikant planuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatytos ilgalaikės išmokos įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, naudojant palūkanų normas, nustatytas vyriausybės obligacijoms, kurios išreikštos tokia valiuta, kuria bus sumokėtos išmokos darbuotojams ir kurių terminas panašus į susijusio įsipareigojimo terminą.

2.19. Nuomos apskaita

Nuoma yra pripažįstama išperkamąja, kai pagal nuomos sąlygas nuomininkui iš esmės perduodama visa rizika ir nauda, susijusi su turto nuosavybe. Veiklos nuoma - tai į išperkamosios nuomos sąvoką neįeinanti nuoma. Vertinimas ar sutartis atitinka išperkamosios ar veiklos nuomos sąlygas atliekamas pasirašant sutartį.

Grupė ir Bendrovė kaip nuomotojas

Pajamos pagal veiklos nuomos sutartis yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

Grupė ir Bendrovė kaip nuomininkas

Veiklos nuomos mokėjimai yra pripažįstami sąnaudomis bendrųjų pajamų ataskaitoje tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

Šiame straipsnyje nurodytos nuomos apskaitos nuostatos taikomos finansinėms ataskaitoms, sudarytoms iki 2018m. gruodžio 31 d. Nuo 2019 m. sausio 1 d. nuomos apskaita bus vedama pagal šio aiškinamojo rašto 2.1 (b) pastaboje nurodytas nuostatas.

2.20. Pajamų ir sąnaudų pripažinimas2.20.1 Pajamos iš sutarčių su klientais

Pajamos pripažįstamos įvykdžius veiklos įsipareigojimus tada, kai prekių ar paslaugų kontrolė perleidžiama klientams. Ši kontrolė gali būti perduodama laikui bėgant arba tam tikru nustatytu metu. Pajamos pripažįstamos suma, atspindinčia atlygį, kurį Grupė ir Bendrovė tikisi gauti mainais už šias prekes ar paslaugas.

Pajamos iš elektros energijos perdavimo, galios rezervavimo ir prekyba reguliavimo bei balansavimo elektros energija

Pajamos iš elektros energijos perdavimo ir galios rezervavimo paslaugų laikui bėgant pripažįstamos remiantis teikiamomis elektros energijos perdavimo ir galios rezervavimo paslaugomis, kai klientas įgyja kontrolę ir naudojasi Grupės veiklos teikiama nauda. Pajamos paprastai apmokamos kas mėnesį, pripažįstamos atėmus PVM ir nuolaidas. Prekyba reguliavimo bei balansavimo elektros energija vyksta tik dėl pagrindinės Grupės atsakomybės išlaikyti elektros tinklo balansą, o ne prekiauti elektros energija įprastomis komercinėmis sąlygomis. Elektros energijos perdavimo ir galios rezervavimo paslaugų kainų reguliavimas

Perdavimo paslaugų kainos reguliuojamos Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (toliau – Komisija) nustatant perdavimo paslaugos viršutinės kainų ribas. Konkretias perdavimo kainas ir tarifus nustato paslaugos teikėjas, neviršydamas Komisijos patvirtintų ribų.

Grupė perka galios rezervavimo paslaugą iš elektros energijos tiekėjų pagal galios rezervavimo sutartis su elektros energiją gaminančiomis bendrovėmis, o vėliau teikia šią paslaugą skirstomojo tinklo operatoriams bei elektros energijos vartotojams pagal Komisijos nustatytą tarifą. Grupė apskaito pajamas bendrąja verte, nes teikdama šias paslaugas veikia kaip pagrindinis paslaugos teikėjas. Pajamos laikui bėgant pripažįstamos kas mėnesį. Sandorio kaina yra nustatytas įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Pajamos iš naujų vartotojų ar gamintojų prijungimo prie elektros energijos ar dujų perdavimo tinklo

Grupė gautus mokesčius už naujų vartotojų ar gamintojų prijungimą prie elektros ar gamtinių dujų tinklo pripažįsta pajamomis iš karto, kai yra prijungiamas naujas vartotojas ar gamintojas. Naujo vartotojo ar gamintojo ateityje mokama elektros energijos ar gamtinių dujų kaina už Bendrovės/Grupės teikiamas paslaugas nesisiskiria nuo kitų vartotojų ar gamintojų, kurie nėra sumokėję tokių prijungimo mokesčių. Prijungimas yra laikomas atskiru įsipareigojimo įvykdymu.

Kaip nurodyta 2.1 pastaboje, išskyrus vieną toje pačioje pastaboje aprašytą sandorį, 15 TFAS įsigaliojimas neturėjo įtakos naujų vartotojų ir gamintojų prijungimo prie elektros energijos tinklo paslaugų pajamų pripažinimui, nes prijungimas yra atskiras įsipareigojimo įvykdymas, iš esmės nesusijęs su kitomis Grupės teikiamomis paslaugomis naujam vartotojui ar gamintojui. Bendrovė perduoda naujo vartotojo pagamintą elektros energiją be jokių papildomų mokesčių, nuolaidų ar kitų kainų koregavimų, taikomi bendrieji įkainiai.

Pajamos iš prijungto turto perkėlimo yra traktuojamos kaip pajamos iš naujų prijungimų.

Iki 2009 m. liepos 1 d. AB „Lietuvos energija“ gauti mokesčiai už naujų vartotojų ar gamintojų prijungimą prie tinklo apskaitomi ilgalaikiam turte mažinant susijusio turto apskaitinę vertę. Šie mokesčiai bendrųjų pajamų ataskaitoje buvo pripažinti per susijusio turto gyvavimo laikotarpį mažinant nusidėvėjimo sąnaudas. Priėmus 18-ąjį TFAAK, prijungimo mokesčių apskaitos politika pasikeitė perspektyviai (kaip aprašyta aukščiau, prijungimo mokestis pradėtas pripažinti pilnai iš karto po prijungimo), todėl prijungimo mokesčiai, susiję su laikotarpiu iki 2009 m. liepos 1 d., laikui bėgant toliau įtraukiami į pelno (nuostolių) ataskaitą. Perėjimas prie 15-ojo TFAS nenumato tokio perspektyvaus požiūrio, nes toks likutis buvo įtrauktas į 2018 m. sausio 1 d. nepaskirstytąjį pelną.

Pajamos už gamtinių dujų perdavimo paslaugą

Pajamos iš sistemos naudotojų už gamtinių dujų perdavimo paslaugą pripažįstamos kas mėnesį be PVM ir nuolaidų, remiantis pateiktais duomenimis apie prie skirstymo sistemos prijungtiems sistemos naudotojams paskirstytus gamtinių dujų kiekius ir su sistemos naudotojais, kurie tiesiogiai prijungti prie perdavimo sistemos, pasirašytais perduotų gamtinių dujų aktais. Pajamos laikui bėgant pripažįstamos remiantis teikiamomis elektros energijos perdavimo paslaugomis, kai klientas įgyja kontrolę ir naudojasi Grupės veiklos teikiama nauda. Prekyba balansavimo gamtinėmis dujomis vyksta tik dėl pagrindinės Grupės atsakomybės išlaikyti gamtinių dujų tinklo balansą, o ne prekiauti gamtinėmis dujomis įprastomis komercinėmis sąlygomis. Sandorio kaina yra nustatytas įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Suskystintų gamtinių dujų terminalo finansavimo pajamų administravimas

Pagal Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGGT) įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas Grupė vykdo SGGT lėšų administratoriaus funkcijas. SGGT lėšų administravimas vykdomas vadovaujantis Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 03-294 patvirtintu Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei pastoviosioms eksploatavimo sąnaudoms kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašu su vėlesniais pakeitimais ir papildymais (pavadinimas pakeistas 2015 m. gruodžio 17 d. Komisijos nutarimu Nr. 03-653 nuo 2015 m. gruodžio 18 d.).

Grupė, vykdydama minėtų teisės aktų reikalavimus, renka ir administruoja SGGT lėšas. Grupė, rinkdama ir administruodama SGGT lėšas veikia tik kaip tarpininkas valstybės vardu ir ši veikla Grupei nesukuria pajamų/pelno įprastinės veiklos metu, išskyrus SGGT lėšų dalį, skirtą SGGT lėšų administravimo sąnaudoms padengti, laikomą Grupės pajamomis. Iš SGGT lėšų mokėtojų surenkamos ir SGGT lėšų gavėjams (SGGT projekto įgyvendinimo Grupei arba SGGT operatoriui) pervedamos SGGT lėšos nelaikomos Grupės pajamomis/sąnaudomis, bet apskaitomos kaip kitos gautinos/kitos mokėtinos sumos ir kitas finansinis turtas. Pajamos pripažįstamos kas mėnesį, nes administravimo mokestis yra fiksuotas. Sandorio kaina yra nustatyta įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Remonto paslaugų pajamos

Grupės vykdomų individualių sutarčių su klientais, pvz. remonto paslaugų, pajamos yra pripažįstamos laikui bėgant tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuomet buvo suteiktos paslaugos, atsižvelgiant į konkretaus sandorio įvykdymo lygį, įvertinamą pagal faktiškai suteiktas paslaugas, kaip visų teiktinų paslaugų procentinę dalį (įvesties metodas). Tikėtinas pelningumo pokytis apskaitomas bendrųjų pajamų ataskaitoje, kai tokie pokyčiai nustatomi. Projektai reguliariai peržiūrimi ir nustatoma, kad sandoris bus nuostolingas, apskaitomi atitinkami atidėjiniai. Sandorio kaina yra sutartyje aiškiai nurodyta kaina, nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

Statybos sutarčių pajamos

Statybos sutarčių pajamos pripažįstamos taikant procentinį sutarties įvykdymo įvertinimo metodą (įvesties metodas). Sutarties įvykdymo lygis įvertinamas nustatant, kokią statybos sutarties visų sąnaudų dalį sudaro statybos sutarties sąnaudos, faktiškai patirtos iki finansinių ataskaitų sudarymo datos (įvesties metodas). Išlaidos, patirtos per metus dėl būsimos su sutartimi susijusios veiklos, neįtraukiamos į sutarties išlaidas nustatant sutarties įvykdymo lygį. Jos yra pateikiamos kaip atsargos, išankstiniai mokėjimai ar kitas turtas, priklausomai nuo jų pobūdžio.

Nuostolis, kuris tikėtina, kad bus patirtas pabaigus projektą, pripažįstamas tuo laikotarpiu, kai buvo nustatytas.

Jeigu nebaigtų vykdyti sutarčių rezultato neįmanoma patikimai įvertinti, pajamos yra pripažįstamos tik tiek, kiek yra patirta sąnaudų ir yra tikėtina, kad jos bus susigrąžintos.

Jeigu vykdomos sutarties rezultatai gali būti patikimai įvertinti ir tikėtina, kad sutartis bus pelninga, sutarties pajamos pripažįstamos per visą sutarties laikotarpį. Kai yra numatoma, kad bendros sutarties sąnaudos viršys bendras sutarties pajamas, numatomas nuostolis yra pripažįstamas sąnaudomis iš karto.

Į sutarties pajamas įtraukiama tik ta dalis sutarties darbų pasikeitimų, pretenzijų ir lengvatų, dėl kurios susitariama su pirkėju ir kurią galima patikimai įvertinti.

Sandorio kaina yra sutartyje aiškiai nurodyta kaina, nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra.

2.20.2 Kitos pajamos

Pajamos iš nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų pardavimo ir nuomos yra pripažįstamos Grupės ir Bendrovės kitomis pajamomis.

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų pajamų ir sąnaudų pripažinimas

VIAP lėšos – tai lėšos, sumokamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjams, kurių sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Metinės VIAP lėšas nustato Komisija. VIAP lėšos surenkamos iš elektros energijos vartotojų, taikant Komisijos nustatytą VIAP kainą, kurią nustatant Komisija įvertina skirtumą tarp praėjusiais kalendoriniais metais Grupės surinktų ir išmokėtų VIAP lėšų.

Grupė VIAP pajamomis pripažįsta:

- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas už elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių vėjo, biomasės, saulės energiją ar hidroenergiją, prijungimą prie perdavimo tinklų, perdavimo tinklų optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstrukciją, susijusią su atsinaujinančių energijos išteklių naudojančių gamintojų pagamintos elektros energijos priėmimu ir persiuntimu. Grupė tokias pajamas apskaito taip pat, kaip ir naujų klientų prijungimą prie tinklo. Kadangi VIAP lėšas naujiems klientams turi patvirtinti Komisija, Grupė pripažįsta VIAP dalį prisijungimo pajamų tik Komisijai pritarus;
- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas už elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, balansavimą. Pajamos pripažįstamos kas mėnesį. Sandorio kaina yra kompensacijos už nuostolius, patirtus balansavimo veikloje, suma; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra. Grupė tokias pajamas apskaito taip pat, kaip balansavimo / reguliavimo pajamas;

- Komisijos Grupei skirtas VIAP lėšas VIAP lėšų administravimo sąnaudoms padengti. Pajamos pripažįstamos kas mėnesį, nes administravimo mokestis yra fiksuotas. Sandorio kaina yra nustatyta įkainis; nuolaidos ar kintamos dalys nėra taikomos. Finansavimo komponento nėra. Dėl šio pajamų šrauto, žr. žemiau esančią apskaitos politiką.

Visos kitos Grupės surinktos ar išmokėtos VIAP lėšos pajamomis ar sąnaudomis nepripažįstamos.

VIAP ir SGDT paslaugų apskaita, kai Grupė veikia kaip lėšų administratorius

Grupė vykdydama VIAP ir SGDT veiklą veikia kaip lėšų administratorius Komisijos/valstybės vardu ir ši veikla Grupei nesukuria pajamų/pelno įmonės įprastinės veiklos metu. Taip pat yra priimtas atitinkamas LR Vyriausybės nutarimas, numatantis, kad Grupė veikia kaip administratorius ir Grupė bei Komisija turi atskiras sistemas šiems sandoriams apskaityti bei juos kontroliuoti.

Grupė pajamomis pripažįsta tik 2.20 pastaboje išvardintas pajamas, o skirtumą tarp gautų ir išmokėtų administruojamų VIAP lėšų atvaizduoja gautinose (mokėtinose) sumose.

Komisija nustatė, kad nesurinktos VIAP ir SGDT lėšos turi būti kompensuojamos ateityje. Dėl šios priežasties Grupės ataskaitose gautinoms VIAP ir SGDT lėšoms nėra apskaitomas vertės sumažėjimas.

Pagrindinės pajamų dalies (elektros ir dujų perdavimo ir su jais susijusių paslaugų) mokėjimo terminas yra 15 dienų.

2.20.3 Kitos pajamos

Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu, atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą. Gautos palūkanos apskaitomos pinigų srautų ataskaitoje kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

Dividendų pajamos

Dividendų pajamos pripažįstamos, kai atsiranda teisė gauti dividendus.

Perkrovų pajamos

Bendrųjų pajamų ataskaitoje žr. 2.21 pastabos c dalį dėl perkrovos pajamų pripažinimo.

2.20.4 Išlaidų pripažinimas

Išlaidos pripažįstamos bendrųjų pajamų ataskaitoje kaupimo metodu.

2.21. Perkrovų valdymo įplaukos/atidėtosios pajamos

Perkrovų valdymo įplaukos atsiranda formuojantis skirtingoms elektros rinkos kainoms Lietuvoje, Švedijoje, Lenkijoje ir Latvijoje dėl nepakankamo elektros linijų pralaidumo ir neatspindi pajamų iš sutarčių su klientais. Biržos operatorius (Nord Pool AS) dėl kainų skirtumų skirtingose prekybos zonose gautas įplaukas lygiomis dalimis paskirsto tarp sistemines jungtis eksploatuojančių šalių perdavimo sistemų operatoriams.

2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 „Dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003“ nustato, kad perkrovų pajamos gali būti naudojamos: a) užtikrinti, kad paskirstytuoju jungčių pralaidumu iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti; b) išlaikyti ar išplėsti tinklų pralaidumą investicijomis į tinklą, visų pirma investicijomis į naujas jungiamąsias linijas; c) jeigu pajamų negalima veiksmingai panaudoti a) ir (arba) b) punktuose nustatytiems tikslams, pritarus atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucijoms jas galima panaudoti neviršijant didžiausios sumos, kurią turi nustatyti tos reguliavimo institucijos, kaip pajamas, į kurias turi atsižvelgti reguliavimo institucijos, tvirtindamos tinklo tarifų apskaičiavimo ir (arba) tinklo tarifų nustatymo metodiką.

Priklausomai nuo ES Reglamente numatytos paskirties, perkrovų valdymo įplaukos pripažįstamos:

- a) užtikrinti, kad paskirstytuoju jungčių pralaidumu būtų galima pasinaudoti - pajamomis tuo laikotarpiu, kuriuo patiriamos susijusios sąnaudos. Kai tarp sisteminė jungtis neplanuotai atsijungia, o jungties pajėgumai jau yra suprekiuoti elektros biržoje (t.y. jie jau yra paskirstyti), linijų valdantys operatoriai užtikrina, kad rinkos dalyviai pasinaudotų suprekiuotais pajėgumais. Tokiu atveju, operatoriai patiria kaštus, kurie susidaro dėl kainų skirtumo tarp operatorių suprekiautos elektros energijos kainos ir Grupės pirktos/parduotos reguliavimo ir/ar balansavimo elektros energijos kainos.
- b) kai įplaukos yra naudojamos jungčių pralaidumo išlaikymui ar išplėtimui, finansinėse ataskaitose perkrovų valdymo įplaukos apskaitomos remiantis dotacijų apskaitos principais - t. y. pradžioje perkrovų įplaukos pripažįstamos kaip būsimųjų laikotarpių pajamos, tuomet apskaitomos mažinant atitinkamo turto vertę, o vėliau pripažįstamos pajamomis mažinant susijusio turto nusidėvėjimo sąnaudas per turto naudingo tarnavimo laikotarpį.
- c) kai įplaukos yra naudojamos tarifo sumažinimui, pajamos yra pripažįstamos tuo laikotarpiu, kuriuo Bendrovė gauna mažiau pajamų dėl mažesnių tarifų.

Finansinės padėties ataskaitoje nepanaudotas perkrovų valdymo įplaukos yra dalinamos į ilgalaikius ir trumpalaikius įsipareigojimus (pastaroji perkrovų valdymo įplaukų dalis numatoma panaudoti per 12 mėnesių).

2.22. Skolinimosi kaštai

Skolinimosi kaštai, tiesiogiai susiję su turto, kuriam pagaminti ar jį paruošti naudojimui ar pardavimui reikia pakankamai daug laiko, pasigaminimu ar paruošimu naudojimui ar pardavimui, yra pridedami prie šio turto įsigijimo vertės tol, kol šis turtas visiškai parengiamas naudojimui ar pardavimui. Palūkanų pajamos, susijusios su laikinu skolinčių lėšų investavimu iki jos bus panaudotos turto įsigijimui, yra atimamos iš turto įsigijimo vertės.

Kiti skolinimosi kaštai yra pripažįstami sąnaudomis bendrųjų pajamų ataskaitoje, kai patiriami.

2.23. Pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro einamųjų metų pelno mokesčio ir atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos.

Pelno mokestis

Einamųjų metų pelno mokesčio sąnaudos yra apskaičiuotos nuo einamųjų metų pelno prieš apmokestinimą, pakoreguoto tam tikromis apmokestinamojo pelno nemažinančiomis/nedidinančiomis sąnaudomis/pajamomis. Pelno mokesčio sąnaudos apskaičiuojamos naudojant pelno mokesčio tarifą, galiojusį finansinių ataskaitų datą. 2018 metais ir 2017 metais pelno mokesčio tarifas buvo 15 proc.

Mokestiniai nuostoliai gali būti keliama neribotą laikotarpį išskyrus nuostolius, kurie susidarė dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo. Toks perkėlimas nutraukiamas, jeigu Grupė nebetęsia veiklos, dėl kurios šie nuostoliai susidarė, išskyrus atvejus, kai Grupė veiklos nebetęsia dėl nuo jos nepriklausančių priežasčių. Nuostoliai iš vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perleidimo gali būti keliama 5 metus ir padengiami tik iš tokio paties pobūdžio sandorių pelno. Nuo 2014 m. sausio 1 d. perkeliama atskaitomų mokestinių nuostolių suma negali būti didesnė kaip 70 proc. atskaitinių metų apmokestinamo pelno sumos.

Atidėtas pelno mokestis

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas balansinių įsipareigojimų metodu. Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins apmokestinamąjį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtina ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai nedaro įtakos nei apmokestinamajam, nei finansiniam pelnui.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas finansinių ataskaitų sudarymo datai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Grupė ir Bendrovė ateityje turės pakankamai apmokestinamojo pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtina ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio tarifą, kuris taikomas metų, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, pelno mokesčiui apskaičiuoti.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai užskaitomi tarpusavyje, kai jie yra susiję su pelno mokesčiais, nustatytais tos pačios mokesčių institucijos ir kuomet egzistuoja pagal įstatymą įgyvendinama teisė užskaityti atskaitinio laikotarpio mokesčių turtą su atskaitinio laikotarpio mokesčių įsipareigojimu.

Pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis už atskaitinį laikotarpį

Atskaitinio laikotarpio ir atidėtas pelno mokestis pripažįstami pajamomis ar sąnaudomis ir įtraukiami į laikotarpio grynąjį pelną ar nuostolį, išskyrus atvejus, kai mokestis atsiranda iš sandorio ar įvykio, kuris pripažįstamas tiesiogiai nuosavame kapitale ar kitose bendrosiose pajamose. Tuomet mokesčiai taip pat apskaitomi, atitinkamai, nuosavame kapitale ar kitose bendrosiose pajamose.

2.24. Neapibrėžtumai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra pripažįstami finansinėse ataskaitose. Jie yra aprašomi finansinėse ataskaitose, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad ištekliai, duodantys ekonominę naudą, bus prarasti, yra labai maža.

Neapibrėžtas turtas finansinėse ataskaitose nėra pripažįstamas, tačiau jis yra aprašomas finansinėse ataskaitose tuomet, kai yra tikėtina, kad bus gautos pajamos arba ekonominė nauda.

2.25. Pobalansiniai įvykiai

Pobalansiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie Grupės ir Bendrovės padėtį finansinių ataskaitų datą (koreguojantys įvykiai), atspindimi finansinėse ataskaitose. Pobalansiniai įvykiai, kurie nėra koreguojantys įvykiai, yra aprašomi pastabose, kai jų įtaka yra reikšminga.

2.26. Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansines ataskaitas turtas ir įsipareigojimai bei pajamos ir sąnaudos nėra sudengiami, išskyrus atvejus, kai atskiras standartas specifiskai tokio sudengimo reikalauja.

2.27. Pagrindiniai apskaitiniai vertinimai ir prielaidos

Rengiant finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, vadovybei reikia padaryti tam tikras prielaidas ir įvertinimus, kurie įtakoja taikomą apskaitos politiką bei pateiktas turto, įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų sumas bei neapibrėžtumų atskleidimus. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo tokių vertinimų. Rengiant šias finansines ataskaitas, reikšmingi vadovybės vertinimai ir prielaidos bei pagrindiniai neapibrėžtumų šaltiniai, dėl kurių kyla rizika, kad susijusio turto ir įsipareigojimų apskaitinė vertė ateinančiais finansiniais metais bus reikšmingai pasikeitusi, buvo tokie:

2.27.1 LITGRID AB ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas

LITGRID AB paskutinį kartą perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą pagal atliktą ilgalaikio materialiojo turto vertinimą 2014 m. gruodžio 31 d. būklei. LITGRID AB, įvertinusi 2015 m. teisės aktų pasikeitimus reguliavimo srityje ir atlikusi turto vertės sumažėjimo testą 2015 m. gruodžio 31 d. būklei nustatė, kad papildomai koreguoti turto vertės 2015 m. nereikia.

LITGRID AB, įvertinusi kad 2016 m. ir 2017 m. nebuvo jokių teisės aktų pasikeitimų ir (arba) įvykių, kurie galėjo turėti reikšmingos įtakos turto vertei, ir, atlikusi turto vertės sumažėjimo testą nustatė, kad jos ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d. reikšmingai nesiskyrė nuo nustatytos remiantis tikrąja verte atskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), skaičiuodama LITGRID AB 2016-2017 m. faktinius kapitalo kaštus (nusidėvėjimo sąnaudas ir investicijų grąžą), nepritaikė Komisijos 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimu Nr. 03-509 patvirtintos „Elektrų energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos 7.2.1 punkto, kad LRAIC (long run average incremental costs - ilgo laikotarpio vidutinio padidėjimo sąnaudų) modeliu „sumodeliuotų tinklo elementų vertė apskaičiuota: taikant sąnaudų apskaitos einamąją vertę metodu, t. y. apskaitant turtą einamąją vertę, turtas vertinamas pagal dabartinę atkuriamąją vertę“ ir viso reguliuojamoje veikloje naudojamo turto kapitalo kaštus suskaičiavo istorine verte (Komisijos Dujų ir elektrų departamento elektrų skyriaus 2018 m. spalio 1 d. pažyma Nr. 05E-233 „Dėl LITGRID AB perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo). Komisija savo sprendimą grindė bendriniais Energetikos įstatymo ir Elektrų energetikos įstatymo būtinų sąnaudų ir ekonomiškai pagrįstos kainos principais ir konstatavo, kad „poįstatyminis teisės aktas (šiuo atveju Metodika) negali paneigti įstatymų nustatytų reikalavimų“. Tačiau, nustatant perdavimo paslaugos kainos viršutinę ribą 2019 metams, Komisiją LRAIC modelį taikė ir LRAIC modeliu optimizuoto turto vertę ir nusidėvėjimo sąnaudas apskaitė einamąją (atstatomąją) verte, likusio turto vertę ir nusidėvėjimo sąnaudas apskaitė istorine verte. Komisijos nuomone LRAIC modelis yra ir bus taikomas ateityje ilguoju laikotarpiu, tačiau gali būti peržiūrėtas ir patobulintas siekiant LRAIC modeliu tiksliau atspindėti realius investavimo į optimizuojamus tinklo elementus poreikius ir galimybes.

LITGRID AB konstatuoja, kad Komisijos priimtas sprendimas iš esmės reiškia esminį reguliavimo pokytį bei prognozuodama, kad 2018-2020 m. Komisija taikys tą patį kapitalo kaštų vertinimo būdą kurį taikė 2016-2017 m. ir vertindama galimą LRAIC modelio taikymo pokytį nuo naujo reguliavimo periodo pradžios 2021 m, mano, kad tai gali turėti reikšmingos įtakos LITGRID AB ateities pinigų srautams ir turto vertei.

Vertinimas atitiko trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį (pastaba 2.9, 2.28). LITGRID AB turto tikrąją vertę 2018 m. gruodžio 31 d. įvertina pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė apskaičiuota kaip grynųjų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė.

LITGRID AB turtą vertina kaip verslą, tačiau vertinime eliminuoja visą veiklą, susijusią su perdavimo tinklo plėtra (ir nesusijusią su vertinamu dabartiniu turtu) - investicijas į plėtos projektus, naujų gamintojų/vartotojų prijungimą, dotacijas plėtos projektams.

Turto vertė buvo apskaičiuota sekančiai:

- Suskaičiuoti 2019-2025 m. pinigų srautai iš įmonės veiklos;
- 2019-2025 m. srautai sumažinti suteiktų paskolų ir gautų palūkanų ir dividendų pinigų srautais;
- 2025 m. srautas sumažintas diskontuotu į 2025 metus 2023-2025 m. reguliacinės veiklos viršpelniu, kuris turėtų būti grąžintas 2027 m.;
- 2025 m. srautas sumažintas diskontuotu į 2025 metus investicijų į LRAIC modeliu optimizuotus turto elementus 2026-2035 m. srautu;
- 2025 m. srautas padidintas diskontuotu į 2025 metus apyvartinio kapitalo už perkrovų pajamas 2026-2030 m. srautu;
- Sudėti diskontuoti koreguoti 2019-2025 m. pinigų srautai;
- Pridėta diskontuota tęstinumo vertė (po 2025 m.);
- Atimta ilgalaikio nematerialaus turto vertė.

Diskontuota tęstinumo vertė suskaičiuota sekančiai:

- Padarius prielaidas kad ilgame laikotarpyje perkrovų pajamos dėl tarp sisteminių pralaidumų didinimo ir rinkų sujungimo turėtų konverguoti į 0, o investicijos turėtų palaikyti būsimą turto būklę (t.y. sutapti su nusidėvėjimo sąnaudomis), ir kad pinigų srautą turėtų generuoti tik reguliuojamo turto investicijų grąža ir nereguliuojamos veiklos pajamos, apskaičiuotas

normalizuotas pinigų srautas LRAIC sumodeliuotą reguliuojamo turto vertę 2025 m. pabaigai padauginus iš investicijų grąžos normos ir atėmus pelno mokestį bei pridėjus kitas (nereguliuojamas) pajamas po pelno mokesčio;

- Suskaičiuota kapitalizuota vertė normalizuotą pinigų srautą padalinus iš diskonto normos, normalizuoto pinigų srauto augimo norma prilyginta 0;
- Kapitalizuota vertė diskontuota į 2018 m.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti LITGRID AB suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 4,02 proc.

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės vertinimą 2018 m. gruodžio 31 d. buvo gautas rezultatas – 297 878 tūkst. Eur. Suskaičiuota turto vertė yra mažesnė už balansinę turto vertę ir LITGRID AB savo finansinėse ataskaitose apskaitė turto vertės sumažinimą – 56 270 tūkst. eurų.

Turto vertinimo rezultato jautrumas LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės, diskonto normos, investicijų grąžos normos 2021-2025 m. bei perkrovų pajamų dydžiui pateiktas lentelėse:

LRAIC optimizuoto turto vertė, proc. nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. Eur
70%	280 005
80%	285 962
90%	291 919
100%	297 878
110%	303 837

Diskonto normos pokytis (atitinkamai testinei vertei perskaičiuojant investicijų grąžos normą) , proc.	Turto vertė, tūkst. Eur
-1,0%	315 275
-0,5%	306 281
0,0%	297 878
0,5%	289 926
1,0%	282 341

Investicijų grąžos 2021-2025 m. pokytis, proc.	Turto vertė, tūkst. Eur
-1,0%	285 142
-0,5%	291 509
0,0%	297 878
0,5%	304 245
1,0%	310 616

Perkrovų pajamų dalis, proc. nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. Eur
0%	280 147
25%	283 682
50%	288 000
100%	297 878
125%	313 129

LITGRID AB turto tikrąją vertę 2017 m. gruodžio 31 d. įvertino pajamų metodu, taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. Turto vertė apskaičiuota kaip grynujų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė. Vertinimas atitinka trečią tikrosios vertės vertinimo hierarchijos lygį (pastaba 2.28), vertinimas taip pat atliktas vidiniais resursais.

LITGRID AB turtą vertina kaip verslą, tačiau vertinime eliminuoja visą veiklą, susijusią su perdavimo tinklo plėtra (ir nesusijusią su vertinamu dabartiniu turtu) - investicijas į plėtros projektus, naujų vartotojų/gamintojų prijungimą, dotacijas plėtros projektams.

Turto vertė buvo apskaičiuota sekančiai:

- Suskaičiuoti 2018-2025 m. pinigų srautai iš įmonės veiklos;
- Šie srautai koreguoti Nordbalt projektui gautinomis dotacijomis, nes LITGRID AB finansinėje apskaitoje Nordbalt projekto turto vertė vertinimo datai jau yra sumažinta sukauptomis, bet dar negautomis dotacijomis, taip pat VIAP lėšų gamintojų iš atsinaujinančių energijos išteklių prijungimo išlaidų kompensavimo pinigų srautais, nes gamintojų iš AEI prijungimas vyko ir turtas buvo apskaitytas 2015-2016 m.
- Sudėti koreguoti 2018-2025 m. pinigų srautai.
- Pridėta diskontuota tęstinumo vertė (po 2025 m.).
- Atimta ilgalaikio nematerialaus turto vertė.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti LITGRID AB suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 4,38 proc.

Atlikus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės vertinimą 2017 m. gruodžio 31 d. buvo gautas rezultatas - 371 794 tūkst. Eur. Suskaičiuota turto vertė yra didesnė už balansinę turto vertę (366 646 tūkst. eurų) - turto vertės sumažėjimo nėra ir skirtumas tarp suskaičiuotos ir balansinės Turto vertės yra 1,4 proc. Įvertinus prielaidų jautrumą LITGRID AB savo finansinėse ataskaitose neatvaizduos turto vertinimo rezultato. Turto vertinimo rezultato jautrumas LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės, diskonto normos bei perkrovų pajamų dydžiui pateiktas lentelėse:

2021-2025 m. LRAIC modeliu optimizuoto turto vertės dalis, proc. nuo suskaičiuotos vertės	Turto vertė, tūkst. Eur
25%	332 463
50%	345 573
75%	358 684
100%	371 794
125%	384 904

Diskonto normos pokytis (atitinkamai nuo 2021 m. perskaičiuojant investicijų grąžos normą) , proc.	Turto vertė, tūkst. Eur
-2,0%	394 710
-1,0%	382 936
0,0%	371 794
0,5%	366 443
1,0%	361 233

Perkrovų pajamų dalis, proc. nuo prognozės	Turto vertė, tūkst. Eur
0%	367 838
25%	368 859
50%	369 837
100%	371 794
125%	372 781

2.27.2 AB „Amber Grid“ Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas

Atsižvelgiant į UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje taikomus ilgalaikio materialiojo turto apskaitos principus, 2017 m. gruodžio 31 d. pereita nuo ilgalaikio materialiojo turto apskaitos savikainos metodo prie šio turto apskaitos perkainotos vertės metodu. Dėl AB „Amber Grid“ veikloje naudojamo turto specifikos, ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatymui buvo pasirinktas

pajamų metodas, vertės skaičiavimui taikant diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdą. AB „Amber Grid“ vadovybė atliko ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatymą pasitelkdama AB „Amber Grid“ specialistus, o taip pat išorinius konsultantus, ten kur manė jų įsitraukimas yra reikalingas. Buvo nustatyta pinigų kuriančio vieneto – viso AB „Amber Grid“ ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė ir 2017 m. gruodžio 31 d. AB „Amber Grid“ apskaitė 35 507 tūkst. eurų ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo nuostolį. Šį perkainojimo nuostolį daugiausiai sąlygojo tam tikrų vadovybės vertinamų prielaidų pasikeitimas:

- Dėl veiklos efektyvumo susidariusio AB „Amber Grid“ pelno, viršijančio investicijų grąžą nesitikima pasilikti ir jis bus ateityje grąžinamas sistemos naudotojams (sumažinant paslaugų kainas);
- Patikslinta prognozuojama investicijų grąža naujam reguliavimo periodui 2019-2023 m. bei vėlesniam tęstiniam pinigų srautui;
- Patikslinta prielaida, kad tranzito paslaugoms ateityje bus nustatyta reguliuojama investicijų grąža remiantis tokiais pat principais kaip ir perdavimo paslaugoms.

Būsimoose numatytuose pinigų srautuose buvo įvertintas prognozuojamas reguliuojamos investicijų grąžos normos pokytis (sumažėjimas) naujame gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainų reguliavimo periode nuo 2019 m. Investicijų grąžos norma šiam periodui buvo suprognuota, remiantis VKEKK 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 03-510 patvirtintos investicijų grąžos normos nustatymo metodikos (toliau – Metodika) nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu neįmanoma tiksliai suprognuoti rodiklių, kurie bus naudojami pagal Metodiką investicijų grąžos normos nustatymui po 2022 m., diskontuotai testinumo vertei apskaičiuoti investicijų grąžos norma buvo prilyginta šiuo metu galiojančiai diskonto normai prieš mokesčius.

Turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti AB „Amber Grid“ suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 5,11 %.

35 507 tūkst. eurų ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo nuostolis buvo proporcingai alokuojamas tiems turto vienetams, kurių balansinė vertė yra didesnė už reguliuojamo turto bazę, nes pagal esamą reguliacinės veiklos tvarką vadovybės vertinimu toks turto vertės perviršis negeneruos būsimų pinigų srautų

Diskonto normos dydžio, Komisijos nustatomos turto grąžos normos, o taip pat ir pasikeitimai reguliavimo aplinkoje labiausiai įtakoja AB „Amber Grid“ atsiperkamąją ilgalaikio turto vertę.

Lentelėje pateikta kiekybinė informacija apie pagrindinius reikšmingiausius rinkoje nestebimus duomenis, naudotus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pagal 3-įjį vertinimo hierarchijos lygį nustatymui:

Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė 2017 gruodžio 31 d.*	Rinkoje nestebimi duomenys	Duomenys naudoti vertinime	Naudotų duomenų galimos jautrumo ribos	Naudotų duomenų ir tikrosios vertės ryšys
272 986	Pomokestinė diskonto norma	5.1%	4,85% - 5,35%	Kuo aukštesnė diskonto norma, tuo mažesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma 2019-2022 m. reguliavimo periodui	3.9%	3.8% - 4.5%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma po 2022 m.	6%	5,7% - 6,3%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
	Tęstinio srauto augimo norma	1%	0% - 2%	Kuo aukštesnė tęstinio srauto augimo norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė

*Vertė tų ilgalaikio materialiojo turto vienetų, kurie buvo vertinami pajamų metodu

AB „Amber Grid“ atliko turto vertinimo rezultato jautrumo analizę šioms pagrindinėms taikytoms prielaidoms, jas keičiant, o kitus kintamuosius laikant pastoviais:

Jautrumas diskonto normos pokyčiui procentiniais punktais:

Diskonto normos pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,25%	233 251	(39 734)	-
-0,25%	242 021	(30 965)	-

AB „Amber Grid“ nuomone diskonto norma gali pasikeisti, pasikeitus rodiklių, sudarančių WACC (vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai) dydžiui. WACC dydis jautrus bendriems pokyčiams ekonomikoje ir finansų sektoriuje. Šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad artimiausiais metais tokie pokyčiai galėtų įvykti, todėl prielaidų (rodiklių svyravimo) neapibrėžtumas minimalus. Ilguoju laikotarpiu, Bendrovės vertinimu, šis neapibrėžtumas išliks, nors kiekvienų metų pabaigoje bus atliekama WACC prielaidų tikslinimas.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais 2019 - 2022 metais:

Investicijų grąžos pokytis 2019 -2022 metais	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,6%	240 425	(32 560)	-
-0,1%	236 988	(35 998)	-

Investicijų grąžą naujam kainų reguliavimo periodui nustatys Komisija, vadovaudamasi Metodikos nuostatomis. Galima grąžos norma suprognuozuota pakankamai konservatyviai, t. y. būsimuose pinigų srautuose įvertinta iš esmės minimali grąžos norma, todėl jos pokyčio jautrumo intervalas netolygus – daroma prielaida, kad padidėjus paskolų palūkanų normoms, grąža gali padidėti 0,6 procentinio punkto. Kiekvienų metų pabaigoje Komisija tikslins investicijų grąžos normos dydį.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais tęstiniam srautui:

Investicijų grąžos pokytis tęstiniam srautui	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,3%	247 984	(25 001)	-
-0,3%	226 973	(46 012)	-

Diskontuojant pinigų srautus po 2022 m. buvo suvienodinta prognozuojama investicijų grąža ir diskonto norma, todėl investicijų grąžos jautrumo pokyčio priežastys yra tos pačios kaip ir aukščiau nurodytosios diskonto normos pokyčio jautrumo priežastys.

Jautrumas pastovaus augimo koeficiento pokyčiui procentiniais punktais:

Pastovaus augimo koeficiento pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+1%	304 996	-	32 011
-1%	196 379	(76 607)	-

Neapibrėžtumai, susiję su pastovaus augimo koeficiento nustatymo prielaidomis, sumažės po 2021 m. (po dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos užbaigimo, Bendros regioninės dujų rinkos suformavimo) arba aiškėjant bendriems pokyčiams ekonomikoje.

Sudarant 2018 m. finansines ataskaitas, ir siekiant nustatyti, ar neatsirado naujų ilgalaikio turto vertės sumažėjimo požymių, AB „Amber Grid“ įvertino vidinius ir išorinius galimo vertės sumažėjimo požymius, taip pat ar 2018 m. įvykę, ir būsimi įvykiai gali pakeisti prielaidas, naudotas 2017 m. pabaigoje atliktam ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės nustatymui. Bendrovės vertinimu atsirado tam tikrų pasikeitimų reguliavimo aplinkoje bei būsimuose numatytuose pinigų srautuose, todėl buvo atliktas turto vertės sumažėjimo testas - ilgalaikio turto atsiperkamosios vertės įvertinimas, naudojimo vertės (diskontuotų pinigų srautų) metodu.

Pagrindinės prielaidos, naudotos atliekant vertės sumažėjimo testą 2018 m. gruodžio 31 d.:

a) turto generuojami grynieji pinigų srautai buvo diskontuoti Bendrovės suskaičiuota diskonto norma (WACC po mokesčių), kuri lygi 3,99 %. Diskonto norma buvo suskaičiuota naudojant rinkos ilgalaikio skolinimosi bei nuosavo kapitalo kainą;

b) būsimuose numatytuose pinigų srautuose buvo įvertintas faktinis reguliuojamos investicijų grąžos normos pokytis (sumažėjimas) nuo 2019 m. – investicijų grąžos įvertinimui naudojama Komisijos 2019 m. nustatyta investicijų grąža, kuri yra 3,33 proc., darant prielaidą, kad vėlesniems naujo kainų reguliavimo periodo metams grąža keisis tik tiek, kiek yra galima pagal Komisijos patvirtintą Investicijų grąžos apskaičiavimo metodiką (toliau – Metodika) – padidės dėl prognozuojamo skolino kapitalo kainos augimo įmonėje;

c) dujų perdavimo apimčių galimų pokyčių įtaka skaičiavimuose buvo įvertinta tiesiogiai, diskontuoto pinigų srauto tęstinumo vertės apskaičiavime nevertinant srauto augimo normos;

d) dėl veiklos efektyvumo susidariusio AB „Amber Grid“ pelno, viršijančio 2017 – 2018 m. investicijų grąžą, nesitikima pasilikti ir jis bus ateityje grąžinamas sistemos naudotojams (sumažinant paslaugų kainą).

Nustatytas ilgalaikio materialaus turto tikrosios vertės rezultatas/sumažėjimas 37 686 tūkst. eurų, kuris buvo atvaizduotas pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip ilgalaikio turto tikrosios vertės perkainavimo nuostolis

Nustatytas ilgalaikio materialaus turto vertės sumažėjimas 37 686 tūkst. eurų, kuris buvo atvaizduotas pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip ilgalaikio turto vertės sumažėjimo sąnaudos.

37 686 tūkst. eurų ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas buvo proporcingai alokuotas visiems dujotiekių ir jų technologinių įrenginių turto vienetams.

Diskonto normos dydžio, Komisijos nustatomos turto grąžos normos, o taip pat ir pasikeitimai reguliavimo aplinkoje labiausiai įtakoja Bendrovės atsiperkamą ilgalaikio turto vertę.

Lentelėje pateikta kiekybinė informacija apie pagrindinius reikšmingiausius rinkoje nestebimus duomenis, naudotus ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės pagal 3-įjį vertinimo hierarchijos lygį nustatymui:

Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė 2018 gruodžio 31 d.*	Rinkoje nestebimi duomenys	Duomenys naudoti vertinime	Naudotų duomenų galimos jautrumo ribos	Naudotų duomenų ir tikrosios vertės ryšys
194 528	Pomokestinė diskonto norma	4,0%	3,5% - 4,5%	Kuo aukštesnė diskonto norma, tuo mažesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma 2019-2025 m. reguliavimo periodui	3,3%/3,5%	2,8% - 4,0%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė
	Investicijų grąžos norma po 2025 m.	4,7%	4,2% - 5,2%	Kuo aukštesnė investicijų grąžos norma, tuo aukštesnė turto tikroji vertė

*Vertė tų ilgalaikio materialiojo turto vienetų, kurie buvo vertinami pajamų metodu

Bendrovė atliko turto vertinimo rezultato jautrumo analizę šioms pagrindinėms taikytoms prielaidoms, jas keičiant, o kitus kintamuosius laikant pastoviais:

Jautrumas diskonto normos pokyčiui procentiniais punktais:

Diskonto normos pokytis	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,5%	189 660	(42 554)	-
-0,5%	199 347	(32 867)	-

Bendrovės nuomone diskonto norma gali pasikeisti, pasikeitus rodiklių, sudarančių WACC (vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai) dydžiui. WACC dydis jautrus bendriems pokyčiams ekonomikoje ir finansų sektoriuje. Šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad

artimiausiais metais esminiai pokyčiai galėtų įvykti, todėl prielaidų (rodiklių svyravimo) neapibrėžtumas minimalus. Ilguoju laikotarpiu, Bendrovės vertinimu, šis neapibrėžtumas išliks, nors kiekvienų metų pabaigoje bus atliekama WACC prielaidų tikslinimas.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais 2019 - 2025 metais:

Investicijų grąžos pokytis 2019 -2025 metais	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,5%	197 902	(34 312)	-
-0,5%	191 153	(41 061)	-

Investicijų grąžą naujam kainų reguliavimo periodui nustatė Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, vadovaudamasi Metodikos nuostatomis. Galima grąžos norma prognozuojama konservatyviai, t. y. būsimuose pinigų srautuose įvertinta tik įmonės paskolų struktūros pokyčiai. Kiekvienų metų pabaigoje Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija tikslins investicijų grąžos normos dydį.

Jautrumas investicijų grąžos pokyčiui procentiniais punktais testiniam srautui:

Investicijų grąžos pokytis testiniam srautui	Vertinamo ilgalaikio materialiojo turto vertė pagal pajamų metodą	Įtaka pelnui prieš mokesčius	Įtaka bendrųjų pajamų ataskaitai / Perkainojimo rezervui prieš mokesčius
+0,5%	210 812	(21 402)	-
-0,5%	178 244	(53 971)	-

Diskontuojant pinigų srautus po 2026 m. buvo suvienodinta prognozuojama investicijų grąža ir diskonto norma, todėl investicijų grąžos jautrumo pokyčio priežastys yra tos pačios kaip ir aukščiau nurodytosios diskonto normos pokyčio jautrumo priežastys.

2.27.3 Investicijų vertės sumažėjimas

Dukterinių, asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių akcijomis nėra prekiaujama viešai, todėl vadovybė galimą jų atsiperkamąją vertę įvertino naudodama diskontuotas būsimas pinigines įplaukas pagal kelerių metų finansines prognozes arba netiesiogiai rinkoje prieinamus duomenimis apie panašius sandorius.

2018 m. gruodžio 31 d. buvo apskaičiuota investicijos į LITGRID AB akcijų vertė ir buvo apskaitytas 26 090 tūkst. Eur vertės sumažėjimas. UAB „EPSO-G“ vertė buvo nustatyta buhalterinės vertės (sumavimo) metodu, kaip balansinės viso bendrovės turto ir visų įsipareigojimų, įvertintų tikrąja verte, verčių skirtumas (grynojo turto tikroji vertė) vertinimo momentu.

2.27.4 Investicijos į LITGRID AB vertinimas ir neapibrėžtas pirkimo kainos korekcijos įsipareigojimas

Igyvendinant 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB, elektros energetikos įstatymo reikalavimus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. liepos 4 d. priėmė nutarimą Nr. 826 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės steigimo ir valstybės turto investavimo“, kuriuo nurodė Energetikos ministerijai įsteigti uždarają akcinę bendrovę ir priimti visus reikalingus sprendimus, kad „Lietuvos energija“, UAB (buvusi UAB „Visagino atominė elektrinė“) valdomos LITGRID AB akcijos būtų atlygintinai perduotos naujai įsteigčiai uždarajai akcinei bendrovei UAB „EPSO-G“, atsižvelgiant į nepriklausomų vertintojų nustatytą akcijų rinkos vertę.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2012 m. liepos 10 d. raštu Nr. (11.2-13)3-2428 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo įgyvendinimo“ įpareigojo „Lietuvos energija“, UAB užtikrinti, kad būtų priimti visi LITGRID AB atskyrimui reikalingi sprendimai. 2012 m. rugsėjo mėn. buvo sudaryta tarp „Lietuvos energija“, UAB ir Bendrovės elektros perdavimo sistemos operatorės LITGRID AB akcijų pardavimo sutartis. Šia sutartimi 97,5 proc. LITGRID AB akcijų „Lietuvos energija“, UAB įvertinta rinkos verte pardavė Bendrovei.

2012 m. rugsėjo mėn. buvo atliktas LITGRID AB akcijų nepriklausomas vertinimas. LITGRID AB akcijų pirkimo pardavimo sutartyje nustatyta akcijų pardavimo kaina lygi nepriklausomų vertintojų nustatytai rinkos vertei, kuri sudarė 217 215 tūkst. Eur, bei, atsižvelgiant į neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, numatytam galutinės kainos priedui. Atsižvelgiant į nepriklausomo vertinimo rezultatus, naudotas vertinimo prielaidas bei neapibrėžtumus dėl būsimų reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų pasikeitimų, kurių įgyvendinimą numato 2012 m. sausio 17 d. priimto Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymo naujosios nuostatos, LITGRID AB akcijų pirkimo-pardavimo sutartyje yra numatytas galutinės kainos priedas, kurio realizavimas susietas su galimu reguliavimo aplinkos pasikeitimu ateityje.

Priedo skaičiavimas yra paremtas būsimos 2015-2018 m. investicijų grąžos skaičiavimo prielaidomis. Aukščiau aprašytose LITGRID AB turto vertinimo prielaidose yra įtraukta tiek LRV nutarimu nustatyto RAB priedo investicijų grąža, tiek 2011-2013 m. investicijų grąžos viršpelnio korekcija. Pagal sutartį „Galutinės kainos priedas nustatomas atsižvelgiant į LITGRID AB

reguliuojamos veiklos paslaugų kainų nustatymo principų esminius pakeitimus“. Vadovybės vertinimu, yra įvykę keletas esminių pasikeitimų nustatant tarifus:

- 1) Komisija atliko 2011-2013 m. patikrinimus, kurių metu nustatė, kad Litgrid viršijo leistiną pajamų lygį, ko pasekoje buvo sumažintas elektros energijos perdavimo tarifas 2014-2017 m. ir taip sumažėjo grąža naujam akcininkui – EPSO-G.
- 2) Komisija retrospektyviai už 2016 m. nustatė reguliuojamo turto vertę istorinių kaštų metodu ir pažymėjo, kad planuoja tokius pat principus taikyti iki naujo reguliavimo periodo 2021 m. Reguliacinio turto bazė 2016-2020 m. bus skaičiuojama naudojant istorinių kaštų metodą. Pasikeitęs reguliacinės turto bazės skaičiavimo metodas sumažina akcininkų grąžą.
- 3) Nepriklausomas vertintojas nustatydamas Litgrid akcijų paketo kainą į vertinimą neįtraukė naujų strateginių projektų (jungtys su Lenkija ir Švedija). Investicijos nebuvo įtraukto nei skaičiuojant pinigų srautus, o reguliuojamą turtą. EPSO-G nuomone, turi būti laikomasi tų pačių principų tiek nustatant preliminarį kainą, tiek galutinį kainos priedą. Todėl į reguliacinio turto dydį neturi būti įtraukiami strateginiai projektai, kurių kaštai buvo patirti, kai Litgrid jau buvo valdoma EPSO-G.

Bendrovė visus argumentus traktuoja kaip reikšmingus ir yra suskaičiavusi neigiamą kainos priedą – 27 075 tūkst. Eur. Lietuvos Energija, UAB nesutinka su pateiktais argumentais ir skaičiavimu, todėl šiuo metu vyksta diskusijos, siekiant išspręsti šį klausimą. EPSO-G vadovybė nusprendė situaciją įvertinti konservatyviai ir į galutinio kainos priedo skaičiavimą 2018 m. gruodžio 31 d. data įtraukti tik 1 ir 2 argumentus t.y. argumentus, kurių pagrįstumą patvirtina Komisijos pateikti raštai. Vadovybės vertinimu, kainos priedas yra neigiamas, o suma turi būti tarp 17 961 tūkst. Eur ir 27 075 tūkst. Eur.

Atsižvelgdama į šias prielaidas, Bendrovė atliko kainos priedo konservatyvų įvertinimą ir nustatė, kad 2018 m. gruodžio 31 d. kainos priedo vertė pakito ir yra lygi 17 961 tūkst. eurų (2017 m. gruodžio 31 d. 4 679 tūkst. Eur) ir buvo apskaityta mažinant už akcijas mokėtiną sumą, apskaitytą balanso Kitų ilgalaikių mokėtinų sumų ir įsipareigojimų eilutėje. Pokytis apskaitytas pelno (nuostolių) ataskaitoje prie finansinės veiklos.

2.27.5 Perkrovų įplaukos

Vadovaujantis apskaitos principais, aprašytais 2.21 pastaboje, perkrovų įplaukų pripažinimas priklauso nuo paskirties, kuriai naudojamos šios pajamos. Šios paskirtys aprašytos Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (EB) Nr. 714/2009. Remiantis Bendrovės sprendimu, ateinančių laikotarpių perkrovų pajamos 2018 m. gruodžio 31 d. bus panaudotos investicijoms į jungtis būsimais laikotarpiais. 2018 m. Bendrovė patyrė 811 tūkst. Eur sąnaudų, kad užtikrintų paskirtojo pralaidumo panaudojimą, ir bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažino tokią pačią sumą perkrovų pajamų (2017 m. - 1 445 tūkst. Eur) (taip pat žr. 31 pastabą).

2.27.6 Atidėjiniai servitutų kompensacijoms

2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo pakeitimai, kuriais numatytas servitutų, nustatomų operatoriui nepriklausančios žemės sklypuose įrengiant elektros tinklus, atlygintinumas. Šiame įstatyme numatyta, kad tiesiant perdavimo tinklus ar įrengiant kitus elektros įrenginius, bus mokamos vienkartinės kompensacijos nuostoliams už įstatyminių servitutų nustatymą atlyginti. 2018 m. liepos 31 d. įsigaliojo kompensacijų apskaičiavimo metodika, nustatanti kompensacijų išmokėjimo sąlygas. Remiantis Grupės įvertinimais, bendra nediskontuota išmokėjimo suma gali siekti 10-14 mln. Eur. Tačiau, remiantis panašiais ankstesniais atvejais, taip pat faktiniu Grupės kompensacijų skaičiumi ir dydžiu 2018 m. rugpjūčio - 2019 m. sausio mėn., tinkamiausias numatomas sumos įvertinimas yra mažesnis. Dėl šios priežasties, 2018 m. gruodžio 31 d. Grupė pripažino 2 300 tūkst. Eur nematerialųjį turtą ir atidėjinius, kurie įvertinti remiantis turima informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Kompensacijų dydis buvo apskaitytas diskontuota verte, pritaikyta diskonto norma – 2,24%.

2.28. Tikrosios vertės vertinimas

Tikroji vertė – tai kaina, kuri būtų gauta pardavus turtą arba kuri būtų sumokėta perdavus įsipareigojimą įprasto tarp rinkos dalyvių įvykusio sandorio metu nustatymo dieną. Tikrosios vertės nustatymas paremtas prielaida, kad turto pardavimo ar įsipareigojimų perdavimo sandoris vyksta arba: pagrindinėje turto ar įsipareigojimų rinkoje, ar jei nėra pagrindinės rinkos – turtui ar įsipareigojimams pačioje palankiausioje rinkoje.

Pagrindinė ar pati palankiausia rinka turi būti Grupei ir Bendrovei prieinama.

Turto ar įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma naudojant tas prielaidas, kurias naudotų rinkos dalyviai norėdami nustatyti turto ar įsipareigojimų kainą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai turi geriausių ekonominių interesų.

Nefinansinio turto tikroji vertė nustatoma atsižvelgiant į rinkos dalyvio gebėjimą generuoti ekonominę naudą, naudojant turtą efektyviausiai ir geriausiai arba parduodant jį kitam rinkos dalyviui, kuris turtą naudotų efektyviausiai ir geriausiai.

Grupė ir Bendrovė naudoja vertinimo metodikas, kurios esamomis aplinkybėmis yra tinkamos ir apie kurias turima pakankamai duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodama kuo daugiau svarbių rinkose stebimų duomenų ir kuo mažiau rinkose nestebimų duomenų.

Visas turtas ir įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra nustatoma ar atskleidžiama finansinėje ataskaitoje, yra suskirstomi pagal toliau aprašomą tikrosios vertės hierarchiją, kuri paremta tikrajai vertei nustatyti naudojamais reikšmingais žemiausio lygio duomenimis:

1 lygis – tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose;

2 lygis – vertinimo metodikas, kuriose tiesiogiai ar netiesiogiai rinkose stebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę;

3 lygis – vertinimo metodikas, kuriose rinkose nestebimi žemiausio lygio duomenys, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę.

Turtą ir įsipareigojimus, kurie finansinėse ataskaitose pripažįstami pakartotinai, Grupė ir Bendrovė pakartotinai vertinama skirstymą nusprendžia, ar perkeliama suma vyko tarp hierarchijos lygių (pagal žemiausio lygio duomenis, kurie yra reikšmingi nustatant tikrąją vertę apskritai) kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Vertinimus atlieka vadovybė kiekvieną ataskaitinę dieną. Siekdama atskleisti informaciją apie tikrąją vertę Grupė ir Bendrovė nustatė turto ir įsipareigojimų klases pagal turto ir įsipareigojimų pobūdį, ypatybes bei riziką ir anksčiau apibūdintą tikrosios vertės hierarchijos lygį.

2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose Grupė ir Bendrovė neturėjo reikšmingo pakartotinai arba vieną kartą tikrąją vertę įvertinto turto ar įsipareigojimų, išskyrus galimą parduoti finansinį turtą (2.10 ir 7 pastabos) ir ilgalaikį materialųjį turtą (2.8, 2.27 ir 5 pastabos).

Turtą ir įsipareigojimus, kurių tikroji vertė atskleidžiama finansinėse ataskaitose, sudaro pinigai ir pinigų ekvivalentai, iš pirkėjų ir kitos gautinos sumos, prekybos ir kitos skolos bei paskolos. Vadovybė įvertino, kad paskolų tikroji vertė 2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d. buvo apytikriai lygi jų balansinei vertei, kadangi už jas buvo mokamos kintamos palūkanų normos, o kito minėto finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė apytiksliai prilygsta jų apskaitinei vertei daugiausiai dėl šių priemonių trumpalaikio termino 2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d.

3. Palyginamųjų duomenų koregavimas

2018 m. reikšmingų palyginamųjų skaičių pataisymų nebuvo.

4. Ilgalaikis nematerialusis turtas

Grupė	Prestizas*	Patentai ir licencijos	Programinė įranga	Kitas nematerialusis turtas	Įstatyminiai servitutai**	Iš viso
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	-	220	1 878	40	-	2 138
Įsigijimai	-	76	2 734	-	-	2 810
Perklasifikavimas tarp grupių	-	-	8	-	-	8
Perklasifikavimas iš ilgalaikio materialiojo turto (toliau - IMT)	-	188	580	-	-	768
Amortizacija	-	(159)	(875)	(16)	-	(1 050)
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	325	4 325	24	-	4 674
2017 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo vertė	-	828	7 601	109	-	8 538
Suakaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas	-	(503)	(3 276)	(85)	-	(3 864)
Likutinė vertė	-	325	4 325	24	-	4 674

Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	325	4 325	24	-	4 674
Įsigijimai	61	-	3 286	-	2 300	5 647
Išankstiniai apmokėjimai už INT	-	-	-	-	-	-
Nurašymai	-	-	(8)	-	-	(8)
Perklasifikavimas iš IMT	-	-	(93)	-	-	(93)
Perklasifikavimas tarp grupių	-	110	(110)	-	-	-
Amortizacija	-	(165)	(1 172)	(16)	-	(1 353)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	61	270	6 228	8	2 300	8 867

2018 m. gruodžio 31 d.

Įsigijimo vertė	61	550	9 359	31	2 300	12 301
Suakaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas	-	(280)	(3 131)	(23)	-	(3 434)
Likutinė vertė	61	270	6 228	8	2 300	8 867

* Grupė nematerialiojo turto įsigijimuose apskaitė dukterinės įmonės UAB „Tetas“ pripažintą 61 tūkst. Eur prestižą dėl iš UAB „Energetikos paslaugų ir rangos organizacijos“ įsigytos įmonės (verslo) dalies - laboratorijos veiklos. Laboratorijos paslaugos apima gedimų elektros tinkle nustatymą ir pašalintų gedimų patikrą, skirstomojo ir perdavimo elektros tinklo įrenginių bandymų darbus: transformatorių metrologinę patikrą, galios transformatorių matavimus, transformatorinės alyvos bandymus.

Laboratorijos veikla buvo įsigyta kartu su veiklai priskirtu turto ir darbuotojais, bei jų atžvilgiu susijusiais įsipareigojimais. Prestižas susidarė verslo dalies įsigijimo kainai viršijus perimto turto ir įsipareigojimų vertę. Iš įsigyto laboratorijos verslo Grupė planuoja gauti ilgalaikę ekonominę naudą, savarankiškai teikiant paslaugas išorės klientams ir mažinant savikainą kitų Grupės teikiamų paslaugų sudėtyje.

** Grupė nematerialiojo turto grupėje „Įstatyminiai servitutai“ apskaitė teisę naudoti trečiųjų asmenų žemės sklypus servitutų pagrindais, kuriuose įrengti elektros tinklai ir įrenginiai. 2018 m. liepos 31 d. įsigaliojo kompensacijų apskaičiavimo metodika, nustatanti kompensacijų išmokėjimo sąlygas. 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė ir Grupė pripažino 2 300 tūkst. Eur nematerialųjį turtą ir atidėjinius, kurie įvertinti remiantis turima informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Kompensacijų dydis buvo apskaičiuotas diskontuota verte, pritaikyta diskonto norma - 2,24%.

Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas yra neribotas, todėl turtas neamortizuojamas. Bendrovė ir Grupė tikrina įstatyminių servitutų nematerialiojo turto galimą vertės sumažėjimą, lygindama jo atsiperkamąją vertę su balansine verte bent kartą per metus, arba tais atvejais, kai yra vertės sumažėjimo požymių.

5. Ilgalaikis materialusis turtas

Grupė	Žemė	Pastatai	Statiniai ir mašinos	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	659	17 332	633 002	1 206	12 988	18 528	683 715
Įsigijimai	-	-	247	1 671	854	35 493	38 265
Išankstiniai apmokėjimai už IMT	-	-	-	-	-	(450)	(450)
Perkainojimas	-	(189)	(35 193)	198	35	-	(35 149)
Nurašymai	-	(36)	(1 223)	-	(31)	-	(1 290)
Perklasifikavimas į (iš) atsargas (ų)	-	-	-	-	(104)	-	(104)
Perklasifikavimas į (iš) turtą (o) skirtą (o) parduoti	-	(14)	-	-	-	-	(14)
Perklasifikavimas į INT	-	-	-	-	-	(768)	(768)
Perklasifikavimas tarp grupių	-	174	12 385	-	1 320	(13 879)	-
Dotacijų sudengimai su ilgalaikiu turtu	-	-	(1 281)	-	-	(22 710)	(23 991)
Nusidėvėjimas	-	(859)	(34 813)	(480)	(3 624)	-	(39 776)

Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d. (koreguota)	659	16 408	573 124	2 595	11 438	16 214	620 438
2017 m. gruodžio 31 d.							
Įsigijimo vertė	659	18 304	636 736	3 421	18 882	16 214	694 216
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(1 896)	(63 612)	(826)	(7 444)	-	(73 778)
Likutinė vertė	659	16 408	573 124	2 595	11 438	16 214	620 438
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.							
Įsigijimai	-	17	1 148	683	853	24 064	26 765
Išankstiniai apmokėjimai už IMT	-	-	-	-	-	2 017	2 017
Perkainojimas	(14)	(394)	(93 388)	-	(160)	-	(93 956)
Pardavimai	-	-	-	-	(18)	-	(18)
Nurašymai	-	(13)	(1 115)	-	(8)	-	(1 136)
Perklasifikavimas į (iš) atsargas (ų)	-	-	-	-	(131)	-	(131)
Perklasifikavimas į INT	-	-	-	-	-	93	93
Perklasifikavimas tarp grupių	-	335	15 377	-	1 842	(17 554)	-
Dotacijų sudengimai su ilgalaikiu turtu	-	-	-	-	-	(7 054)	(7 054)
Nusidėvėjimas	-	(816)	(32 692)	(596)	(3 093)	-	(37 197)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	645	15 537	462 454	2 682	10 723	17 780	509 821
2018 m. gruodžio 31 d.							
Įsigijimo vertė	645	16 120	473 442	4 104	12 890	17 780	524 981
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(583)	(10 988)	(1 422)	(2 167)	-	(15 160)
Likutinė vertė	645	15 537	462 454	2 682	10 723	17 780	509 821

Atlikto ilgalaikio turto perkainojimo įtaka apskaityta bendrųjų pajamų ataskaitoje veiklos sąnaudose - 88 670 tūkst. Eurų ir kitose bendrosiose pajamose (5 289 tūkst. Eurų).

Nurašymus daugiausia sudaro turto dalių, kurios pakeičiamos turto rekonstrukcijos metu, nurašymai.

Grupė per 2018 metus ilgalaikiam turtui priskyrė (kapitalizavo) dalį su skolinimusi susijusių palūkanų sąnaudų. Bendra kapitalizuotų palūkanų suma 2018 metais sudarė 71 tūkst. Eur (2017 metais - 192 tūkst. Eur).

2018 m. gruodžio 31 d. Grupė buvo sudariusi sutarčių dėl ilgalaikio turto įsigijimo, kuris nėra pripažintas šiose finansinėse ataskaitose, už 100 640 tūkst. Eur (2017 m. gruodžio 31 d. - 30 937 tūkst. eurų).

Grupė 2017 m. atliko materialiojo turto perkainojimą ir nustatė ilgalaikio materialiojo turto tikrąją vertę (3 tikrosios vertės nustatymo lygis). Ilgalaikio materialiojo turto tikrajai vertei nustatyti naudotos prielaidos plačiau atskleistos 2.27 pastaboje.

Ilgalaikis materialusis turtas iš pradžių apskaitomas turto įsigijimo vertę mažinant tam turtui įsigyti gautomis/gautinomis dotacijomis. Dotacijoms priskiriama ES struktūrinių fondų lėšos, naujų vartotojų (gamintojų) prijungimo prie elektros perdavimo tinklo lėšos (pagal taikomą apskaitos politiką iki 2009 m. liepos 1 d.) ir perkrovų pajamų įplaukos (plačiau atskleista 2.21 pastaboje).

Bendrovė	Žemė	Pastatai	Statiniai ir įrenginiai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
Likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	54	-	54
Įsigijimai	-	-	-	-	-	6	-	6
Nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(16)	-	(16)
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	44	-	44
2017 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	-	-	-	-	68	-	68
Sukauptas nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(24)	-	(24)
Likutinė vertė	-	-	-	-	-	44	-	44
Likutinė vertė 2017 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	44	-	44
Įsigijimai	-	-	-	-	-	3	-	3
Nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(18)	-	(18)
Likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	-	-	-	-	-	29	-	29
2018 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	-	-	-	-	71	-	71
Sukauptas nusidėvėjimas	-	-	-	-	-	(42)	-	(42)
Likutinė vertė	-	-	-	-	-	29	-	29

6. Investicijos į dukterines ir asocijuotas bei bendrai valdomas įmones

Bendrovės investicijos į dukterines įmones

2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)
LITGRID AB	217 215	26 090	191 125	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPool UAB	388		388	67,0
Iš viso	344 132	26 090	318 042	

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo akcijų šiose Grupės įmonėse:

Grupės įmonės	Įsigijimo vertė	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)
LITGRID AB	217 215	-	217 215	97,5
AB „Amber Grid“	126 529	-	126 529	96,6
BALTPPOOL UAB	388		388	67,0
Iš viso	344 132	-	344 132	

Dukterinių įmonių, turinčių reikšmingą mažumos dalį, finansinė informacija pateikiama žemiau:

LITGRID AB

<u>Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita</u>	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	307 047	376 028
Kitas ilgalaikis turtas	27 507	7 717
Trumpalaikis turtas	25 934	47 348
Dotacijos	-	22
Finansiniai įsipareigojimai	120 870	149 746
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	12 710	13 363
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	31 071	21 823
Iš viso nuosavo kapitalo	195 837	246 139
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	190 946	239 992
Mažumos daliai	4 891	6 147
<u>Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita</u>	2018 metai	2017 metai
Pajamos	171 949	144 357
Sąnaudos	(215 803)	(133 001)
Finansinė veikla, grynoji vertė	(1 078)	(1 111)
Pelnas prieš apmokestinimą	(44 932)	10 245
Pelno mokestis	6 842	(2 521)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	(38 090)	7 724
Mažumos dalis	(951)	193

Sutrumpinta grynujų pinigų ataskaita

	2018 metai	2017 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	24 306	45 128
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	13 482	(10 708)
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	(37 825)	(34 594)
Grynasis pinigų srautų (sumažėjimas) padidėjimas	(37)	(174)

AB „Amber Grid“

Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita

	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	200 028	241 973
Kitas ilgalaikis turtas	7 089	2 681
Trumpalaikis turtas	28 299	35 544
Dotacijos	-	-
Finansiniai įsipareigojimai	80 124	77 222
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	448	3376
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	23 248	27 579
Iš viso nuosavo kapitalo	131 596	172 021
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	127 093	166 135
Mažumos daliai	4 503	5 886

Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita

	2018 metai	2017 metai
Pajamos	54 290	64 322
Sąnaudos	(79 978)	(76 038)
Finansinė veikla, grynoji vertė	(323)	(339)
Pelnas prieš apmokestinimą	(26 011)	(12 055)
Pelno mokesčiai	4 419	2 194
Grynasis pelnas (nuostoliai)	(21 592)	(9 861)
Mažumos dalis	(739)	(337)

Sutrumpinta grynujų pinigų ataskaita

	2018 metai	2017 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	23 306	34 835
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	(12 221)	(4 250)

Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	(17 777)	(37 825)
Grynasis pinigų srautų (sumažėjimas) padidėjimas	(6 692)	(7 240)
BALTPOOL UAB		
<u>Sutrumpinta finansinės būklės ataskaita</u>	2018 m. gruodžio 31 d.	2017 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis materialusis turtas	23	18
Kitas ilgalaikis turtas	18	19
Trumpalaikis turtas	65 134	51 540
Finansiniai įsipareigojimai	-	12 210
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	12	-
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	64 553	38 775
Iš viso nuosavo kapitalo	609	592
Priskirtina:		
Bendrovės akcininkams	408	397
Mažumos daliai	201	195
<u>Sutrumpinta pelno (nuostolių) ataskaita</u>	2018 metai	2017 metai
Pajamos	903	736
Sąnaudos	(686)	(548)
Pelnas prieš apmokestinimą	217	187
Pelno mokestis	(37)	(30)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	180	157
Mažumos dalis	59	52
<u>Sutrumpinta grynujų pinigų ataskaita</u>	2018 metai	2017 metai
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	12 307	(4 809)
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	(28)	(23)
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	(12 372)	4 846
Grynasis pinigų srautų (sumažėjimas) padidėjimas	(93)	14

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

Investicijų į asocijuotas ir bendrai kontroliuojamas įmones judėjimas pateikiamas žemiau:

Kaip aprašyta 1 pastaboje 2017 m. sausio 27 dieną valdyba pritarė visų LITGRID AB nuosavybės teise valdomų Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 procentų akcijų paketo pardavimo organizavimui kartu su „Lietuvos energija“, UAB valdomų akcijų dalimi. Pardavimo sandoriui neįvykus, 2018 m. birželio 13 d. Bendrovės valdyba priėmė sprendimą pritarti su „Telia Lietuva“ pasirašytos UAB „Duomenų logistikos centras“ 20,36 procentų akcijų paketo pirkimo – pardavimo sutarties nutraukimui ir

atnaujinti UAB „Duomenų logistikos centras“ pardavimo procesą. Dėl LITGRID vykdomų aktyvių veiksmų siekiant parduoti asocijuotas įmonės akcijas, šiose finansinėse ataskaitose, investicija į asocijuotą įmonę perklasifikuota į finansinį turtą, laikomą pardavimui ir išlieka apskaityta trumpalaikiame turtu kaip trumpalaikis Kitas finansinis turtas, laikomas pardavimui (11 pastaba).

2016 m. rugsėjo 28 d. LitPol Link SP.z.o.o. neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime buvo nuspręsta sustabdyti LitPol Link bendrovės veiklą iki tol, kol Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. ir LITGRID AB priims sprendimą vykdyti bendrą projektą, bet ne ilgiau nei 24 mėnesiams. Grupėje 2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d. investicijos į "LitPol Link" Sp.z.o.o. įsigijimo vertė sudarė - 295 tūkst. Eur., kuriai 100% buvo apskaitytas vertės sumažėjimas.

Asocijuotos įmonės ir bendrai valdomos įmonės finansinė padėtis 2018 m. gruodžio 31 d. ir finansiniai veiklos rezultatai už 2018 metus:

	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB Duomenų logistikos centras	6 007	785	3 818	622
"LitPol Link" Sp.z.o.o.	111	1	-	-

Asocijuotos įmonės ir bendrai valdomos įmonės finansinė padėtis 2017 m. gruodžio 31 d. ir finansiniai veiklos rezultatai už 2017 metus:

	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB Duomenų logistikos centras	5 577	672	3 836	436
"LitPol Link" Sp.z.o.o.	114	1	-	(6)

7. Finansinis turtas tikrąja verte kitose bendrosiose pajamose

Finansinį turtą tikrąja verte kitose bendrosiose pajamose (2017 m. turtas buvo klasifikuojamas kaip galimas parduoti) sudaro šių įmonių akcijos:

	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
NordPool Spot (2 proc.)	2 693	-	2 693	-
Apskaitinė vertė	2 693	-	2 693	-

2018 m. balandžio 19 d. Nord Pool AS akcininkai - Šiaurės ir Baltijos šalių perdavimo sistemos operatoriai (PSO) priėmė sprendimą reorganizuoti bendrovę, atskiriant Rinkų susiejimo operatoriaus (European Market Coupling Operator AS) ir elektros biržos operatoriaus („Nord Pool“ AS) funkcijas, perduodant jas atskiriems juridiniams asmenims ir sukuriant įmonių grupės struktūrą. Nuo 2018 m. balandžio 19 d. „Litgrid“ priklauso 2 proc. (306 akcijos) valdymo bendrovės Nord Pool Holding AS akcijų, kuri 100 proc. valdo „Nord Pool“ AS 100 proc. European Market Coupling Operator AS. Minėtos reorganizacijos metu Bendrovė išlaikė investicijų į galimo parduoti finansinio turto teikiamą naudą ir valdymo riziką toje pačioje apimtyje, todėl finansinėse ataskaitose nebuvo fiksuota finansinio turto perleidimas ir įgijimas.

2018 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d. Grupė įvertino NordPool akcijas tikrąja verte, kuri buvo nustatyta diskontuotų pinigų srautų metodu. Naudota 7,5 proc. diskonto norma 2017 m. gruodžio 31 d. Naudota diskonto norma 2018 m. gruodžio 31 d. ir Nord Pool Holding AS akcininkai atlieka aktyvius veiksmus organizuojant dukterinės bendrovės Nord Pool AS, vykdančio elektros biržos operatoriaus veiklą, akcijas. Nord Pool AS veikla sudaro esminę visos Nord Pool Holding AS grupės pajamų. Pagal Grupės gautą informaciją apie numatomas parduoti Nord Pool AS vertinimo rezultatus, Nord Pool Holding AS tikroji vertė 2018 m. gruodžio 31 d. yra ne mažesnė, nei nustatyta 2017 m. gruodžio 31 d. atlikto vertinimo metu.

8. Atsargos ir skirtas parduoti ilgalaikis turtas

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Medžiagos, atsarginės dalys ir kitos atsargos bei turtas, skirtas parduoti	2 042	-	1 925	-
Gamtinės dujos	2 444	-	1 814	-
Turtas, skirtas parduoti	19	-	30	-
Atimti: vertės sumažėjimas	(603)	-	(722)	-
Apskaitinė vertė	3 902	-	3 047	-

Atsargų, apskaitytų grynąja galimo realizavimo verte, balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d. Grupėje sudarė 992 tūkst. Eur (2017 m. gruodžio 31 d. – 993 tūkst. Eur), sąnaudos per metus pripažinta atsargų savikaina sudarė 21 159 tūkst. Eur (2017 m. gruodžio 31 d. – 18 627 tūkst. Eur).

Atsargų vertės sumažėjimo pasikeitimas 2018 ir 2017 metais:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	722	-	653	-
Vertės sumažėjimo pasikeitimas	(119)	-	69	-
Apskaitinė vertė gruodžio 31 d.	603	-	722	-

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas sąnaudas bendrųjų pajamų ataskaitoje.

9. Prekybos gautinos sumos

Prekybos gautinas sumas sudaro:	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Gautinos sumos už elektros energijos perdavimą	18 513	-	20 538	-
Gautinos sumos už gamtinių dujų perdavimą ir tranzitą	6 076	-	7 499	-
Gautinos sumos už rangos darbus ir kitas paslaugas	4 221	-	5 267	-
Kitos prekybos gautinos sumos	1 349	-	2 313	-
Atimti: prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimas	(3 871)	-	(6 539)	-
Apskaitinė vertė	26 288	-	29 078	-

Tikroji trumpalaikių prekybos gautinų sumų vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

Grupė 2018 m. papildomai apskaitė 564 tūkst. Eur (2017 metais – 173 tūkst. Eur vertės sumažėjimo atstatymą) vertės sumažėjimo atstatymą individualiai įvertintoms abejotinoms skoloms, susijusioms su įsiskolinimais už įsigytą elektros energiją ir AB „Amber Grid“ klientų įsiskolinimams 87 tūkst. Eur (2017 – 41 tūkst. Eur). Taip pat apskaitė 2 426 tūkst. Eur (2017 m. 737 tūkst.

Eur) vertės sumažėjimo nurašymą beviltiškoms skoloms. Abejotinos skolos nurašomos balanse po to, kai jos pripažįstamos visiškai neatgautinomis, paprastai po oficialaus kliento (juridinio asmens) likvidavimo, užbaigus bankroto procedūras.

Po vienerių metų gautiną 998 tūkst. eurų sumą sudarė UAB „Intergas“ prijungimo įmoka, kuri turi būti sumokėta iki 2021 m. gruodžio 31 d. Įsipareigojimo vykdymo užtikrinimui yra gauta banko garantija.

Prekybos gautinų sumų, kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas, senėjimo analizė:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Nepradelsta	25 862	-	27 788	-
iki 30 dienų	365	-	1 137	-
30-60 dienų	-	-	20	-
60-90 dienų	6	-	77	-
daugiau nei 90 dienų	55	-	56	-
Iš viso	26 288	-	29 078	-

10. Kitos gautinos sumos

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Gautinos administruojamos VIAP lėšos	51 003	-	45 852	-
Gautinos administruojamos SGDT lėšos	14 942	-	14 186	-
Iš biudžeto gautinas PVM	3	-	7	6
Gautinos dotacijos	1 715	-	24 292	-
Kitos sukauptos pajamos	493	-	644	-
Paskolos dukterinėms įmonėms	150	12 517	120	-
Kitos gautinos sumos	1 377	386	1 115	-
Atimti: kitų gautinų sumų vertės sumažėjimas	(23)	-	(9)	-
Apskaitinė vertė	69 660	12 903	86 207	6

Kitų gautinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

Kitų gautinų sumų, kurioms nėra apskaitytas vertės sumažėjimas, senėjimo analizė:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Nepradelsta	31 763	12 903	52 089	6
iki 30 dienų	18 191	-	2 592	-
30-60 dienų	16 606	-	1 211	-

60-90 dienų	1 865	-	356	-
daugiau nei 90 dienų	1 235	-	29 959	-
Iš viso	69 660	12 903	86 207	6

11. Kitas finansinis turtas

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Administruojamas VIAP lėšos	6 998	-	-	-
Administruojamas SGT lėšos	56	-	91	-
Deponuotos lėšos garantijoms ir depozitai	1 769	-	1 877	-
Perkrovų valdymo įplaukų nepanaudotos lėšos*	4 922	-	6 107	-
Finansinis turtas, skirtas parduoti	752	-	752	-
Biržos dalyvių pinigai	16 943	-	5 014	-
Apskaitinė vertė	31 440	-	13 841	-

* Perkrovų valdymo įplaukų nepanaudotų lėšų likučio ilgalaikė dalis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 10 439 tūkst. Eur ir finansinės padėties ataskaitoje apskaitytas kito ilgalaikio finansinio turto straipsnyje. Perkrovų valdymo įplaukų lėšų trumpalaikė dalis (numatoma panaudoti per 12 mėnesių) 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 4 922 tūkst. Eur.

Pagal teisės aktų reikalavimus pinigai, skirti išmokėti SGT ir VIAP lėšų gavėjams, laikomi atskirai nuo kitų Grupės pinigų ir pinigų ekvivalentų ir gali būti naudojami tik SGT ir VIAP lėšų mokėjimams.

Kaip aprašyta 1-oje pastaboje, finansinį turtą, skirtą parduoti sudaro Duomenų logistikos centras, UAB 20,36 proc. akcijų paketo vertė.

Kito finansinio turto tikroji vertė 2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d. buvo artima apskaitinei vertei.

12. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Pinigai banke	9 913	8 669	8 075	13
Apskaitinė vertė	9 913	8 669	8 075	13

Pinigų ir pinigų ekvivalentų tikroji vertė artima jų apskaitinei vertei.

13. Įstatinis kapitalas

2018 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės įstatinis kapitalas buvo lygus 22 482 694,57 eurų ir buvo padalintas į 77 526 533 nominaliosios vertės paprastosios vardines akcijas, kurių kiekvienos vertė 0,29 euro. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos.

Kapitalo valdymas

Kapitalą sudaro visas finansinės būklės ataskaitoje apskaitytas nuosavas kapitalas.

Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad Bendrovės nuosavas kapitalas sudarytų ne mažiau negu 1/2 jos įstatinio kapitalo. 2018 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė atitiko šį reikalavimą. Bendrovė neturi jokių kitų išorinių reikalavimų kapitalui.

Pagrindinis Bendrovės kapitalo valdymo tikslas yra valdyti kapitalą taip, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas. Siekiant palaikyti ar pakeisti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakeisti dividendų išmokėjimą akcininkams, išleisti naują akcijų emisiją ar parduoti dalį turto. Pasikeitimų kapitalo valdymo tiksluose, lyginant su praėjusiais metais, nebuvo.

14. Perkainojimo rezervas

Perkainojimo rezervas – tai ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš perkainojimo rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas. Tačiau rezervas negali būti naudojamas nuostoliams padengti.

Grupė	Perkainojimo rezervas	Atidėtas pelno mokestis	Atėmus atidėtą pelno mokestį
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.	6 433	(965)	5 468
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(614)	91	(523)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(63)	8	(55)
Dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimas	417	(61)	356
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	6 173	(927)	5 246
Perkainojimo rezervo nusidėvėjimas	(706)	107	(599)
Ilgalaikio materialiojo turto nurašymas	(55)	9	(46)
Ilgalaikio materialiojo turto perkainavimas	(5 158)	773	(4 385)
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	254	(38)	216

15. Privalomasis ir kiti rezervai

Privalomasis rezervas

Privalomasis rezervas yra sudaromas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Į jį privaloma kasmet pervesti ne mažiau kaip 5 proc. grynojo pelno, kol rezervas pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo. Jis gali būti naudojamas tik būsimiems nuostoliams dengti. 2018 m. gruodžio 31 d. šis rezervas buvo pilnai suformuotas.

Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas

Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo rezervas – tai finansinio turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus finansinį turtą. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš šio rezervo gali būti didinamas akcinis kapitalas ir negali būti mažinami nuostoliai.

Kiti rezervai

Kiti rezervai sudaromi akcininkų sprendimu ir gali būti perskirstomi skirstant kitų metų pelną.

2018 m. balandžio 24 d. įvykusio UAB „EPSO-G“ eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo nutarta patvirtinti pelno paskirstymo projektą ir perkelti 50 tūkst. Eur iš nepaskirstytojo pelno į kitus rezervus.

16. Dividendai

2018 m. balandžio 24 d. įvykusio UAB „EPSO-G“ eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo metu buvo nutarta išmokėti 682 tūkst. Eur dividendų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2016 m. lapkričio 9 d. priėmė nutarimą Nr. 1116, kuriame numatoma, kad už 2016–2021 finansinius metus UAB „EPSO-G“ dividendams skirs 0,5 procento paskirstytinojo pelno. Ši nuostata taikoma, jeigu atitinkamais finansiniais metais UAB „EPSO-G“ paskolos, išperkamosios nuomos įsipareigojimai ir kitos ilgalaikės mokėtinos sumos bei įsipareigojimai, išskyrus ateinančių laikotarpių pajamas, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus ir dotacijas, viršija UAB „EPSO-G“ nuosavo kapitalo dydį.

17. Dotacijos

Dotacijas sudaro dotacijos, skirtos įsigyti ilgalaikį turtą. Per 2018 m. ir 2017 m. dotacijų judėjimą sudarė:

	Grupė
Likutis 2016 m. gruodžio 31 d.	38
Gautos dotacijos	13 835
Perkrovų pajamos	10 163
Perkelta į ilgalaikį materialųjį turtą	(23 991)

Panaudotos dotacijos sąnaudų kompensavimui	(23)
Likutis 2017 m. gruodžio 31 d.	22
Gautos dotacijos	24 283
Perkrovų pajamos	2 939
Perkelta į ilgalaikį turtą	(27 204)
Panaudotos dotacijos sąnaudų kompensavimui	(40)
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.	0

18. Paskolos

Grupės ir Bendrovės paskolas sudaro:

	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikės paskolos				
Banko paskolos	154 605	5 120	175 366	7 680
Trumpalaikės paskolos				
Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	34 761	2 560	28 531	2 560
Banko sąskaitos perviršis	6 889	-	49	2 321
			187	
Iš viso paskolų	196 255	7 680	253 084	12 561
Ilgalaikių paskolų grąžinimo terminai				
	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
Tarp 1 ir 2 metų	30 403	2 560	40 761	2 560
Nuo 2 iki 5 metų	73 932	2 560	65 762	5 120
Po 5 metų	50 270	-	68 843	-
Iš viso	154 605	5 120	175 366	7 680

Grupė ir Bendrovė 2018 m. ir 2017 m. gruodžio 31 d. reikšmingų įkeitimų neturėjo.

Paskolų sutartyse numatytos finansinės ir nefinansinės sąlygos, kurių atskiros Grupės įmonės įsipareigojusios laikytis. Grupės įmonės šiuos įsipareigojimus vykdo.

Grupės paskolų palūkanų normos svartinis vidurkis 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 0,77 proc. (2017 m. gruodžio 31 d. – 0,79 proc.), Bendrovės – 0,52 proc. (2017 m. gruodžio 31 d. – 0,52 proc.).

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės nepanaudotų paskolų ir overdraftų likutis buvo 22 638 tūkst. Eur (2017 m. gruodžio 31 d. 22 638 tūkst. Eur).

2017 m. kovo 1 d. Bendrovė sudarė kreditavimo sutartį su AB SEB bankas, pagal kurią iki 2019 m. kovo 1 d. suteiktas 4 000 tūkst. eurų kredito perviršio limitas.

Grynosios skolos likučių ir finansinės veiklos pinigų srautų 2018 m. ir 2017 m. suderinimas:

Grupė	Pinigai	Paskolas	Išperkamoji nuoma	Iš viso
Grynoji skola 2017 m. gruodžio 31 d.	8 075	(253 084)	(1 263)	(246 272)
Įsigijimas	-	(20 000)	443	(19 557)
Pinigų ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	1 838	2 560	-	4 362
Overdraft'o pasikeitimas	-	42 298	-	42 298
Grąžinta paskola	-	31 971	-	31 971
Grynoji skola 2018 m. gruodžio 31 d.	9 913	(196 255)	(820)	(187 198)
Bendrovė	Pinigai	Paskolas	Iš viso	
Grynoji skola 2017 m. gruodžio 31 d.	13	(12 561)	(12 548)	
Pinigų ir pinigų ekvivalentų (sumažėjimas)	8 656	2 560	11 216	
Overdraft'o pasikeitimas	-	2 321	2 321	
Grynoji skola 2018 m. gruodžio 31 d.	8 669	(7 680)	989	

19. Išperkamosios nuomos įsipareigojimai

Grupė	2018-12-31		2017-12-31	
	Minimalūs lizingo mokėjimai	Minimalių lizingo mokėjimų dabartinė vertė	Minimalūs lizingo mokėjimai	Minimalių lizingo mokėjimų dabartinė vertė
Išperkamosios nuomos mokėjimai:				
Per pirmus metus	234	221	462	443
Per antrus – penktus metus	615	599	849	820
Minimalūs išperkamosios nuomos mokėjimai	849	820	1 311	1 263
Atimti: būsimas palūkanas	(29)	-	(48)	-
Dabartinė minimalių išperkamosios nuomos mokėjimų vertė	820	820	1 263	1 263

Grupės įmonė UAB „TETAS“ 2017 metais lizingo būdu įsigijo transporto priemonių, kurių likutinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d. – 1 194 Eur (2017 m. – 1 332 Eur).

20. Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Mokėtina suma už LITGRID AB akcijas	156 574	156 574	169 856	169 856
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų prijungimo	609	-	609	-
Atidėjiniai darbuotojų pensijų išmokoms	664	-	471	-
Garantiniai atidėjiniai	6	-	5	-
Atidėjiniai servitutų įsipareigojimams	1100	-	-	-
Kita	12	-	-	-
Apskaitinė vertė	158 965	156 574	170 941	169 856

Pagal 2012 m. rugsėjo 27 d. akcijų pirkimo – pardavimo sutartį su „Lietuvos energija“, UAB neapmokėta LITGRID AB akcijų kainos dalis be galutinės kainos korekcijos, aprašytas 2.27 pastaboje, 2018 m. sudarė 156 574 tūkst. Eur (2017 m. 169 856 tūkst. Eur). Mokėtina suma už sukauptas palūkanas 2018 m. gruodžio 31 d. sudaranti 282 tūkst. Eur (2017 m. gruodžio 31 d. – 276 tūkst. Eur) yra apskaityta kitose trumpalaikėse mokėtinose skolose ir įsipareigojimuose.

Atidėjinius pensijų išmokoms sudaro apskaičiuotos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus mokėtinos sumos (2.18 pastaba).

Kaip aprašyta 4-oje pastaboje 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė ir Grupė pripažino 2 300 tūkst. Eur nematerialųjį turtą ir atidėjinius, kurie įvertinti remiantis turima informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Trumpalaikė atidėjinių servitutų įsipareigojimams dalis apskaityta trumpalaikių įsipareigojimų straipsnyje „Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai“ (4 pastaba).

21. Ataskaitinių metų pelno mokestis ir atidėtasias pelno mokestis

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	3 272	-	6 352	-
Atidėtojo pelno mokesčio (pajamos)	(17 232)	(386)	(6 319)	(12)
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudas (pajamos)	(13 960)	(386)	33	(12)

Atidėtojo pelno mokesčio turto ir įsipareigojimų judėjimas prieš sudengiant su ta pačia mokesčių institucija susijusias sumas, yra pateikiamas žemiau:

Grupė					
	IMT perkainojimas (vertės sumažėjimas)	Turto vertės sumažėjimas	Sukauptos sąnaudos/ pajamos	Kita	Viso
Atidėtojo pelno mokesčio turtas					
2016 m. gruodžio 31 d.	18 124	20 982	1 595	2 885	43 586
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	(1 542)	4 161	(167)	(55)	2 397
2017 m. gruodžio 31 d.	16 582	25 143	1 428	2 830	45 983

Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	8 517	3 813	1 173	(600)	12 903
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	(24 641)	-	-	-	(24 641)
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	793	-	-	(26)	767
2018 m. gruodžio 31 d.	1 251	28 956	2 601	2 204	35 012

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	IMT perkainojimas (vertės padidėjimas)	Nusidėvėjimo normų skirtumai	Mokesčių lengvata įsigyjant IMT	Palūkanų kapitalizavimo įtaka	Viso
2016 m. gruodžio 31 d.	(27 014)	(28 158)	(1 984)	(264)	(57 420)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje	2 368	1 415	156	(16)	3 923
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	(64)	-	-	-	(64)
2017 m. gruodžio 31 d.	(24 710)	(26 743)	(1 828)	(280)	(53 561)
Pripažinta pelno (nuostolių) straipsnyje		1 440	146	3	1 589
Atidėtojo pelno mokesčio turtas sudengtas su atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimu	24 641				24 641
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	36	-	-	-	36
2018 m. gruodžio 31 d.	(33)	(25 303)	(1 682)	(277)	(27 295)

Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2017 m. gruodžio 31 d. 81

Atidėtojo pelno mokesčio turtas grynąja verte 2018 m. gruodžio 31 d. 7 717

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas grynąja verte 2017 m. gruodžio 31 d. (7 659)

Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas grynąja verte 2018 m. gruodžio 31 d. 0

Pagal Pelną mokesčio įstatymo nuostatas, įsigaliojusias 2009 m. sausio 1 d., investicijoms į įstatyme nustatytus kriterijus atitinkantį ilgalaikį turtą gali būti taikoma pelno mokesčio lengvata. Grupė apskaičiuodama 2018 m. pelno mokestį pasinaudojo minėta lengvata ir susimažino 2018 m. pelno mokesčio sąnaudas bendra 1 653 tūkst. eurų suma (2017 m. – 1 955 tūkst. eurų suma).

2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė turėjo sukauptų mokestinių nuostolių už 4 038 tūkst. Eur (2017 m. – 19 685 tūkst. Eur.), kuriems nebuvo pripažintas atidėtas pelno mokestis, todėl, kad Bendrovės vadovybė nenumato, kad Bendrovė uždirbs apmokestinamo pelno per artimiausius ateinančius metus. Mokestiniai nuostoliai gali būti keliama neribotą laiką.

UAB „EPSO-G“ valdyba 2018 m. birželio 29 d. priėmė sprendimą sudaryti sutartį tarp UAB „EPSO-G“ ir dukterinių įmonių LITGRID AB bei AB „Amber Grid“ dėl mokestinių nuostolių perdavimo. Pagal sutartį dukterinės įmonės sumokėjo UAB „EPSO-G“ 15 proc. nuo perimtos mokestinių nuostolių sumos: LITGRID AB sumokėjo – 680 tūkst. Eur už 2014 m. ir 680 tūkst. Eur už 2015 metus, AB „Amber Grid“ sumokėjo – 563 tūkst. eurų už 2016 m. ir 430 tūkst. eurų už 2017 metus. Šie sandoriai įtakojo UAB „EPSO-G“ pajamas. Mokestinių nuostolių perdavimo sandoriai naudingi Grupės mastu, nes jų pagrindu teisėtai gaunama mokestinė nauda. UAB „EPSO-G“ audito komiteto 2018 m. birželio 18 d. nuomone, sandoris yra sąžiningas visų LITGRID AB bei AB „Amber Grid“ akcininkų atžvilgiu, mokestinių nuostolių perdavimas vykdomas pelno mokesčio įstatymo numatyta tvarka.

2019 m. vasario 26 d. LITGRID AB valdyba priėmė sprendimą sudaryti sutartį tarp patronuojančios bendrovės UAB „EPSO-G“ ir LITGRID AB dėl mokestinių nuostolių perdavimo už atlygį. UAB „EPSO-G“ mokestinių nuostolių perdavimo už atlygį suma 380 tūkst. Eur.

Bendrųjų pajamų ataskaitoje pateikta pelno mokesčio sąnaudų suma gali būti suderinta su pelno mokesčio sąnaudomis, apskaičiuotomis taikant įstatyme numatytą pelno mokesčio tarifą pelnui prieš pelno mokestį:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	(61 680)	13 930	(2 763)	35 341
Pelno mokestis taikant 15 proc. tarifą	(9 252)	2 090	(414)	5 301
Investicijų lengvatos įtaka	(517)	-	(383)	-
Nepripažintas atidėtojo pelno mokestis nuo mokestinių nuostolių	(6)	6	390	433
Neleidžiamų atskaitymų ir neapmokestinamųjų pajamų įtaka	(798)	(2 482)	425	(5 746)
Praėjusių metų koregavimas	(1 381)	-	15	-
Mokestinio nuostolio perdavimo įtaka	(2 006)			
Pelno mokesčio sąnaudos (pajamos), apskaitytos per pelną (nuostolį) Bendrųjų pajamų ataskaitoje	(13 960)	(386)	33	(12)

22. Prekybos skolos

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Skolos už elektros energiją	11 587	-	6 705	-
Skolos už gamtines dujas	1 561	-	522	-
Skolos už rangos darbus, paslaugas	7 269	31	6 319	35
Skolos už ilgalaikį materialųjį turtą ir atsargas	7 704	-	11 101	-
Skolos už elektros energijos tranzitą	-	-	-	-
Kitos prekybos mokėtinos sumos	11	-	45	-
Apskaitinė vertė	28 132	31	24 692	35

Tikrosios prekybos mokėtinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

23. Gauti išankstiniai apmokėjimai

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Gauti išankstiniai apmokėjimai iš biržos dalyvių	10 087	-	-	-
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų*	712	-	328	-
Kitos avansu gautos sumos	229	-	725	-
Apskaitinė vertė	11 028	-	1 053	-

*Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų – tai gauti avansai už naujų vartotojų prijungimą prie elektros tinklų. Šie avansai bus pripažinti pajamomis kuomet bus suteiktos prijungimo paslaugos.

24. Kitos trumpalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Mokėtinos administruojamos VIAP lėšos	9 466	-	15 238	-
Skirtumas tarp gautų ir sumokėtų VIAP lėšų	-	-	116	-
Mokėtinos administruojamos SGGT lėšos	12 311	-	11 356	-
Sukauptos administruojamos SGGT lėšos*	2 684	-	2 924	-
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1660	303	2 110	276
Sukauptos atostogų rezervo sąnaudos	1 922	67	1 622	60
Mokėtinas PVM	2 297	2	2 110	-
Mokėtinas nekilnojamojo turto mokestis	965	-	942	-
Mokėtinai dividendai	556	-	520	-
Mokėtinos palūkanos	348	283	335	276
Sukauptos kitos sąnaudos	47 911	14	19 376	16
Įsipareigojimų įvykdymo garantija**	7 517	-	-	-
Atidėjiniai servitutų įsipareigojimams	1 200	-	-	-
Perkrovų valdymo įplaukos	4 922	-	-	-
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	975	-	2 670	-
Apskaitinė vertė	94 734	669	59 319	628

* Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra apskaitomos tuomet, kai gamtinių dujų perdavimo sistemos naudotojams išrašoma PVM sąskaita faktūra. Sukauptos administruojamos SGD terminalo lėšos yra priskiriamos mokėtinų SGD terminalo lėšų sąskaitai tuomet, kai AB „Klaipėdos nafta“ ir UAB „Litgas“ išrašo AB „Amber Grid“ PVM sąskaitą faktūrą gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomai dedamajai prie gamtinių dujų perdavimo kainos.

**Grupės ir Bendrovės įsipareigojimų įvykdymo garantijas sudaro gauti depozitai, tame tarpe ir už prekybą biržoje.

Kaip aprašyta 4-oje pastaboje 2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė ir Grupė pripažino 2 300 tūkst. Eur nematerialųjį turtą ir atidėjinius, kurie įvertinti remiantis turima informacija apie naudojamus servitutus ir tikėtiną kompensacijų dydį. Ilgalaikė atidėinių servitutų įsipareigojimams dalis apskaityta ilgalaikių įsipareigojimų straipsnyje „Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai“ (20 pastaba).

Trumpalaikių kitų mokėtinų sumų tikroji vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

25. Elektros ir susijusių paslaugų pajamos, įplaukos bei sąnaudos

Elektros energijos pajamos ir įplaukos iš elektros ir susijusių paslaugų pardavimo sudaro:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
Pajamos iš sutarčių su klientais				
Elektros perdavimo paslauga	66 508	-	68 269	-
Prekyba balansavimo/reguliavimo energija	26 441	-	17 779	-
Galios rezervavimo paslaugos	59 058	-	42 530	-
Kiti elektros ir susijusių paslaugų pardavimai	5 199	-	4 063	-
Pajamos iš naujų klientų prijungimo	4 278	-	719	-
Pajamos už kilmės garantijų administravimą	48	-	-	-
Kitos pajamos				
Viešuosius interesus atitinkanti paslauga	7 414	-	8 487	-
Kitos įplaukos	-	-	-	-
Perkrovų pajamos	812	-	1 445	-
	169 758	-	143 292	-

Bendros pajamos iš sutarčių su klientais 2018 m. sudarė 161 532 tūkst. Eurų (2017 m. – 133 360 tūkst. Eurų). 2018 m. pajamos už elektros perdavimą, palyginus su 2017 m., sumažėjo 2,6 proc. iki 66,5 mln. eurų ir sudarė 27 proc. Faktinė elektros energijos perdavimo vidutinė kaina buvo 7,2 proc. mažesnė nei 2017 m., tačiau pajamų mažėjimą kompensavo išaugęs perduotos elektros energijos kiekis.

Balansavimo (reguliavimo) elektros energijos pardavimo pajamos padidėjo 49 proc. iki 26,4 mln. eurų. Šių pajamų augimą lėmė išaugęs parduotos balansavimo (reguliavimo) elektros energijos kiekis dėl didesnio tarpsteminio balansavimo energijos poreikio ir elektros jungčių su Švedija ir Lenkija paskirstytojo pralaidumo (t. y. suprekiauto elektros kiekio biržoje) užtikrinimo poreikio.

Pajamos už sisteminę paslaugą augo 39 proc. iki 59,1 mln. eurų. Augimo priežastys – nuo 2018 m. sausio 1 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta 35 proc. didesnė sisteminių paslaugų kaina, 4 proc. augusios sisteminių paslaugų apimtys bei tinklo naudotojų viršyta deklaruota (pareikšta sutartyse) galia, už kurią mokama dviguba sisteminių paslaugų kaina.

Elektros energijos sąnaudos sudaro:

	Grupė	
	2018	2017
Technologinių nuostolių kompensavimo elektros sąnaudos	22 639	15 674
Sisteminių paslaugų sąnaudos	59 781	40 391
VIAP sąnaudos (gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių balansavimas)	7 300	8 409
Balansavimo ir reguliavimo energijos sąnaudos	26 006	12 714
Dalyvavimo ENTSO-e ITC mechanizme sąnaudos	2 455	1 448
Jungčių paskirstytų pajėgumų pasinaudojimo užtikrinimo sąnaudos	812	1 445
Iš viso	118 993	80 081

Elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos 2018 m. lyginant su 2017 m. padidėjo 48 proc. Balansavimo (reguliavimo) elektros sąnaudos padidėjo 105 proc. iki 26 mln. eurų. Sisteminių paslaugų sąnaudos išaugo 48 proc. iki 59,8 mln. eurų. Elektros energijos pirkimo technologinių nuostalių perdavimo tinkle kompensavimui sąnaudos padidėjo 44 proc. iki 22,6 mln. eurų.

26. Gamtinių dujų perdavimo ir susijusių paslaugų pajamos

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
Gamtinių dujų perdavimas Lietuvos teritorijoje	44 092	-	57 012	-
Balansavimo pajamos perdavimo sistemoje	9 832	-	6 964	-
Iš viso iš sutarčių su klientais	53 924	-	63 976	-

27. Kitos pajamos ir kitos įplaukos

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
Kitos pajamos				
Remonto ir kitos paslaugos	18 603	-	15 906	-
Pajamos iš turto nuomos	562	-	709	-
Projektavimo darbai	369	-	280	-
SGDT administravimo lėšos	125	-	114	-
Kitos pajamos	2 448	296	927	181
Kitos įplaukos				
Mokestinio nuostolio perdavimas	-	2 353	-	-
Dotacijos, pripažintos pajamomis	44	-	114	-
Iš viso	22 151	2 649	17 978	181

Aukščiau pateiktoje lentelėje remonto ir kitos paslaugos bei projektavimo darbai atspindi pajamas iš statybos sutarčių su klientais.

Mokestinio nuostolio perdavimas yra Bendrovės mokestiniai nuostoliai, apskaičiuoti per laikotarpį ir perduoti dukterinėms įmonėms už atlygį. Perkėlimas galimas remiantis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymu.

28. Sandoriai tarp susijusių šalių

Bendrovės ir Grupės susijusios šalys 2018 m. ir 2017 m. buvo:

- Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (kontroliuojantis Bendrovės akcininkas);
- Bendrovės dukterinės įmonės;
- Bendrovės asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės;
- Vadovybė;
- Visos valstybės kontroliuojamos, ar reikšmingai įtakojamos įmonės.

Sandoriai su susijusiomis šalimis vykdomi pagal rinkos sąlygas, pagal teisės aktais patvirtintus tarifus arba laikantis viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimų. Kaip nustato TFAS, Grupė/Bendrovė nepateikė informacijos apie sandorius su kitomis Valstybės kontroliuojamomis įmonėmis, su kuriomis yra vykdomi sandoriai pagal teisės aktais patvirtintus tarifus arba laikantis viešųjų pirkimo įstatymo reikalavimų, išskyrus su „Lietuvos energija“, UAB, su kuria Grupė/Bendrovė turi individualiai reikšmingų sandorių.

2018 m. Grupės sandoriai ir likučiai 2018 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
Lietuvos energija, UAB grupės įmonės	-	1 124	176 237	40 741	202 993	336 948
Kitos valstybės valdomos įmonės	-	-	9 739	605	63 278	3 965
Grupės asocijuotos įmonės	62	-	35	27	185	295
Iš viso	62	1 124	186 011	41 373	266 456	341 208

* Mokėtina su įvertintu kainos priedu

2018 m. UAB „EPSO-G“ dukterinėms įmonėms suteikė valdymo holdingu paslaugas už 295 tūkst. Eur (2017 m. – 195 tūkst. Eur).

2017 m. Grupės sandoriai ir likučiai 2017 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
Lietuvos energija, UAB grupės įmonės	-	1 336	193 806	37 424	217 381	320 627
Kitos valstybės valdomos įmonės	-	-	9 430	739	66 921	4 339
Grupės asocijuotos įmonės	-	12	53	33	240	580
Iš viso	-	1 348	203 289	38 196	284 542	325 546

2018 m. Bendrovės sandoriai ir likučiai 2018 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
Lietuvos energija, UAB grupės įmonės	-	1102	156 856*	-	-	-
Grupės dukterinės įmonės	27 256	-	-	12 957	-	295
Iš viso	27 256	1102	156 856	12 957	-	295

* Mokėtina su įvertintu kainos priedu

2017 m. Bendrovės sandoriai ir likučiai 2017 m. gruodžio 31 d. su susijusiomis šalimis sudarė:

Susijusios šalys	Finansinės veiklos pajamos	Finansinės veiklos sąnaudos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Pirkimai	Pardavimai
Lietuvos energija, UAB grupės įmonės	-	1336	170 132*	-	-	-
Grupės dukterinės įmonės	38 029	-	-	-	-	181
Iš viso	38 029	1336	170 132	-	-	181

* Mokėtina su įvertintu kainos priedu

Išmokos vadovybei

	Grupė 2018 m.	Bendrovė 2018 m.	Grupė 2017 m.	Bendrovė 2017 m.
Išmokos, susijusios su darbo santykiais	1 744	333	1 726	378
Iš jų: Išaitinės kompensacijos	35	-	55	24
Vadovų skaičius (vidutinis metinis)	29	5	27	5

Vadovybe yra laikomi administracijos vadovai bei jų pavaduotojai (departamentų direktoriai).

29. Finansinės rizikos valdymas

Grupė ir Bendrovė, vykdydama veiklą, patiria finansinę riziką. Valdydamos šią riziką, Grupės įmonės siekia sumažinti veiksmų, galinčių neigiamai paveikti Grupės ir Bendrovės finansinius rezultatus, įtaką. Bendrovė vadovaujasi UAB „EPSO-G“ valdybos patvirtinta UAB „EPSO-G“ grupės įmonių išdo ir finansinių rizikų valdymo politika.

Finansinės priemonės pagal grupes (kaip pateikta finansinės būklės ataskaitoje)

	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas				
Prekybos gautinos sumos	26 288	54	29 150	-
Kitos gautinos sumos	69 657	12 903	86 200	-
Kitas finansinis turtas	31 333	-	13 841	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	9 877	8 669	8 075	13
2018: Finansinis turtas amortizuota savikaina (2017: Paskolos ir gautinos sumos)	137 527	21 626	137 266	13
Kitas finansinis turtas				
2018: Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte kitomis bendromis pajamomis (2017: Galimas parduoti finansinis turtas)	2 693	-	2 693	-
Finansinis turtas iš viso:	140 220	21 626	139 959	13

	Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2018 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2017 m. gruodžio 31 d.	Bendrovė 2017 m. gruodžio 31 d.
Finansiniai įsipareigojimai				
Įsipareigojimas už LITGRID AB įsigijimą	156 574	156 574	169 856	169 856
Paskolos	208 772	7 680	253 084	12 561
Išperkamosios nuomos įsipareigojimai	820	-	1 263	-
Prekybos skolos	27 665	31	24 692	35
Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	59 857	81	36 872	76
Iš viso	453 688	164 366	485 767	182 528

Kredito rizika

2018 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d. kredito rizika buvo susijusi su:

	Grupė	Bendrovė	Grupė	Bendrovė
	2018 m.	2018 m.	2017 m.	2017 m.
	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.	gruodžio 31 d.
Finansinis turtas amortizuota savikaina	102 555	21 626	105 760	13

Grupė turi reikšmingą kredito rizikos koncentraciją, nes kredito rizika pasiskirsčiusi tarp 10 pagrindinių pirkėjų, iš kurių gautinos sumos 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 77 proc. (2017 m. gruodžio 31 d. - 66 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto). Didžiausio pirkėjo - skirstomųjų tinklų operatoriaus AB „Energijos skirstymo operatorius“ mokėtinos sumos 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 54 proc. (2017 m. gruodžio 31 d. - 30 proc.) visų Grupės prekybos gautinų sumų (finansinio turto). Gautinos administruojamos VIAP ir SGT lėšos iš Kitų gautinų sumų nėra įtrauktos skaičiuojant kredito riziką. Grupė, negaudama šių lėšų, nuostolių nepatirtų, nes nėra lėšų gavėja, o tik administratorė.

Grupė ir Bendrovė laisvas lėšas investuoja tik į mažai rizikingas pinigų rinkos ir skolos vertybinių popierių priemones, t. y. terminuotus indėlius, patikimų finansinių institucijų obligacijas, vyriausybės vertybinius popierius. Prioritetinis investavimo tikslas yra lėšų saugumo užtikrinimas ir, laikantis šio tikslo, investicijų grąžos maksimizavimas. Lėšos investuojamos tik į finansinių institucijų ir valstybių, turinčių ne žemesnį nei A- pagal Fitch Ratings agentūrą (arba kitų reitingo agentūrų atitikmenį) ilgalaikio skolinimosi kredito reitingą, skolos finansines priemones. Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyti bankų reitingai, kuriuose Grupė ir Bendrovė laiko pinigus ir pinigų ekvivalentus (12 pastaba) ir kitą finansinį turtą (11 pastaba):

Luminor*	AA*
Swedbank*	AA-
SEB*	AA-
OP Corporate Bank	A+

* Reitingai pateikti apie motininis bankus 2018 m. gruodžio 31 d. būklei.

Prekybos ir kitos gautinos sumos yra daugiausia gautinos iš valstybės valdomų įmonių bei didelių gamintojų be reikšmingų istorinių apmokėjimų sutrikimų.

Bendrovės ir Grupės prekybos ir kitų gautinų sumų įsisenėjimo analizė pateikta 9 ir 10 pastabose.

Likvidumo rizika

Grupės politika yra veiklos finansavimo užtikrinimas, t. y., kad Grupės įmonės visada turėtų pakankamai lėšų ir/ar pasirašytų kreditavimo sutarčių bei overdraftų (sąskaitų likučių perviršių) sutartiniais įsipareigojimams įvykdyti. Likvidumo rizika valdoma sudarant Grupės įmonių grynujų pinigų srautų prognozes.

Grupės pinigų srautai iš pagrindinės veiklos 2018 metais yra teigiami, dėl to likvidumo rizika yra nedidelė. Grupės likvidumo (trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai) ir skubaus padengimo ((trumpalaikis turtas - atsargos) / trumpalaikiai įsipareigojimai) rodikliai 2018 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0,87 ir 0,85 (2017 m. gruodžio 31 d. - 0,82 ir 0,80). Bendrovės likvidumo ir skubaus padengimo rodikliai 2018 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 6,64 ir 6,64 (2017 m. gruodžio 31 d. - 0,1 ir 0,1).

Likvidumo rizika valdoma nuolat atliekant trumpalaikes ir ilgalaikes Bendrovės pinigų srautų prognozes. Likvidumas bus užtikrintas Bendrovės mokumą užtikrinančiais sprendimais - planuojamais gauti dividendais. EPSO-G grupės likvidumo rizika valdoma atliekant paskolų restruktūrizavimą.

Žemiau lentelėje yra pateikta informacija apie Grupės ir Bendrovės finansinių įsipareigojimų sutartines padengimo datas. Ši informacija buvo paruošta, remiantis finansinių įsipareigojimų nediskontuotais pinigų srautais atsižvelgiant į anksčiausias datas, kada Grupė ir Bendrovė turės padengti šiuos įsipareigojimus. Įsipareigojimų likučiai, kurių padengimo terminas yra iki 12 mėnesių, atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo įtaka yra nereikšminga.

Grupė	iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2018 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	42 858	2 264	157 933	-
Paskolos	8 427	49 412	107 217	68 645
2017 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	39 398	1 492	178 947	-
Paskolos	2 877	61 834	114 515	70 920
Bendrovė	iki 3 mėn.	Nuo 4 mėn. iki vienerių metų	Per antrus - penktus metus	Po penkių metų
2018 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	307	1 566	157 334	-
Paskolos	10	2 584	5 147	-
2017 m. gruodžio 31 d.				
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	305	826	178 127	-
Paskolos	13	2 594	11 741	-

Rinkos rizika

a) Palūkanų normos rizika

Grupės ir Bendrovės pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai iš pagrindinės veiklos iš esmės yra nepriklausomi nuo palūkanų normų pasikeitimų rinkoje. Grupė turi ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų bei overdraftą, kurių palūkanos susijusios su EURIBOR. Jeigu palūkanų norma padidėtų/sumažėtų 0,1 procentiniu punktu, 2017 m. gruodžio 31 d. Grupės paskolų palūkanų įtaka pelnui prieš mokesčius būtų 402 tūkst. eurų (2017 m. 460 tūkst. Eur).

b) Dujų pirkimo kainos svyravimo rizika

Grupė patiria riziką, susijusią su gamtinių dujų pirkimo kainos pokyčiais. Pokyčius įtakoja įvairūs svyravimai tarptautinėse rinkose. Bendrovė per 2018 m. nesiėmė jokių veiksmų gamtinių dujų kainos svyravimo rizikai sumažinti.

30. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė

Pagrindinis Grupės ir Bendrovės finansinis turtas ir įsipareigojimai, neatspindėti tikrąja verte, yra prekybos ir kitos gautinos sumos, terminuoti indėliai, pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos, prekybos ir kitos skolos ir iki išpirkimo laikomos investicijos. Kiekvienos rūšies finansiniam turtui ir įsipareigojimams įvertinti buvo naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- Trumpalaikių prekybos ir kitų gautinų sumų, terminuotų indėlių, pinigų ir pinigų ekvivalentų, trumpalaikių paskolų, trumpalaikių prekybos skolų ir kitų mokėtinų sumų apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).
- Ilgalaikių skolų tikroji vertė nustatoma remiantis tokios pat ar panašios paskolos rinkos kaina arba palūkanų norma, kuri yra taikoma tuo metu tokio pat termino skoloms. Ilgalaikių paskolų, už kurias mokamos kintamos palūkanos, apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei (3 lygis).

31. Ateinančių laikotarpių pajamos

	Grupė	
	2018-12-31	2017-12-31
Ateinančių laikotarpių pajamos laikotarpio pradžioje	8 065	9 501
Gautos perkrovų valdymo įplaukos per laikotarpį	8 018	10 206
Perklasifikuota į ilgalaikį materialų turtą	(2 939)	(10 163)
Perkrovų valdymo pajamos pripažintos įplaukomis per laikotarpį	(811)	(1 445)
Panaudota per laikotarpį (išskyrus perkrovų valdymo pajamas)	(34)	(34)
Likučio perkėlimas į nepaskirstytą pelną (nuostolį)	(1 467)	-
Ateinančių laikotarpių pajamos laikotarpio pabaigoje	10 832	8 065

Perkrovų valdymo įplaukų gavimo ir panaudojimo principai aprašyti 2.21 pastaboje. 2018 m. gruodžio 31 d. nepanaudotas perkrovų valdymo įplaukų likutis sudarė 15 754 tūkst. Eur, numatomas panaudojimas nurodytas šio aiškinamojo rašto 2.21 pastaboje.

Grupė pinigų srautų ataskaitoje skirtumą tarp ataskaitiniais metais gautų perkrovų valdymo įplaukų ir kompensuotų atsijungimo sąnaudų atspindėjo kaip investicinės veiklos įplaukas, atsižvelgiant į numatomą jų panaudojimą investicijoms finansuoti: 2018 m. - 12 208 tūkst. Eur (2017 m. 8 691 tūkst. Eur).

32. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Teisminiai nagrinėjimaiLITGRID AB grupės teisminiai nagrinėjimai

2016 m. sausio 26 d. gautas UAB „Tetas“ ieškinys, kuriuo prašoma pripažinti negaliojančiais Bendrovės atliktus netesybų įskaitymus bendrai 249 707,73 Eur sumai, kuri buvo įskaityta iš rangovui UAB „Tetas“ mokėtinų sumų už vėlavimą atlikti 110/35/10 kV Marių TP 110 kV skirstyklos rekonstravimo darbus, ir priteisti iš Bendrovės šią skolą, 12 734,10 Eur netesybas, procesines palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas.

2017 m. spalio 30 d. I instancijos teismas ieškinį atmetė, LITGRID AB atliktą įskaitymą pripažino teisėtu ir pagrįstu. UAB „Tetas“ 2017 m. lapkričio 30 d. pateikė apeliacinį skundą. 2018 m. lapkričio 8 d. Lietuvos apeliacinis teismas priėmė sprendimą palikti 2017 m. spalio 30 d. I instancijos teismo sprendimą nepakeistą, t.y. pripažinti LITGRID AB įskaitymą teisėtu ir pagrįstu. Bendrovė atstatė ankstesniais laikotarpiais suformuotą 201 tūkst. Eur atidėjinį.

A.Žilinskis ir ko UAB 2017-03-06 pateikė ieškinį Bendrovei dėl priešpriešinio vienaarūšio reikalavimo įskaitymo pripažinimo negaliojančiu, atsiskaitymo už rangos darbus bei delspinigių priteisimo. Ieškinio suma - 1 021 804,16 Eur. I instancijos teismas ieškinį tenkino visiškai. Priteisė A. Žilinskis ir ko UAB naudai 953 175,53 Eur už rangos darbus, 68 628,63 Eur delspinigių, 8 (aštuonių) procentų dydžio metines procesines palūkanas už priteistą sumą nuo civilinės bylos iškėlimo (2017-03-09) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo dienos, taip pat 13 262,61 Eur patirtas bylinėjimosi išlaidas. LITGRID AB pateikė apeliacinį skundą.

2018-12-04 priimtas Lietuvos apeliacinio teismo sprendimas, kuriuo pakeistas Vilniaus apygardos teismo sprendimas: priteista LITGRID AB sumokėti ieškovei A. Žilinskis ir ko UAB 236 599,63 Eur skolą ir 1 010,57 Eur delspinigius. Kitą ieškinio dalį teismas atmetė.

Bendrovė, vykdydama teismo sprendimą, A. Žilinskis ir ko, UAB pervedė 240 904,20 Eur ir atstatė anksčiau suformuotą atidėjinį - 900 286,36 Eur.

A.Žilinskis ir ko UAB 2017-05-26 pateikė ieškinį Bendrovei dėl apmokėjimo už papildomus statybos rangos darbus priteisimo. Ieškinio suma - 157 833,77 Eur. Ieškovas įrodinėjo, kad jis atliko papildomus statybos rangos darbus, už kuriuos Bendrovė nesumokėjo. I instancijos teismas ieškinį tenkino visiškai. Priteisė A. Žilinskis ir ko UAB naudai 157 833,77 Eur už atliktus papildomus statybos rangos darbus, 8 (aštuonių) procentų dydžio metines palūkanas už priteistą sumą (157 833,77 EUR) nuo bylos iškėlimo teisme - 2017 m. gegužės 31 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, 2 053 Eur žyminio mokesčio ir 6 833,11 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti. LITGRID AB pateikė apeliacinį skundą.

2018-11-14 Lietuvos apeliacinis teismas paliko I instancijos teismo sprendimą nepakeistą. Bendrovė, vykdydama teismo sprendimą, A.Žilinskis ir ko UAB sumokėjo priteistą sumą.

Kiti ginčai

LITGRID 2016 m. balandžio 22 d. pateikė Kauno apygardos teismui ieškinį dėl apmokėjimo už Bendrovės teikiamas elektros energijos perdavimo paslaugas. Pagal 2010 m. liepos 1 d. sudarytą Elektros energijos perdavimo paslaugos sutartį Nr. 432-2010-032E/305F/SUT-59-10 (nauja redakcija nuo 2013 m. sausio 1 d.) AB „Achema“ nesumokėjo 86 323,72 EUR (su PVM) už 2016 m. sausio - vasario mėnesiais suteiktas paslaugas. Teismas 2017-03-24 sprendimu visiškai patenkino Bendrovės ieškinį: priteisė iš atsakovės AB „Achema“ 87 590,92 Eur skolos, 6 procentų dydžio procesines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki visiško teismo sprendimo įvykdymo dienos ir 1 567,73 Eur bylinėjimosi išlaidų LITGRID naudai. AB „Achema“ padavė apeliacinį skundą.

Lietuvos apeliacinis teismas 2018-03-08 nutartimi nutarė atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės ir kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą (toliau - LVAT) su prašymu patikrinti, ar VKEKK 2015 m. gruodžio 30 d. nutarimo Nr. 03-696 priedo (LITGRID AB valdybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. 12.1 (protokolo Nr. 69) patvirtintos Elektros energijos perdavimo paslaugų kainų taikymo tvarkos) 1 punkto nuostata, kad „šia tvarka nustatomos nuo 2016 m. sausio 1 d. elektros perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB taikomos elektros energijos perdavimo paslaugų kainos, jų taikymo tvarka bei esminės sąlygos“ neprieštarauja Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 69 straipsnio 9 daliai. LVAT 2018-09-20 sprendimu kitą administracinę bylą Nr. ei-13-822/822 (Lietuvos apeliacinis teismas vs. VKEKK) nusprendė pripažinti, kad VKEKK 2015-12-30 nutarimo Nr. 03-696 priedo 1 punkto nuostata, prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 9 daliai (įstatymo redakcija galiojusi 2015 m. gruodžio 30 d.), numatančiai, naujai paskelbtų kainų ir tarifų įsigaliojimą ne anksčiau, kaip po 2 mėnesių nuo jų paskelbimo.

2018-12-13 Kauno apygardos teismas priėmė sprendimą, kuriuo Kauno apygardos teismo 2017 m. kovo 24 d. sprendimą panaikino, atmetė LITGRID AB ieškinį ir priteisė AB „Achema“ naudai 6 725,54 Eur bylinėjimosi išlaidų.

2016 m. gegužės 13 d. gautas AB „Achema“ ieškinyje atsakovams LITGRID AB ir UAB „TETAS“, kuriuo prašoma atlyginti 2 326 964,40 EUR nuostolių, atsiradusių dėl elektros energijos pertrūkio AB „Achema“ amoniako ceche. 2017-02-17 priimta nutartis dėl ieškinio atsisakymo dalyje dėl 1 759 864,34 Eur negautų pajamų. 2017 m. kovo 9 d. byloje paskirta ekspertizė, byla sustabdyta. Gautas 2017-09-22 Teismo ekspertizės aktas. Teismo paskirtos ekspertizės išvados yra nepalankios Bendrovei, tačiau teismo posėdžio metu apklausti ekspertai patvirtino, kad elektros energijos pertrūkio AB „Achema“ amoniako ceche atsirado iš dalies dėl pačios įmonės kaltės. Bylos nagrinėjimas toliau tęsiasi I instancijos teisme. Artimiausias teismo posėdis, kuriame bus nagrinėjama byla iš esmės - 2019-03-12.

Prognozė: Šioje byloje stadijoje baigtis nėra aiški, todėl apskaitytas atidėjimas 567 100,06 Eur reikalavimo sumai.

2017 m. rugsėjo 3 d. Bendrovė kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą ir apskundė VPT ir LVPA priimtus administracinius aktus dėl 2014 - 2015 m. Bendrovės vykdyto „110 kV elektros perdavimo linijos Kretinga - Benaičių VE statyba“ pirkimo, kurio objektas yra dalinai finansuojamas ES investicijomis. Artėjant pirkimo sutarties vykdymo pabaigai, LVPA užsakymu VPT atliko vertinimą ir 2017 m. rugpjūčio 3 d. pateikė vertinimo išvadą, kurioje nustatė, kad LITGRID netinkamai įvertino laimėjusio tiekėjo UAB „TETAS“ nurodytą neįprastai mažą kainą ir pažeidė racionalaus lėšų naudojimo, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus. Atitinkamai, po išvados pateikimo, 2017 m. rugpjūčio 24 d. LVPA priėmė sprendimą, kuriuo nustatė, kad LITGRID padarė viešųjų pirkimų pažeidimus ir skyrė 25 proc. dydžio nuo tinkamų finansuoti projekto lėšų arba 486 927,25 Eur finansinę sankciją (ES fondų lėšos mažinamos 243 463,62 EUR). Bendrovė nesutiko su VPT išvada bei LVPA sprendimu ir apskundė juos teismui, prašydama juos panaikinti ir sustabdyti jų galiojimą (tame tarpe uždrausti LVPA išskaityti sprendime apskaičiuotą finansinę sankciją iš Bendrovės teikiamų prašymų pagal susijusį projektą). Teismas priėmė skundą, tačiau atsisakė taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones ir nesustabdė Bendrovės atžvilgiu priimtų administracinių aktų galiojimo. LVPA ir VPT nesutiko su skundu, pateikė savo atsiliepimus teismui. 2018 m. sausio 18 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė sprendimą skundą atmesti. Pateiktas apeliacinis skundas, vyksta bylos nagrinėjimas apeliacinės instancijos teisme.

AB „Amber Grid“ teisiniai ginčai

AB „Amber Grid“ dėl gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos (toliau - SGD terminalo lėšos) priteisimo iš AB „Achema“ yra pradėjusi dvi civilines bylas ir šiuo metu vyksta teisiniai ginčai dėl pradelstų apmokėti sumų. Abi bylos sustabdytos iki tol, kol įsiteisės procesinis sprendimas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme iškeltaje byloje.

AB „Amber Grid“ veikia tik kaip SGD terminalo lėšų administratorius ir SGD terminalo lėšas perveda jų gavėjams tik tuomet, kai surenka iš pirkėjų, todėl dėl ginčytinų sumų kredito rizikos nepatiria.

Vilniaus apygardos teisme nagrinėjama byla, pagal 2018 m. balandžio 5 d. ieškovės UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ (toliau - KTE) ieškinį, kuriuo KTE reikalauja pripažinti, kad atsakovas Bendrovė neturi 133 tūkst. eurų dydžio reikalavimo teisių į ieškovą KTE už gamtinių dujų vartojimo pajėgumų viršijimą 2017 m. ir prašo Teismo įpareigoti Bendrovę perskaityti papildomosios dedamosios sumą už gamtinių dujų vartojimo pajėgumų viršijimą 2017 metais. Bendrovė nesutinka su KTE pareikštais reikalavimais ir atitinkamai yra pateikusi atsiliepimą Vilniaus apygardos teisme su reikalavimu atmesti ieškinį kaip nepagrįstą.

Vilniaus apygardos teismas paskyrė teismo posėdį 2018 m. liepos 25 dienai. Vilniaus apygardos teismas 2018 m. rugpjūčio 18 d. sprendimu atmetė KTE ieškinį kaip nepagrįstą ir priteisė Bendrovės naudai bylinėjimosi išlaidas. KTE 2018 m. rugsėjo 12 d. Lietuvos apeliaciniam teismui pateikė apeliacinį skundą dėl minėto teismo sprendimo. Bendrovė 2018 m. spalio 8 d. pateikė atsiliėpimą į ieškovės KTE pateiktą apeliacinį skundą. KTE apeliacinio skundo nagrinėjimo data dar nepaskirta.

AB „Amber Grid“ kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą dėl teismo įsakymo išdavimo skolininkui UAB „Geros dujos“, prašydamą priteisti 31 tūkst. eurų, iš kurių 3 tūkst. eurų už perdavimo paslaugas, 11 tūkst. eurų už balansavimo paslaugas ir 17 tūkst. eurų už gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo paslaugas ir 0.5 tūkst. eurų palūkanų nuo neapmokėtos sumos. 2018 m. gruodžio 18 d. teismas priėmė teismo įsakymą. Šiuo metu laukiama teismo įsakymo įsiteisėjimo.

BALTPPOOL UAB teisminiai nagrinėjimai

2018 m. pasibaigę teisminiai ginčai, galintys turėti įtakos Bendrovės teisėms ir pareigoms

Vilniaus apygardos teisme priimtas ieškovo Agroserviso kooperatyvo „Pynauja“ apeliacinis skundas dėl Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018-11-13 sprendimo, kuriuo ieškinyje dėl medienos aukciono pradinio įnašo (2 571, 36 Eur), baudos priteisimo ir BALTPPOOL UAB sprendimo pripažinimo neteisėtu, buvo atmestas. Bendrovė kartu su VĮ Valstybinių miškų urėdija byloje dalyvauja kaip bendraatsakoviai. Bendrovė su pareikštu apeliaciniu skundu nesutinka ir vertina, jog apeliacinės instancijos teismas skundą turėtų atmesti, o Vilniaus apylinkės teismo sprendimą palikti nepakeistą.

2018 m. Bendrovė dalyvavo žemiau ir kituose teisiniuose procesuose, kurių baigtis, nepaisant to, kad žemiau išvardytuose teisiniuose ginčiuose Bendrovei nėra pareikšti turtinio pobūdžio reikalavimai, gali turėti netiesioginės įtakos Bendrovės teisėms ir pareigoms bei finansinei būklei.

Kiti teisminiai ginčai, kuriuose 2018 m. dalyvavo bendrovė

Viena iš Bendrovės vykdomų veiklų – VIAP lėšų administravimas. Atsižvelgiant į tai, BALTPPOOL UAB trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi yra įtraukiama dalyvauti į vykstančius administracinius teisinius ginčus, kylančius iš ir (ar) susijusių su VIAP lėšų mokėjimą nustatančių teisės aktų galiojimu.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla pagal Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimą dėl Valstybinės energetikos inspekcijos (toliau – VEI) išduotų leidimų gaminti elektros energiją panaikinimo ir atsakovams UAB „PHE LT“, UAB „KJ 220“, UAB „PPR Investicijos“ nepagrįstai išmokėtų VIAP lėšų grąžinimo. Atsižvelgiant į VIAP lėšų administratoriaus kompetencijos ribas ir ginčo esmę, BALTPPOOL UAB pozicija – neutrali.

2018 m. Bendrovė dalyvavo žemiau nurodytose administracinėse bylose trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi, kuriose pareiškėjai AB „Achema“, AB „Lifosa“ ir AB „Orlen Lietuva“ (toliau kartu – Pareiškėjai) kelia atitinkamų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nutarimų, nustatančių VIAP lėšas ir kainas atitinkamiems kalendoriniams metams, teisėtumo klausimą prašydami panaikinti atitinkamus šių nutarimų punktus. Pareiškėjų skundų pagrindinis motyvas, jog inter alia skundžiamais Komisijos nutarimais yra įgyvendinama VIAP schema, kuri, pasak Pareiškėjų, laikytina neteisėta valstybės pagalba. BALTPPOOL UAB byloje palaiko atsakovo – Komisijos, bei kito byloje dalyvaujančio trečiojo asmens – Energetikos ministerijos – poziciją. BALTPPOOL byloje dalyvauja trečiojo asmens procesinėje padėtyje, be to skundais nėra keliami žalos atlyginimo/ nuostolių priteisimo klausimai, todėl, net atsakovui (VKEKK) nepalankaus teismo sprendimo priėmimo atveju, teismo sprendimas tiesioginės neigiamos įtakos Bendrovės teisėms, pareigoms ir Bendrovės finansinei būklei neturės. Komisijai nepalankaus teismo sprendimo atveju, galima neigiama įtaka VIAP lėšų biudžetui.

Lietuvos vyriausiojame administraciniame teisme (toliau – LVAT) apeliacine tvarka nagrinėjama administracinė byla Nr. A-1465-525/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2013-10-11 nutarimo Nr. 03-442 „Dėl VIAP lėšų ir kainų 2014 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1.2-1.4, 1.7. 2 ir 3 punktų panaikinimo (toliau – 2014 m. VIAP byla). Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. Iš visų administracine tvarka nagrinėjamų bylų dėl VIAP kainas ir lėšas atitinkamiems kalendoriniams metams nustatančių Komisijos nutarimų panaikinimo, ši byla yra labiausiai procesiškai pažengusi – nagrinėjama apeliacine tvarka (Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) 2016-02-09 sprendimu Pareiškėjų skundus atmetė kaip nepagrįstus). LVAT šioje byloje priimta 2017-12-07 nutartimi kreipėsi į ESTT prašydamas priimti prejudicinį sprendimą, ar atitinkamuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta VIAP teikimo ir jų finansavimo (kompensavimo) priemonių sistema (VIAP schema), galiojusi 2014 metais, ar jos dalis laikytina valstybės pagalba (valstybės pagalbos schema) SESV 107 str. 1 dalies taikymo prasme. 2018-11-06 Europos Sąjungos Teisingumo Teisme įvyko žodinis bylos Nr. C-706/17 Achema e.a. nagrinėjimo posėdis, 2019-01-17 paskelbta generalinio advokato išvada. Iki bus gautas ESTT prejudicinis sprendimas, administracinė byla sustabdyta.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. ei-19-596/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2014-10-17 nutarimo Nr. 03-840 „Dėl VIAP lėšų ir kainų 2015 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1-3 punktų panaikinimo. Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos

ministerijos, pozicijas, nesutinka. Byla VAAT 2015-09-17 nutartimi sustabdyta iki įsigalios galutiniai sprendimai 2014 m. VIAP byloje bei 2013 m. VIAP byloje.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. el-119-244/2018 pagal Pareiškėjų skundus dėl Komisijos 2016-10-31 nutarimo Nr. 03-347 „Dėl VIAP lėšų ir kainos 2017 metams nustatymo (su pakeitimais ir papildymais) panaikinimo. Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos – pozicijas, nesutinka. VAAT 2017-09-06 nutartimi bylos nagrinėjimas sustabdytas iki bus išnagrinėta 2014 m. VIAP byla.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. el-1032-535/2018 pagal Pareiškėjų skundą dėl Komisijos 2017-10-30 nutarimo Nr. 03E-472 „Dėl VIAP lėšų ir kainos 2018 metams nustatymo“ (su pakeitimais ir papildymais) 1-3 punktų panaikinimo. Byloje pateikti atsiliepimai į Pareiškėjų skundus, Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo ir trečiojo asmens byloje – Energetikos ministerijos, pozicijas, nesutinka. Bylos nagrinėjimas VAAT 2018-02-27 nutartimi sustabdytas iki įsiteisės procesinis sprendimas 2014 m. VIAP byloje.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme nagrinėjama administracinė byla Nr. el-1263-473/2019 pagal Pareiškėjų skundą dėl Komisijos 2018-10-26 nutarimo Nr. 03E-3598 „Dėl VIAP lėšų ir kainos 2019 metams nustatymo“ atitinkamų punktų panaikinimo. Byloje pateikti atsiliepimai į Pareiškėjų skundus, Bendrovė su pareikštais skundais, palaikydama atsakovo (Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos) ir trečiojo asmens byloje (Energetikos ministerijos) pozicijas, nesutinka. Bylos nagrinėjimas VAAT 2019-01-28 nutartimi sustabdytas iki įsiteisės procesinis sprendimas 2014 m. VIAP byloje.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme taip pat yra nagrinėjama administracinė byla Nr. I-144-815/2018 pagal AB „Achema“ skundą Lietuvos valstybei (atstovaujama Energetikos ministerijos ir Komisijos) dėl 2011 metais patirtos 2 702 912 Eur žalos (dėl VIAP lėšų mokėjimo pareigos vykdymo) ir 5 proc. procesinių palūkanų priteisimo. BALTPPOOL UAB į bylą įtraukta trečiuoju suinteresuotu asmeniu. Su pareikštu skundu BALTPPOOL UAB, palaikydama atsakovės byloje poziciją, nesutinka. Bylos nagrinėjimas sustabdytas iki bus išnagrinėta 2014 m. VIAP byla. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turtinio pobūdžio reikalavimų.

BALTPPOOL UAB trečiojo suinteresuoto asmens procesine padėtimi taip pat dalyvauja Vilniaus vyriausiam administraciniame teisme nagrinėjamoje administracinėje byloje Nr. eA-2807-451/201 pagal pareiškėjo UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ (toliau – KTE) apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018-09-17 sprendimo atmesti KTE skundą dėl Komisijos 2017-09-29 nutarimo 03-442 „Dėl VIAP lėšų mokėjimo UAB Kauno termofikacijos elektrinei“, kuriuo po Komisijos atlikto neplaninio KTE veiklos patikrinimo buvo nustatyta, kad KTE neturi teisės į 26 285 Eur ir 718 704 Eur VIAP lėšų sumų gavimą, ir BALTPPOOL UAB buvo įpareigota, atlikdama apmokėjimą KTE už 2015 m. suteiktas VIAP, pastarųjų sumų KTE nepervesti. Bendrovė Byloje palaiko atsakovo Komisijos poziciją ir su pareikštu apeliaciniu skundu nesutinka. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turtinio pobūdžio reikalavimų. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo posėdyje bylos nagrinėjimas kol kas nėra paskirtas. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas Bendrovės finansinei būklei įtakos neturės. KTE palankaus teismo sprendimo atveju, VIAP lėšos KTE būtų išmokamos iš VIAP lėšų biudžeto.

Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-14-545/2019 pagal UAB „Vilniaus energija“ ieškinį BALTPPOOL UAB dėl VIAP lėšų išmokėjimo sutarties nuostatų pripažinimo niekinėmis ir negaliojančiomis nuo sudarymo momento (ab initio) ir įpareigojimo išmokėti VIAP lėšas, užtikrinančias minimalų būtinųjų sąnaudų padengimą. Bendrovė su ieškiniu nesutinka. Bylos nagrinėjimas 2017-02-23 Vilniaus m. apylinkės teismo nutartimi sustabdytas iki įsiteisės VAAT procesinis sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1531-789/2017 (dėl Komisijos 2016-10-14 d. nutarimo Nr. 03-318 „Dėl uždarosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ šilumos bazinės kainos dedamųjų nustatymo“ panaikinimo (BALTPPOOL UAB šioje byloje nedalyvauja). UAB „Vilniaus energija“ palankaus teismo sprendimo atveju, minimalios būtinosios sąnaudos ieškovei būtų dengiamos iš VIAP lėšų biudžeto.

Vilniaus miesto apylinkės teisme nagrinėjama civilinė byla pagal UAB „Renega“ ieškinį atsakovams AB „Energijos skirstymo operatorius“, AB „Lietuvos energijos gamyba“ dėl delspinigių priteisimo (ieškinio suma 9.745,66 Eur) Nr. e2-243-918/2019. Bendrovė byloje įtraukta dalyvauti trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, procesine padėtimi. Su pareikštu ieškiniu Bendrovė nesutinka. Byloje Bendrovei nėra pareikšta jokių turtinio pobūdžio reikalavimų. Vilniaus miesto apylinkės teisme gautas ESTT prejudicinis sprendimas byloje (C-238/17), todėl bylos nagrinėjimas atnaujintas, 2019-03-25 paskirtas žodinis posėdis. Teismo sprendimas Bendrovės finansinei būklei įtakos neturės.

Kasacine tvarka peržiūrima Lietuvos apeliacinio teismo civilinių bylų skyriaus kolegijos 2017-06-28 nutartis, kuria buvo paliktas nepakeistas Vilniaus apygardos teismo 2016-09-01 sprendimas (civ. byloje Nr. 2-2587-656/2016), kuriuo buvo atmestas ieškovo AB „Achema“ ieškinyje atsakovui LITGRID AB (atsakovo procesines teises ir pareigas 2016-12-01 perėmė BALTPPOOL UAB) dėl sandorio (20100701 Elektros energijos perdavimo paslaugos sutarties, kuria be kita ko ieškovas įsipareigojo mokėti VIAP lėšas už suvartotą elektros energijos kiekį) pripažinimo niekiniu ir restitucijos (AB „Achema“ sumokėtų 889 619,56 Eur VIAP lėšų priteisimo ieškovo naudai) taikymo. LAT 2018-02-21 nutartimi sustabdyta bylos nagrinėjimą iki Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas išnagrinės administracinę bylą Nr. A-1465-525/2018 (teisminio proceso Nr. 3-61-3-06606-2013-7), kurioje nacionalinis teismas kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo dėl valstybės pagalbos taisyklių aiškinimo ir taikymo (ESTT byla C706/17 Achema e. a.).

Aukščiau minėti Pareiškėjai AB „Lifosa“, AB „Orlen Lietuva“ ir AB „Achema“ aktyviai dalyvauja administraciniuose ginčuose, ginčydami Pareiškėjų pareigą mokėti VIAP lėšas. Pagal iki šiol susiklosčiusią bendrosios kompetencijos teismų praktiką, pradėtos civilinės bylos dėl VIAP lėšų skolos priteisimo iš Pareiškėjų būdavo stabdomos iki bus išnagrinėtos administraciniuose teismuose nagrinėjamos bylos.

2015-10-01 VIAP lėšų surinkimo iš prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų funkciją pavesta vykdyti Bendrovei. Atitinkamai Bendrovė perėmė LITGRID AB teises ir pareigas į prie perdavimo tinklo prijungtų asmenų sukauptas VIAP lėšų skolų sumas ir pateikė teismui prašymus dėl ieškovo pakeitimo, perkeltant LITGRID AB turėtas ieškovo teises ir pareigas Bendrovei. Žemiau nurodytos civilinės bylos sustabdytos iki bus išnagrinėta administracine tvarka nagrinėjama 2014 m. VIAP byla. 2018 metais BALTPPOOL UAB pateikė prašymus dėl ieškovo pakeitimo žemiau nurodytose bylose, sprendžiami atnaujinus bylų nagrinėjimą iš esmės:

1. Kauno apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-217-230/2019 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Achema“ dėl VIAP lėšų skolos priteisimo; 2018-11-23 teismas nutarė atnaujinti bylos nagrinėjimą, pakeitė ieškovą į BALTPPOOL UAB, tačiau kitoje dalyje – neišnykus stabdymo pagrindui – bylą paliko sustabdytą.
2. Kauno apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-216-601/2016 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Lifosa“ dėl VIAP lėšų skolos priteisimo;
3. Šiaulių apygardos teisme nagrinėjama civilinė byla Nr. 2-107-440/2016 pagal LITGRID AB ieškinį atsakovui AB „Orlen Lietuva“ dėl VIAP lėšų priteisimo.

33. Pobalansiniai įvykiai

Bendrovė 2019 m. vasario 27 d. su AB „Amber Grid“ sudarė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi naudojantis įmonių grupės bendros sąskaitos paslauga (angl. Cashpool) sutartį. Sutartyje nustatytas maksimalus UAB „EPSO-G“ skolinimo limitas – 15 000 tūkst. Eur bei AB „Amber Grid“ skolinimo limitas – 10 000 tūkst. Eur. Sutarties maksimali trukmė – 3 metai.

Bendrovė 2019 m. kovo 6 d. su UAB „TETAS“ sudarė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi naudojantis įmonių grupės bendros sąskaitos paslauga (angl. Cashpool) sutartį. Sutartyje nustatytas maksimalus UAB „EPSO-G“ skolinimo limitas – 1 400 tūkst. Eur bei UAB „TETAS“ skolinimo limitas – 1 000 tūkst. Eur. Sutarties maksimali trukmė – 3 metai.

Bendrovė 2019 m. kovo 6 d. su UAB GET Baltic sudarė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi naudojantis įmonių grupės bendros sąskaitos paslauga (angl. Cashpool) sutartį. Sutartyje nustatytas maksimalus UAB „EPSO-G“ skolinimo limitas – 1 050 tūkst. Eur bei UAB GET Baltic skolinimo limitas – 1 000 tūkst. Eur. Sutarties maksimali trukmė – 3 metai.

34. Suteiktos paskolos

2018 m. rugsėjo mėn. 27 d. UAB „EPSO-G“ sudarė tarpusavio skolinimo ir skolinimosi sutartį su LITGRID AB. Šioje sutartyje nustatytas maksimalus UAB „EPSO-G“ skolinimo limitas – iki 23 mln. Eur bei LITGRID AB skolinimo limitas – iki 20 mln. Eur. Suteiktos paskolos likutis 2018 m. gruodžio 31 d. – 12 517 tūkst. Eur.

35. Audito įmonės suteiktos paslaugos

2018 metais audito įmonė nei Grupei nei Bendrovei nesuteikė jokių kitų paslaugų.

I. PRIEDAS

UAB „EPSO-G“ pranešimas apie AB NASDAQ OMX listinguojamų bendrovių valdymo kodekso laikymąsi

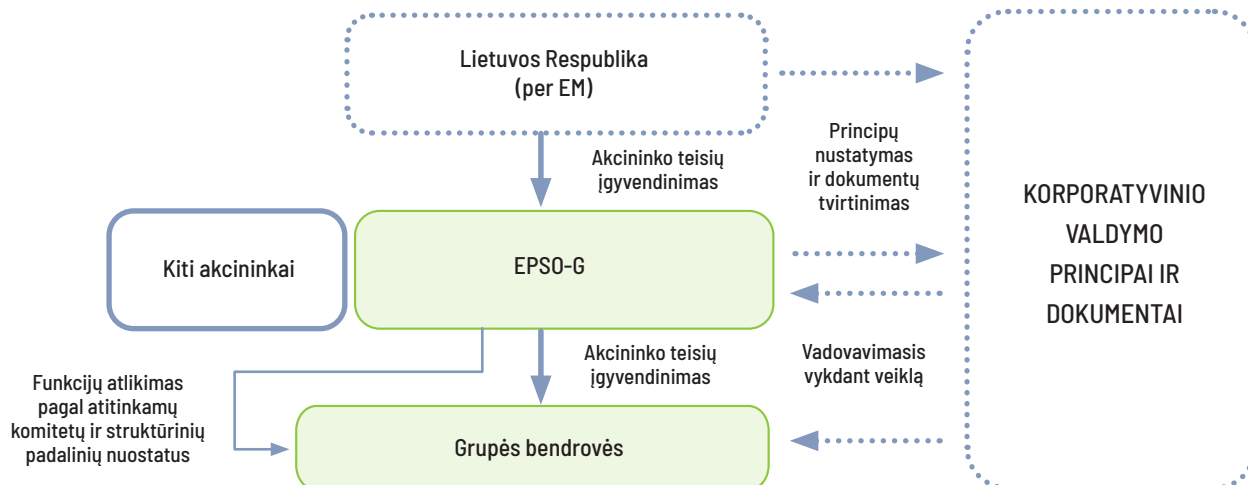
Vadovaudamasi Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052, bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, UAB „EPSO-G“ (toliau – Bendrovė arba EPSO-G) šiame pranešime atskleidžia, kaip laikomasi AB NASDAQ OMX Vilnius patvirtinto bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso nuostatų. Jei šio kodekso ar kai kurių nuostatų nesilaikoma, tai yra nurodoma, kurių konkrečiai nuostatų nesilaikoma ir dėl kokių priežasčių.

AB NASDAQ OMX listinguojamų bendrovių valdymo kodekso rekomendacijų įgyvendinimas UAB „EPSO-G“ yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime bei plačios apimties informacijos atskleidimą EPSO-G interneto svetainėje, siekiant pateikti informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

1. Bendrovės valdysenos ataskaitos laisvos formos santrauka:

EPSO-G yra patrunuojanti „EPSO-G“ įmonių grupės (toliau – Grupė) bendrovė, kurios vienintelis akcininkas yra Lietuvos valstybė. Bendrovės valdymo struktūrą, valdysenos modelį nustato Bendrovės įstatai, vienintelio akcininko – Energetikos ministerijos (EM) 2018-04-24 patvirtintos UAB „EPSO-G“ įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairės bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės korporatyvinio valdymo politika. Visi paminėti dokumentai yra skelbiami viešai Bendrovės interneto puslapyje.

Principinė EPSO-G korporatyvinio valdymo įgyvendinimo schema:

Bendrovės valdymo struktūra:

- visuotinis akcininkų susirinkimas;
- valdyba (penki nariai, iš kurių trys nepriklausomi, kiti du nariai nominuoti vienintelio akcininko Energetikos ministerijos);
- Grupės mastu veikiantys komitetai:
 - atlygio ir skyrimo komitetas (dauguma nepriklausomų narių);
 - audito komitetas (dauguma nepriklausomų narių);
- generalinis direktorius.

2018 m. įvykdyta korporatyvinio valdymo reforma:

- Bendrovės valdybai nustatyta pareiga vykdyti priežiūros funkcijas;
- panaikinta Grupės mastu veikusi stebėtojų taryba;
- iš Bendrovės valdybos pasitraukė Bendrovės vykdomieji nariai – vietoj jų paskirti Energetikos ministerijos nominuoti nariai.

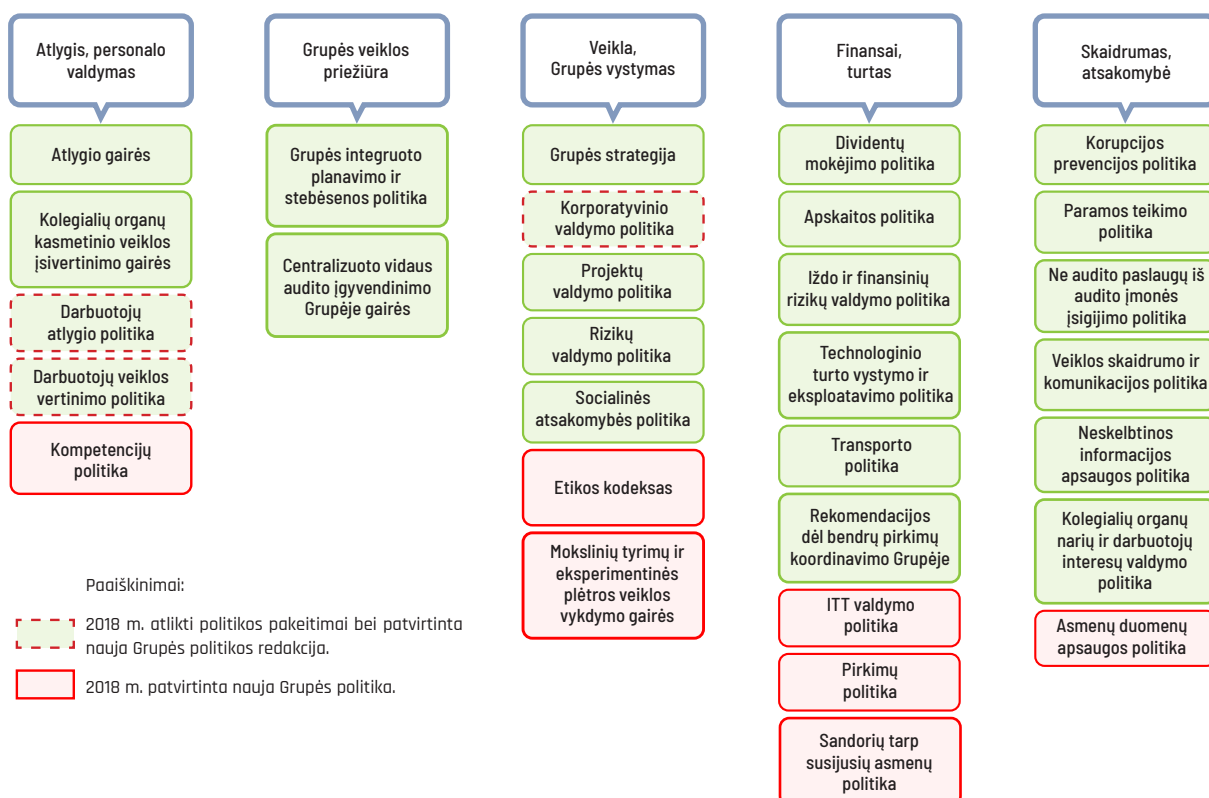
Po įvykdytos korporatyvinio valdymo reformos Bendrovėje taikomas Šiaurės Europos šalyse (Suomija, Švedija, Norvegija, Danija) dažniausiai naudojamas korporatyvinio valdymo modelis, kai formuojamas vienas kolegialus organas, atskaitingas visuotiniam akcininkų susirinkimui (vienpakopės valdysenos modelis). Organizacinė ir valdymo struktūra tapo paprastesnė, efektyvesnė ir toliau atitinka aukščiausius valdysenos standartus. Valdyboje nedalyvaujant vykdomiesiems nariams, užtikrinamas aukštas sprendimų priėmimo skaidrumo laipsnis, mažinamas interesų konfliktų skaičius. Kadangi priežiūros funkciją vykdo valdyba, dėl didesnio valdybos įsitraukimo ir turimos informacijos, toks modelis sukuria ir geresnes prielaidas efektyviai kontrolei vykdyti.

Grupėje veikia centralizuotas vidaus auditas. Siekiant užtikrinti vidaus audito nepriklausomumą, nustatyta, jog vidaus audito vadovą skiria ir atleidžia UAB „EPSO-G“ valdyba, kurioje daugumą sudaro nepriklausomi nariai. Vidaus auditas taip pat atskaitingas audito komitetui, kurio sudėtyje taip pat dauguma nepriklausomų narių. Vidaus audito rekomendacijas analizuoja Bendrovės valdyba bei tvirtina rekomendacijų įgyvendinimui priemonių planą.

UAB „EPSO-G“ įmonių grupės rizikų valdymo politikos pagrindu Bendrovėje yra diegiama vieninga Grupėje rizikų valdymo sistema pagal tarptautinėje praktikoje taikomus COSO ERM standartus, apibrėžiančius rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo principus bei atsakomybes. Grupės mastu vykdomas rizikų valdymo koordinavimas.

Grupės veiklos politikos yra skirtos įdiegti nuoseklią ir veiksmingą organizacijos valdymo sistemą, padedančią darbuotojams sėkmingai įgyvendinti svarbius strateginius projektus ir skaidriai bei efektyviai kurti naudą šalies žmonėms ir verslui. Siekiant užtikrinti veiklos politikų veiksmingumą, Bendrovė kasmet rengia veiklos politikų įgyvendinimo pažangos ataskaitą.

Šiuo metu Bendrovėje galiojančios veiklos politikos:

Valstybės valdomų įmonių valdysenos ataskaitoje konstatuota, kad Grupėje yra diegiama ir laikomasi gerosios valdysenos principų. Grupei suteiktas aukščiausias A+ įvertinimas. Taikomi skaidrumo standartai, suformuoti kolegialūs organai ir vykdoma strategija įvertinta aukščiausiais balais.

2. Struktūrizuota lentelė:

PRINCIPAI/ REKOMENDACIJOS	TAIP / NE/ NEAKTUALU	KOMENTARAS
1. principas: Visuotinis akcininkų susirinkimas, nešališkas akcininkų traktavimas ir akcininkų teisės Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti nešališką visų akcininkų traktavimą. Bendrovės valdysenos sistema turėtų apsaugoti akcininkų teises.		
1.1. Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti su teisės aktuose numatyta informacija ir (ar) dokumentais bei dalyvauti priimant bendrovei svarbius sprendimus.	TAIP	Bendrovė turi vienintelį akcininką.
1.2. Rekomenduojama, kad bendrovės kapitalą sudarytų tik tokios akcijos, kurios jų turėtojams suteikia vienodas balsavimo, nuosavybės, dividendų ir kitas teises.	TAIP	Visos Bendrovės akcijos yra paprastosios vardinės, vienos akcijos nominali vertė 0,29 Eur.
1.3. Rekomenduojama sudaryti investuotojams sąlygas iš anksto, t.y. prieš perkant akcijas, susipažinti su išleidžiamų naujų ar jau išleistų akcijų suteikiamomis teisėmis.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1.4. Dėl itin svarbių išskirtinių sandorių, tokių kaip viso ar beveik viso bendrovės turto perleidimas, kas iš esmės reikštų bendrovės perleidimą, turėtų būti gautas visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas.	TAIP	Bendrovės įstatų 43 str. nurodyti atvejai, kuomet reikalingi vienintelio akcininko pritarimai – šie atvejai nustatyti, atsižvelgiant į tai, kad Bendrovės pagrindinis turtas yra dukterinių bendrovių akcijos.
1.5. Visuotinio akcininkų susirinkimo organizavimo ir dalyvavimo jame procedūros turėtų sudaryti akcininkams lygias galimybes dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime ir neturėtų pažeisti akcininkų teisių bei interesų. Pasirinkta visuotinio akcininkų susirinkimo vieta, data ir laikas neturėtų užkirsti kelio aktyviam akcininkų dalyvavimui visuotiniame akcininkų susirinkime. Pranešime apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą bendrovė turėtų nurodyti paskutinę dieną, kada vėliausiai galima pateikti siūlomus sprendimo projektus.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1.6. Siekiant užtikrinti užsienyje gyvenančių akcininkų teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus iš anksto paskelbti viešai ne tik lietuvių kalba, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtų sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Rekomenduojama šią informaciją paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje. Viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.	NEAKTUALU	Bendrovės turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1.7. Akcininkams, turintiems teisę balsuoti, turėtų būti sudarytos galimybės balsuoti akcininkų susirinkime asmeniškai jame dalyvaujant arba nedalyvaujant. Akcininkams neturėtų būti daroma jokių kliūčių balsuoti iš anksto raštu, užpildant bendrąjį balsavimo biuletenį.	TAIP	Akcininkas gali balsuoti raštu.

1.8. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę dalyvauti ir balsuoti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose naudojantis elektroninių ryšių priemonėmis. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti dalyvavusiojo ir balsavusiojo tapatybę.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1.9. Pranešime apie šaukiamo visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimų projektus rekomenduojama atskleisti naujas kolegialaus organo narių kandidatūras, siūlomą jiems atlygį, siūlomą išrinkti auditą įmonė, jei šie klausimai yra įtraukti į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Kai siūloma išrinkti naują kolegialaus organo narį, rekomenduojama informuoti apie jo išsilavinimą, darbo patirtį ir kitas užimamas (ar siūlomas užimti) kitas vadovaujamas pareigas.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1.10. Bendrovės kolegialaus organo nariai, administracijos vadovai ¹ ar kiti su bendrove susiję kompetentingi asmenys, galintys pateikti informaciją, susijusią su visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę, turėtų dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime. Siūlomi kandidatai į kolegialaus organo narius taip pat turėtų dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime, jeigu naujų narių rinkimai įtraukti į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką, bendrovė nėra listinguojama.
1. principas: Stebėtojų taryba 1.1. Stebėtojų tarybos funkcijos ir atsakomybė Bendrovės stebėtojų taryba turėtų užtikrinti bendrovės ir jos akcininkų interesų atstovavimą, šio organo atskaitomybę akcininkams ir objektyvią bei nešališką bendrovės veiklos bei jos valdymo organų priežiūrą, taip pat nuolat teikti rekomendacijas bendrovės valdymo organams. Stebėtojų taryba turėtų užtikrinti bendrovės finansinės apskaitos ir kontrolės sistemos vientisumą bei skaidrumą.		
2.1.1. Stebėtojų tarybos nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir atstovauti jų interesams, atsižvelgdami į darbuotojų interesus ir visuomenės gerovę.	NEAKTUALU	Bendrovėje Stebėtojų taryba nesudaroma.
2.1.2. Kai stebėtojų tarybos sprendimai gali skirtingai paveikti bendrovės akcininkų interesus, stebėtojų taryba su visais akcininkais turėtų elgtis nešališkai. Ji turėtų užtikrinti, kad akcininkai būtų tinkamai informuojami apie bendrovės strategiją, rizikos valdymą ir kontrolę, interesų konfliktų sprendimą.	NEAKTUALU	-
2.1.3. Stebėtojų taryba turėtų būti nešališka priimdama sprendimus, turinčius reikšmę bendrovės veiklai ir strategijai. Stebėtojų tarybos narių darbui ir sprendimams neturėtų daryti įtakos juos išrinkę asmenys.	NEAKTUALU	-
2.1.4. Stebėtojų tarybos nariai turėtų aiškiai reikšti savo prieštaravimą tuo atveju, kai mano, kad stebėtojų tarybos sprendimas gali pakenkti bendrovei. Nepriklausomi ² stebėtojų tarybos nariai turėtų: a) išlikti nepriklausomi atlikdami analizę, priimdami sprendimus; b) nesiekti ir nepriimti jokių nepagrįstų lengvatų, kurios gali kelti abejonių, kad stebėtojų tarybos nariai nėra nepriklausomi.	NEAKTUALU	-
2.1.5. Stebėtojų taryba turėtų prižiūrėti, kad bendrovės mokesčių planavimo strategijos būtų sudaromos ir įgyvendinamos vadovaujantis teisės aktais, siekiant išvengti ydingos praktikos, nesusijusios su ilgalaikiais bendrovės ir jos akcininkų interesais, dėl ko gali atsirasti reputacijos, teisinės ar kita rizika.	NEAKTUALU	-

2.1.6. Bendrovė turėtų užtikrinti, kad stebėtojų taryba būtų aprūpinta pakankamais ištekliais (tarp jų ir finansiniais), reikalingais pareigoms atlikti, įskaitant teisę gauti visą reikiamą informaciją ir teisę kreiptis nepriklausomo profesionalaus patarimo į išorinius teisės, apskaitos ar kitokius specialistus stebėtojų tarybos ir jos komitetų kompetencijai priklausančiais klausimais.	NEKATUALU	-
2. Stebėtojų tarybos sudarymas 2.1. Stebėtojų tarybos sudarymo tvarka turėtų užtikrinti tinkamą interesų konfliktų sprendimą, efektyvią ir sąžiningą bendrovės valdyseną.		
2.2.1. Visuotinio akcininkų susirinkimo išrinkti stebėtojų tarybos nariai turėtų kolektyviai užtikrinti kvalifikacijos, profesinės patirties ir kompetencijų įvairovę, taip pat siekti lyčių pusiausvyros. Siekiant išlaikyti tinkamą stebėtojų tarybos narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, turėtų būti užtikrinta, kad stebėtojų tarybos nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti.	NEKATUALU	-
2.2.2. Stebėtojų tarybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems naujai kadencijai tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas.	NEKATUALU	-
2.2.3. Stebėtojų tarybos pirmininku turėtų būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nešališkai veiklai vykdyti. Buvęs bendrovės vadovas ar valdybos narys tuo pat neturėtų būti skiriamas į stebėtojų tarybos pirmininko pareigas. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi veiklos nešališkumui užtikrinti.	NEKATUALU	-
2.2.4. Stebėtojų tarybos nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Kiekvienas stebėtojų tarybos narys turėtų įsipareigoti taip apriboti kitus savo profesinius įsipareigojimus (ypač vadovaujančias pareigas kitose bendrovėse), kad jie netrukdytų tinkamai atlikti stebėtojų tarybos nario pareigas. Jeigu stebėtojų tarybos narys dalyvavo mažiau nei pusėje stebėtojų tarybos posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojami bendrovės akcininkai.	NEKATUALU	-
2.2.5. Kai siūloma paskirti stebėtojų tarybos narį, turėtų būti skelbiama, kurie stebėtojų tarybos nariai laikomi nepriklausomais. Stebėtojų taryba gali nuspręsti, kad tam tikras jos narys, nors ir atitinka nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	NEKATUALU	-
2.2.6. Stebėtojų tarybos nariams už jų veiklą ir dalyvavimą stebėtojų tarybos posėdžiuose atlygio dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	NEKATUALU	-
2.2.7. Kiekvienais metais stebėtojų taryba turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti stebėtojų tarybos struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupė vertinimą, taip pat kiekvieno stebėtojų tarybos nario kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar stebėtojų taryba pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Stebėtojų taryba turėtų bent kartą per metus paskelbti atitinkamą informaciją apie savo vidinę struktūrą ir veiklos procedūras.	NEKATUALU	-

3. principas: Valdyba 3.1. Valdybos funkcijos ir atsakomybė Valdyba turėtų užtikrinti bendrovės strategijos įgyvendinimą, taip pat tinkamą bendrovės valdyseną, atsižvelgiant į akcininkų, darbuotojų ir kitų interesų grupių interesus.		
3.1.1. Valdyba turėtų užtikrinti bendrovės strategijos, kurią patvirtino stebėtojų taryba, jei ji sudaroma, įgyvendinimą. Tais atvejais, kai stebėtojų taryba nesudaroma, valdyba taip pat yra atsakinga už bendrovės strategijos patvirtinimą.	TAIP	Bendrovės įstatų 39 p. nurodyta, kad Bendrovės valdyba tvirtina Grupės veiklos strategiją, kurioje, be kita ko, suformuluojama bendra Įmonių grupės misija ir vizija. Taip pat valdyba, vykdydama priežiūros funkciją, reguliariai svarsto ataskaitas apie strategijos vykdymą.
3.1.2. Valdyba, kaip kolegialus bendrovės valdymo organas, atlieka jai įstatyme ir bendrovės įstatuose priskirtas funkcijas, o tais atvejais, kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, be kita ko, atlieka įstatyme nustatytas priežiūros funkcijas. Valdyba, vykdydama jai priskirtas funkcijas, turėtų atsižvelgti į bendrovės, akcininkų, darbuotojų ir kitų interesų grupių poreikius, atitinkamai siekiant tvaraus verslo kūrimą.	TAIP	Bendrovės įstatų 44 punkte nurodyta, jog Bendrovės valdyba atlieka priežiūros funkcijas.
3.1.3. Valdyba turėtų užtikrinti, kad bus laikomasi įstatymų ir bendrovės vidaus politikos nuostatų, taikomų bendrovei ar bendrovių grupei, kuriai priklauso ši bendrovė. Ji taip pat turėtų nustatyti atitinkamas rizikos valdymo ir kontrolės priemones užtikrinant reguliarią ir tiesioginę vadovų atsakomybę.	TAIP	Bendrovės įstatų 39 str. numatyta, kad Bendrovės valdyba tvirtina Įmonių grupės dokumentus (gaires, politikas, tvarkas ir pan.), formuoja bendrą Įmonių grupės korporatyvinio valdymo politiką ir nustato Įmonių grupės bendrovėms taikomus tokio korporatyvinio valdymo pagrindinius principus, gaires, elgesio kodeksus, kitas rekomendacinių pobūdžio taisykles. Taip pat atskirais sprendimais valdyba paveda generaliniam direktoriui teikti reguliarias ataskaitas apie valdybos sektinius rodiklius (pvz. Bendrovės strategiją, veiklos planą, biudžetą ir pan.).
3.1.4. Valdyba taip pat turėtų užtikrinti, kad bendrovėje būtų įdiegtos priemonės, kurios įtrauktos į EBPO geros praktikos rekomendacijas dėl vidaus kontrolės, etikos ir atitikties, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančių įstatymų, taisyklių ir standartų.	TAIP	Bendrovėje galioja įvairūs dokumentai, užtikrinantys aukščiausio lygio vidaus kontrolę, etikos bei atitikties valdymo priemones, pavyzdžiui: vidaus auditas atskaitingas Bendrovės valdybai, kuri formuojama iš išorinių narių (3 nariai nepriklausomi); • audito komitetas formuojamas iš daugumos nepriklausomų narių, kam taip pat atskaitingas vidaus auditas; • bendrovėje galioja Etikos ir elgesio kodeksas, UAB „EPSO-G“ Įmonių grupės Korupcijos prevencijos politika, UAB „EPSO-G“ Įmonių grupės paramos politika, UAB „EPSO-G“ Įmonių grupės interesų valdymo politika, UAB „EPSO-G“ Įmonių grupės rizikų valdymo politika, UAB „EPSO-G“ Įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika ir kt.
3.1.5. Valdyba, skirdama bendrovės vadovą, turėtų atsižvelgti į tinkamą kandidato kvalifikacijos, patirties ir kompetencijos pusiausvyrą.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad Bendrovės generalinį direktorių skiria valdyba, atsižvelgdama į Atlygio ir skyrimo komiteto rekomendacijas. Bendrovės įstatų 81 p. numatyta, kad valdyba, vertindama kandidatą į Generalinius direktorius tinkamumą eiti šias pareigas, įvertina jo atitiktį šiuose įstatuose ir teisės aktuose nustatytiems reikalavimams ir tuo tikslu gali pareikalauti iš kandidato pateikti šią atitiktį pagrindžiančius dokumentus ir (ar) kreiptis į kompetentingas institucijas dėl reikalingos informacijos apie kandidatą suteikimo.
3.2. Valdybos sudarymas		
3.2.1. Stebėtojų tarybos arba visuotinio akcininkų susirinkimo, jei stebėtojų taryba nesudaroma, išrinkti valdybos nariai turėtų kolektyviai užtikrinti kvalifikacijos, profesinės patirties ir kompetencijų įvairovę, taip pat siekti lyčių pusiausvyros. Siekiant išlaikyti tinkamą valdybos narių turimos kvalifikacijos pusiausvyrą, turėtų būti užtikrinta, kad valdybos nariai, kaip visuma, turėtų įvairiapusių žinių, nuomonių ir patirties savo užduotims tinkamai atlikti.	TAIP	Bendrovės valdybos narių atranka vykdoma pagal LR Vyriausybės nustatytą tvarką. Renkant Valdybos narius užtikrinama, kad valdybos sudėtyje būtų ne mažiau kaip 3 (trys) nepriklausomi nariai, jų nepriklausomumą nustatant atsižvelgiant į Atrankos apraše ir Įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje įtvirtintus kriterijus bei kitų taikytinų teisės aktų reikalavimus, taip pat siekiama, jog valdybos nariai turėtų kompetencijas, atsižvelgiant į valdybos atsakomybės sritis ir funkcijas; esant galimybei, siekiama, jog į valdybą nebūtų skiriami Bendrovės darbuotojai. Kasmet valdybos nariai atlieka savo veiklos įsivertinimą. Taip pat kasmet valdybos veiklą įvertina atlygio ir skyrimo komitetas, kuris pateikia rekomendacijas dėl veiklos tobulinimo.

3.2.2. Kandidatų į valdybos narius vardai, pavardės, informacija apie jų išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinę patirtį, einamas pareigas, kitus svarbius profesinius įsipareigojimus ir potencialius interesų konfliktus turėtų būti atskleisti nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymo reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų stebėtojų tarybos posėdyje, kuriame bus renkama valdyba ar atskiri jos nariai. Jeigu stebėtojų taryba nesudaroma, šiame punkte nustatyta informacija turėtų būti pateikiama visuotiniam akcininkų susirinkimui. Valdyba kiekvienais metais turėtų kaupti šiame punkte nurodytus duomenis apie savo narius ir pateikti juos bendrovės metiniame pranešime.	TAIP/NE	Nurodyta informacija skelbiama ir atnaujinama Bendrovės internetiniame tinklalapyje. Metiniame pranešime papildomai ši informacija nekartojama ir pateikiama išsami informacija apie valdybos pirmininką, generalinį direktorių ir vyriausiąją finansininkę.
3.2.3. Visi nauji valdybos nariai turėtų būti supažindinti su pareigomis, bendrovės struktūra bei veikla.	TAIP	Valdybos nariai supažindinami pirmo posėdžio metu pristatant Bendrovės struktūrą bei veiklą. Pasidalinama pagrindiniais Bendrovės korporatyviniais dokumentais.
3.2.4. Valdybos nariai turėtų būti skiriami apibrėžtam laikotarpiui, su galimybe būti individualiai perrenkamiems naujai kadencijai tam, kad būtų užtikrintas būtinas profesinės patirties augimas ir pakankamai dažnas jų statuso pakartotinas patvirtinimas.	TAIP	Valdybos narius 4 (ketverių) metų kadencijai. Valdybos nario nepertraukiamas kadencijos laikas yra ne ilgesnis kaip 2 (dvi) kadencijos iš eilės, t. y. ne daugiau kaip 8 (aštuoneri) metai iš eilės.
3.2.5. Valdybos pirmininku turėtų būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nešališkai veiklai vykdyti. Kai stebėtojų taryba nėra sudaroma, buvęs bendrovės vadovas tuoj pat neturėtų būti skiriamas į valdybos pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi veiklos nešališkumui užtikrinti.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyti kriterijai, kuriems esant asmuo negali būti renkamas valdybos nariu.
3.2.6. Valdybos nario pareigoms atlikti kiekvienas narys turėtų skirti pakankamai laiko ir dėmesio. Jeigu valdybos narys dalyvavo mažiau nei pusėje valdybos posėdžių per bendrovės finansinius metus, apie tai turėtų būti informuojama bendrovės stebėtojų taryba, jeigu stebėtojų taryba bendrovėje nėra sudaroma – visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės protokoluose yra fiksuojamas valdybos narių dalyvavimas bei balsavimas priimant sprendimus. Kiekvienais metais Bendrovės valdybos nariai atlieka savo veiklos vertinimą, kurio rezultatus pateikia akcininkams bei Atlygio ir skyrimo komitetui. Valdybos dalyvavimas posėdžiuose nurodomas metiniame pranešime.
3.2.7. Jeigu Įstatyme nustatytais atvejais renkant valdybą, kai nesudaroma stebėtojų taryba, dalis jos narių bus nepriklausomi, turėtų būti skelbiama, kurie valdybos nariai laikomi nepriklausomais. Valdyba gali nuspręsti, kad tam tikras jos narys, nors ir atitinka visus Įstatyme nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.	TAIP	Bendrovės interneto tinklalapyje, tiek metiniame pranešime yra pateikiama informacija apie Bendrovės valdybos narius, specifiškai nurodant nepriklausomus narius.
3.2.8. Valdybos nariams už jų veiklą ir dalyvavimą valdybos posėdžiuose atlygio dydį turėtų tvirtinti bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad visuotinis akcininkų susirinkimas savo sprendimu gali nustatyti, kad valdybos nariams turi būti mokamas atlygis.
3.2.9. Valdybos nariai turėtų sąžiningai, rūpestingai ir atsakingai veikti bendrovės bei akcininkų naudai ir atstovauti jų interesams, atsižvelgdami ir į kitus interesų turėtojus. Priimdami sprendimus jie neturėtų siekti asmeninių interesų, jiems turėtų būti taikomi susitarimai dėl nekonkuravimo, taip pat jie neturėtų pažeidžiant bendrovės interesus pasinaudoti verslo informacija ir galimybėmis, kurios yra susijusios su bendrovės veikla.	TAIP	Atsižvelgiant į siekį stebėti Bendrovės valdybos narių interesų konfliktų nebuvimą, kiekvienais metais valdybos nariai atnaujiną savo interesų deklaracijas. Taip pat, Bendrovės įstatuose numatyta, kad valdybos nariai gali dirbti kitą darbą ar užimti kitas pareigas, kurios būtų suderinamos su jų veikla Valdyboje, įskaitant, bet neapsiribojant vadovaujančių pareigų kituose juridiniuose asmenyse ėimą, darbą valstybės ar statutinėje tarnyboje, pareigas Bendrovėje bei kituose juridiniuose asmenyse (laikantis šių Įstatų 32 straipsnyje nustatytų ribojimų) tik iš anksto apie tai informavę Valdybą. Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politika. Valdybų nariai yra pasirašę įsipareigojimus saugoti konfidencialią informaciją. Su valdybos nariais nėra sudaryti susitarimai dėl nekonkuravimo – tokių sutarčių poreikis nenustatytas.

3.2.10. Kiekvienais metais valdyba turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti valdybos struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupė vertinimą, taip pat kiekvieno valdybos nario kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar valdyba pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Valdyba turėtų bent kartą per metus nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų viešai paskelbti atitinkamą informaciją apie savo vidinę struktūrą ir veiklos procedūras.	TAIP	Valdyba kasmet atlieka savo veiklos įsivertinimą, jos pagrindu rengia veiklos tobulinimo planą. UAB „EPSO-G“ įmonių grupės mastu veikiantis atlygio ir skyrimo komitetas bei audito komitetas taip pat kasmet vertina valdybos priimtus sprendimus, teikia rekomendacijas dėl veiklos tobulinimo. Valdybos veiklos vertinimo rezultatai pateikiami bendrovės metiniame pranešime.
4. principas: Bendrovės stebėtojų tarybos ir valdybos darbo tvarka Bendrovėje nustatyta stebėtojų tarybos, jeigu ji sudaroma, ir valdybos darbo tvarka turėtų užtikrinti efektyvų šių organų darbą ir sprendimų priėmimą, skatinti aktyvų bendrovės organų bendradarbiavimą.		
4.1. Valdyba ir stebėtojų taryba, jei ji sudaroma, turėtų glaudžiai bendradarbiauti, siekdama naudoti tiek bendrovei, tiek ir jos akcininkams. Gera bendrovių valdysena reikalauja atviros diskusijos tarp valdybos ir stebėtojų tarybos. Valdyba turėtų reguliariai, o esant reikalui – nedelsiant informuoti stebėtojų tarybą apie visus svarbius bendrovei klausimus, susijusius su planavimu, verslo plėtra, rizikų valdymu ir kontrole, įsipareigojimų laikymusi bendrovėje. Valdyba turėtų informuoti stebėtojų tarybą apie faktinius verslo plėtos nukrypimus nuo anksčiau suformuluotų planų ir tikslų, nurodant to priežastis.	Neaktualu	Bendrovėje Stebėtojų taryba nesudaroma.
4.2. Bendrovės kolegialių organų posėdžius rekomenduojama rengti atitinkamu periodiškumu pagal iš anksto patvirtintą grafiką. Kiekviena bendrovė pati sprendžia, kokių periodiškumu šaukti kolegialių organų posėdžius, tačiau rekomenduojama juos rengti tokiu periodiškumu, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas esminių bendrovės valdysenos klausimų sprendimas. Bendrovės kolegialių organų posėdžiai turėtų būti šaukiami bent kartą per metų ketvirtį.	TAIP	Bendrovės įstatuose numatyta, kad valdyba savo sprendimus priima Valdybos posėdžiuose, kurių rengiama tiek, kiek reikalinga, kad Valdyba galėtų tinkamai vykdyti savo funkcijas ir priimti jos kompetencijai priskirtus sprendimus. Bendrovės valdyba kiekvienų metų pradžioje pasitvirtina einamųjų metų posėdžių grafiką bei veiklos planą (preliminarius klausimus atitinkamam valdybos posėdžiui).
4.3. Kolegialaus organo nariai apie šaukiamą posėdį turėtų būti informuojami iš anksto, kad turėtų pakankamai laiko tinkamai pasirengti posėdyje nagrinėjamų klausimų svarstymui ir galėtų vykdyti diskusiją, po kurios būtų priimami sprendimai. Kartu su pranešimu apie šaukiamą posėdį kolegialaus organo nariams turėtų būti pateikta visa reikalinga su posėdžio darbotvarka susijusi medžiaga. Darbotvarkė posėdžio metu neturėtų būti keičiama ar papildoma, išskyrus atvejus, kai posėdyje dalyvauja visi kolegialaus organo nariai ir jie sutinka su tokiu darbotvarkės pakeitimu ar papildymu arba kai neatidėliotinai reikia spręsti svarbius bendrovei klausimus.	TAIP	Pagal Valdybos darbo reglamentą medžiaga valdybai turi būti pateikiama 5 d.d. iki posėdžio.
4.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamų posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti sprenddami kitus su bendrovės valdysena susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlygio nustatymu.	Neaktualu	Bendrovėje Stebėtojų taryba nesudaroma.

5. principas: Skyrimo, atlygio ir audito komitetai

5.1. Komitetų paskirtis ir sudarymas

Bendrovėje sudaryti komitetai turėtų didinti stebėtojų tarybos, o jei stebėtojų taryba nesudaroma, valdybos, kuri atlieka priežiūros funkcijas, darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvarsčius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai.

Komitetai turėtų veikti nepriklausomai bei principingai ir teikti rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas.

1.1.1. Atsižvelgiant į konkrečias su bendrove susijusias aplinkybes, pasirinktą bendrovės valdysenos struktūrą, bendrovės stebėtojų tarybą, o tais atvejais, kai ji nesudaroma - valdybą, kuri atlieka priežiūros funkcijas, sudaro komitetas. Kolegialiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlygio ir audito komitetus ³ .	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ valdybos sudarytas įmonių grupės atlygio ir skyrimo komitetas, kuris veikia pagal jį formuojančio organo patvirtintus veiklos nuostatus, bei „EPSO-G“ vienintelio akcininko sudarytas grupės mastu veikiantis audito komitetas, kuris veikia pagal jį formuojančio organo patvirtintus veiklos nuostatus.
1.1.2. Bendrovės gali nuspręsti suformuoti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų pateikti paaiškinimą, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus.	TAIP	Atsižvelgiant į tai, jog atlygio ir skyrimo klausimai yra glaudžiai susiję, šio klausimų sprendimui reikalingi tos pačios kvalifikacijos ekspertai, nuspręsta formuoti vieną atlygio ir skyrimo komitetą.
1.1.3. Bendrovėse formuojamiems komitetams nustatytas funkcijas teisės akty numatytais atvejais gali atlikti pats kolegialus organas. Tokiu atveju šio Kodekso nuostatos, susijusios su komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), kai tinka, turėtų būti taikomos visam kolegialiam organui.	Neaktualu	Žr. 5.1.1. p.
1.1.4. Kolegialaus organo sukurti komitetai paprastai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Atsižvelgiant į teisės akty reikalavimus, komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto nariai turėtų būti parenkami pirmiausia atsižvelgiant į jų kompetenciją, pirmenybę teikiant nepriklausomiems kolegialaus organo nariams. Valdybos pirmininkas neturėtų būti komitetų pirmininku.	TAIP	UAB „EPSO-G“ įstatų 7.8 bei 7.9 skyriai reglamentuoja komitetų UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje sudarymą bei kompetenciją. Minėtuose įstatuose nurodyta, kad Atlygio ir skyrimo bei Audito komitetai susideda iš ne mažiau kaip 3 narių. Atlygio ir skyrimo komitete užtikrinama, kad iš 3 narių sudėtyje būtų bent 1 nepriklausomas narys, o Audito komitete - bent 2 nepriklausomi nariai. Atlygio ir skyrimo komitete bei audito komitete ne visi nariai yra paskirti iš EPSO-G valdybos. Po vieną narį į kiekvieną iš komitetų yra paskirta, atsižvelgiant į kompetenciją, vykdant išorinę atranką į nepriklausomo komiteto nario vietą.
1.1.5. Kiekvieno suformuoto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdysenos struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime, nepažeidžiant asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės akty reikalavimų, turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis ir veiklos rezultatus.	TAIP	Komitetams įgaliojimai suformuoti UAB „EPSO-G“ įstatuose bei komitetą formuojančio organo sprendimu - atlygio ir skyrimo komiteto veiklos nuostatai patvirtinti UAB „EPSO-G“ valdybos sprendimu, o audito komiteto veiklos nuostatai patvirtinti UAB „EPSO-G“ vienintelio akcininko sprendimu, kaip tai leidžia Lietuvos banko patvirtinti Reikalavimai audito komiteto nariams (5 str.). Komitetų veiklos nuostatai skelbiami viešai EPSO-G interneto svetainėje. Komitetų sudėtis, veikla ir kt. informacija pateikiama grupės metiniame pranešime.
1.1.6. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalauti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri bendrovės darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.	TAIP	Komitetų veiklos nuostatuose numatyta teisė komitetų nariams savo nuožiūra kviesti į savo posėdžius UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organų narius, darbuotojus, įgaliotinius, kandidatus į tam tikras pozicijas ar kitus asmenis bei gauti iš jų reikiamus paaiškinimus savo kompetencijos ribose, taip pat tuo tikslu reikalauti, kad būtų atliekami būtini veiksmai, reikalingi komitetų funkcijoms atlikti.

5.2. Skyrimo komitetas.		
5.2.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) parinkti kandidatus į laisvas priežiūros, valdymo organų narių ir administracijos vadovų vietas bei rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir gebėjimų, kurių reikia konkrečiai pozicijai, aprašą ir įvertinti įpareigojimui atlikti reikalingą laiką; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį, narių įgūdžius, žinias ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reikiamą dėmesį skirti tęstinumo planavimui.	TAIP	UAB „EPSO-G“ Atlygio ir skyrimo komitetas veikia kaip UAB „EPSO-G“ valdybos bei Bendrovės valdybos patariamasis organas, kurio pagrindinės funkcijos yra: • padeda atlikti kandidatų į organų narius atrankas visose įmonių grupės bendrovėse; • teikia rekomendacijas įmonių grupės bendrovėms dėl valdymo organų narių skyrimo, sutarčių su jais sudarymo ir atlygio jiems nustatymo; • teikia rekomendacijas dėl įmonių grupės politikų, reglamentuojančių atlygio politiką bei darbuotojų veiklos vertinimą; • teikia rekomendacijas dėl kritinių pareigybų pamainumo planavimo sistemos.
5.2.2. Sprendžiant klausimus, susijusius su kolegialaus organo nariais, kurie su bendrove yra susiję darbo santykiais, ir administracijos vadovais, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.	TAIP	Veiklos nuostatuose numatyta, kad Atlygio ir skyrimo komitetų šaukimo iniciatyvas teisę turi įmonių grupės valdybos arba vadovai, tuo pačiu pasiūlydami posėdžio darbotvarkę, pateikdami su klausimais susijusių medžiagą bei sprendimo projektus. Nuostata nėra aktuali, nes valdyboje nėra Bendrovės darbuotojų.
5.3. Atlygio komitetas.		
Pagrindinės atlygio komiteto funkcijos turėtų būti šios: 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl atlygio politikos, taikomos priežiūros ir valdymo organų nariams ir administracijos vadovams. Tokia politika turėtų apimti visas atlygio formas, įskaitant fiksuotą atlygį, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlygio, skatinimo finansinėmis priemonėmis sistemas, pensijų modelius, išeitinę išmoką, taip pat sąlygas, kurios leistų bendrovei susigrąžinti sumas arba sustabdyti mokėjimus, nurodant aplinkybes, dėl kurių būtų tikslinga tai padaryti; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualaus atlygio kolegialių organų nariams ir administracijos vadovams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlygio politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą; 3) reguliariai peržiūrėti atlygio politiką bei jos įgyvendinimą.	TAIP	Žr. 5.2.1. punktą.
5.4. Audito komitetas		
5.4.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos yra apibrėžtos teisės aktuose, reglamentuojančiuose audito komiteto veiklą.	TAIP	UAB „EPSO-G“ Audito komitetas veikia kaip UAB „EPSO-G“ valdybos bei Bendrovės valdybos patariamasis organas, kurio pagrindinės funkcijos yra:
5.4.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracijos vadovai turėtų informuoti audito komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais.		• vykdo Grupės bendrovių finansinių ataskaitų rengimo bei audito atlikimo priežiūrą; • atsakingas už Grupės bendrovių auditorių ir audito įmonių nepriklausomumo bei objektyvumo principų laikymosi užtikrinimą; • atsakingas už Grupės bendrovių vidaus kontrolės, rizikos valdymo ir vidaus audito sistemų, veiklos procesų veiksmingumo priežiūrą; • atsakingas už Grupės bendrovių auditoriaus ir (ar) audito įmonės ne audito paslaugų teikimo kontrolę; • užtikrina sistemos dėl skundų teikimo veikimą, skundų nagrinėjimą; • vertina sandorius su susijusiomis šalimis.

5.4.3. Audito komitetas turėtų nuspręsti, ar jo posėdžiuose turi dalyvauti (jei taip, tai kada) valdybos pirmininkas, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (arba viršesni darbuotojai, atsakingi už finansus bei apskaitą), vidaus auditorius ir išorės auditorius. Komitetas turėtų turėti galimybę prireikus susitikti su atitinkamais asmenimis, nedalyvaujant valdymo organų nariams.	TAIP	Audito komiteto veiklos nuostatuose numatyta, kad komiteto nariai savo nuožiūra gali kviesti į savo posėdžius įmonių grupės bendrovių organų narius, darbuotojus, įgaliotinius, kandidatus į tam tikras pozicijas ar kitus asmenis bei gauti iš jų reikiamus paaiškinimus savo kompetencijos ribose, taip pat tuo tikslu reikalauti, kad būtų atliekami būtini veiksmai, reikalingi komiteto funkcijoms atlikti.
5.4.4. Audito komitetas turėtų būti informuotas apie vidaus auditorių darbo programą ir gauti vidaus audito ataskaitas arba periodinę santrauką. Audito komitetas taip pat turėtų būti informuotas apie išorės auditorių darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės.	TAIP	Žr. 5.4.3. punktą. Audito komitetas organizuoja susitikimą su auditoriais aptariant audito darbo planą.
5.4.5. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi pažeidimai, ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksams.	TAIP	Audito komitetas užtikrina sistemos dėl skundų teikimo veikimą, skundų nagrinėjimą.
5.4.6. Audito komitetas turėtų teikti stebėtojų tarybai, jei ji nesudaroma – valdybai, savo veiklos ataskaitas bent kartą per šešis mėnesius, tuo metu, kai tvirtinamos metinės ir pusės metų ataskaitos.	TAIP	Audito komiteto veiklos nuostatuose numatyta, kad Audito komitetas kas ketvirtį teikia veiklos ataskaitą valdybai. Tai pat teikia konsoliduotą ataskaitą UAB „EPSO-G“ eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui bei valdybai.
6 principas: Interesų konfliktų vengimas ir atskleidimas Bendrovės valdysenos sistema turėtų skatinti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius vengti interesų konfliktų bei užtikrinti skaidrų ir efektyvų bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių interesų konfliktų atskleidimo mechanizmą. Bendrovės valdymo sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka interesų turėtojai apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.		
Bendrovės priežiūros ir valdymo organo narys turėtų vengti situacijos, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti bendrovės interesams. Jeigu tokia situacija vis dėlto atsirado, bendrovės priežiūros ar valdymo organo narys turėtų per protingą terminą pranešti kitiems to paties organo nariams arba jį išrinkusiam bendrovės organui, arba bendrovės akcininkams apie tokią interesų prieštaravimo situaciją, nurodyti interesų pobūdį ir, jeigu įmanoma, vertę.	TAIP	Tokia pareiga nustatyta valdybos darbo reglamente, pasirašomoje sutartyje su valdybos nariu bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kolegialių organų narių, vadovų ir darbuotojų interesų valdymo politikoje.
7. principas: Bendrovės atlygio politika Bendrovėje nustatyta atlygio politika, jos peržiūrėjimo ir paskelbimo tvarka turėtų užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams ir piktnaudžiavimui nustatant kolegialių organų narių ir administracijos vadovų atlygį, taip pat užtikrinti bendrovės atlygio politikos viešumą, skaidrumą, taip pat ir ilgalaikę bendrovės strategiją.		
7.1. Bendrovė turėtų patvirtinti ir paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje atlygio politiką, kuri turėtų būti reguliariai peržiūrima ir atitiktų ilgalaikę bendrovės strategiją.	TAIP	Bendrovėje yra taikoma UAB „EPSO-G“ vienintelio akcininko patvirtintos atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios yra skelbiamos viešai. Bendrovėje yra taikoma UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politika bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės darbuotojų veiklos vertinimo politika visa apimtimi. Atlygio politika yra skelbiama viešai.
7.2. Atlygio politika turėtų apimti visas atlygio formas, įskaitant fiksuotą atlygį, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlygio, skatinimo finansinėmis priemonėmis sistemas, pensijų modelius, išeitines išmokas, taip pat sąlygas, kurios numatytų atvejus, kada bendrovė gali susigrąžinti išmokėtas sumas arba sustabdyti mokėjimus.	TAIP	Visos galimos kolegialių organų bei darbuotojų atlygio formos yra nustatytos Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairėse bei UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politikoje. Abu dokumentai yra skelbiami viešai.

7.3. Siekiant vengti galimų interesų konfliktų, atlygio politika turėtų numatyti, kad kolegialių organų, kurie vykdo priežiūros funkcijas, nariai neturėtų gauti atlygio, kuris priklausytų nuo bendrovės veiklos rezultatų.	TAIP	Bendrovėje veikia Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios reglamentuoja fiksuotą valandinį atlygį kolegialių organų nariams. Valdymo nariams nėra mokamas atlygis, kuris priklausytų nuo Bendrovės rezultatų.
7.4. Atlygio politika turėtų pateikti pakankamai išsamią informaciją apie išeitinių išmokų politiką. Išeitinės išmokos neturėtų viršyti nustatytos sumos arba nustatyto metinių atlyginimų skaičiaus ir apskritai neturėtų būti didesnės negu dvejų metų fiksuoto atlygio dalis arba jos ekvivalento suma. Išeitinės išmokos neturėtų būti mokamos, jei sutartis nutraukiama dėl blogų veiklos rezultatų.	TAIP / NE	UAB „EPSO-G“ įmonių grupės Atlygio politikoje nustatyta, jog grupės bendrovėse nesudaromi išankstiniai susitarimai dėl išeitinių išmokų dydžių (išskyrus bendrovių vadovus, kurių darbo sąlygas nustato valdyba). Išmokų, susijusių su darbo santykių pasibaigimu, dydžiai nustatomi atsižvelgiant į darbo teisės normose įtvirtintus privalomai mokėtinus minimalius tokių išmokų dydžius, išskyrus išimtinis atvejis, kuriais dėl objektyvių priežasčių susitariama dėl didesnių išmokų. Apie tokių išmokų išmokėjimus ir jų išmokėjimo pagrindus turi būti informuojama atitinkama Grupės bendrovės valdyba jos artimiausiame posėdyje.
7.5. Jei bendrovėje taikoma skatinimo finansinėmis priemonėmis sistema, atlygio politikoje turėtų būti pateikta pakankamai išsami informacija apie akcijų išlaikymą po teisių suteikimo. Tuo atveju, kai atlygis yra pagrįstas akcijų skyrimu, teisė į akcijas neturėtų būti suteikiama mažiausiai trejus metus po jų skyrimo. Po teisių suteikimo kolegialių organų nariai ir administracijos vadovai turėtų išlaikyti tam tikrą skaičių akcijų iki jų kadencijos pabaigos, priklausomai nuo poreikio padengti kokias nors išlaidas, susijusias su akcijų įsigijimu.	NEAKTUALU	Įmonėje nėra taikoma skatinimo finansinėmis priemonėmis sistema.
7.6. Bendrovė turėtų paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje informaciją apie atlygio politikos įgyvendinimą, kurioje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama kolegialių organų ir vadovų atlygio politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlygio politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Tokio pobūdžio informacijoje neturėtų būti komercinė vertė turinčios informacijos. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiams bendrovės atlygio politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.	TAIP	Informacija apie Bendrovės atlyginimų politikos įgyvendinimą ir vidutiniai atskirų darbuotojų grupių atlyginimų dydžiai viešai skelbiami Bendrovės metiniame pranešime, kurs skelbiamas Bendrovės interneto tinklalapyje. Viešai skelbiama informacija apie darbuotojų atlygį kas ketvirtį Bendrovės interneto svetainėje.
7.7. Rekomenduojama, kad atlygio politika arba bet kuris esminis atlygio politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Schemoms, pagal kurias kolegialaus organo nariams ir darbuotojams yra atlyginama akcijomis arba akcijų opcionais, turėtų pritarti visuotinis akcininkų susirinkimas.	TAIP	Bendrovės valdybos nariams atlygį nustato Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas. Nustatant atlygį taikoma Atlygio už veiklą UAB „EPSO-G“ ir UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovių organuose nustatymo gairės, kurios yra patvirtintos UAB „EPSO-G“ vienintelio akcininko. Įmonėje nėra taikomos minimos schemos.
8. principas: Interesų turėtojų vaidmuo bendrovės valdysenoje Bendrovės valdysenos sistema turėtų pripažinti interesų turėtojų teises, įtvirtintas įstatymuose ar abipusiuose susitarimuose, ir skatinti aktyvų bendrovės ir interesų turėtojų bendradarbiavimą, kuriant bendrovės gerovę, darbo vietas ir finansinį stabilumą. Šio principo kontekste sąvoka interesų turėtojai apima investuotojus, darbuotojus, kreditorius, tiekėjus, klientus, vietos bendruomenę ir kitus asmenis, turinčius interesų konkrečioje bendrovėje.		
8.1. Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti, kad būtų gerbiamos interesų turėtojų teisės ir teisėti interesai.	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje įtvirtinti tikslai didinti interesų turėtojų informuotumą ir supratimą apie UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bei atskirų grupės bendrovių veiklas; užtikrinti darbuotojų įsitraukimą; kurti ir palaikyti tvarius ir pasitikėjimu grįstus santykius su interesų turėtojais.

8.2. Bendrovės valdysenos sistema turėtų sudaryti sąlygas interesų turėtojams dalyvauti bendrovės valdysenoje įstatymų nustatyta tvarka. Interesų turėtojų dalyvavimo bendrovės valdysenoje pavyzdžiai galėtų būti darbuotojų ar jų atstovų dalyvavimas priimančiais svarbius bendrovei sprendimus, konsultacijos su darbuotojais ar jų atstovais bendrovės valdysenos ir kitais svarbiais klausimais, darbuotojų dalyvavimas bendrovės akciniame kapitale, kreditorių įtraukimas į bendrovės valdyseną bendrovės nemokumo atvejais ir kita.	TAIP	Bendrovė su Bendrovės darbuotojų atstovais vykdo konsultacijas, derybas, pasitarimus dėl Bendrovėje vykdomų veiklos procesų. Interesų turėtojai gali dalyvauti Bendrovės valdyme tiek, kiek tai numato įstatymai.
8.3. Kai interesų turėtojai dalyvauja bendrovės valdysenos procese, jiems turėtų būti sudaromos sąlygos susipažinti su reikiama informacija.	TAIP	Žr. 8.1. ir 8.2. punktus.
8.4. Interesų turėtojams turėtų būti sudarytos sąlygos konfidencialiai pranešti apie neteisėtą ar neetišką praktiką priežiūros funkciją vykdančiam kolegialiam organui.	NE	Bendrovės internetiniame tinklalapyje Korupcijos prevencija skiltyje yra skelbiami pasitikėjimo linijos kontaktai. Parengtoje pranešimo pateikimo formoje kviečiama pranešti apie UAB „EPSO-G“ ir tiesiogiai ar netiesiogiai valdomų bendrovių (LITGRID AB, „Ambergrid“ AB, BALTPOL UAB, „TETAS“ UAB, „Power Link Service“ UAB, „GET Baltic“ UAB) vadovų ir darbuotojų daromus teisės aktų nuostatų ir elgesio normų pažeidimus; vykdomų ūkinių operacijų ir apskaitos pažeidimus; kyšininkavimą, papirkinėjimą, prekybą poveikiu, piktnaudžiavimą; interesų konfliktus, nepotizmą ir kronizmą; vykdomų pirkimų skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo ir nešališkumo reikalavimų pažeidimus. Šiuo adresu informacija siunčiama tik EPSO-G korupcijos prevencijos pareigūnui, kuris užtikrina jos siuntėjo konfidencialumą. UAB „EPSO-G“ įmonių grupės mastu veikiantis audito komitetas užtikrina, sistemos dėl skundų teikimo veikimą, skundų nagrinėjimą. Numatoma artimiausiu metu sukurti sistemą, leidžiančią informaciją teikti grupės mastu veikiančiam audito komitetui.
9. principas: Informacijos atskleidimas Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdyseną, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai.		
9.1. Nepažeidžiant bendrovės konfidencialios informacijos ir komercinių paslapčių tvarkos, taip pat asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, bendrovės viešai atskleidžiama informacija turėtų apimti, įskaitant, bet neapsiribojant:	TAIP	Bendrovėje veikia UAB „EPSO-G“ įmonių grupės skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje nurodyta informacija atskleidžiama Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje.
9.1.1. bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus;	TAIP	-
9.1.2. bendrovės veiklos tikslus ir nefinansinę informaciją;	TAIP	-
9.1.3. asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jį tiesiogiai ir (ar) netiesiogiai, ir (ar) kartu su susijusiais asmenimis valdančius, taip pat įmonių grupės struktūrą bei jų tarpusavio ryšius, nurodant galutinį naudos gavėją;	TAIP	-
9.1.4. bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, kurie iš jų yra laikomi nepriklausomais, bendrovės vadovą, jų turimas akcijas ar balsus bendrovėje bei dalyvavimą kitų bendrovių valdysenoje, jų kompetenciją, atlygį;	TAIP	-
9.1.5. esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis ir veiklos rezultatus;	TAIP	-
9.1.6. galimus numatyti esminius rizikos veiksnus, bendrovės rizikos valdymo ir priežiūros politiką;	TAIP	-
9.1.7. bendrovės sandorius su susijusiomis šalimis;	TAIP	-

9.1.8. pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais (pavyzdžiui, žmogiškųjų išteklių politika, darbuotojų dalyvavimas bendrovės valdysenoje, skatinimas bendrovės akcijomis ar akcijų opcionais, santykiai su kreditoriais, tiekėjais, vietos bendruomene ir kt.);	TAIP	-
9.1.9. bendrovės valdysenos struktūrą ir strategiją;	TAIP	-
9.1.10. socialinės atsakomybės politikos, kovos su korupcija iniciatyvas ir priemones, svarbius vykdomus ar planuojamus investicinius projektus. Šis sąrašas laikytinas minimaliu, ir bendrovės yra skatinamos neapsiriboti tik informacijos, nurodytos šiame sąrašė, atskleidimu. Šis Kodekso principas neatleidžia bendrovės nuo pareigos atskleisti informaciją, numatytą teisės aktuose.	TAIP	-
1.1. Atskleidžiant 9.1 rekomendacijos 9.1.1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama bendrovei, kuri yra patronuojanti kitų bendrovių atžvilgiu, atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės konsoliduotus rezultatus.	TAIP	UAB „EPSO-G“ kaip patronuojanti bendrovė atskleidžia informaciją apie grupės finansinius rezultatus bei grupės bendrovių veiklą.
1.2. Atskleidžiant 9.1 rekomendacijos 9.1.4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesus konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlygį ar kitokias pajamas, kaip tai detaliau reglamentuojama 7 principu.	TAIP	Bendrovės metiniame pranešime ir interneto svetainėje atskleidžiama ši informacija.
1.3. Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimtys atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu.	NEAKTUALU	Bendrovė turi vienintelį akcininką ir jos nuosavybės ar skolos vertybiniais popieriais nėra prekiaujama viešojoje apyvartoje.
10. principas: Bendrovės audito įmonės parinkimas		
Bendrovės audito įmonės parinkimo mechanizmas turėtų užtikrinti audito įmonės išvados ir nuomonės nepriklausomumą.		
1.1. Siekiant gauti objektyvią nuomonę dėl bendrovės finansinės padėties ir finansinių veiklos rezultatų, bendrovės metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metiniame pranešime pateikiamos finansinės informacijos patikrinimui turėtų atlikti nepriklausoma audito įmonė.	TAIP	Nepriklausomą auditorių skiria visuotinis akcininkų susirinkimas.
1.2. Rekomenduojama, kad audito įmonės kandidatūrą visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlytų bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma - bendrovės valdyba.	TAIP	Auditoriaus atrankos procese aktyviai dalyvauja grupės mastu veikiantis audito komitetas. Audito komitetas teikia rekomendaciją Bendrovės valdybai dėl auditoriaus kandidatūros. Galutinį sprendimą priima visuotinis akcininkų susirinkimas, kurį šaukia bei sprendimų projektus teikia valdyba.
1.3. Jei audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti viešai. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma - bendrovės valdyba, svarstydama, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	TAIP	Audito įmonė ne audito paslaugas teikia vadovaujantis UAB „EPSO-G“ Audito komiteto patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės ne audito paslaugų pirkimo iš audito įmonės ar iš bet kurios tinklui, kuriam priklauso auditą atliekanti įmonė, politika. Ne audito paslaugų teikimą prižiūri grupės mastu veikiantis audito komitetas, kuris, kaip minėta 10.2 p., aktyviai dalyvauja auditoriaus atrankos procedūroje. Taigi audito komitetas teikdamas valdybai rekomendaciją dėl auditoriaus, turi visą reikalingą informaciją apie auditorius.

1 Šio Kodekso prasme administracijos vadovai yra tie bendrovės darbuotojai, kurie užima aukščiausios grandies vadovaujančias pareigas.

2 Šio Kodekso prasme stebėtojų tarybos narių nepriklausomumo kriterijai yra suprantami taip, kaip Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 31 straipsnio 7 ir 8 dalyse yra apibrėžti nesusijusių asmenų kriterijai.

3 Teisės aktai gali numatyti pareigą sudaryti atitinkamą komitetą. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymas nustato, kad viešojo intereso įmonės (įskaitant, bet neapsiribojant, akcinėse bendrovėse, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama Lietuvos Respublikos ir (arba) bet kurios kitos valstybės narės reguliuojamoje rinkoje), privalo sudaryti audito komitetą (teisės aktai numato išimčių, kada audito komiteto funkcijas gali atlikti priežiūros funkcijas atliekantis kolegialus organas).

4 Audito komitetų veiklos klausimus reglamentuoja 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymas, taip pat Lietuvos banko patvirtintos taisyklės, reglamentuojančios audito komitetų veiklą.

II. PRIEDAS

INFORMACIJA APIE SKAIDRUMO GAIRIŲ LAIKYMAŠI

UAB „EPSO-G“ įmonių grupė laikosi 2010 m. liepos 14 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ (toliau – Skaidrumo gairės). Skaidrumo gairės privalomai yra taikomos UAB „EPSO-G“, nes UAB „EPSO-G“ yra valstybės valdoma įmonė (toliau – VVJ). Siekiant Skaidrumo gairių laikymosi UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje įgyvendinamo, grupės lygiu buvo patvirtinta UAB „EPSO-G“ įmonių grupės veiklos skaidrumo ir komunikacijos politika, kurioje detalioai atsižvelgiama į Skaidrumo gairėse keliamus reikalavimus ir nustatomas jų taikymas UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovėms.

Skaidrumo gairių įgyvendinimas UAB „EPSO-G“ yra iš esmės užtikrinamas per informaciją, atskleidžiamą metiniame pranešime, bei informacijos atskleidimą UAB „EPSO-G“ interneto svetainėje, siekiant pateikti informaciją interesų turėtojams prieinamu bei suprantamu formatu.

Struktūrizuota informacija dėl Skaidrumo gairių vykdymo UAB „EPSO-G“:

I. Skaidrumo gairės	
Interneto tinklapyje turi būti skelbiama informacija:	
• Energetikos ministerijos nustatyti įmonės tikslai ir užduotys;	Vykdoma
• finansiniai rezultatai;	Vykdoma
• veiklos rezultatai;	Vykdoma
• esamas darbuotojų skaičius;	Vykdoma
• metinis darbo užmokesčio fondas;	Vykdoma
• vadovų ir jų pavaduotojų mėnesinė alga;	Vykdoma
• finansiniais metais įvykdyti, vykdomi ir planuojami pirkimai ir investicijos;	Vykdoma
• iki balandžio 30 d. interneto svetainėje paskelbiama informacija apie vykdomus specialiuosius įpareigojimus, metinių finansinių ataskaitų nepriklausomo auditoriaus išvados.	Vykdoma
Metiniame pranešime ir finansinių ataskaitų rinkinyje turi būti skelbiama / vykdomi kiti reikalavimai:	
• Apskaita tvarkoma pagal tarptautinius finansinius apskaitos standartus.	Vykdoma
• Metinių finansinių ataskaitų rinkinys audituojamas pagal tarptautinius audito standartus.	Vykdoma
• Metinis pranešimas interneto svetainėje paskelbiamas iki balandžio 30 d.	Vykdoma
• Metiniame pranešime skelbiama bendrovės:	
- veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), jeigu tai nėra VVJ komercinė paslaptis (jei VVJ veiklos strategijoje ir tiksluose yra informacijos, laikomos komercine paslaptimi, nurodoma (pateikiama) sutrumpinta veiklos strategija ir tikslai be šios informacijos);	Vykdoma
- pasiektų veiklos rezultatų atitikties VVJ veiklos tikslams;	Vykdoma
- pagrindiniai įvykiai, turintys esminės reikšmės VVJ veiklai, įvykę per ataskaitinį laikotarpį;	Vykdoma
- informacija apie teikiamų paslaugų ar gaminamos produkcijos rinką, jeigu tai nėra VVJ komercinė paslaptis;	Vykdoma
- pagrindiniai klientai ir pagrindinės jų grupės, jeigu tai nėra VVJ komercinė paslaptis. Jei VVJ atskleidžia segmentų informaciją, pagrindiniai klientai pateikiami pagal atskirus segmentus;	Vykdoma
- investicijos per ataskaitinį laikotarpį, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;	Vykdoma
- bendras metinis darbo užmokesčio fondas, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal einamas pareigas ir (arba) padalinius;	Vykdoma
- vykdomos socialinės, aplinkosaugos iniciatyvos ir politika;	Vykdoma
- informacija apie Skaidrumo gairių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip jos įgyvendinamos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl;	Vykdoma
- veiklą apibūdinantys pagrindiniai finansiniai rodikliai (pelninguma, likvidumo, turto panaudojimo efektyvumo), jų kaita per 3 metus;	Vykdoma
- valdymo organai;	Vykdoma
- informacija apie atliktą metinių finansinių ataskaitų auditą (auditą atlikęs subjektas, atlyginimas už audito atlikimą);	Vykdoma
- kita iki metinio pranešimo paskelbimo dienos paaišėjusi svarbi informacija, turinti įtakos valstybės valdomos įmonės veiklai;	Vykdoma
- informacija ir ataskaitos, kurias listinguojamos bendrovės turi atskleisti pagal LR finansinės atskaitomybės įstatymą ir NASDAQ Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime;	Vykdoma

- dividendų politika;	Vykdoma
- informacija apie veiklos strategijos ir tikslų (finansinių ir nefinansinių) įgyvendinimą.	Vykdoma
Energetikos ministerijai kartu su metiniu pranešimu pateikiama:	
- informaciją apie vadovų praėjusių metų darbo užmokestį,	Vykdoma
- vadovų mėnesinės algos kintamajai daliai nustatyti taikomi veiklos rezultatų vertinimo rodikliai, šių rodiklių vykdymas, vadovams nustatyta mėnesinės algos kintamoji dalis (eurais ir vadovams nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies procentais) ir išmokėta mėnesinės algos kintamoji dalis (eurais ir vadovams nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies procentais).	Vykdoma
Tarpinis pranešimas	
- I ar II kategorijos valstybės valdomos įmonės rengia 6 mėn. tarpinį pranešimą, kurį interneto svetainėje paskelbia iki rugpjūčio 31 d. Tarpiniame pranešime glaustai pateikiama svarbiausia informacija apie valstybės valdomos įmonės veiklą apibūdinančius rodiklius ir jų pokyčius, palyginti su praėjusiais laikotarpiais.	Vykdoma
- Rengiamas 6 mėn. tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys, kuris paskelbiamas interneto tinklapyje iki rugpjūčio 31 d.	Vykdoma

Skaidrumo gairių 10 str. numatyta, kad VVJ vadovaujasi NASDAQ OMX Vilnius listinguojamų bendrovių valdymo kodekso (toliau – Valdysenos kodeksas)¹ nuostatomis dėl informacijos atskleidimo, kitomis Valdysenos kodekse nurodytus principus detalizuojančiomis nuostatomis, susijusiomis su viešu informacijos atskleidimu. Atsižvelgiant į tai, pateikiame struktūrizuotą informaciją dėl Valdysenos kodekse numatytų reikalavimų dėl informacijos atskleidimo.

II. Valdysenos kodekso reikalavimų dėl informacijos atskleidimo vykdymas	
Bendrovės valdysenos sistema turėtų užtikrinti, kad informacija apie visus esminius bendrovės klausimus, įskaitant finansinę situaciją, veiklą ir bendrovės valdyseną, būtų atskleidžiama laiku ir tiksliai.	Vykdoma
Informacija turėtų būti atskleidžiama tokiu būdu, kad jokie akcininkai ar investuotojai nebūtų diskriminuojami informacijos gavimo būdo ir apimties atžvilgiu. Informacija turėtų būti atskleidžiama visiems ir vienu metu.	Vykdoma, išskyrus tas nuostatas, kurias yra neaktualios, nes UAB „EPSO-G“ turi vienintelį akcininką.
Jeigu audito įmonė yra gavusi iš bendrovės užmokestį už suteiktas ne audito paslaugas, bendrovė turėtų tai atskleisti viešai. Šia informacija taip pat turėtų disponuoti bendrovės stebėtojų taryba, o jeigu ji bendrovėje nesudaroma – bendrovės valdyba, svarstydamą, kurią audito įmonės kandidatūrą pasiūlyti visuotiniam akcininkų susirinkimui.	Vykdoma
Nepažeidžiant bendrovės konfidencialios informacijos ir komercinių paslaptių tvarkos, taip pat asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, bendrovės viešai atskleidžiama informacija turėtų apimti, įskaitant, bet neapsiribojant:	Vykdoma
• bendrovės veiklą ir finansinius rezultatus;	Vykdoma
• bendrovės veiklos tikslus ir nefinansinę informaciją;	Vykdoma
• asmenis nuosavybės teise turinčius bendrovės akcijų paketą ar jį tiesiogiai ir (ar) netiesiogiai, ir (ar) kartu su susijusiais asmenimis valdančius, taip pat įmonių grupės struktūrą bei jų tarpusavio ryšius, nurodant galutinį naudos gavėją;	Vykdoma
• bendrovės priežiūros ir valdymo organų narius, kurie iš jų yra laikomi nepriklausomais, bendrovės vadovą, jų turimas akcijas ar balsus bendrovėje bei dalyvavimą kitų bendrovių valdysenoje, jų kompetenciją, atlygį;	Vykdoma
Atskleidžiant nurodytą informaciją, rekomenduojame pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesus konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlygį ar kitokias pajamas, kaip tai detalčiau reglamentuojama Valdysenos kodekso 7 principu.	
• esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis ir veiklos rezultatus;	Vykdoma
• galimus numatyti esminius rizikos veiksniai, bendrovės rizikos valdymo ir priežiūros politiką;	Vykdoma
• bendrovės sandorius su susijusiomis šalimis;	Vykdoma

1 AB Nasdaq Vilnius 2019 m. sausio 15 d. valdybos posėdyje, protokolo Nr. 19-63, patvirtino „Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdysenos kodeksą“

• pagrindinius klausimus, susijusius su darbuotojais ir kitais interesų turėtojais (pavyzdžiui, žmogiškųjų išteklių politika, darbuotojų dalyvavimas bendrovės valdysenoje, skatinimas bendrovės akcijomis ar akcijų opcionais, santykiai su kreditoriais, tiekėjais, vietos bendruomene ir kt.);	Vykdoma
• bendrovės valdysenos struktūrą ir strategiją;	Vykdoma
• socialinės atsakomybės politikos, kovos su korupcija iniciatyvas ir priemones, svarbius vykdomus ar planuojamus investicinius projektus.	Vykdoma
Rekomenduojama iš anksto skelbti viešai visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus ne tik lietuvių kalba, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtus sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Rekomenduojama šią informaciją paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje. Viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.	Nevykdoma, nes UAB „EPSO-G“ turi vienintelį akcininką, kuriam sprendimai yra žinomi.
Bendrovės interneto tinklalapyje skelbiama atlygio politika	Vykdoma
Bendrovė turėtų paskelbti bendrovės interneto tinklalapyje informaciją apie atlygio politikos įgyvendinimą, kurioje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama kolegialių organų ir vadovų atlygio politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlygio politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Tokio pobūdžio informacijoje neturėtų būti komercinė vertė turinčios informacijos. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiams bendrovės atlygio politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.	Vykdoma
Skelbiama Bendrovių valdysenos ataskaitos santrauka ir valdysenos ataskaitoje (struktūrizuota lentelė), kaip Bendrovė laikosi Valdysenos kodekso. Siekiant sudaryti Bendrovei galimybę dalį informacijos apie jos valdyseną pateikti laisva forma bei akcentuoti svarbiausius dalykus, Bendrovė turėtų Bendrovių valdysenos ataskaitos santraukoje pateikti esminę informaciją apie Bendrovėje galiojančią valdymo tvarką (pavyzdžiui, tai galėtų apimti informaciją apie bendrą valdymo schemą, vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, akcininkų teises, valdymo bei priežiūros organus ir jų komitetus, administraciją ar kitus su Bendrovės valdymu susijusius svarbiausius dalykus). Bendrovė valdysenos ataskaitoje turėtų aiškiai, tiksliai ir suprantamai nurodyti, nuo kokių konkrečių bendrovių valdymo kodekso rekomendacijų ji nukrypo, ir kiekvieno nukrypimo nuo tam tikros rekomendacijos atveju turėtų būti paaiškinta, kaip tai numatyta Nasdaq Vilnius listinguojamų bendrovių valdysenos kodekso laikymosi atskleidimo formos 2 dalyje.	Vykdoma

UAB „EPSO-G”

Gedimino pr. 20

LT-01103 Vilnius

+370 685 84866

info@epsog.lt